

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
INSTITUT RUĐER BOŠKOVIĆ, ZAGREB**

**POSLIJEDIPLOMSKI INTERDISCIPLINARNI SPECIJALISTIČKI STUDIJ
ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠA**

Marijana Kapa

**ANALIZA MEHANIZAMA PROCJENE UTJECAJA ZAHVATA I OCJENE
PRIHVATLJIVOSTI NA EKOLOŠKU MREŽU, TE PLANOVA UPRAVLJANJA
KOJI SE KORISTE U ZAŠTITI I UPRAVLJANJU ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I
PODRUČJIMA EKOLOŠKE MREŽE**

Specijalistički rad

OSIJEK, 16. prosinca 2022.

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
INSTITUT RUĐER BOŠKOVIĆ, ZAGREB**

**POSLIJEDIPLOMSKI INTERDISCIPLINARNI SPECIJALISTIČKI STUDIJ
ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠA**

Marijana Kapa

**ANALIZA MEHANIZAMA PROCJENE UTJECAJA ZAHVATA I OCJENE
PRIHVATLJIVOSTI NA EKOLOŠKU MREŽU, TE PLANOVA UPRAVLJANJA
KOJI SE KORISTE U ZAŠTITI I UPRAVLJANJU ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I
PODRUČJIMA EKOLOŠKE MREŽE**

Specijalistički rad

OSIJEK, 16. prosinca 2022.

Tema rada prihvaćena je na 4. sjednici Sveučilišnog vijeća za sveučilišne poslijediplomske interdisciplinarne (specijalističke) studije održanoj, dana 11. srpnja 2022. godine.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Institut Ruđer Bošković, Zagreb
Poslijediplomski specijalistički interdisciplinarni
studij Zaštita prirode i okoliša

Specijalistički rad

Znanstveno područje: Prirodne znanosti

Znanstveno polje: Interdisciplinarne prirodne znanosti

ANALIZA MEHANIZAMA PROCJENE UTJECAJA ZAHVATA I OCJENE PRIHVATLJIVOSTI NA EKOLOŠKU MREŽU, TE PLANOVA UPRAVLJANJA KOJI SE KORISTE U ZAŠTITI I UPRAVLJANJU ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I PODRUČJIMA EKOLOŠKE MREŽE

Marijana Kapa

Rad je izrađen u: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Mentor: prof. dr. sc. Enrih Merdić

Kratki sažetak specijalističkog rada: U radu je napravljena analiza osnovnih mehanizama zaštite prirode u Republici Hrvatskoj, a to su zaštićena područja i ekološka mreža. Analiza je napravljena pomoću primjera postupaka koji se provode prilikom izvođenja zahvata na zaštićenom području odnosno području ekološke mreže. Korišten je primjer zahvata postavljanja žičare – zip - line konstrukcije za zračne bicikle na području Parka prirode „Vransko jezero“. Za zahvat je proveden postupak ishoda dopuštenja sukladno članku 144. Zakona o zaštiti prirode i ocjena prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Također, napravljena je usporedba dvaju planova upravljanja, jednog za upravljanje samo zaštićenim područjem i drugog koji obuhvaća i područje ekološke mreže koje se preklapa sa zaštićenim područjem. Radi se o Planovima upravljanja za Park prirode Telašćica koji se odnosi samo na zaštićeno područje i Park prirode Lastovsko otočje koji obuhvaća i područja ekološke mreže. Glavni zaključak ovog rada je da ovi postupci ne isključuju jedan drugog jer iako se radi o istom području ne mora značiti da će neki zahvat koji je prihvatljiv za ekološku mrežu biti prihvatljiv i za zaštićeno područje. Kako bi se ovi postupci ubrzali, ujednačili i olakšali strankama koje izvode zahvate na zaštićenim područjima odnosno područjima ekološke mreže zaključak ovog rada je da postupke treba na neki način objediniti te bi isto tijelo trebalo provoditi postupke. U ovom primjeru dopuštenje za zahvat je izdalo upravno tijelo državne razine a Rješenje o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu upravno tijelo regionalne razine. Najvažnija razlika kod upravljanja zaštićenih područja i područje ekološke mreže je u tome što kod upravljanja zaštićenim područjem se vodimo time da očuvamo obilježja zbog kojih je područje proglašeno uključujući uz prirodna i kulturna i društvena obilježja dok kod područja ekološke mreže cilj upravljanja je održati ili poboljšati povoljno stanje očuvanosti ciljnih vrsta i staništa određenog područja. Stoga, Plan upravljanja za područje ekološke mreže obavezno mora sadržavati ciljeve i mjere očuvanja za područje ekološke mreže te aktivnosti moraju biti usmjerene ka ostvarenju tih ciljeva.

Broj stranica: 120

Broj slika: 16

Broj tablica: 16

Broj literaturnih navoda: 25

Jezik izvornika: hrvatski

Ključne riječi: zaštićena područja, ekološka mreža, Natura 2000, mehanizmi zaštite u RH, plan upravljanja

Datum obrane:

Stručno povjerenstvo za obranu:

- 1.
- 2.
- 3.

Rad je pohranjen u: Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici Zagreb, Ul. Hrvatske bratske zajednice 4, Zagreb; Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek, Europska avenija 24, Osijek; Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Trg sv. Trojstva 3, Osijek

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Ruder Bošković Institute, Zagreb
Postgraduate interdisciplinary specialist study
Environmental Protection and Nature Conservation

Specialist thesis

Scientific Area: Natural Sciences

Scientific Field: Interdisciplinary Natural Sciences

ANALYSIS OF PROJECT IMPACT ASSESSMENT AND APPROPRIATE ASSESSMENT MECHANISMS, AND MANAGEMENT PLANS USED IN THE PROTECTION AND MANAGEMENT OF PROTECTED AREAS AND AREAS OF THE ECOLOGICAL NETWORK

Marijana Kapa

Thesis performed at: Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Supervisor: prof.dr.sc. Enrih Merdić

Short abstract: An analysis of the basic nature protection mechanisms in the Republic of Croatia, namely protected areas and an ecological network, was carried out. The analysis was made using examples of procedures to be carried out when carrying out projects in a protected area or an ecological network area. An example of cableway installation — zip — of the air bicycle structure in the area of the ‘Vransko Lake’ Nature Park has been used. A permit procedure has been carried out for the project in accordance with Article 144. of The Nature Protection Act and the Appropriate Assessment of the project. A comparison was also made between two management plans, one for the management of a protected area only and the other covering an overlapping ecological network area with a protected area. These are management plans for the Telašćica Nature Park, which concerns only the protected area and the Lastovsko Islands Nature Park, which also covers areas of the ecological network. The main conclusion of this work is that these procedures do not exclude each other because, although the area is the same, it may not mean that a project eligible for the ecological network will also be eligible for the protected area. In order to speed up, harmonise and facilitate these procedures for parties carrying out interventions in protected areas or ecological network areas, this work concludes that procedures need to be consolidated in some way and procedures should be carried out by the same body. In this example, the project authorisation was issued by the administrative authority of the state level and the Appropriate Assessment was carried out by the regional administrative body. The most important difference in the management of protected areas and the ecological network areas is that, in the management of the protected area, we preserve the features that led to the designation of the area, including natural and cultural and social characteristics, while in the area of the ecological network the management objective is to maintain or improve the favourable

conservation status of the target species and habitats of the area concerned. Therefore, the ecological network management plan must contain the conservation objectives and measures for the area of the ecological network and the activities must be geared towards achieving these objectives.

Number of pages: 120

Number of figures: 16

Number of tables: 16

Number of references: 25

Original in: Croatian

Key words: protected area, ecological network, Natura 2000, protection mechanisms in Republic of Croatia, management plan

Date of the thesis defense:

Reviewers:

- 1.
- 2.
- 3.

Thesis deposited in: National and University Library in Zagreb, Ul. Hrvatske bratske zajednice 4, Zagreb; City and University Library of Osijek, Europska avenija 24, Osijek; Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Trg sv. Trojstva 3, Osijek

ZAHVALA

Završavajući ovaj rad stigla sam na kraj jednog puta koji je bio obilježen mnogim dobrim ljudima i još jednim bogatim iskustvom. Pritom mislim na ne samo ovaj rad nego cijeli studij koji sam prvo počela kao doktorski, a nastavila na specijalističkom studiju. Taj put obilježile su prvenstveno drage kolege s kojima sam provela puno vremena i dijelila klupe zato se prvenstveno njima zahvaljujem jer su predavanja i ispite činili ugodnijima. Na ovaj put uputio me moj mentor na diplomskom radu i profesor na Prirodoslovnom fakultetu u Splitu dr.sc. Juraj Kamenjarin, v. pred. kojemu se zahvaljujem na pristupačnošću i svim savjetima kako prilikom upisa na studij a tako i kasnije prilikom pripreme nekih seminara. Posebno se zahvaljujem profesoru prof. dr.sc./dr.art. Jozi Franjiću sa Šumarskog fakulteta koji više nije s nama, a bio je prvotno moj mentor te sam kod njega položila i neke izborne predmete. Na kraju se zahvaljujem prof. dr. sc. Enrihu Merdiću, voditelju studija i naposljetku i mentoru što je prihvatio mentorstvo na ovom radu i na svoj drugoj podršci kako bi ovaj moj put uspješno završio.

Posebna zahvala ide mojoj obitelji koja je kao i uvijek tu uz mene, završetak ovog studija ne bi bio moguć bez njih.

Bilo je na tom putu i jako puno dragih ljudi koji su uskakali kad je trebala pomoć što društvom što smještajem, prijevozom do Osijeka. Hvala svima od srca, sve je to činilo jedno lijepo i nezaboravno iskustvo.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. OPĆI DIO	4
2.1. ZAŠTIĆENA PODRUČJA	4
2.1.1. Strogi rezervati	9
2.1.2. Nacionalni parkovi	9
2.1.3. Posebni rezervati	13
2.1.4. Parkovi prirode	13
2.1.5. Regionalni parkovi	20
2.1.6. Spomenici prirode	20
2.1.7. Značajni krajobrazi	21
2.1.8. Park – šume	21
2.1.9. Spomenici parkovne arhitekture	21
2.1.10. Međunarodno – proglašena zaštićena područja	22
2.1.11. Proglašenje zaštićenih područja	27
2.1.12. Upravljanje zaštićenim područjima	28
2.2. EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000	42
2.2.1. Natura 2000 u Hrvatskoj	44
2.2.2. EU direktive – temelj mreže Natura 2000	47
2.2.3. Upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000	49
2.2.4. Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu	57
2.2.5. Praćenje i izvješćivanje	62
3. METODE	65
4. REZULTATI	66
4.1. Zahvat postavljanja žičare – zip – line konstrukcije za zračne bicikle na području Parka prirode Vransko jezero	66
4.1.1. Dopuštenje za zahvat sukladno članku 144. Zakona o zaštiti prirode	66
4.1.2. Ocjena prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu	72
4.2. Plan upravljanja zaštićenim područjem i područjem ekološke mreže	76
4.2.1. Plan upravljanja Parkom prirode Telašćica	76

4.2.2. Plan upravljanja Parkom prirode Lastovsko otočje i područjima ekološke mreže na području Parka	91
5. RASPRAVA	110
6. ZAKLJUČCI	115
7. LITERATURA	116
8. PRILOZI	118
9. ŽIVOTOPIS	119

1.UVOD

„More, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitog kulturnoga, povijesnoga, gospodarskog i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hrvatsku, imaju njezinu osobitu zaštitu.“ (Ustav Republike Hrvatske, čl. 52.).

Zaštita prirode više nije samo borba za očuvanje područja, vrsta, staništa ili georazolikosti nego i nastojanje za opstanak čovjeka kao vrste. Priroda i ekosustavi u dobrom stanju temelj su osiguravanja usluga ekosustava neophodnih za bolju kvalitetu života ljudi i ekonomski razvoj (Zavod za zaštitu okoliša i prirode, 2019.).

Zaštićena područja svojom ljepotom, bogatstvom i raznolikošću predstavljaju temeljnu vrijednost i jedno od najznačajnijih prirodnih dobara Republike Hrvatske. Zbog specifičnog geografskog položaja gdje se isprepliću panonski, dinarski, mediteranski i predalpski biogeografski utjecaji, Hrvatska je izrazito bogata u smislu krajobrazne i biološke raznolikosti. Zakonom o zaštiti prirode zaštićeno je 409 područja na ukupno 817.383,34 ha što čini 9,3 % ukupnog teritorija Republike Hrvatske (<https://www.bioportal.hr/>).

Ova područja su zaštićena u nekoj od 9 nacionalnih kategorija: strogi rezervat, nacionalni park, park prirode, posebni rezervat, regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park - šuma i spomenik parkovne arhitekture.

Upravljanje zaštićenim područjima provodi se planom upravljanja koji se donosi na razdoblje od deset godina kroz godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja. Plan upravljanja određuje ciljeve upravljanja, aktivnosti za postizanje ciljeva upravljanja i pokazatelje učinkovitosti upravljanja.

Zaštita i očuvanje zaštićenih područja uz donošenje pravilnika zaštite i očuvanja za zaštićena područja državnog značenja (strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat i park prirode) i odluke o zaštiti i očuvanju za zaštićena područja lokalnog značenja (regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park-šuma i spomenik parkovne arhitekture) osigurava se izdavanjem dopuštenja za zahvate za koje nije potrebno ishoditi akt za građenje odnosno utvrđivanjem uvjeta zaštite prirode za zahvate za koje je potrebno ishoditi akt o gradnji sukladno posebnom propisu. U ovim postupcima nadležno tijelo utvrđuje hoće li namjeravani zahvat promijeniti obilježja zbog kojih je područje zaštićeno te ovisno o tome može odbiti namjeravani zahvat odnosno odbiti izdati uvjete zaštite prirode.

U Republici Hrvatskoj područja važna za očuvanje prirode mogu biti zaštićena primjenom jednog ili više mehanizama. Tako su gotovo sva područja zaštićena u jednoj od nacionalnih kategorija ujedno i dio ekološke mreže Natura 2000.

Ekološka mreža Natura 2000 je koherentna europska ekološka mreža sastavljena od područja u kojima se nalaze prirodni stanišni tipovi i staništa divljih vrsta od interesa za Europsku uniju, a omogućuje očuvanje ili, kad je to potrebno, povrat u povoljno stanje očuvanja određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti. Ekološka mreža Republike Hrvatske obuhvaća 36,67% kopnenog teritorija i 16,26% obalnog mora, a sastoji se od 745 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove i 38 područja očuvanja značajna za ptice. Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, broj 80/2019) sadrži popis područja ekološke mreže u Republici Hrvatskoj te utvrđuje nadležnost javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže za upravljanje i donošenje planova upravljanja ekološkom mrežom.

Osnovni način upravljanja područjem ekološke mreže je provođenje mjera očuvanja za ciljne vrste i stanišne tipove. One se ugrađuju u planove upravljanja područjima ekološke mreže kao i sektorske planove gospodarenja prirodnim dobrima. Cilj upravljanja je održati ili poboljšati povoljno stanje očuvanosti ciljnih vrsta i staništa određenog područja. Često je to moguće bez propisivanja bitnih ograničenja, kroz provođenje mjera očuvanja od strane ljudi koji u suživotu s prirodom dijele svoj životni prostor s ugroženim vrstama i staništima. Većinu aktivnosti i zahvata u području ekološke mreže moguće je provesti uz mjere ublažavanja mogućih negativnih utjecaja.

Najvažniji mehanizam zaštite područja ekološke mreže jest postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu svih planova, programa i zahvata koji mogu imati značajan negativan utjecaj na područja ekološke mreže odnosno na ciljeve očuvanja (ciljne vrste i staništa) te na cjelovitost područja ekološke mreže. Kroz prethodnu ocjenu se procjenjuje je li moguće isključiti negativan utjecaj zahvata na ekološku mrežu. Ako jest, zahvat ide dalje u redoviti postupak ishoda dozvola. Ako nije, upućuje se u postupak glavne ocjene u kojoj se detaljnije sagledavaju mogući negativni utjecaji, pokušavaju pronaći alternativna rješenja za ostvarivanje cilja zahvata, kao i mjere kojima je moguće ublažiti utjecaje. Ukoliko je zahvat i dalje neprihvatljiv, moguće je provesti postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa uz sudjelovanje javnosti te, ako on postoji, izvesti zahvat uz kompenzaciju.

Kad se zahvat provodi na zaštićenom području koje je ujedno i područje ekološke mreže, potrebno je provesti i postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu i ishoditi dopuštenje

sukladno člancima 144. i 145 a odnosno utvrditi uvjete zaštite prirode sukladno članku 143. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019). Zahvati za koje je ocjenom prihvatljivosti utvrđeno da se može isključiti značajan negativan utjecaj na ciljne vrste i staništa te cjelovitost područja ekološke mreže u postupcima sukladno člancima 143. i 144. Zakona o zaštiti prirode mogu biti odbijeni ukoliko se utvrdi da će promijeniti obilježja zbog kojih je područje zaštićeno.

Analizom ovih postupaka, što je tema ovog rada, doprinosi se razumijevanju razloga zbog kojih se ovi postupci provode, a time se doprinosi i zaštiti i očuvanju kako zaštićenih područja tako i ekološke mreže. S obzirom na različita tijela koja su uključena u provedbu ovih postupaka razumijevanje razloga te analiza postupaka doprinosi i ujednačavanju prilikom postupanja.

Mreža ekološki reprezentativnih zaštićenih područja kojom se dobro upravlja trenutno je najbolji alat za dugoročno očuvanje prirode (Margules & Sarkar, 2007).

2. OPĆI DIO

2.1. ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Međunarodna unija za očuvanje prirode (IUCN - International Union for Conservation of Nature) definira zaštićeno područje kao „jasno definirano područje, koje je priznato i kojim se upravlja s ciljem trajnog očuvanja cjelokupne prirode, usluga ekosustava koje ono osigurava te pripadajućih kulturnih vrijednosti, na zakonski ili drugi učinkoviti način“ (Dudley, 2008.).

Prvi nacrt ove definicije nastao je 2007. godine i od tada je bio podvrgnut revizijama i izmjenama od strane brojnih stručnjaka unutar IUCN-a i Svjetske komisije za zaštićena područja (WCPA – World Commission on Protected Areas), da bi u svojoj konačnoj verziji bio prihvaćen na Svjetskom kongresu zaštite prirode (World Conservation Congress) u Barceloni u listopadu 2008. godine. U IUCN-ovom Priručniku za primjenu kategorija zaštićenih područja dana je definicija s detaljnim pojašnjenjima svih njenih dijelova (Dudley, 2008.). U Tablici 1. je dano pojašnjenje definicije za zaštićeno područje prema IUCN-u.

Tablica 1: Pojašnjenje dijelova definicije za zaštićeno područje prema IUCN-u

IZRAZ DEFINICIJI	U TUMAČENJE (prema IUCN, 2008)
jasno definirano područje	Uključuje kopno, kopnene vode, more i obalno područje ili njihove kombinacije. Podrazumijeva sve tri dimenzije prostora, definirane unutar jasnih i dogovorenih granica. Granice u nekim slučajevima mogu biti određene elementima koji su promjenjivi u vremenu, primjerice obalom rijeke, kao i određenim već postojećim upravljačkim mjerama, primjerice zonama ograničenog korištenja.
Priznato	Područje može biti proglašeno od države ili različitih organizacija ili skupina ljudi, no kao takvo mora biti na neki način priznato, primjerice navedeno u Svjetskoj bazi zaštićenih područja (World Database on Protected Areas - WCPA), ili u slučaju zaštićenih područja u Hrvatskoj, u Upisniku zaštićenih prirodnih vrijednosti Ministarstva

IZRAZ DEFINICIJI	U TUMAČENJE (prema IUCN, 2008)
	gospodarstva i održivog razvoja.
sa svrhom	Ukazuje na dugoročnu posvećenost očuvanju, koja može biti utemeljena zakonskim aktom, međunarodnom konvencijom, sporazumom, ugovorom i sl.
kojim se upravlja	Podrazumijeva provođenje konkretnih postupaka čiji je cilj očuvanje prirodnih (i drugih) vrijednosti zbog kojih je područje zaštićeno, uključujući izostanak bilo kakvog djelovanja ukoliko je to najbolja strategija za postizanje ovog cilja.
...s ciljem	Postavljanje točno određenog cilja nužno je kako bi omogućilo i procjenu efikasnosti upravljanja zaštićenim područjem.
Trajno	Naglašava da upravljanje zaštićenim područjem nije kratkoročna, privremena strategija već kontinuirani proces.
očuvanje	U kontekstu ove definicije, ova riječ označava in-situ održavanje ekosustava, prirodnih i poluprirodnih staništa te očuvanje stabilnih populacija divljih vrsta u njihovom prirodnom okruženju, odnosno domaćih ili kultiviranih vrsta u okruženju u kojem su one razvile svoje specifične karakteristike.
cjelokupna priroda	Obuhvaća sveukupnu biološku raznolikost, na genetskom nivou, nivou vrsta i ekosustava, kao i geološku te krajobraznu raznolikost.
usluge ekosustava	Odnosi se na usluge koje priroda pruža čovjeku, a čije korištenje nije u sukobu s ciljevima zaštite. Usluge ekosustava obuhvaćaju usluge na slobodnom raspolaganju, primjerice vodu, drvenu masu i genetičke resurse; usluge regulacije, poput ublaživanja ekstremnih prirodnih pojava, primjerice suše, poplave, erozije tla i bolesti; usluge održavanja prirodnih procesa poput kruženja tvari i nastajanja tla; te kulturološke usluge poput rekreacijskih,

IZRAZ U DEFINICIJI	TUMAČENJE (prema IUCN, 2008)
	duhovnih, vjerskih i drugih nematerijalnih koristi.
kulturne vrijednosti	Sve kulturne vrijednosti koje nisu u sukobu s ciljevima očuvanja, uključujući osobito one koje im pridonose i one koje su same ugrožene.
zakonski, ili drugi učinkoviti način	Upravljanje zaštićenim područjem može se odvijati sukladno zakonskim aktima, međunarodnim konvencijama ili sporazumima, ili prema tradicionalnim običajima, ili načelima nevladinih udruga.

Definicija zaštićenog područja određena je i Zakonom o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/2013, 15/2018, 14/2019, 127/2019), temeljnim aktom kojim se uređuje sustav zaštite prirode u Republici Hrvatskoj, i glasi: „Zaštićeno područje je geografski jasno određen prostor koji je namijenjen zaštiti prirode i kojim se upravlja radi dugoročnog očuvanja prirode i pratećih usluga ekološkog sustava.“. Područja se mogu zaštititi u devet različitih kategorija zaštite ovisno o vrijednostima koje je potrebno očuvati, a to su: strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat, park prirode, regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park-šuma te spomenik parkovne arhitekture. Nacionalne kategorije u najvećoj mjeri odgovaraju jednoj od međunarodno priznatih IUCN-ovih kategorija zaštićenih područja. No, kategorije zaštićenih područja u Hrvatskoj su definirane prema njihovim vrijednostima, a ne prema njihovim primarnim ciljevima upravljanja kao što je slučaj kod IUCN-ovih kategorija (Zupan, 2012.). U Tablici 2. prikazan je odnos nacionalnih i IUCN kategorija.

Tablica 2: Nacionalne i IUCN kategorije (Dudley, 2008.)

NACIONALNA KATEGORIJA	IUCN KATEGORIJA	
strogi rezervat	Ia	strict nature reserve
*	Ib	wilderness area
nacionalni park	II	national park
posebni rezervat	IV	habitat/species management area
park prirode	V	protected landscape/seascape
regionalni park	V	protected landscape/seascape

spomenik prirode	III	natural monument or feature
značajni krajobraz	V	protected landscape/seascape
park šuma	*	*
spomenik parkovne arhitekture	*	*
*	VI	protected area with sustainable use of natural resources

* ne postoji odgovarajuća nacionalna kategorija odnosno IUCN kategorija

Zaštićena područja raspoređuju se u dva razreda: državnog i lokalnog značenja. Područja od državnog značenja su: strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat i park prirode, a područja od lokalnog značenja su: regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park – šuma i spomenik parkovne arhitekture. Zbirno izvješće zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj te raspodjela zaštićenih područja po kategorijama i po županijama nalazi se u Prilozima 1, 2a, 2b i 3.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, nadležno za poslove zaštite prirode, vodi Upisnik zaštićenih područja, koji sadrži podatke iz akata o proglašenju svih zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj koja su zaštićena na temelju odredbi Zakona o zaštiti prirode. Upisnik zaštićenih područja je javno dostupan u sklopu Informacijskog sustava zaštite prirode (www.bioportal.hr) kojeg također vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Informacijski sustav zaštite prirode čini skup baza podataka, aplikativnih rješenja i web servisa namijenjenih za pohranu, održavanje i dijeljenje podataka vezanih za različite komponente biološke i krajobrazne raznolikosti te zaštitu prirode u Republici Hrvatskoj. U tablici 3. prikazane su kategorije zaštićenih područja, njihova namjena, razina upravljanja i tijela nadležna za njihovo proglašenje.

Tablica 3: Kategorije zaštićenih područja, njihova namjena, razina upravljanja i tko ih proglašava

Kategorija zaštite	Namjena	Razina upravljanja	Proglašenja
Strogi rezervat	očuvanje izvorne prirode, praćenje stanja prirode te obrazovanje	državna i županijska	Vlada RH

Nacionalni park	očuvanje izvornih prirodnih i krajobraznih vrijednosti, znanstvena, kulturna, odgojno-obrazovna i rekreativna	Državna	Hrvatski Sabor
Posebni rezervat	očuvanje radi svoje jedinstvenosti, rijetkosti ili reprezentativnosti, a osobitog je znanstvenog značenja	državna/županijska/lokalna	Vlada RH
Park prirode	zaštita bioraznolikosti, georaznolikosti i krajobrazne raznolikosti, odgojno-obrazovna, kulturno-povijesna, turističko-rekreacijska namjena	Državna	Hrvatski Sabor
Regionalni park	zaštita bioraznolikosti, georaznolikosti i krajobrazne raznolikosti, održivi razvoj i turizam	Županijska	predstavničko tijelo nadležne jedinice područne (regionalne) samouprave
Spomenik prirode	ekološka, znanstvena, estetska ili odgojno-obrazovna	županijska/lokalna	predstavničko tijelo nadležne jedinice područne (regionalne) samouprave
Značajni krajobraz	zaštita krajobrazne vrijednosti, bioraznolikosti i georaznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja, odmor i rekreacija	županijska i općinska	predstavničko tijelo nadležne jedinice područne (regionalne) samouprave
Park-šuma	očuvanje prirodne ili sađene šume veće krajobrazne vrijednosti, odmor i rekreacija	županijska/lokalna	predstavničko tijelo nadležne jedinice područne

			(regionalne) samouprave
Spomenik parkovne arhitekture	očuvanje umjetno oblikovanog prostora odnosno stabla koji ima estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu, ekološku ili znanstvenu vrijednost	Županijska	predstavničko tijelo nadležne jedinice područne (regionalne) samouprave

2.1.1. Strogi rezervati

Strogi rezervat je područje kopna i/ili mora s neizmijenjenom ili neznatno izmijenjenom sveukupnom prirodom, a namijenjen je isključivo očuvanju izvorne prirode. U strogom rezervatu zabranjene su gospodarske i druge djelatnosti ali se može dopustiti posjećivanje, istraživanje i praćenje stanja prirode.

Dva su stroga rezervata: Bijele i Samarske stijene te Hajdučki i Rožanski kukovi.

Od 1985. godine kada su Bijele i Samarske stijene proglašene strogim rezervatom nije bilo ozbiljne inicijative za proglašenje nekog novog strogog rezervata. Zbog restrikcija koje se vežu uz ovu kategoriju, strogi rezervati nisu popularna kategorija, iako u Hrvatskoj postoje područja nepristupačne divljine (Zupan, 2012.). U usporedbi sa Srbijom i Bugarskom (Sekulić, 2011;<http://www.balkantrek.com/>) Hrvatska značajno manje koristi ovu kategoriju nego države u regiji.

2.1.2. Nacionalni parkovi

Nacionalni parkovi su prostrana, pretežno neizmijenjena područja kopna i/ili mora iznimnih i višestrukih prirodnih vrijednosti koja obuhvaćaju jedan ili više sačuvanih ili neznatno izmijenjenih ekosustava, prvenstveno su namijenjeni očuvanju izvornih prirodnih i krajobraznih vrijednosti, a imaju znanstvenu, kulturnu, odgojno-obrazovnu te rekreativnu namjenu. U nacionalnom parku su dopušteni zahvati i djelatnosti kojima se ne ugrožava izvornost prirode, a zabranjena je gospodarska uporaba prirodnih dobara.

U Republici Hrvatskoj zaštićeno je 8 nacionalnih parkova: Brijuni, Krka, Kornati, Mljet, Paklenica, Plitvička jezera, Risnjak, Sjeverni Velebit.

Posljednji je proglašen 1999. godine Nacionalni park Sjeverni Velebit. Imajući na umu dominaciju IUCN kategorije V u sustavu zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj, slaba pokrivenost strožim kategorijama (Ia, II ili IV) sektor zaštite prirode bi trebao uložiti više napora u zaštitu prirodnih staništa koji će se temeljiti na upravljačkoj strukturi bez intervencija (Zupan, 2012.).

Nacionalni park Brijuni

Nacionalni park Brijuni obuhvaća otočnu skupinu od 14 otoka i otočića. Nalazi se uz jugozapadnu istarsku obalu, a ističe se posebnim klimatskim, pejzažnim i kulturno-povijesnim osobitostima. Otoke dijelom prekrivaju bujne šume hrasta crnike, koje su krajem 19. stoljeća krčene radi oblikovanja perivoja u to vrijeme čuvenog ljetovališta. Područje parka naseljavaju brojne autohtone životinje, među kojima su najbrojnije ptice. Na otoku Velikom Brijunu nalazi se jedno od najstarijih stabala masline na Sredozemlju, zasađeno još u IV stoljeću koje i danas daje plod, a kao svjedok davne prošlosti privlači mnoge posjetitelje. Akvatorij Brijuna, koji čini gotovo 80% površine parka, zadržao je svoju izvornu ljepotu i vrijednost te je stanište brojnih morskih vrsta tipičnih za životne zajednice sjevernog Jadrana. Na području parka evidentirano je stotinjak lokaliteta i objekata arheoloških i kulturno-povijesnih vrijednosti. Važno je spomenuti i otiske stopala dinosaura *Igvanodona* na rtu Ploče i poluotoku Barbanu koji svjedoče o životu ovih gmazova i na našim prostorima.

Nacionalni park Krka

U vapnenačku zaravan, između gradova Knina i Skradina, duboko usječeno nalazi se korito rijeke Krke. Ovaj prirodni i krški fenomen u svom toku gradi sedam sedrenih slapova: Bilušića buk, Brljan, Manojlovački slap, Rošnjak, Miljacka slap, Roški slap i Skradinski buk, najviše slapište u Sredozemlju (46m). Odlikuje se osebujnim i bogatim biljnim svijetom - 860 različitih biljnih vrsta. Na području parka zabilježena je i 221 vrsta ptica. Neke vrste ovdje borave samo za vrijeme proljetnih i jesenskih seoba, zbog čega je ovo zaštićeno područje uvršteno u ornitološki važna područja Europe. Područje parka obiluje tragovima drevne naseljenosti, te brojnim kulturno-povijesnim spomenicima.

Nacionalni park Kornati

Kornatsko otočje karakterizira zanimljiva geomorfologija, velika razvedenost obala te raznolike životne zajednice. Obuhvaća skupinu od ukupno 89 otoka, otočića i hridi. Krš tipičan za cijelu jadransku obalu koji je i ovdje prisutan sastoji se od surovog kopna s jedne strane i iznimno raznovrsnog podmorja s druge strane. Otoci su uglavnom pokriveni vegetacijom kamenjarskih pašnjaka; međusobno odijeljenih suhozidima a čine ih travnjačke zajednice karakteristične za suha područja. Više od tri četvrtine površine parka pripada moru, čije je podmorje zbog raznovrsnog i bogatog podmorskog svijeta najvažnije obilježje ovog zaštićenog područja. Povijest naseljavanja Kornatskog otočja seže daleko u prošlost pa od neolita do danas možemo pratiti civilizacijski razvitak na ovim prostorima.

Nacionalni park Mljet

Nacionalni park Mljet nalazi se na zapadnom dijelu istoimenog otoka. Autohtone šume hrasta crnike i šume alepskog bora prekrivaju više od 90% površine parka dajući mu posebnu biološku i krajobraznu vrijednost stoga se otok Mljet često naziva i „zeleni otok“. Uz brojne uvale, zaljeve i otočiće, park je poznat po dvama slanim jezerima, Malom i Velikom jezeru, koja su morem potopljene krške udoline. Bogata su velikim brojem različitih vrsta riba, rakova, školjkaša i drugih morskih organizama. Vinogradi i polja pod maslinama, koja se na otoku već stoljećima uzgajaju, dodatno povećavaju njegovu krajobraznu raznolikost. Područje parka čini i bogata kulturno-povijesna baština. U Velikom jezeru nalazi se otočić Svete Marije s drevnim benediktinskim samostanom i crkvom, utemeljenim još u 12. stoljeću. U naselju Polače nalaze se ostaci ranokršćanske bazilike, rimske palače i termi.

Nacionalni park Paklenica

Nacionalni park Paklenica obuhvaća područje bujičnih tokova Velike i Male Paklenice, kanjone okomito urezane u južne padine Velebita te šire okolno područje. Na relativno malom području nalazi se veliko bogatstvo geomorfoloških oblika, raznolik biljni i životinjski svijet, atraktivni krajobrazi i netaknuta priroda. Na području parka nalazi se oko 90 speleoloških objekata, među kojima se veličinom i bogatstvom podzemnih ukrasa ističu špilja Manita peć i jama Vodarica. Šume pokrivaju dvije trećine površine parka i odlikuju se bogatstvom biljnih zajednica. U ovom zaštićenom području postoji oko 150 km pješačkih staza i puteva, a ujedno se smatra najznačajnijim hrvatskim penjačkim centrom s preko 360 opremljenih i uređenih smjerova, od kojih je najpoznatiji Anića kuk (visina stijene 400 m).

Nacionalni park Plitvička jezera

Nacionalni park Plitvička jezera najstariji je hrvatski nacionalni park. Poznat je po veličanstvenim sedrenim slapištima koja stvaraju bistra jezera u stalnom biodinamičkom procesu stvaranja i rasta sedre. Kao posljedica tog procesa nastao je niz od 16 stepenasto poredanih većih jezera i nekoliko manjih, koja su najslikovitiji dio ovoga parka. U parku je registrirano čak 1267 različitih biljnih vrsta od čega čak 50 vrsta orhideja, 321 vrsta leptira, 157 vrsta ptica, 20 vrsta šišmiša. U bogatoj fauni posebno mjesto zauzimaju najveće europske zvijeri: smeđi medvjed, vuk i ris. Zbog jedinstvenosti, prirodne ljepote i vrijednosti nacionalnog parka UNESCO je Plitvička jezera 1979. godine uvrstio na Listu svjetske prirodne baštine.

Nacionalni park Risnjak

Smješten je u zaleđu grada Rijeke i Kvarnerskog priobalja, na sjeverozapadnom dijelu Gorskog kotara. Posebna obilježja parka su šuma i spomenik prirode hidrogeološki - Izvor rijeke Kupe. Postoji više od desetak različitih šumskih zajednica i tridesetak ostalih tipova biljnih zajednica. Park karakteriziraju različite krške pojave i oblici pa se ispod bujne vegetacije kriju jame, ponikve, škrape. Bujna vegetacija i velika geomorfološka raščlanjenost pružaju utočište velikom broju životinjskih vrsta, posebno ptica. Ovdje su svoje stanište našle i tri velike zvijeri: ris po kojem je Risnjak i dobio ime, vuk i smeđi medvjed.

Nacionalni park Sjeverni Velebit

Sjeverni Velebit je zbog bogate raznolikosti krških oblika, živoga svijeta i krajobraza na malom prostoru proglašen nacionalnim parkom. Ovdje već otprije postoje čak četiri područja s posebnom zaštitom - Strogi rezervat 'Hajdučki i Rožanski kukovi', botanički rezervat 'Visibaba', nalazište biljnog endema hrvatske sibireje, botanički rezervat 'Zavižan-Balinovac-Zavižanska kosa', unutar kojeg se nalazi i spomenik parkovne arhitekture 'Velebitski botanički vrt'. Velike i očuvane šume pogodno su stanište za velike zvijeri - medvjeda, vuka i risa. Stvaranjem novih staništa - pašnjaka, lokava i suhozida, čovjek je uvelike utjecao na izgled krajobraza Sjevernog Velebita. Nacionalni park 'Sjeverni Velebit' dio je Međunarodnog rezervata biosfere.

2.1.3. Posebni rezervati

Posebni rezervat je područje kopna i/ili mora od osobitog značenja zbog jedinstvenih, rijetkih ili reprezentativnih prirodnih vrijednosti, ili je ugroženo stanište ili stanište ugrožene divlje vrste, a prvenstveno je namijenjen očuvanju tih vrijednosti. U njemu nisu dopušteni zahvati i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen. Dopušteni su zahvati i djelatnosti kojima se održavaju ili poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom (Zakon o zaštiti prirode).

Trenutno je zaštićeno 80 posebnih rezervata (<https://www.bioportal.hr/>).

Posebni rezervati su uglavnom površinom mala područja i unatoč velikom broju ovih područja zauzimaju samo 0,46 % površine Republike Hrvatske (Zupan, 2012.). Skoro polovica posebnih rezervata u Hrvatskoj su proglašeni zbog zaštite šuma a ¼ zbog zaštite ptica odnosno najveći broj posebnih rezervata jesu posebni rezervati šumske vegetacije i ornitološki rezervati. Ovo ukazuje na činjenicu da je zaštita prirode „ornitocentrična“ kao i da šumarstvo ima veliki utjecaj na zaštitu prirode kako sada tako i u povijesti (Zupan, 2012.).

2.1.4. Parkovi prirode

Parkovi prirode su prostrana prirodna ili dijelom kultivirana područja kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima, naglašenim krajobraznim i kulturno-povijesnim vrijednostima. Park prirode ima znanstvenu, kulturnu, odgojno-obrazovnu i rekreativnu namjenu, a u njemu su dopuštene gospodarske i druge djelatnosti te zahvati kojima se ne ugrožavaju njihova bitna obilježja i uloga (Zakon o zaštiti prirode).

U Republici Hrvatskoj zaštićeno je 12 parkova prirode.

Park prirode Biokovo

Park prirode Biokovo karakterizira osobita ljepota krajobraza, velika raznolikost živog svijeta i bogatstvo geomorfoloških oblika i pojava (špilje, škrape, vrtače, kamenice, jame...). Ovisno o klimatskim uvjetima i visinskom položaju područje je pokriveno vegetacijom od mediteranske do planinske. Uz stare šume bukve, jele i crnog bora, u parku je zabilježeno gotovo 1500 različitih vrsta biljaka, među kojima je veći broj endemičnih i reliktnih vrsta (biokovsko zvonce (*Edraianthus pumilio*), biokovska zečina (*Centaurea biokovensis*) i dr.). U

fauni kralješnjaka brojni su gmazovi i ptice, a od tridesetak vrsta sisavaca koji ovdje žive treba spomenuti puhove, šišmiše, divokoze i vukove.

Park prirode Kopački rit

Park prirode Kopački rit se smatra jednom od najočuvanijih fluvijalno-močvarnih nizina u Europi koju karakterizira iznimna ljepota krajolika i velika biološka raznolikost. Najveću površinu parka prekrivaju šume bijele vrbe i močvarna te travnjačka vegetacija. Močvarni uvjeti pogodni su za život velikog broja vodozemaca, riba, ptica i sisavaca pa je zbog bogatstva životinjskog svijeta južni dio parka proglašen posebnim zoološkim rezervatom. Kopačkom ritu posebnu zanimljivost daju ptice, a poznat je i kao jedno od najvećih mrjestilišta riba dunavskog sliva. Do sada su zabilježene 282 vrste ptica, od kojih 141 redovno ili povremeno gnijezdi. Zbog važnosti Kopačkog rita kao močvarnog staništa i obitavališta velikog broja ptica 1986. godine uvršten je na Listu važnih ornitoloških područja Europe (IBA), a 1993. godine na Popis vlažnih staništa od međunarodnog značenja Konvencije o zaštiti vlažnih staništa, tzv. Ramsarske konvencije. Slika 1. prikazuje Park prirode Kopački rit.

Slika 1: Park prirode Kopački rit (autor: Hrvoje Domazetović)

Park prirode Lastovsko otočje

Park prirode Lastovsko otočje obuhvaća otok Lastovo s pripadajućim otocima, otočne skupine Lastovnjaci i Vrhovnjaci te otok Sušac, a sastoji se od ukupno 44 otoka, otočića i hridi. Odlikuje se posebnim florističko-faunističkim obilježjima kopna, kao i bogatstvom i raznolikošću živog svijeta mora te izuzetnom krajobraznom ljepotom. Posebnu vrijednost ovom parku prirode svakako daje more i podmorje te njegov vrlo bogat živi svijet. Od ukupno zabilježene 703 biljne vrste, 53 vrste su ugrožene, dok je od 141 vrste kralješnjaka njih čak 71 ugroženih. Posebnu biološku vrijednost i značenje Lastovskom otočju daju endemske i stenoendemske vrste kao što su jadranska primorska i lastovska gušterica.

Park prirode Lonjsko polje

Park prirode Lonjsko polje najveće je zaštićeno poplavno područje cijelog dunavskog sliva s vrijednim krajobraznim i ekološkim obilježjima. Posebnu ljepotu krajoliku daju poplavne šume hrasta lužnjaka i slikoviti vlažni pašnjaci sa starim nastambama ispresijecani mrežom vodenih površina. Rukavci, bare i vlažne livade staništa su ptica močvarica poput žličarke (*Platalea leucorodia*), male bijele čaplje (*Egretta garzetta*), patke nJORKE (*Aythya nyroca*), orla štekavca (*Haliaeetus albicilla*), orla kliktaša (*Aquila pomarina*), crne rode (*Ciconia nigra*), kosca (*Crex crex*) i bjelobrade čigre (*Chlidonias hybrida*), vrsta rijetkih ili već izumrlih u mnogim dijelovima Europe. Do sada je ovdje zabilježeno 250 vrsta ptica, od kojih se 170 vrsta tu i gnijezdi. Iz tog razloga pojedina područja u parku: Krapje Đol i Rakita zaštićena su kao posebni ornitološki rezervati, a cijelo područje parka uvršteno je 1983. g. na Listu važnih ornitoloških područja Europe (IBA). Od 1993. godine park se nalazi na Popisu vlažnih staništa od međunarodnog značenja Ramsarske konvencije. Slika 2. prikazuje ribolov tradicijskim alatima u Parku prirode Lonjsko polje.

Slika 2: Park prirode Lonjsko polje (autor: Boris Krstinić)

Park prirode Medvednica

Parku prirode Medvednica glavna su značajka šume (bukve, jele, javora, jasena i hrasta kitnjaka) velike biološke vrijednosti uslijed čega je unutar parka zaštićeno 8 šumskih rezervata. Zbog razlika u visini kao i zbog prisustva brojnih potoka i izvora, ovaj prostor karakteriziraju raznolika staništa koja su zaslužna za bogat biljni i životinjski svijet. U parku je zabilježeno preko 1300 biljnih vrsta, a zbog raznolikosti šuma ptičji svijet broji 70 gnjezdarica. Medvednicu obilježava i raznolikost geološke građe. Najpoznatija stijena Medvednice je zeleni škrljavac, dok su karbonatne stijene zaslužne za nastanak 7100 m dugog kanala špilje Veternice koja je jedno od naših najznačajnijih paleontoloških nalazišta.

Park prirode Papuk

Park prirode Papuk zaštićen je zbog izuzetno vrijednih bioloških, geoloških, krajobraznih i kulturno-povijesnih značajki, a obuhvaća skoro cijelo područje planine Papuk i zapadni dio planine Krndije. Gotovo 95% površine parka prekriveno je šumama koje su na nekim lokalitetima zbog svojih prirodnoznastvenih i krajobraznih vrijednosti posebno zaštićene. Zbog svojih obilježja park je i prirodno stanište mnogim životinjskim vrstama, među kojima

se zbog brojnosti i raznolikosti posebno ističu ptice i šišmiši. Geološki gledano park je značajan zbog zastupljenosti gotovo svih vrsta stijena od paleozoika do kvartara, kao i zbog velike raznolikosti stijena, minerala, fosila, geoloških struktura i tekstura, krških pojava i objekata. Na sjeverozapadnom dijelu parka nalazi se lokalitet Rupnica, prvi geološki spomenik prirode u Hrvatskoj zaštićen 1948. godine zbog pojave stubastog izlučivanja vulkanskih stijena, koji predstavlja geološku jedinstvenost u našoj zemlji. Zbog geoloških značajki 2007. godine područje je dobilo status UNESCO – ovog Geoparka. Slika 3. prikazuje stubasto izlučivanje vulkanskih stijena na lokalitetu Rupnica.

Slika 3. Geološki spomenik prirode Rupnica unutar Parka prirode Papuk (autor: Ksenija Protrka)

Park prirode Telašćica

Park prirode Telašćica kao jedna od najljepših i najvećih jadranskih uvala, s akvatorijem od 13 otoka i hridi, koje mu pripadaju, obuhvaća površinu od 70,5 km², od čega 44,55 km² zauzima more. Kopneni dio parka izuzetno je diferencirano krško područje s krškim glavicama i poljima te bujnom mediteranskom vegetacijom s preko 400 biljnih vrsta. Podmorje Telašćice najvećim dijelom krasi pjeskovito dno prošarano kamenim oazama i livadama morske cvjetnice posidonije (*Posidonion oceanicae*) te bogatstvom drugog biljnog i životinjskog svijeta.

Park prirode Učka

U Parku prirode Učka zahvaljujući reljefu i neposrednoj blizini mora, je prisutna specifična mikroklima i razvijena bujna šumska vegetacija. Značajne su primorske šume bukve, pretplaninska šuma bukve i naknadno podignute kulture četinjača. Uz to treba dodati livade i travnjake na kojima žive mnoge endemične, ugrožene i zaštićene biljne vrste. U Parku je rasprostranjeno preko 1200 biljnih vrsta, od kojih posebno značenje imaju endemske svojte stijena i točila (npr. učkarski zvončić (*Campanula tommasiniana*)). Isto tako zabilježeno je oko 150 vrsta ptica, od kojih se preko 70 i gnijezdi na tom području. Područje parka obiluje speleološkim objektima kojih, prema dostupnim podacima ima gotovo 200, a posebno mjesto zauzima kanjon Vela draga. Ovaj lokalitet zaštićen je 1964. godine kao geomorfološki spomenik prirode, a odlikuje se slikovitim soliternim vapnenačkim stupovima i stijenama koji predstavljaju izuzetnu geomorfološku i krajobraznu vrijednost.

Park prirode Velebit

Park prirode Velebit obuhvaća najveći dio masiva planine Velebit i dolinu krške rijeke Zrmanje te je površinom najveće zaštićeno područje u Republici Hrvatskoj. Dijelovi planine zaštićeni su i kao nacionalni parkovi: Paklenica i Sjeverni Velebit. Položaj Velebita, kao i njegova geološka građa, utjecali su na razvoj veoma bogatog i raznolikog živog svijeta. Do sada je registrirano 2700 biljnih vrsta, od kojih čak 78 endemskih. Među endemskim vrstama ističe se glasovita velebitska degenija, a među tercijskim reliktima hrvatska sibireja. Na području Velebita se gnijezdi velik broj različitih vrsta ptica, a od sisavaca svakako treba spomenuti dvije u Europi ugrožene vrste: smeđi medvjed (*Ursus arctos*) i vuk (*Canis lupus*). Park prirode Velebit 1978. godine proglašen je UNESCO – ovim Međunarodnim rezervatom biosfere.

Park prirode Vransko jezero

Park prirode Vransko jezero najveće je prirodno jezero u Hrvatskoj te predstavlja geomorfološku rijetkost našeg krškog područja jer se radi o kriptodepresiji ispunjenoj blago zaslanjenom vodom u kojoj se formirala specifična životna zajednica vodenih organizama. Sjeverozapadni rub jezera u zoni je intenzivnih poplava te je zbog bogatstva ptičjeg svijeta (ptica močvarica) proglašen posebnim ornitološkim rezervatom. U parku je do sada zabilježeno 235 ptičjih vrsta, od čega su 102 gnjezdarice, a ostalima je područje parka važno odmorište i zimovalište. Na Vranskom jezeru zimuje ukupno 75 različitih vrsta ptica s više od

200 000 jedinki što ga ubraja u najvažnija europska zimovališta. Čak 143 vrste selica iz srednje i sjeverne Europe na tom području nalaze odmorište za nastavak puta. Zbog svega navedenog Vransko jezero je 1983. g. uvršteno na Listu važnih ornitoloških područja Europe (IBA), a 2012. godine na Popis vlažnih staništa od međunarodnog značenja Ramsarske konvencije. Biološkoj vrijednosti parka treba dodati i bogatstvo riba, a kao posebnost valja istaknuti prisustvo sredozemne podvrste crvenperke (*Scardinius erythrophthalmus*). Slika 4. prikazuje jato pataka, ćurlina i vivaka na području Parka prirode Vransko jezero.

Slika 4: Jato pataka, ćurlina i vivaka na Vranskom jezeru (autor: Vlatka Dumbović Mazal)

Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje

Park prirode Žumberak - Samoborsko gorje karakterizira očuvana priroda, šume, potoci, slapovi, brdski obronci prekriveni vinogradima, pašnjaci te tradicionalna seoska imanja. Kako je područje djelomično kultivirano, poput mozaika ga izmjenično prekrivaju šume, livade, pašnjaci, voćnjaci i vinogradi. Park krasi i brojni izvori, potoci, slapovi, ponori, kao i različiti speleološki objekti (špilje, jame). Veći dio prekriven je šumom, pretežno bukve, kao i miješanom hrastovo-bukovom šumom. Ekološki su značajne livadne i pašnjačke zajednice, kao i biljke vlažnih staništa, stijena i sipina. Od životinjskog svijeta treba spomenuti male

sisavce, gmazove i vodozemce te velik broj različitih vrsta ptica. Podzemne špilje parka staništa su najugroženije skupine sisavaca, šišmiša.

Park prirode Dinara

Park prirode Dinara obuhvaća područje masiva Dinare (Dinara, Troglav i Kamešnica), izvorišni dio i gornji tok rijeke Cetine te krška polja (Hrvatačko, Paško i Vrličko) uz Cetinu te je 12. – ti park prirode u Republici Hrvatskoj. Područje parka prirode je važno zbog očuvanih prirodnih vrijednosti, bogate georaznolikosti, brojnih divljih vrsta biljnog i životinjskog svijeta, endema te cjelokupne raznolikosti prirodnih i poluprirodnih staništa, vrijednosti proizašlih iz višestoljetne tradicije ljudskog korištenja prostora, autohtonih pasmina i sorti te bogatog kulturnog i povijesnog nasljeđa sačuvanog u brojnim arheološkim nalazima i na kulturno – povijesnim lokalitetima.

2.1.5. Regionalni parkovi

Regionalni park je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima i krajobraznim vrijednostima karakterističnim za područje na kojem se nalazi. U regionalnom parku dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti te zahvati kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i uloga (Zakon o zaštiti prirode).

U Republici Hrvatskoj zaštićena su 2 regionalna parka: Mura – Drava i Moslavačka gora (<https://www.bioportal.hr/>). Regionalni park Mura - Drava kao i park prirode Kopački rit je dio UNESCO – va Petodržavnog rezervata biosfere Mura – Drava – Dunav (Austrija, Hrvatska, Mađarska, Srbija, Slovenija).

2.1.6. Spomenici prirode

Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio prirode koji ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost. Na spomeniku prirode dopušteni su zahvati i djelatnosti kojima se ne ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti (Zakon o zaštiti prirode).

U Republici Hrvatskoj je zaštićeno 79 spomenika prirode (<https://www.bioportal.hr/>).

Spomenik prirode je „stara kategorija“ koja je korištena i prije nego što je definirana Zakonom o zaštiti prirode iz 1960. godine. Ova kategorija je bila najpopularnija 1960 – ih godina, kada je proglašeno 75,86% spomenika prirode od svih trenutno zaštićenih spomenika prirode (Zupan, 2012.).

2.1.7. Značajni krajobrazi

Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i bioraznolikosti i/ili georaznolikosti ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje. U značajnom krajobrazu dopušteni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen (Zakon o zaštiti prirode).

U Republici Hrvatskoj zaštićeno je 79 značajnih krajobraza (<https://www.bioportal.hr/>).

2.1.8. Park - šume

Park - šuma je prirodna ili sađena šuma, veće bioraznolikosti i/ili krajobrazne vrijednosti, a koja je namijenjena odmoru i rekreaciji. U park-šumi dopušteni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašena (Zakon o zaštiti prirode). U Republici Hrvatskoj zaštićeno je 27 park - šuma (<https://www.bioportal.hr/>).

2.1.9. Spomenici parkovne arhitekture

Spomenik parkovne arhitekture je umjetno oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park) koji ima estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu i odgojno-obrazovnu vrijednost. Na spomeniku parkovne arhitekture dopušteni su zahvati i djelatnosti kojima se ne narušavaju vrijednosti zbog kojih je zaštićen (Zakon o zaštiti prirode). U Republici Hrvatskoj zaštićeno je 120 spomenika parkovne arhitekture (<https://www.bioportal.hr/>).

Ovo je najbrojnija kategorija zaštićenih područja a najveći broj spomenika parkovne arhitekture proglašeno je prije 1976. godine, najstariji među njima je Arboretum Opeka koji je proglašen 1947. godine. Danas ova kategorija predstavlja atavizam povijesnog shvaćanja zaštite prirode i potrebno ju je prebaciti u nadležnost tijela državne uprave odgovornog za zaštitu kulturne baštine (Zupan, 2012.).

Rasprostranjenost zaštićenih područja po kategorijama u Republici Hrvatskoj prikazuje Slika 5.

Slika 5: Prikaz zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj (<https://www.haop.hr/>)

2.1.10. Međunarodno proglašena zaštićena područja

Ramsarska konvencija (Ramsar, 1971.)

Ramsarska konvencija, Konvencija o vlažnim područjima koja su od međunarodnog značenja naročito kao staništa ptica močvarica, donesena je 2. veljače 1971. godine kada su u iranskom mjestu Ramsaru koje se nalazi na obali Kaspijskog jezera, predstavnici 18 zemalja prihvatili tekst dogovora o zaštiti i očuvanju vlažnih područja. Cilj ovog dokumenta je očuvanje onih područja na Zemlji koja su od presudne važnosti za opstanak mnogih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih zajednica od kojih mnoge čovjek koristi i u određenoj mjeri ovisi o njima.

Hrvatska je postala stranka Konvencije još 1991. godine, a od tada je na Ramsarski popis uvršteno pet vlažnih područja, 1993. godine: Ribnjaci "Crna Mlaka", Park prirode "Kopački rit", Park prirode "Lonjsko polje", Delta rijeke Neretve; 2013. godine: Park prirode "Vransko jezero". Konvencija obvezuje svaku zemlju potpisnicu na opće očuvanje svih vlažnih područja na svom teritoriju i predstavlja okvir za međunarodnu suradnju u zaštiti i održivom

korištenju vlažnih područja. Vlažna područja u Hrvatskoj pokrivaju oko 6,9 % od ukupnog teritorija. Ova područja imaju veliku važnost u selidbi i prezimljavanju mnogih vrsta ptica koje se gnijezde u Srednjoj i Sjevernoj Europi.

Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (UNESCO, Pariz, 1972.)

Kulturna i prirodna baština svrstava se u neprocjenjiva i nezamjenjiva dobra, ne samo svake pojedine zemlje već i cjelokupnog čovječanstva. Gubitak bilo kojeg od tih dobara neprocjenjive vrijednosti zbog propadanja ili nestajanja, znači osiromašenje baštine svih naroda svijeta. Dijelovi te baštine, zbog svojih iznimnih osobina, mogu se smatrati dobrima „iznimne univerzalne vrijednosti“ i kao takvi zavređuju posebnu zaštitu od opasnosti koje im prijete. Kako bi osigurale, koliko god je moguće, adekvatnu identifikaciju, zaštitu, očuvanje i prezentaciju svjetske baštine, države članice UNESCO – a usvojile su Konvenciju o svjetskoj baštini 1972. godine.

Stari grad Dubrovnik, Dioklecijanova palača u Splitu te Nacionalni park Plitvička jezera su među prvim lokalitetima u svijetu uvršteni na Listu svjetske baštine još 1979. godine što potvrđuje njihovu prepoznatljivost i vrijednost u svijetu.

Uz Nacionalni park Plitvička jezera na Listi prirodne svjetske baštine od 2017. godine nalaze se i Bukove prašume i izvorne bukove šume Karpata i ostalih regija Europe, prekogranična serijska nominacija 9 zemalja čiji dijelovi su i Nacionalni park Sjeverni Velebit, Nacionalni park Paklenica i Strogi rezervat Hajdučki i Rožanski kukovi.

Trenutačno u svijetu postoji 1154 područja Svjetske baštine raspoređene među 167 država potpisnica, od kojih je 218 područja prirodne, 897 kulturne te 39 kulturno-prirodne baštine (<https://whc.unesco.org/en/list/stat>).

UNESCO Program "Čovjek i biosfera" (UNESCO, Pariz, 1971.)

UNESCO je pokrenuo Program "Čovjek i biosfera" (Man and the Biosphere - MaB) još 1970. godine, kao međuvladin znanstveni program koji ima za cilj uspostaviti znanstvenu osnovu za unaprjeđenje odnosa između čovjeka i njegova okoliša na globalnoj razini. Program je među prvima u svijetu isticao važnost uspostave ravnoteže između očuvanja biološke raznolikosti s jedne strane i razvojnih potreba lokalne zajednice s druge strane. U sklopu ovog Programa, 1974. godine je počela uspostava svjetske mreže područja koja predstavljaju glavne ekološke sustave na Zemlji, unutar kojih se štiti genetska raznolikost kao preduvjet biološke

raznolikosti, te gdje se provode istraživanja ekoloških sustava, praćenje njihova stanja i edukacija. Pojedina područja ove mreže nazivamo rezervatima biosfere, kao međunarodno priznatim područjima unutar UNESCO-ovog MAB Programa koji promoviraju rješenja za skladan odnos između zaštite biološke raznolikosti i njenog održivog korištenja, kroz ispunjavanje tri osnovne funkcije rezervata biosfere: (1) zaštitnu funkciju - doprinose očuvanju krajobraza, ekoloških sustava, vrsta i genetske varijabilnosti; (2) razvojnu funkciju - potiču ekonomski i društveni razvoj koji je socio-kulturno i ekološki održiv; (3) logističku funkciju - osiguravaju podršku istraživanju, praćenju stanja, edukaciji i razmjeni informacija o zaštiti i održivom razvoju na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini. Sve su ove funkcije prostorno organizirane u rezervatu biosfere kroz tri zone: područje jezgre, zaštitno područje i prijelazno područje. Rezervati biosfere u Hrvatskoj su: Rezervat biosfere Planina Velebit proglašen 1978. godine, koji obuhvaća Strogi rezervat "Hajdučki i Rožanski kukovi", Nacionalne parkove "Sjeverni Velebit" i „Paklenica“ te Park prirode "Velebit" i Prekogranični rezervat biosfere Mura – Drava – Dunav (Hrvatska, Mađarska) proglašen 2012. godine, koji je sastavni Petodržavnog rezervata biosfere Mura – Drava – Dunav (Austrija, Hrvatska, Srbija, Slovenija) proglašenog 2021. godine.

UNESCO Svjetski geoparkovi (UNESCO, Pariz, 2015.)

Četiri geoparka s područja Francuske, Njemačke, Grčke i Španjolske 2000. godine osnovali su Europsku mrežu geoparkova. U rujnu 2007. godine na sedmoj sjednici Europske mreže geoparkova, međunarodno su prepoznate hrvatske prirodne vrijednosti te je Papuk postao prvi hrvatski geopark i 30. član Europske mreže. Godine 2015. geoparkovi su postali novi službeni Program UNESCO-a, te danas mreža Svjetskih geoparkova UNESCO-a broji 140 geoparkova diljem svijeta u 38 zemalja. 2019. godine u Parizu, proglašen je novi geopark u Republici Hrvatskoj, Geopark Viški arhipelag.

Mrežu Svjetskih geoparkova UNESCO-a čine područja geološke i geomorfološke baštine od međunarodnog značenja. Cilj programa Svjetskih geoparkova UNESCO-a je zaštita geoloških, geomorfoloških, ali i ostalih vrijednosti geoparka te upravljanje područjem kroz edukaciju i provođenje aktivnosti u skladu s ciljevima održivog razvoja, a na dobrobit lokalne zajednice.

Područja koja postanu članovi Mreže Svjetskih geoparkova UNESCO-a, taj status dobivaju na četiri godine nakon čega se ponovno vrednuje aktivnosti i rad geoparka (postupak revalidacije), što je vrlo značajan instrument u praćenju kvalitete upravljanja geoparkovima,

te inovativan koncept među međunarodno zaštićenim područjima. Republika Hrvatska je nominirala i Biokovo – Imotska jezera za članstvo u Mreži Svjetskih geoparkova.

U Tablici 4. prikazane su međunarodne kategorije zaštite u Republici Hrvatskoj.

Tablica 4: Prikaz međunarodnih kategorija zaštite u Republici Hrvatskoj (<https://www.haop.hr/hr>)

međunarodna zaštita	naziv područja	godina proglašenja	nacionalna zaštita
UNESCO - Lista svjetske baštine	Plitvička jezera	1979.	Nacionalni park Plitvička jezera
UNESCO - Lista svjetske baštine	Bukove prašume i izvorne bukove šume Karpata i ostalih regija Europe	2017.	Nacionalni park Sjeverni Velebit Nacionalni park Paklenica
MAB - Rezervat biosfere	Planina Velebit	1977.	Nacionalni park Paklenica Nacionalni park Sjeverni Velebit Park prirode Velebit
MAB - Rezervat biosfere	Mura-Drava-Dunav	2012.	Regionalni park Mura - Drava
MAB – Rezervat biosfere	Petodržavni rezervat biosfere Mura – Drava – Dunav (Austrija, Hrvatska, Mađarska, Srbija, Slovenija)	2021.	Park prirode Kopački rit Regionalni park Mura - Drava
Popis međunarodno vrijednih močvara Ramsarske	Crna Mlaka	1993.	Posebni rezervat Crna Mlaka
	Kopački rit	1993.	Park prirode Kopački

konvencije			rit
	Lonjsko polje i Mokro polje, uključujući Krapje dol	1993.	Park prirode Lonjsko polje Posebni ornitološki rezervat Krapje dol
	Delta Neretve	1993.	Posebni rezervat ušće Delte Neretve Posebni rezervat Modro oko i Jezero Desne Posebni rezervat Kuti
	Vransko jezero	2013.	Park prirode Vransko jezero
UNESCO svjetska mreža geoparkova	Papuk Viški arhipelag	2007. 2019.	Park prirode Papuk Spomenik prirode Modra špilja Spomenik prirode Medvidina špilja Spomenik prirode Zelena špilja na otoku Ravniku Spomenik prirode Otok Jabuka Spomenik prirode Otok Brusnik Značajni krajobraz Uvala Stiniva Značajni krajobraz Ravnik

2.1.11. Proglašenje zaštićenih područja

Postupak proglašavanja zaštićenih područja propisan je člancima 123-127 Zakona o zaštiti prirode.

Ovisno o kategoriji zaštite, zaštićeno područje proglašava Hrvatski sabor, Vlada Republike Hrvatske ili predstavničko tijelo nadležne jedinice područne (regionalne) samouprave.

Ministarstvo nadležno za poslove zaštite prirode izrađuje stručnu podlogu kojom predlaže zaštitu, a kojom se utvrđuju vrijednosti područja koje se predlaže zaštititi i način upravljanja tim područjem. Na temelju stručne podloge, izjave tijela koje donosi akt o proglašenju o osiguranim sredstvima za upravljanje zaštićenim područjem i posebnoj geodetskoj podlozi za upis pravnog režima u katastar i zemljišnu knjigu, izrađuje se prijedlog akta o proglašenju. O tom prijedlogu, izvješćuje se javnost, što podrazumijeva javni uvid u predloženi akt i stručnu podlogu sa svom kartografskom dokumentacijom. Javni uvid traje najmanje 30 dana, a ovisno o kategoriji predloženog zaštićenog područja, provodi ga Ministarstvo (za nacionalne parkove, parkove prirode, stroge i posebne rezervate) ili jedinica područne (regionalne) samouprave (za sve ostale kategorije zaštite).

Stručna podloga sadrži detaljni opis obilježja i vrijednosti područja, ocjenu stanja toga područja, posljedice koje će proisteći proglašenjem zaštite, posebno s obzirom na vlasnička prava i zatečene gospodarske djelatnosti, te ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje akta o proglašenju zaštićenog područja. Stručna podloga izrađuje se, osim za zaštitu novih područja, i prilikom izmjene kategorije i/ili promjene granica već postojećeg zaštićenog područja.

Tijekom vremena, zaštićeno područje može izgubiti obilježja radi kojih je zaštićeno te se zaštita za takvo područje može ukinuti sukladno čl. 128. Zakona o zaštiti prirode.

Akt o prestanku zaštite donosi tijelo koje je nadležno za donošenje akta o proglašenju područja u predmetnoj kategoriji sukladno čl. 123. Zakona o zaštiti prirode. Niže kategorije zaštite koje proglašava predstavničko tijelo nadležne jedinice područne (regionalne) samouprave moguće je ukinuti samo uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode, dok se nacionalni parkovi, parkovi prirode te strogi i posebni rezervati ukidaju zakonom ili uredbom Vlade RH na temelju stručne podloge ministarstva.

2.1.12. Upravljanje zaštićenim područjima

U Republici Hrvatskoj područja važna za očuvanje prirode mogu biti zaštićena primjenom jednog ili više mehanizama. Tako su gotovo sva područja zaštićena u jednoj od nacionalnih kategorija ujedno i dio ekološke mreže Natura 2000.

Iskustvo je pokazalo kako se samo proglašenjem zaštite područja ne može postići očuvanje vrijednosti zbog kojih je proglašeno, već je neophodno trajno pratiti promjene i po potrebi provesti aktivnosti za poboljšanje stanja područja. Također treba pratiti i utjecati na ljudske djelatnosti koje se odvijaju na tom području u smislu ograničavanja i prilagodbe kada predstavljaju pritisak ili poticanja kada doprinose poboljšanju stanja vrijednosti. Prilikom upravljanja zaštićenim područjima potrebno je baviti se različitim pitanjima od očuvanja prirodnih i kulturnih vrijednosti do održivosti korištenja prirodnim dobrima i upravljanja posjećivanjem te suradnje s dionicima i jačanja kapaciteta javne ustanove. Značajan dio upravljanja zaštićenim područjima odnosi se na upravljanje ljudima i njihovim aktivnostima, stavovima i emocijama.

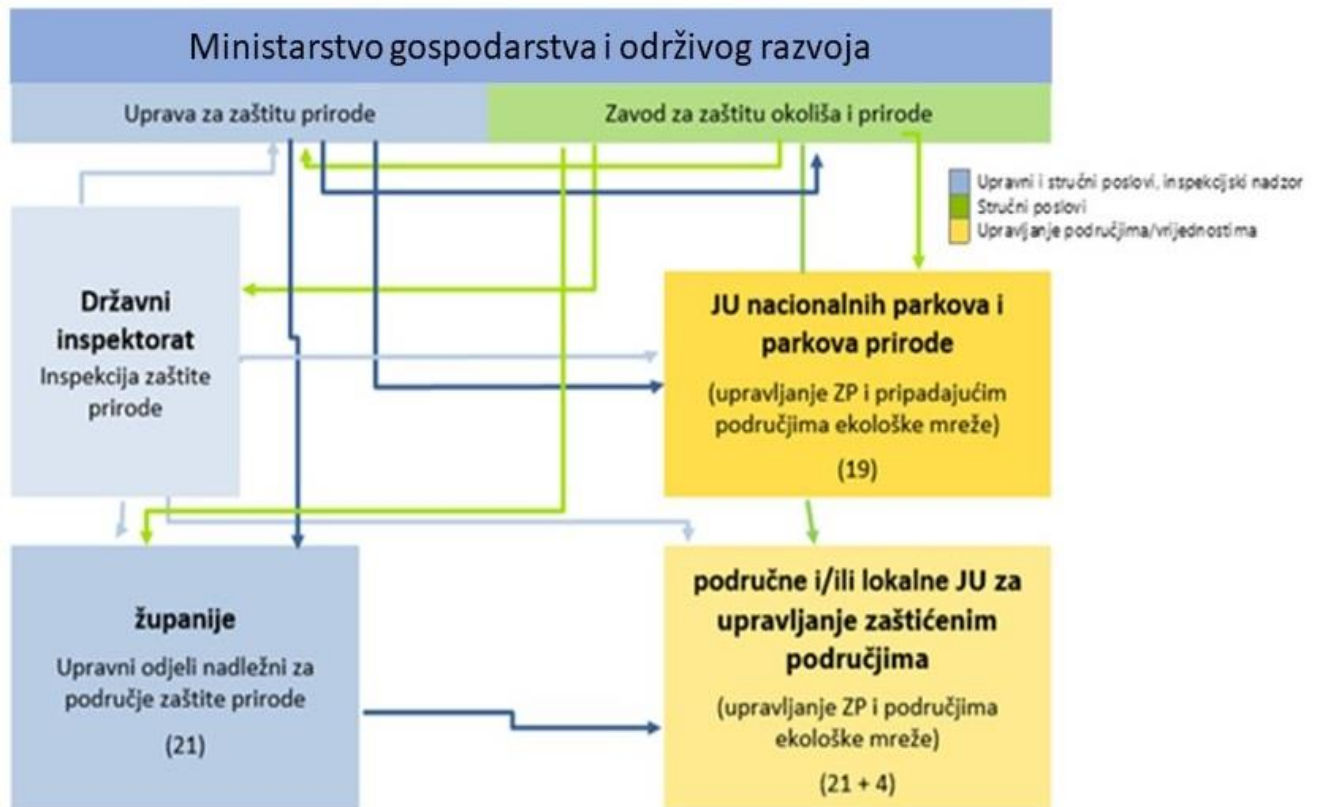
Upravljanje zaštićenim područjem ponekad je jednostavno, a ponekad vrlo komplicirano. Zapravo se radi o složenom i zahtjevnom procesu koji, ako se provodi promišljeno i prilagođeno uvjetima u kojima se odvija, najčešće daje rezultate i doprinosi poboljšanju stanja prirode. Zaštićena područja s mehanizmima participativnog i pravednog upravljanja s kojima se dobro upravlja donose značajne koristi daleko izvan svojih granica (Margules & Pressey, 2000).

Pod upravljanjem se podrazumijeva provođenje niza mjera i aktivnosti potrebnih za dugoročno očuvanje prirodnih i drugih vrijednosti područja, a u okviru odgovornosti pojedinih institucija sustava zaštite prirode prema Zakonu o zaštiti prirode i povezanim podzakonskim aktima. Sve institucije u sustavu međusobno surađuju i imaju svoju ulogu u provedbi upravnih i/ili stručnih poslova, donošenju odluka na različitim razinama, usmjeravanju procesa i savjetovanju, i sl.

Zaštićenim područjima upravljaju javne ustanove koje obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadziru provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravljaju te sudjeluju u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring).

Svakim nacionalnim parkom i parkom prirode upravlja zasebna javna ustanova čiji je osnivač Vlada Republike Hrvatske. Ostalim kategorijama zaštite upravljaju javne ustanove čiji su

osnivači predstavnička tijela jedinice područne (regionalne) samouprave, a osnivačka prava nad njima predstavničko tijelo jedinica područne (regionalne) samouprave može prenijeti na jedinicu lokalne samouprave na čijem teritoriju je zaštićeno područje. Slika 6. prikazuje institucionalni okvir državnog i javnog sektora zaštite prirode u Republici Hrvatskoj.

Slika 6: Institucionalni okvir državnog i javnog sektora zaštite prirode

Upravljanje zaštićenim područjima provodi se planom upravljanja koji se donosi na razdoblje od deset godina kroz godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja. Plan upravljanja određuje ciljeve upravljanja, aktivnosti za postizanje ciljeva upravljanja i pokazatelje učinkovitosti upravljanja.

Za područja zaštićena u kategoriji strogog rezervata, nacionalnog parka, posebnog rezervata i parka prirode, Pravilnikom o zaštiti i očuvanju propisuju se uvjeti i mjere zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja zaštićenog područja s upravnim mjerama. Za ostale kategorije zaštite može se donijeti Odluka o mjerama zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja zaštićenog područja.

Osim navedenog, organizacija prostora, način korištenja, uređenja i zaštite prostora u nacionalnom parku i parku prirode uređuje se prostornim planom područja posebnih obilježja.

Zaštićenim područjima u RH prvenstveno se upravlja s ciljem dugoročnog očuvanja njihovih prirodnih vrijednosti. Pored praćenja stanja i aktivnih mjera očuvanja prirode, aktivnosti javnih ustanova obuhvaćaju i interpretaciju i edukaciju te upravljanje posjetiteljima. Upravljanje obuhvaća i rad na očuvanju kulturne baštine i tradicijskih djelatnosti područja ako su prisutne i/ili značajne za očuvanje vrijednosti područja. Upravljanje zaštićenim područjima u RH provodi se prema principima prilagodljivog upravljanja, temeljem plana upravljanja kao strateškog plana javne ustanove.

Obaveza izrade planova upravljanja zaštićenim područjima u hrvatskom je zakonodavstvu prvi put propisana Zakonom o zaštiti prirode iz 2003. godine. Važeći Zakon o zaštiti prirode također definira tu obavezu za zaštićena područja, a Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, br. 80/2019) za područja ekološke mreže.

Plan upravljanja obavezno sadrži analizu stanja zaštićenog područja, određene ciljeve upravljanja i aktivnosti za njihovo postizanje, pokazatelje provedbe plana i upravljačke zone zaštićenog područja sukladno Zakonu o zaštiti prirode.

Struktura plana upravljanja, proces izrade i procedura donošenja detaljnije opisane su Smjernicama za planiranje upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže.

Osnovna struktura plana upravljanja uključuje sljedeća poglavlja:

- Uvod i kontekst
- Proces planiranja i uključivanje dionika
- Opis vrijednosti područja
- Upravljanje
 - Teme plana upravljanja su sljedeće: evaluacija stanja po temama, opći i posebni ciljevi upravljanja (i pokazatelji postizanja posebnih ciljeva), aktivnosti upravljanja (i pokazatelji provedbe aktivnosti), prioriteti, vremenski raspored i suradnici
 - Upravljačka zonacija
 - Financijske potrebe
- Literatura
- Prilozi

Teme su dio plana upravljanja koji se bavi srodnim nizom pitanja tj. pojedinim segmentima upravljanja područjem.

Kroz višegodišnje iskustvo planiranja upravljanja u Hrvatskoj i iskustvo praćenja godišnjih programa i izvješća napravljen je popis mogućih tema plana upravljanja:

1. Očuvanje prirodnih vrijednosti
2. Održivost korištenja prirodnih dobara
3. Zaštita i očuvanje kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti / Zaštita kulturne baštine
4. Upravljanje posjećivanjem, interpretacija i edukacija
5. Suradnja s lokalnom zajednicom
6. Razvoj kapaciteta javne ustanove

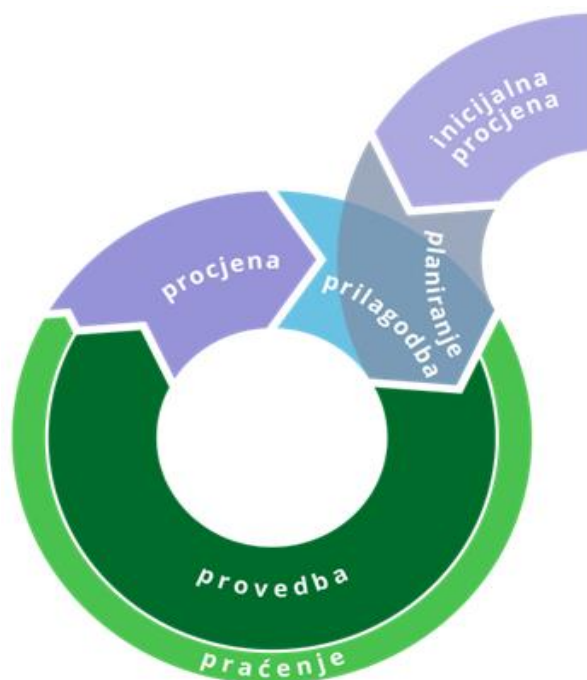
Nakon provedenog procesa planiranja upravljanja i izrađenog nacрта plana upravljanja započinje proces njegovog donošenja.

Do danas su sve javne ustanove koje upravljaju nacionalnim parkovima i parkovima prirode usvojile barem jedan Plan upravljanja. Tako su Javna ustanova „Nacionalni park Plitvička jezera“ i Javna ustanova „Nacionalni park Risnjak“ usvojile i drugi Plan upravljanja. Nekim javnim ustanovama kao što su Javne ustanove koje upravljaju Nacionalnim parkom Krka, Kornati i Sjeverni Velebit te Parkovima prirode Telašćica, Lonjsko polje, Vransko jezero, Učka, Papuk, Medvednica, Velebit i Kopački rit su istekli desetogodišnji Planovi upravljanja te je u tijeku donošenje novih Planova u sklopu projekta „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“. Od ostalih zaštićenih područja usvojeni su Planovi upravljanja za značajne krajobrazne Slunjčica i Sjeverozapadni dio Dugog otoka dok će u prethodno navedenom projektu „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“ biti izrađeni planovi upravljanja za 40% područja ekološke mreže, što je oko 200 područja ekološke mreže odnosno oko 100 planova upravljanja među kojima će biti i planovi za zaštićena područja. Od trenutno važećih planova upravljanja samo su oni za Nacionalne parkove Brijuni i Mljet te Parkove prirode Biokovo, Lastovsko otočje i Žumberak-Samoborsko gorje ujedno i planovi upravljanja za područja ekološke mreže, odnosno sagledavaju ciljeve i mjere očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže. Na nacionalnoj razini postoje strategije/planovi iz područja zaštite prirode s kojima se plan upravljanja treba uskladiti poput Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 72/2017). Također se usklađuje s primjerice planom upravljanja strogo zaštićenom vrstom, aktom planiranja kojim se utvrđuje stanje vrste te određuju ciljevi upravljanja, aktivnosti potrebne za postizanje ili održavanje povoljnog stanja vrste i pokazatelji učinkovitosti upravljanja. Kada je vrsta prisutna na zaštićenom području, aktivnosti potrebne za postizanje ili održavanje povoljnog stanja vrste na tom području potrebno je ugraditi u plan upravljanja zaštićenim područjem/područjem ekološke mreže i po potrebi ih detaljnije razraditi.

Osim plana upravljanja, javne ustanove izrađuju i druge strategije/planove poput komunikacijske strategije, marketinške strategije, plana održivog turizma i sl. Ako se te strategije/planovi ne izrađuju i ne donose u vrijeme izrade plana upravljanja, a postoji potreba za njima, tada se njihova izrada treba planirati kao aktivnost plana upravljanja. Ukoliko su donesene, provedbene aktivnosti strategije potrebno je ugraditi u plan upravljanja.

Javne ustanove mogu donositi i posebne akcijske planove vezane uz određeni segment upravljanja, ako je taj dio upravljanja izrazito važan, naglašen ili kompleksan (primjerice posjećivanje u NP Plitvička jezera, NP Krka ili NP Paklenica). Akcijski plan sastavni je dio plana upravljanja. Ovisno o potrebama upravljanja pojedinim područjem, aktivnosti pojedinog segmenta upravljanja (očuvanje, posjećivanje i dr.) izrađuju se kao zasebni akcijski plan ili kao jedna od tema plana upravljanja. Ulaskom u prvi sljedeći ciklus planiranja potrebno je integrirati te dokumente, odnosno akcijski plan potrebno je revidirati prilikom izrade plana upravljanja i ugraditi u sam plan. Svi navedeni dokumenti moraju biti usklađeni s ciljevima upravljanja iz plana upravljanja.

Upravljanje zaštićenim područjima u svijetu i praćenje njegove učinkovitosti u očuvanju prirode pokazala je kako su za uspješnost upravljanja zaštićenim područjima najvažnija načela prilagodljivosti i participatornosti. Prilagodljivo (adaptivno) upravljanje temelji se na kontinuiranom razvojnom procesu unapređivanja upravljanja koji omogućuje uključivanje poznatih informacija i stečenih iskustava u učinkovitije upravljanje i donošenje odluka u budućnosti. Upravljanje u zaštiti prirode nije egzaktna znanost te se ne može sa sigurnošću tvrditi da će planirana aktivnost upravljanja dati željeni rezultat i da će doprinijeti postizanju zadanog cilja. Ako aktivnosti upravljanja ne postižu željeni učinak, treba ih prilagoditi ili odustati od provedbe. Kako bi se pratilo postizanje li se zadani ciljevi, potrebno je planirati i način praćenja provedbe aktivnosti kroz pokazatelje. Prilagodljivo upravljanje upravo kroz kontinuiranu prilagodbu aktivnosti osigurava približavanje ciljevima upravljanja. Proces prilagodljivog upravljanja je kružni proces koji je najbolje prikazati shemom ciklički povezanih faza: procjene odnosno ocjene stanja zaštićenog područja, planiranja ciljeva i aktivnosti kojima će se održati i/ili poboljšati stanje, provedbe aktivnosti te simultanog praćenja učinka provedenih aktivnosti i približavanja zadanom cilju. Nakon jednog ciklusa slijedi ponovna procjena i po potrebi prilagodba aktivnosti kroz novu fazu planiranja. Shema ciklusa prilagodljivog upravljanja prikazana je na Slici 7.

Slika 7. Ciklus prilagodljivog upravljanja (MINGOR, 2020)

Drugo načelo je participatorno upravljanje koje podrazumijeva uključivanje dionika na različite načine u pojedine faze ciklusa upravljanja zaštićenim područjem. Analize učinkovitosti upravljanja područjima na međunarodnoj razini pokazale su da upravljač, bez obzira na svoje aktivnosti, ne može osigurati dugoročno očuvanje prirodnih vrijednosti područja bez suradnje s lokalnom zajednicom i ostalim dionicima područja. Učinkovitost upravljanja područjem u pravilu je direktno povezana sa stupnjem razumijevanja, potpore i uključenosti lokalne zajednice u upravljanje. Pri tome se uvažava i mišljenje dionika te se stvaraju međusobni odnosi koji doprinose upravljačkim ciljevima usmjerenim na očuvanje vrijednosti zaštićenog područja.

Općenito, upravljanje zaštićenim područjima trebalo bi biti:

- Temeljeno na preuzetoj obavezi odnosno u skladu s ciljevima radi kojih je područje zaštićeno i obavezama koje proizlaze iz kategorija zaštite (nacionalnih i međunarodnih);
- Primjereno što znači da odgovara specifičnim uvjetima i potrebama područja;
- Prilagodljivo što podrazumijeva mogućnost prilagodbe aktivnosti promijenjenim uvjetima u kojima se odvija upravljanje (kao npr. promjenama nastalim uslijed prirodnih dinamičkih procesa - požari, poplave ili slično, promjenama političkih i/ili socio-ekonomskih okolnosti i dr.), a da se pri tom ne ugrozi postizanje ciljeva radi kojih je područje zaštićeno;

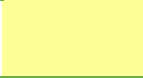

- Participatorno što znači da dionici aktivno, svojim savjetima, prijedlozima i/ili provođenjem konkretnih aktivnosti, sudjeluju u upravljanju zaštićenim područjem;
- Planirano što znači da su ciljevi i aktivnosti upravljanja unaprijed promišljeni i isplanirani te da se njihova provedba odvija po unaprijed određenim prioritetima i planu, a ne spontano i stihijski, čime se osigurava kontinuitet upravljanja;
- Transparentno odnosno, otvoreno prema javnosti i jasno.

Upravljačka zonacija

Upravljačka zonacija rezultat je postupka zoniranja kojim se zaštićeno područje dijeli na zone - ograničene prostorne cjeline, odnosno, izdvajaju se područja očuvanja pojedinih vrijednosti uz razmatranje stupnja njihove očuvanosti i potrebe za upravljanjem. Zoniranje je jedan od osnovnih alata u planiranju upravljanja područjem radi osiguranja dugoročnog očuvanja vrijednosti. Postupkom zoniranja konstatiraju se postojeće i planiraju buduće upravljačke potrebe u cilju očuvanja prirode. Upravljačke zone definirane su u rasponu od zone gdje nije prisutan gotovo nikakav ljudski utjecaj pa do zone u kojoj prirodni prostor može biti znatno izmijenjen ljudskim utjecajem. Redoslijed zona ne implicira vrijednost područja, već odražava potrebe za upravljanjem zaštićenim područjem u svrhu očuvanja specifične bioraznolikosti i georaznolikosti. Zone se određuju u skladu s potrebama očuvanja pojedinih vrijednosti, vodeći računa o dozvoljenim i/ili primjerenim ljudskim aktivnostima. Prilikom zoniranja potrebno je uzeti u obzir sve dostupne prostorne podatke i podloge poput zona rasprostranjenosti vrsta i stanišnih tipova za područja ekološke mreže Natura 2000, podataka o drugim značajnim vrstama i staništima, kulturnim vrijednostima, geolokalitetima te procjeni njihova stanja, podatke o postojećoj i planiranoj infrastrukturi, naseljima, načinima korištenja zemljišta itd. Granice zona se osmišljavaju na način da budu jasne i lako prepoznatljive. Važno je da postoji mogućnost nadzora pojedinih zona jer se jedino tako može osigurati učinkovitost mjera koje se provode u pojedinim zonama. Upravljačka je zonacija prilagodljiva baš kao i cijeli plan upravljanja te bi se trebala usklađivati s novim podacima ključnim za očuvanje vrijednosti prilikom revizije plana upravljanja (nakon 5 ili najmanje 10 godina), a po potrebi i ranije. Upravljačka zonacija koristi se za sva područja zaštićena u nacionalnim kategorijama, a gdje je primjereno i za područja ekološke mreže. U područjima ekološke mreže upravljačku zonaciju treba primijeniti tamo gdje javne ustanove procijene da im ona koristi kao alat u radu. Zonacija može biti rješenje za ciljeve i mjere očuvanja koje nisu kompatibilne na istom prostoru. Npr., na delti Neretve zona usmjerene zaštite podijeljena je u

dvije podzone. Za morskog kulika (*Charadrius alexandrinus*) je potrebno ukloniti vegetaciju na lokacijama pogodnim za njegovo gniježđenje, dok za vlastelicu (*Himantopus himantopus*) treba izdignuti platforme među vegetacijom. S obzirom da vrste dolaze na istom području, zoniranjem se mogu odrediti zone u kojima će se revitalizirati staništa za gniježđenje morskog kulika (ukloniti vegetacija) i zone u kojima će se vegetacija ostaviti i izdignuti platforme za gniježđenje vlastelica. Standard upravljačkih zona predviđa tri osnovne zone: I zona stroge zaštite (s podzonama IA i IB), II zona usmjerene zaštite (s podzonama) i III zona korištenja (s podzonama). Sva područja koja se zoniraju ne moraju imati sve predviđene zone. To će prvenstveno ovisiti o potrebama upravljanja vrijednostima i područjem. Postojanje pojedinih zona, poglavito zone stroge zaštite, uvjetuje i postojanje i režim prisutne nacionalne kategorije zaštite. Pojedina područja tako uopće neće imati Zonu stroge zaštite, no to ne znači da nema smisla raditi zonaciju. Nekad su upravo podzone Zone usmjerene zaštite one za koje je zonacija iznimno koristan alat (MINGOR, 2020.). U Tablici 5. prikazano je na koji način se koriste boje za kartografski prikaz zonacije (MINGOR, 2020).

Tablica 5: Korištenje boja za kartografski prikaz zonacije (MINGOR, 2020)

Zona/Podzona	Boja	
IA	tamno zelena	
IB	svijetlo zelena	
II	žuta	
III	ljubičasta	

U planu upravljanja, u poglavlju koje se odnosi na upravljačku zonaciju, opisuju se i kartografski prikazuju pojedine upravljačke zone i podzone područja. Opis sadrži ciljeve upravljanja zona i podzona, područja koja one obuhvaćaju, pregled poželjnih i nepoželjnih grupa aktivnosti u zoni/podzoni, a kartografskim prikazom prostorno se prikazuju zone/podzone sa svojim granicama. Podzone se mogu označiti varijacijom osnovne boje zone ili drukčije ako je to primjereno (npr. šrafirano), ali uz svaku kartu zonacije treba postojati i legenda. Ista upravljačka zonacija se primjenjuje i za kopno i za more te se zone prikazuju na

istom kartografskom prikazu. Također, tablično se prikazuje statistika udjela površina pojedinih zona u odnosu na ukupnu površinu zaštićenog područja.

I Zona stroge zaštite

Zona stroge zaštite obuhvaća područja prirodnih ekosustava koja nisu pod ljudskim utjecajem ili je u budućnosti planirano njihovo izuzimanje od ljudskog utjecaja. Kako se radi o cjelovitim ekosustavima oni ne zahtijevaju provedbu aktivnih mjera održavanja ili revitalizacije. Samo iznimno, dopuštene su intervencije u hitnim situacijama (npr. lokaliziranje požara, uklanjanje invazivnih stranih vrsta, saniranje šteta nastalih zbog ekstremnih događaja poput onečišćenja, havarija i sl.). Cilj upravljanja u ovoj zoni je očuvanje prirodnih procesa i prirodnosti ekosustava. U ovu zonu najčešće se stavljaju prirodne šume, more, prirodni vodotoci i stjenovita staništa. Ekstrakcijsko korištenje prirodnih dobara bilo kojeg tipa (gospodarsko, rekreacijsko ili za osobne potrebe) u ovoj zoni nije dopušteno. Dopuštena su znanstvena istraživanja, praćenje stanja prirodnih vrijednosti uz primjeren nadzor od strane javne ustanove. Ako kategorija zaštite, karakteristike i potrebe upravljanja područjem to zahtijevaju, zona stroge zaštite može se podijeliti u dvije podzone – IA i IB. Zona IA odgovara no take – no entry zoni („ne uđi – ne uzmi“), a zona IB no take zoni („ne uzmi“). U podzoni IA pristup je ograničen na znanstvena istraživanja, praćenja stanja i nadzor. U podzoni IB, osim znanstvenih istraživanja, praćenja stanja i nadzora, dozvoljen je također ograničen i usmjeren prolaz ljudi u smislu posjećivanja vrlo niskog intenziteta, ali pod nadzorom i vođenjem javne ustanove, uz obavezu korištenja staza namijenjenih isključivo posjetiteljima, ili npr. plovila ograničene veličine i brzine plovidbe. U ovoj zoni se ne planira nikakva posjetiteljska infrastruktura. Sukladno definiciji kategorije zaštite u Zakonu o zaštiti prirode, ova zona bi trebala površinskim udjelom prevladavati u strogim rezervatima i nacionalnim parkovima.

II Zona usmjerene zaštite

Zona usmjerene zaštite obuhvaća doprirodne ekosustave, geolokalitete i izdvojene lokalitete kulturne baštine koji u svrhu dugoročnog očuvanja zahtijevaju provedbu aktivnih upravljačkih mjera održavanja ili obnove. U ovu zonu uključeni su i prirodni ekosustavi u kojima je kategorijom zaštite dozvoljeno korištenje prirodnih dobara, te zahtijevaju primjenu mjera osiguravanja održivosti korištenja. U ovoj zoni očekuje se značajniji angažman javne ustanove. Cilj upravljanja u ovoj zoni je očuvati i/ili unaprijediti stanje bioraznolikosti, georaznolikosti i kulturne baštine. Dopuštena su znanstvena istraživanja i praćenje stanja prirodnih vrijednosti te nadzor područja od strane javne ustanove, provođenje aktivnih mjera usmjerenih na očuvanje i poboljšanje stanja ekosustava (kopnenih i morskih), geolokaliteta i

kulturne baštine. Sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode o dozvoljenim aktivnostima u pojedinim kategorijama zaštićenim područjima u ovoj zoni mogu biti dopuštene poljoprivredne, lovne i ribolovne te šumsko-gospodarske aktivnosti, koje se odvijaju u skladu s ciljevima upravljanja prirodnih i kulturnih vrijednosti zaštićenog područja uz poštivanje propisanih uvjeta zaštite prirode i mjera očuvanja. Dopusšteno je ograničeno posjećivanje uz poštivanje odgovarajućih uvjeta ovisno o ciljevima zaštite na određenom području. U skladu s time, postoji i mogućnost uspostavljanja minimalnih interpretativnih i edukativnih sadržaja te staza koje ne zahtijevaju uređivanje, osim aktivnosti u svrhu održavanja sigurnosti posjetitelja (ograda, sječa opasnih stabala uz stazu i sl.). U nacionalnim parkovima i strogim rezervatima ova zona može biti zastupljena u manjem dijelu područja, dok je u parkovima prirode i u većini drugih nacionalnih kategorija zaštite kao i u područjima ekološke mreže, to je uobičajeno najveća zona. Ova zona se, prema potrebi, može podijeliti u niz podzona usmjerenih na očuvanje/unapređenje određenog ekosustava (npr. podzona očuvanja travnjaka, podzona revitalizacije močvara i sl.), geolokaliteta ili kulturno-povijesnih lokaliteta.

III Zona korištenja

Zona korištenja obuhvaća manje dijelove prostora unutar zaštićenog područja u kojima je priroda značajno izmijenjena prisutnošću određenog stupnja korištenja ili dijelove prostora koji su izdvojeni kao najprikladniji lokaliteti za različite dopuštene oblike korištenja visokog intenziteta, a sve u skladu s ciljevima zaštite područja, kao svojevrsan kompromis između zaštite prirode i korištenja. Cilj upravljanja u ovoj zoni je održivost prisutnog i planiranog korištenja prostora u skladu s očuvanjem vrijednosti područja. Ova zona se najčešće dijeli u podzone prema tipu korištenja, kao npr. podzona naselja, podzona posjetiteljske infrastrukture, podzona kamenoloma, podzona luka i marina i sl. Ova zona obično obuhvaća: naselja, izdvojene objekte različite namjene (planinarski domovi, odašiljači, kasarne i sl.), područja zatečenog intenzivnog korištenja (kamenolomi, područja intenzivne poljoprivredne proizvodnje i sl.), veću posjetiteljsku infrastrukturu, primjerice ulaze, uređene posjetiteljske staze (pješačke, planinarske i biciklističke staze i putove), posjetiteljske centre, sanitarne čvorove, hotele, restorane i sl., luke, privezišta i sidrišta, ceste i plovne putove, šumske putove i ceste (MINGOR, 2020.).

Prema specifičnim potrebama upravljanja zone se mogu podijeliti u niz podzona koje su određene prema upravljačkim opcijama (kao refleksija cilja upravljanja zonom). Unutar podzona vrijede sva opća pravila zone, uz dodatnu detaljniju specifikaciju tipa aktivnosti

javne ustanove i korisnika te regulaciju ljudskog utjecaja, ovisno o upravljačkim potrebama (MINGOR, 2020.).

Godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja

Planiranje upravljanja na godišnjoj razini provodi se na temelju godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja koji izrađuje javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže sukladno Zakonu o zaštiti prirode, a temeljem Smjernica za izradu godišnjih programa. To je planski dokument u kojem se na godišnjoj razini planiraju aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja i/ili područja ekološke mreže koje doprinose postizanju ciljeva upravljanja te predstavlja godišnji plan rada javne ustanove. Ukoliko postoji plan upravljanja zaštićenim područjem, godišnji program treba biti s njime usklađen, što znači da se ciljevi i aktivnosti planirane planom upravljanja za pojedinu godinu trebaju prenijeti u godišnji program za tu godinu, a ukoliko je to potrebno, mogu se i detaljnije razraditi. Osim ciljeva i aktivnosti, u godišnjem programu nalaze se i druge informacije o javnoj ustanovi, primjerice o kapacitetima (ljudskim i materijalnim) javne ustanove, o ocjeni stanja zaštićenih područja i područja ekološke mreže, o ocjeni provedbe plana upravljanja i dr. Provedba godišnjeg programa prati se kroz izvješće o ostvarivanju plana upravljanja i godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja koje javne ustanove nacionalnih parkova i parkova prirode sukladno Zakonu o zaštiti prirode dostavljaju ministarstvu nadležnom za poslove zaštite prirode do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Istovjetno izvješće sukladno Zakonu o zaštiti prirode javne ustanove za upravljanje ostalim zaštićenim područjima dostavljaju izvršnom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Pravilnik o zaštiti i očuvanju/odluka o mjerama zaštite i očuvanja

Prema Zakonu o zaštiti prirode pravilnik o zaštiti i očuvanju donosi se za zaštićena područja od državnog značenja (strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat i park prirode), a za kategorije zaštićenih područja od lokalnog značenja može se donijeti odluka o mjerama zaštite i očuvanja. Pravilnikom o zaštiti i očuvanju pobliže se propisuju mjere zaštite, očuvanja, unaprjeđenja i korištenja zaštićenog područja te upravljačke zone zaštićenog

područja dok se odlukom o mjerama zaštite i očuvanja uz sve navedeno pobliže propisuju i mjere za provođenje te odluke. To su opći akti zaštite i očuvanja zaštićenog područja kojima se propisuju pravila ponašanja u određenom zaštićenom području i ograničenja za ljudske aktivnosti ovisno o upravljačkoj zonaciji i pritisku na pojedine lokalitete. Pravilnik donosi ministar za poslove zaštite prirode na prijedlog upravnog vijeća nadležne javne ustanove. Odluku o mjerama zaštite i očuvanja donosi predstavničko tijelo nadležne jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave, a na prijedlog upravnog vijeća nadležne javne ustanove. Ako je prirodno obilježje zaštićenog područja iz djelokruga pomorstva, šumarstva, ribarstva i akvakulture, tada se navedeni akti donose uz prethodno mišljenje središnjeg tijela državne uprave nadležnih za te poslove.

Prema važećem Zakonu o zaštiti prirode od prosinca 2019. godine do danas doneseni su Pravilnici o zaštiti i očuvanju Nacionalnog parka Krka, Nacionalnog parka Plitvička jezera, Parka prirode Medvednica i Parka prirode Telašćica, a intenzivno se radi na donošenju pravilnika ostalih nacionalnih parkova i parkova prirode, kao i za nekoliko zaštićenih područja u drugim kategorijama zaštite. Do donošenja pravilnika o zaštiti i očuvanju nacionalnih parkova i parkova prirode, prema važećem Zakonu o zaštiti prirode primjenjuju se dosadašnji pravilnici o unutarnjem redu. Također se radi na donošenju nekoliko odluka o mjerama zaštite i očuvanja za pojedina zaštićena područja.

Prostorni plan područja posebnih obilježja

Organizacija prostora, način korištenja, uređenja i zaštite prostora u nacionalnim parkovima i parkovima prirode uređuje se prostornim planom područja posebnih obilježja, na temelju stručne podloge koju izrađuje Zavod za zaštitu okoliša i prirode, a prema Zakonu o zaštiti prirode. Prostorni planovi područja posebnih obilježja su, prema Zakonu o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/2013, 65/2017, 114/2018, 39/2019 i 98/2019), prostorni planovi državne razine što znači da planovi niže razine moraju biti s njime usklađeni. Postupak izrade prostornog plana područja posebnih obilježja započinje odlukom Vlade Republike Hrvatske. Nositelj izrade je ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja. Po završetku izrade prostorni plan područja posebnih obilježja donosi Hrvatski sabor.

Stručna podloga daje pregled obilježja parka sa stanovišta zaštite prirode - njegove vrijednosti u smislu bioraznolikosti, georaznolikosti i krajobrazne raznolikosti s posebnim osvrtom na ugrožena i rijetka staništa, ugrožene i zaštićene vrste te ciljne vrste i stanišne tipove ekološke

mreže te pritiske. Nadalje, stručnom podlogom predlaže se upravljačka zonacija, koja ovisi o ciljevima zaštite i potrebama korištenja te se daju smjernice za planiranje korištenja prostora. Upravljačka zonacija iz prostornog plana trebala bi biti usuglašena s upravljačkom zonacijom iz plana upravljanja i iz ostalih upravljačkih dokumenata te je stoga idealno kada se ti procesi rade istodobno.

Program zaštite, njege i obnove šuma

Program zaštite, njege i obnove šuma sadrži mjere zaštite šuma i donosi se za područja zaštićena u kategoriji strogog rezervata i nacionalnog parka. Za posebne rezervate šumske vegetacije i park-šume taj program sastavni je dio šumsko-gospodarskog plana te se izrađuje i provodi u okviru tog plana. Ukoliko se u obuhvatu programa nalazi ekološka mreža onda se on smatra i planom upravljanja ekološkom mrežom.

Program se izrađuje sukladno posebnom propisu iz područja šumarstva, a donosi se po provedenom javnom uvidu uz prethodnu suglasnost Uprave za zaštitu prirode Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Za provođenje programa nadležne su javne ustanove koje upravljaju određenim zaštićenim područjem i područjem ekološke mreže, ali može se ugovorom povjeriti pravnoj osobi ovlaštenoj za provođenje programa zaštite, njege i obnove šuma.

Do sada još nisu doneseni programi zaštite, njege i obnove šuma, ali su u procesu izrade.

Zahvati i istraživanja u zaštićenim područjima

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode utvrđivanje uvjeta zaštite prirode te izdavanje potvrda u sklopu ishoda građevinskih dozvola i drugih akata za građenje sukladno posebnim propisima iz područja prostornog uređenja i posebnim propisima iz područja gradnje provodi:

- ministarstvo za zahvate na području posebnog rezervata i za zahvate iz članka 29. stavka 1. ovoga Zakona koji se izvode na području nacionalnog parka i/ili parka prirode te za zahvate kojima je nositelj javna ustanova za upravljanje nacionalnim parkom ili parkom prirode,
- javna ustanova za upravljanje nacionalnim parkom ili parkom prirode za zahvate koji se izvode na području nacionalnog parka ili parka prirode osim za zahvate iz članka 29. stavka 1. Zakona o zaštiti prirode,
- upravno tijelo županije za zahvate koji se izvode na području spomenika prirode, regionalnog parka, značajnog krajobraza, park-šume i spomenika parkovne arhitekture.

Pravna i fizička osoba koja namjerava provoditi zahvat na zaštićenom području, za koji nije potrebno ishoditi akt kojim se odobrava građenje prema posebnom propisu kojim se uređuje gradnja, dužna je ishoditi dopuštenje.

Ministarstvo izdaje dopuštenje za zahvate na području strogog rezervata, nacionalnog parka, posebnog rezervata i parka prirode, a upravno tijelo za zahvate na području spomenika prirode, regionalnog parka, značajnog krajobraza, park-šume i spomenika parkovne arhitekture.

Nadležno tijelo izdaje dopuštenje ako utvrdi da namjeravani zahvat neće promijeniti obilježja zbog kojih je područje zaštićeno. Dopuštenje sadrži uvjete zaštite prirode i rok na koji se izdaje, što je u pravilu najviše dvije godine.

Dopuštenje je potrebno ishoditi i za provođenje znanstvenih i/ili stručnih istraživanja sastavnica prirode u zaštićenom području.

Dopuštenja za izvođenje zahvata i provođenje istraživanja u zaštićenom području su upravni postupci te se donose osim u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i u skladu sa Zakonom o općem upravnom postupku (Narodne novine, br.47/2009, 110/2021).

2.2. EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000

Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. Cilj ove mreže je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova.

Ekološka mreža Natura 2000 definirana je dvjema direktivama - Direktivom o pticama i Direktivom o staništima.

Ekološka mreža Natura 2000 danas je najveća mreža zaštićenih područja na svijetu i temelj sustava zaštite prirode u Europskoj uniji. Prostire se na približno 1.215.000 km² svih 27 država članica, odnosno na 18,5 % kopna i gotovo 9 % mora EU.

Prema navedenim direktivama, za svaku vrstu i stanišni tip koji su ugroženi, ranjivi, rijetki ili endemski značajni za EU i kao takvi navedeni na određenim dodacima direktiva te države članice izdvajaju područja potrebna za njihovo očuvanje. Za više od 190 vrsta europskih ptica, izdvajaju se Područja posebne zaštite (SPA, u Hrvatskoj - Područja važna za očuvanje ptica - POP), dok se za oko 900 vrsta drugih životinja i biljaka te preko 230 stanišnih tipova izdvajaju Posebna područja očuvanja (SAC, u Hrvatskoj - Područja važna za očuvanje vrsta i staništa - POVS). Izdvajanje i zakonska zaštita ovih područja temelji se isključivo na podacima o prisutnosti pojedinih vrsta i staništa te znanstvenoj procjeni značenja nekog područja za njihovo očuvanje. SPA i SAC područja zajedno čine ekološku mrežu Natura 2000.

U skladu s Direktivom o pticama države članice EU-a moraju odrediti „najprimjerenija područja”, uzimajući u obzir njihov broj i veličinu, za zaštitu vrsta ptica navedenih u Prilogu I. Direktivi te ptica selica.

U skladu s Direktivom o staništima države članice moraju odrediti područja koja su potrebna kako bi se zajamčilo očuvanje prirodnih stanišnih tipova navedenih u Prilogu I. i staništa vrsta navedenih u Prilogu II. ili, ako je to prikladno, kako bi se zajamčilo ponovno postizanje povoljnog stanja očuvanosti u njihovu prirodnom arealu.

Područja biraju i predlažu države članice. Europska agencija za okoliš (engl. European Environment Agency (EEA)) potom pomaže Europskoj komisiji u analizi prijedloga područja i ocjenjivanju doprinosa predloženih područja stanju očuvanosti svakog stanišnog tipa i vrste na biogeografskoj razini. Kada se utvrdi da su područja predložena u skladu s Direktivom o

staništima dostatna, Komisija donosi popis područja, a države članice moraju ih što prije, a najkasnije u roku od šest godina, proglasiti posebnim područjima očuvanja.

Utvrđivanje i odabir područja koja će biti uključena u mrežu Natura 2000 provodi se isključivo na znanstvenoj osnovi, u skladu s kriterijima za odabir propisanim u dvjema direktivama. Upotrebom znanstvene osnove za odabir područja jamči se sljedeće:

- samo najprikladnija područja biraju se kao područja kojima će biti dodijeljena oznaka Natura 2000 (tj. ne sva područja na kojima živi određena vrsta ili na kojima se nalaze određena staništa) i
- u mrežu Natura 2000 uključen je dovoljan broj područja kako bi se zajamčilo dugoročno očuvanje svake od vrsta i svakog staništa koji su navedeni na popisu, diljem njihova prirodnog areala unutar EU-a.

Ako nisu uključena najbolja područja ili ako postoji nedovoljan broj područja za određenu vrstu ili stanišni tip, mreža neće biti ekološki koherentna i neće moći ispuniti svoje ciljeve utvrđene dvjema direktivama o prirodi.

Stoga se tijekom postupka odabira područja u obzir ne uzimaju društveno-gospodarski čimbenici. Međutim, oni su od temeljne važnosti kada se odlučuje kako će se mreža Natura 2000 zaštititi i kako će se njome upravljati. Člankom 2. Direktive o staništima jasno je propisano da je svrha svih mjera poduzetih u skladu s Direktivom održavanje i povrat u povoljno stanje očuvanosti prirodnih staništa i vrsta od interesa Zajednice, „uzimajući u obzir gospodarske, socijalne i kulturne potrebe te regionalne i lokalne karakteristike”.

Područje se može brisati s popisa samo ako je izgubilo svoju vrijednost očuvanja zbog prirodnih promjena i ne može se vratiti mjerama upravljanja. Međutim, važno je imati na umu da bi samo propadanje područja, na primjer zbog neprimjerenog upravljanja, predstavljalo povredu članka 6.2. Takva se područja ne mogu brisati s popisa samo zato jer su prepuštena propadanju i jer se njima nije ispravno upravljalo u skladu sa zahtjevima dviju direktiva o prirodi. Područja koja su uništena i za koje su poduzete potrebne kompenzacijske mjere u skladu s člankom 6. stavkom 4. Direktive o staništima mogu se brisati s popisa. Nadalje, područja za koja se čini da se prvotno proglašenje ili razgraničenje temeljilo na pogrešnim znanstvenim informacijama, mogu se izmijeniti ili ukloniti s popisa. Komisija će odobriti prijedlog države članice za takvu izmjenu samo ako je znanstveno utemeljen.

Iako u znatnom dijelu izmijenjena ljudskom djelatnošću, europska priroda uključuje vrlo veliku raznolikost staništa. Prostrane prirodne šume, livade i pašnjaci, močvare i neregulirane rijeke, morska, podzemna i ostala staništa naseljena brojnim vrstama predstavljaju još uvijek bogato prirodno naslijeđe Europe. Mnoga od ovih staništa rezultat su tradicionalnih načina korištenja prostora, koji ne ugrožavaju nego dapače obogaćuju biološku raznolikost. Tijekom posljednjih desetljeća ljudske aktivnosti i korištenje prirodnih resursa značajno su se promijenili u cijelom svijetu. Stanje biološke raznolikosti dramatično se pogoršalo u zadnjih 50 godina, više nego kroz cijelu povijest čovječanstva. Zbog ljudskih aktivnosti, vrste izumiru 1000 puta brže nego u prirodnim okolnostima. Ti gubici zasjenili su produktivnost prirode i time ugrozili dugoročni opstanak čovječanstva. Više od 700 vrsta, većinom ptica i sisavaca, upisano je u Crveni popis vrsta kojima prijete izumiranje u Europi. Nisu ugrožene samo rijetke ili endemične vrste, nego i mnoge vrste koje su još uvijek brojne, ali im pogodna staništa ubrzano nestaju što može dovesti do njihovog skorog izumiranja. Natura 2000 je temeljni program kojim Europska unija pokušava zaustaviti ove negativne trendove na svom teritoriju.

2.2.1. Natura 2000 u Hrvatskoj

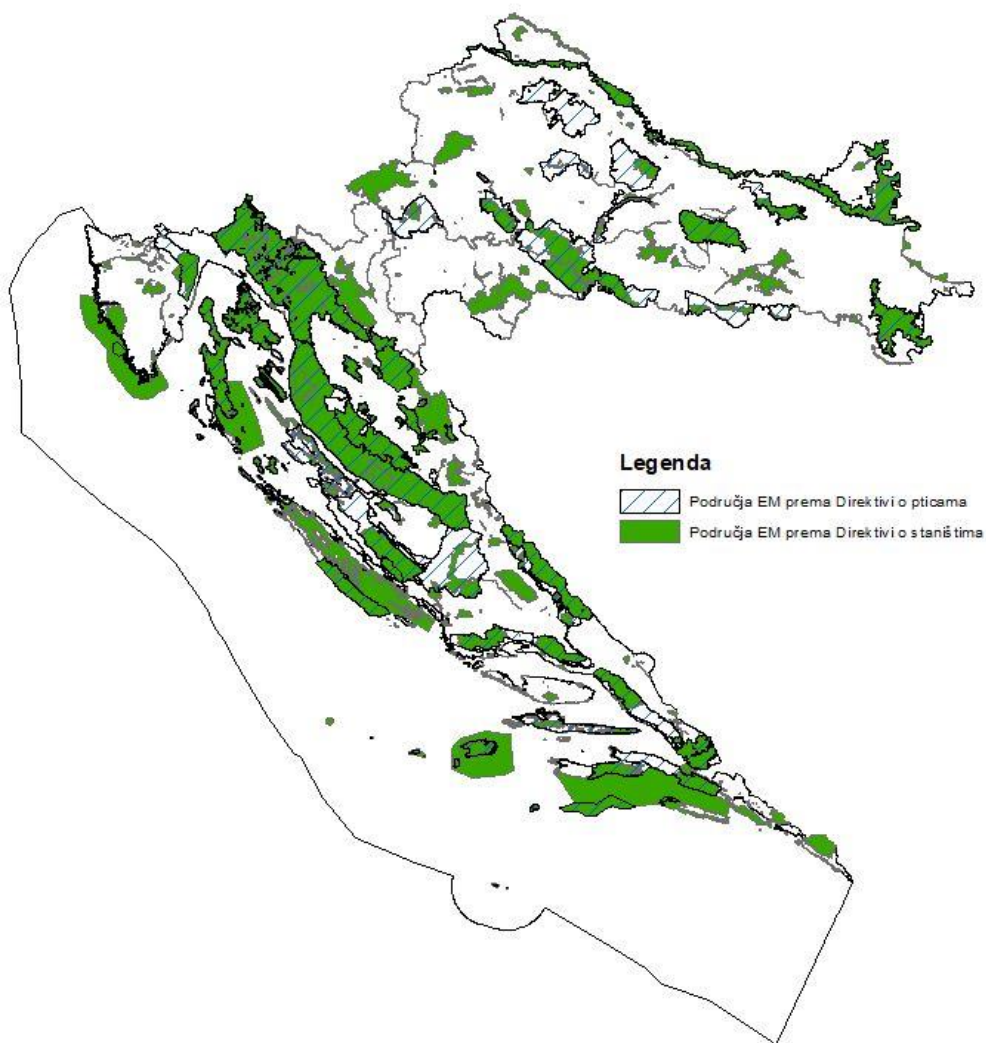
S raznolikim reljefom, klimom i geološkom podlogom, Hrvatska se nalazi na raskrižju triju biogeografskih regija – alpinske, kontinentalne i mediteranske te je jedna od bioraznolikošću najbogatijih europskih zemalja. Dodatno, Hrvatska kao obalna država veliku bioraznolikost ima i u morskim ekosustavima. Stoga je površinom područja obuhvaćenog ekološkom mrežom Natura 2000, s obzirom na ukupni teritorij, Hrvatska na 2. mjestu u EU – 27, odmah iza Slovenije.

Ekološku mrežu RH prema članku 5. Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, broj 80/2019) čine područja očuvanja značajna za ptice – POP, područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS, vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (vPOVS) i posebna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (PPOVS).

Ekološka mreža Republike Hrvatske obuhvaća 25.956 km² i pokriva 36,8 % kopnenog teritorija te 9,3% mora pod nacionalnom jurisdikcijom (teritorijalno more i isključivi gospodarski pojas RH) , a sastoji se od 745 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) (uključujući vPOVS, POVS te PPOVS) te 38 područja očuvanja značajnih za ptice (POP). Podaci o površini i rasprostranjenosti područja ekološke mreže prikazani su u Tablici 6. i na Slici 8.).

Tablica 6. Područja ekološke mreže Natura 2000 u Hrvatskoj (<https://www.bioportal.hr/gis/>)

	Kopno		more		sveukupno RH		broj područja
	površina	udio	površina	udio	površina	udio	
	km2	%	km2	%	km2	%	
Područja EM temeljem Direktive o staništima (POVS)	16117,9	28,5	4856,5	8,8	20974,4	18,7	745
Područja EM temeljem Direktive o pticama (POP)	17102,3	30,2	1045,4	1,9	18147,7	16,2	38
Ekološka mreža ukupno	20797,9	36,8	5158,2	9,3	25956,1	23,2	783

Slika 8. Ekološka mreža Natura 2000 u Hrvatskoj (<https://www.bioportal.hr/gis/>)

U površinu ekološke mreže ušla je i većina područja zaštićenih u nacionalnim kategorijama (90% zaštićene površine), stoga je oko 29% površine ekološke mreže zaštićeno i u jednoj od nacionalnih kategorija. Kada se uklone međusobna preklapanja, jasna je ukupna zaštićena površina posvećena očuvanju prirode u RH – 38,1% kopna i 9,4% mora (Tablica 7.).

Tablica 7. Područja zaštićena u svrhu očuvanja prirode u Republici Hrvatskoj
(<https://www.bioportal.hr/gis/>)

	broj područja	kopno		more (pod nacionalnom jurisdikcijom)		sveukupno RH	
		površina	udio	površina	udio	površina	udio
		km ²	%	km ²	%	km ²	%
područja zaštićena u nacionalnim kategorijama	410	7667,3	13,6	615,9	1,1	8283,5	7,4
ekološka mreža	783	20.797,9	36,8	5.158,2	9,3	25.956,1	23,2
ukupno (bez preklapanja)		21580,5	38,1	5200,2	9,4	26781,0	23,9

2.2.2. EU direktive - temelj mreže Natura 2000

Direktiva o pticama i Direktiva o staništima predstavljaju srž EU zakonodavstva u zaštiti prirode. Ta dva propisa zajedno postavljaju ambiciozni visoki standard očuvanja prirode za sve države članice EU-a (trenutačno 27 država). Njihova provedba odvija se u prvom redu kroz uspostavljanje ekološke mreže Natura 2000. Svaka zemlja članica EU doprinosi ovoj mreži izdvajanjem najvažnijih područja za svaku pojedinu vrstu i stanišni tip naveden u odgovarajućim dodacima direktiva. Nije propisan postotak teritorija kojega države trebaju uključiti u mrežu - on proizlazi na kraju postupka stručnoga vrednovanja kao rezultat prostornog preklapanja svih područja izdvojenih za svaku pojedinu vrstu i stanišni tip. Veličina proglašenih Natura 2000 područja kreće se od jednog ha do preko 5000 km², ovisno o tome koja je vrsta ili stanište cilj očuvanja, a prosječna veličina područja je između 100 i 1000 ha. Sukladno Direktivi o pticama, države članice proglašavaju područja posebne zaštite (Special Protection Areas - SPA) za ptice. Direktiva o staništima pokriva sve ostale europske vrste i stanišne tipove za koje su države članice obvezne odrediti posebna područja očuvanja

(Special Areas of Conservation - SAC), nakon što prođu provjeru i dobiju odobrenje Europske komisije. Ove dvije skupine područja zajedno čine mrežu Natura 2000.

Do prosinca 2019. godine u zemljama EU proglašeno je 27.886 Natura 2000 područja ukupne površine 1.358.143 km², od čega 785.018 površine kopna (18% teritorija EU) i 573.125 km² površine mora.

Direktiva o očuvanju divljih ptica (Council Directive 79/409/EEC; 2009/147/EC)

Direktiva o pticama usvojena je 1979. godine, a njezin je cilj zaštititi sve divlje ptice i njihova najvažnija staništa diljem EU. Ona ograničava pojedine djelatnosti, poput držanja ili prodaje divljih ptica, te uvodi zakonske mehanizme za regulaciju drugih aktivnosti, poput lova, da bi se osigurala njihova održivost. Ta Direktiva također zahtjeva od svih zemalja članica EU da najvažnija područja za 193 ugrožene vrste i za sve ptice selice izdvoje kao područja Natura 2000 (SPA), posebno vodeći računa o močvarnim područjima od međunarodne važnosti. Do prosinca 2019. godine u zemljama EU ukupna površina SPA područja je 854.341 km². (https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsdirective/index_en.htm).

Direktiva o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (Council Directive 92/43/EEC)

Godine 1992. EU je usvojila Direktivu o staništima. Ona uvodi slične mjere zaštite europske flore i faune kao i Direktiva o pticama, no izuzev ptica obuhvaća dodatnih 1000 vrsta (biljaka, sisavaca, gmazova, vodozemaca, riba, određenih skupina beskralješnjaka) te više od 230 stanišnih tipova (nekih vrsta močvarnih, travnjačkih, šumskih, morskih i drugih staništa). Za 218 stanišnih tipova iz Dodatka I i za vrste iz Dodatka II Direktive (294 životinjske i 449 biljnih vrsta) države predlažu Europskoj komisiji područja pSCI (proposed Sites of Community Importance) koja nakon postupka vrednovanja i odobravanja proglašavaju SCI (Sites of Community Importance), a nakon uspostave upravljanja tim područjima postaju SAC (Special Areas of Conservation). Kako bi se olakšao postupak ocjenjivanja prijedloga pojedinih država i njihovog sagledavanja u širem kontekstu europske prirode, EU je podijeljena u devet biogeografskih regija koje su svaka za sebe karakteristične po vegetaciji, klimi, topografiji i geologiji. Granice regija su utvrđene tako da omogućuju praćenje trendova očuvanja vrsta i staništa u sličnim uvjetima diljem Europe ne vodeći računa o državnim granicama. Tih devet regija su: alpinska, kontinentalna, mediteranska, panonska, stepska,

borealna, atlantska, crnomorska i makaronezijska, od kojih se kroz Hrvatsku protežu prve tri. Do prosinca 2019. godine u zemljama EU ukupna površina SCI područja iznosi 1.068.305 km².

Prilikom pristupanja EU, svaka buduća zemlja članica u postupku pregovora može predložiti dopune dodataka direktiva kako bi njima obuhvatila nacionalne specifičnosti. Na sljedećoj poveznici nalaze se hrvatske dopune direktiva [The Birds Directive - Environment - European Commission \(europa.eu\)](#)

(https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm).

2.2.3. Upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000

Ekološkom mrežom u Hrvatskoj upravljaju javne ustanove osnovane sukladno Zakonu o zaštiti prirode – one iste koje upravljaju i područjima zaštićenim u nacionalnim kategorijama. Pored javnih ustanova nacionalnih parkova (8) i parkova prirode (11), najvećim dijelom ekološke mreže upravljaju javne ustanove čiji su osnivači jedinice područne samouprave (županija) te djelomično općine ili gradovi (5).

Njihov osnovni zadatak na terenu je pratiti stanje ciljnih vrsta i staništa, provoditi aktivne mjere očuvanja ako su potrebne te nadzirati i ublažavati pritiske i prijetnje bioraznolikosti. Da bi svoj posao odrađivale što učinkovitije i osigurale dugoročno očuvanje bioraznolikosti, javne ustanove izrađuju planove upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže koji jasno definiraju ciljeve upravljanja te planiraju aktivnosti JU u desetogodišnjem razdoblju.

Natura 2000 često se poistovjećuje sa zaštićenim područjima u kojima su ljudske djelatnosti značajno ograničene ili čak isključene radi očuvanja biološke raznolikosti. Međutim, Natura 2000 počiva na drugim načelima. Cilj upravljanja je održati ili poboljšati povoljno stanje očuvanosti ciljnih vrsta i staništa određenog područja. Često je to moguće bez propisivanja bitnih ograničenja, kroz provođenje mjera očuvanja od strane ljudi koji u suživotu s prirodom dijele svoj životni prostor s ugroženim vrstama i staništima. Većinu aktivnosti i zahvata u Natura području moguće je provesti uz mjere ublažavanja mogućih negativnih utjecaja. Ponekad su potrebne tek manje prilagodbe. Dodatno, neki tradicionalni oblici korištenja, poput ispaše ili košnje travnjaka, neophodni su za očuvanje bioraznolikosti te se oni potiču. Onim dijelovima ekološke mreže koji su ujedno zaštićeni i u jednoj od nacionalnih kategorija upravlja se sukladno režimu nacionalne kategorije. Jedan od osnovnih alata za upravljanje ekološkom mrežom je i postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (OPEM). Provodi

ga Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, odnosno nadležni upravni odjeli svih županija u Hrvatskoj. Postupak je to koji bi trebao osigurati da svi programi, projekti, zahvati ili aktivnosti koje se događaju u i oko područja ekološke mreže nemaju značajan negativni utjecaj na vrste i staništa koja se u njima štite. Natura 2000 podržava načelo održivog razvoja i cilj joj nije zaustaviti sveukupne razvojne aktivnosti nego, naprotiv, postaviti mjerila prema kojima će se one moći odvijati, a da pritom očuvaju biološku raznolikost. Kao takva, Natura 2000 može pružiti nove mogućnosti ruralnim područjima, primjerice kroz eko-turizam, rekreaciju ili prirodi blisku poljoprivredu i šumarstvo.

Osnovni način upravljanja područjem ekološke mreže je provođenje mjera očuvanja za ciljne vrste i stanišne tipove. One se ugrađuju u planove upravljanja područjima ekološke mreže kao i sektorske planove gospodarenja prirodnim dobrima. U svrhu upravljanja područjima ekološke mreže donesen je Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (Narodne novine, br. 25/2020, 38/2020), dok je u izradi pravilnik koji definira ciljeve i mjere za očuvanje ostalih vrsta i stanišnih tipova za svako područje ekološke mreže.

Određivanje ciljeva očuvanja za područja ekološke mreže Natura 2000

Ciljevima očuvanja nastoji se što preciznije odrediti željeno stanje ili stupanj očuvanosti koji se želi postići na pojedinom području. Potrebno je odrediti ciljeve za sve relevantne stanišne tipove i vrste koje su prisutne na tom području. Često ih se navodi u obliku kvantitativnih ciljnih vrijednosti, npr. održavanje populacije određene vrste na razini od nekog najmanjeg broja jedinki ili poboljšanje stupnja očuvanosti staništa iz kategorije C u kategoriju B u razdoblju od 10 godina. Određivanje jasnih ciljeva očuvanja za mrežu Natura 2000 ključno je radi osiguravanja da svako pojedino područje u mreži što djelotvornije pridonosi ukupnim ciljevima dviju direktiva o prirodi, a to je postizanje povoljnog stanja očuvanosti za sve stanišne tipove i vrste koje se njima štite u njihovu cijelom arealu u EU-u (https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm).

Za svako područje određuju se posebni ciljevi očuvanja, a oni bi se trebali temeljiti na dobrom poznavanju područja i prisutnih vrsta/staništa, njihovih ekoloških zahtjeva, te bilo kakvih pritisaka i prijetnji njihovoj daljnjoj prisutnosti na tom području. Razlog tomu jest činjenica što svako područje mreže Natura 2000 predstavlja poseban skup biotičkih, abiotičkih i društveno-gospodarskih uvjeta koji se mogu znatno razlikovati od jednog područja do drugog, čak i kada se na njima nalaze iste vrste i ista staništa.

Preporučuje se i da se odrede širi ciljevi očuvanja za cijelu skupinu područja ili za određene vrste i određena staništa u određenoj regiji ili državi (nacionalni ili regionalni ciljevi očuvanja). To će pomoći pri određivanju ciljeva očuvanja na razini pojedinog područja, kao i pri utvrđivanju strateških prioriteta očuvanja na pojedinom području, odnosno više njih. Na taj se način može dati prioritet mjerama koje imaju najveći potencijal za poboljšanje ili održavanje stanja očuvanosti pojedine vrste ili pojedinog staništa u toj regiji ili zemlji.

Za određivanje ciljeva očuvanja odgovorna su nadležna tijela u svakoj državi članici. Direktivom o pticama i Direktivom o staništima ne propisuje se na koji bi se način to trebalo učiniti, već svaka država članica odlučuje o obliku i metodama provedbe odredbi tih direktiva. Međutim, cilj je direktiva o prirodi postizanje povoljnog stanja očuvanosti za vrste i staništa od interesa EU, a taj cilj trebao bi se postići uz pomoć mreže Natura 2000.

Međutim, Komisija preporučuje da, osim osiguranja da se ciljevi očuvanja temelje na činjenicama, sve zainteresirane strane – neovisno o tome radi li se o vlasnicima ili upraviteljima zemljišta ili nevladinim organizacijama koje se bave očuvanjem – budu uključene u postupak određivanja ciljeva očuvanja. Time će se pomoći definirati realistični i ostvarivi ciljevi očuvanja (https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm). Državna tijela trebala bi utvrditi ciljeve očuvanja za sva područja mreže Natura 2000. No, može se dogoditi da taj postupak kasni i da ciljevi očuvanja još uvijek ne postoje.

U tom slučaju nadležna tijela odgovorna su za obavješćivanje dionika o implikacijama proglašenja nekog područja područjem mreže Natura 2000. Osobito ih trebaju obavijestiti o tome trebaju li se neke aktivnosti mijenjati ili ukinuti kako bi se spriječilo pogoršanje područja ili koje bi aktivnosti trebalo promicati kako bi se poboljšalo stanje očuvanosti područja. Standardni obrazac (SDF) predstavlja koristan izvor informacija o tome zašto je neko područje određeno. Svaki put kada se donose upravljačke odluke, trebalo bi potražiti informacije u tom obrascu (npr. kada se pišu dokumenti o gospodarenju ili ako se planiraju nova ulaganja) (https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm).

U skladu s Direktivom o staništima (članak 6. stavak 1.): „Za posebna područja očuvanja, države članice utvrđuju potrebne mjere za očuvanje koje prema potrebi uključuju odgovarajuće planove upravljanja, posebno priređene za ta područjima ili integrirane u druge razvojne planove te odgovarajuće zakonske, administrativne ili ugovorne mjere koje odgovaraju ekološkim zahtjevima prirodnih stanišnih tipova iz Priloga I. i vrstama iz Priloga II. koji su prisutni na tim područjima”

(https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm).

Potrebne mjere očuvanja uspostavljaju države članice za sva posebna područja očuvanja, a taj se općeniti sustav za očuvanje primjenjuje na sve stanišne tipove iz Priloga I. i vrste iz Priloga II. prisutne na tom području, osim onih koji su utvrđeni kao beznačajni u standardnom obrascu za mrežu Natura 2000.

Mjere za očuvanje praktične su radnje koje se trebaju provesti kako bi se postigli ciljevi očuvanja na nekom području. Moraju biti usklađene s ekološkim zahtjevima stanišnih tipova i vrsta prisutnih na tom području. Pri utvrđivanju mjera za očuvanje moraju se uzeti u obzir gospodarski, društveni i kulturni kontekst te regionalne i lokalne karakteristike. To načelo čini temelj Direktive o staništima (članak 2.).

Kako bi se utvrdile potrebne mjere za očuvanje, ključno je imati opsežne podatke o postojećim uvjetima na nekom području te o stanju očuvanosti, prijetnjama, pritiscima i potrebama vrsta i stanišnih tipova i o sveukupnom društveno-gospodarskom kontekstu (postojeća namjena zemljišta i vlasništvo, interesi dionika, tekuće gospodarske aktivnosti itd.). Mjere za očuvanje, kao i ciljevi očuvanja, obično se odnose na pojedino područje i moraju se utvrditi za svako pojedino područje. Razlog tomu jest činjenica što svako područje mreže Natura 2000 predstavlja poseban skup biotičkih, abiotičkih i društveno-gospodarskih uvjeta koji se mogu znatno razlikovati od jednog područja do drugog, čak i kada se na njima nalaze iste vrste i ista staništa.

Države članice imaju najviše šest godina od trenutka proglašenja određenog područja područjem od značenja za Zajednicu (SCI) za određivanje nužnih mjera za očuvanje i područje proglase posebnim područjem očuvanja (SAC). Tijekom tih šest godina trebali bi se prikupiti svi potrebni podaci o tom području te bi se trebalo obavijestiti sve interesne skupine te s njima raspravljati i pregovarati o tome koje bi mjere bile najprikladnije kako bi se postigli ciljevi očuvanja određeni za to područje.

U tu svrhu doneseni su Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (Narodne novine, br. 25/2020, 38/2020) i Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže (Narodne novine, broj 111/2022).

Direktivama o prirodi ne propisuje se na koji bi se način to trebalo učiniti, već svaka država članica odlučuje o obliku i metodama provedbe odredbi tih direktiva.

Kako je prethodno navedeno, o tome se odlučuje za svaki pojedinačni slučaj zasebno s obzirom na ekološke, ali i društveno-gospodarske okolnosti područja. Te se mjere mogu kretati:

- od „nikakvih”, tj. nisu potrebne nikakve dodatne mjere osim da se nastavi upravljati područjem na način kako je njime upravljano dosad,
- preko „jednostavnih”, kao što je sprečavanje uznemiravanja tijekom sezone razmnožavanja, održavanje redovite košnje ili povećanje količine mrtvog drva u šumi,
- sve do „opsežnih” mjera obnavljanja koje uključuju, na primjer, potpuno uklanjanje neautohtonih vrsta.

U nekim se slučajevima i izostanak intervencije i stroga zaštita mogu smatrati mjerom očuvanja, osobito za staništa i vrste koji su vrlo osjetljivi na bilo kakvu ljudsku intervenciju i zahtijevaju strogo zaštićena utočišta kako bi se zajamčio njihov opstanak.

U područjima mreže Natura 2000 mogu biti potrebne različite vrste mjera, uključujući aktivnosti obnavljanja koje zahtijevaju obavljanje radova u određeno vrijeme, kao što su ponovna sadnja određenih vrsta, ponovno uvođenje ili jačanje populacija, postavljanje potrebne infrastrukture itd. Jednako tako, može biti potrebna povremena provedba redovitih aktivnosti na određenom području kako bi se zadržao ili poboljšao status očuvanja nekih staništa ili populacije određene vrste. Takve aktivnosti mogu obuhvaćati, na primjer, košnju ili ispašu travnjaka, redovito uklanjanje makije, upravljanje hidrološkim režimima za močvarna područja itd. Osim toga, može biti potreban nadzor kako bi se zajamčila prikladna zaštita određenih područja.

Izrada potrebnih mjera zahtijeva pažljivo planiranje i izradu detaljnih nacrti i tehničkih specifikacija kako bi se zajamčila njihova točna provedba. Praćenje je isto tako često dio planiranih mjera očuvanja jer postoji potreba za naknadnim praćenjem i ocjenjivanjem postignutih rezultata kako bi se procijenila djelotvornost mjera i uvele potrebne prilagodbe gdje je to potrebno.

Konačno, provedba mjera očuvanja u područjima ekološke mreže Natura 2000 najbolje se postiže ako je popraćena prikladnim informacijama i podizanjem razine osviještenosti stanovništva koje živi u tom području, a osobito glavnih dionika i interesnih skupina na koje se odnose aktivnosti ili koji sudjeluju u njihovoj provedbi. Podizanje razine osviještenosti i razumijevanja među osobama koje koriste ta područja može biti jedna od najvažnijih strategija upravljanja (https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm).

Mjere očuvanja za ciljne vrste i stanišne tipove ekološke mreže Natura 2000 su u naravi kombinacija mjera i aktivnosti za ostvarivanje utvrđenih ciljeva očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova. Neke mjere su opis stanja cilja, a neke mjere su aktivnosti. Kako kvaliteta podataka nije svugdje ista, neke je mjere potrebno detaljnije raspisati kroz definiranje aktivnosti. U procesu planiranja upravljanja mjere očuvanja pretvaraju se u aktivnosti

upravljanja. Iz mjera očuvanja može se izraditi jedna ili više aktivnosti upravljanja. Također, mjere očuvanja ugrađuju se i u planske dokumente drugih upravnih područja, npr. u sektoru lovstva, ribarstva. Neke mjere očuvanja već su definirane kao aktivnosti upravljanja, primjerice: šumske površine u raznodobnom gospodarenju te jednodobnom gospodarenju starije od 60 godina moraju sadržavati najmanje 10 m³/ha suhe drvene mase, a prilikom doznake obavezno ostavljati stabla s dupljama u kojima se gnijezde ptice dupljašice (MINGOR, 2020.).

Na kraju izrade plana upravljanja područjima ekološke mreže, po završetku definiranja ciljeva i mjera očuvanja te posebnih ciljeva upravljanja i aktivnosti upravljanja, potrebno je izraditi relacijsku tablicu između mjera očuvanja i aktivnosti upravljanja za svako područje ekološke mreže po svakoj od ciljnih vrsta i staništa (MINGOR, 2020.). U Tablici 8. prikazan je primjer odnosa mjera i aktivnosti.

Tablica 8. Primjer odnosa mjera i aktivnosti (MINGOR, 2020.)

MJERA: Spriječiti uznemiravanje zimskih kolonija šišmiša u podzemnim objektima osobito u periodu od studenog do kraja veljače.
<p>AKTIVNOSTI: Do 2020. uspostaviti fizičku zaštitu, bat friendly ograde na ulazima podzemnih objekata čime se postiže zaštita objekta.</p> <p>Jednom godišnje tijekom nadzora kontrolirati funkcionalnost ograde.</p> <p>Na godišnjoj razini pratiti stanje šišmiša na zimovanju u četiri poznata podzemna objekta.</p>

Prvi korak u definiranju ciljeva i mjera obuhvaća analizu postojećih podataka (istraživanja, monitoringa, studija i drugih podataka). Kao temelj za određivanje nacрта ciljeva očuvanja i mjera služe studije i elaborati koji sadrže podatke o vrijednostima i prijetnjama područjima (izrađeni od strane pojedinih znanstvenika i stručnjaka prilikom definiranja ekološke mreže Natura 2000), zatim podaci o ekološkim zahtjevima, o brojnosti, odnosno veličinama populacije vrste na predmetnom području ekološke mreže te podaci o kvaliteti i rasprostranjenosti stanišnih tipova, na temelju čega se izrađuje kartu rasprostranjenosti vrste/stanišnog tipa (zonacija u području Natura 2000). Ciljevi očuvanja određuju se prema površini stanišnog tipa, odnosno prema površini prikladnih staništa za vrstu ili veličini populacije vrste (npr. brojnosti gnijezdećih parova ili jedinki). Za neke rijetke/malobrojne vrste veličinu populacije moguće je izraziti i u broju lokaliteta na kojima se vrsta pojavljuje ili broju kvadranta kvadratne mreže određene rezolucije (npr. 1x1 km ili 5x5 km) na kojima

vrsta obitava i slično. Nakon izrade nacрта ciljeva, svakom se cilju pridružuju odgovarajuće mjere očuvanja, ponovo na temelju dostupnih podataka (MINGOR, 2020.).

Izrada kartografskog prikaza područja rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova unutar područja ekološke mreže podrazumijeva, između ostalog:

- prikupljanje i analizu podataka o ciljnim vrstama i staništima na području ekološke mreže (rezultati i izvještaji istraživanja, inventarizacije i monitoringa, te podaci iz priručnika za određivanje staništa i crvenih knjiga);
- prikupljanje kartografskih podloga (granice ekološke mreže, karte s portala DGU – DOF, TK 1:25.000, HOK 1:5000, karta staništa RH 1:25.000);
- prikupljanje i analizu podloga koje opisuju parametre ekološke niše vrsta ili okolišnih i geomorfoloških uvjeta nekog staništa pomoću kojih se načelno mogu određivati područja rasprostranjenosti koja se onda preciznije definiraju podacima o stvarnoj rasprostranjenosti;
- utvrđivanje zone rasprostranjenosti ciljne vrste/stanišnog tipa (definiranje rasprostranjenosti vrsta i stanišnih tipova, po mogućnosti na podlozi DOF (1:5000) i prikaz zone kao poligonskog .shp file-a u GIS-u; iznimno sloj može biti točkasti ili linijski) (MINGOR, 2020.).

Tipovi zona za rasprostranjenost vrsta i staništa:

- Zona ciljne vrste/stanišnog tipa – područje rasprostranjenosti vrste/stanišnog tipa
- Zona strukture ciljne vrste – ključni element staništa ili ključna lokacija za prehranu ili razmnožavanje vrste unutar zone rasprostranjenosti vrste/stanišnog tipa, područje koje je ključno za tu vrstu, ključni element staništa ili ključna lokacija za prehranu ili razmnožavanje vrste (npr. lokva za vodenjake)
- Zona širenja ciljne vrste/stanišnog tipa – rezervacija prostora za buduće širenje vrste/stanišnog tipa koji nije dobrog stupnja očuvanosti; upravljačkim mjerama potrebno je postići povoljne uvjete za širenje vrste/stanišnog tipa; u načelu se utvrđuje prilikom izrade plana upravljanja i to isključivo ako postoji potreba (invazivne vrste, sukcesija...) (MINGOR, 2020.).

Zonacija područja ekološke mreže prema rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova mreže Natura 2000 je „živa“. Vremenom se zone ažuriraju, u skladu s praćenjem rasprostranjenosti vrsta i staništa, odnosno prikupljanjem novih podataka (npr. ažurirana karta staništa svakih 10 godina ili identificiranje prisutnosti invazivnih vrsta u sklopu nadzora, novijim podacima o parametrima koji opisuju povoljna staništa za vrstu i dr.) (MINGOR, 2020.).

Kako bi se omogućilo da se područjima upravlja na jasan i transparentan način, Europska komisija svakako potiče države članice da razviju planove upravljanja područjima ekološke mreže Natura 2000 u bliskoj suradnji s lokalnim dionicima. Nadležna tijela za ekološku mrežu Natura 2000 odgovorna su za donošenje planova upravljanja područjima mreže Natura 2000. Plan upravljanja predstavlja čvrst i djelotvoran okvir za provedbu i naknadno praćenje mjera za očuvanje.

Iako nisu obvezni u skladu s Direktivom o staništima, planovi upravljanja područjima ekološke mreže Natura 2000 vrlo su korisni alati jer se u njima:

- iznosi potpun popis ciljeva očuvanja, ekološkog stanja i ekoloških zahtjeva ciljnih vrsta i staništa prisutnih na određenom području kako bi svima bilo jasno što je predmet očuvanja i zašto;
- iznosi analiza društveno-gospodarskog i kulturnog konteksta tog područja i interakcije između različitih upotreba zemljišta i prisutnih staništa i vrsta;
- iznosi okvir za otvoren dijalog između svih interesnih skupina i pomažu postići konsenzus o dugoročnom upravljanju područjem te izgraditi svijest o zajedničkim zaslugama za rezultate;
- pokušavaju pronaći praktična rješenja za upravljanje koja su održiva i koja se bolje mogu uklopiti u ostale prakse upotrebe zemljišta;
- naposljetku, ti planovi omogućuju određivanje pojedinačnih odgovornosti različitih društveno-gospodarskih dionika, nadležnih tijela i nevladinih organizacija za provedbu potrebnih i utvrđenih mjera za očuvanje.

Planovi upravljanja područjima ekološke mreže Natura 2000 mogu se izraditi za pojedino područje ili se mogu integrirati u ostale planove razvoja, pod uvjetom da su ciljevi očuvanja područja ekološke mreže Natura 2000 jasno uključeni u takve planove (https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm).

Budući da se ekološkom mrežom Natura 2000 nastoji pridonijeti osiguravanju bioraznolikosti uzimajući u obzir društveno-gospodarske i kulturne zahtjeve, svakako se preporučuje da se unaprijed prepoznaju svi relevantni dionici i da ih se uključi u pripremu i razvoj mjera koje se odnose na očuvanje staništa i vrsta na područjima mreže Natura 2000.

Različiti dionici mogu biti više ili manje izravno zainteresirani za upravljanje područjima ekološke mreže Natura 2000. Nadležna tijela, vlasnici zemljišta i upravitelji najrelevantniji su sudionici procesa donošenja odluka, no potrebno je uzeti u obzir i stajališta ostalih dionika,

osobito lokalnih zajednica i drugih korisnika zemljišta, nevladinih organizacija, lovaca, ribolovaca itd. koji bi mogli pridonijeti tom procesu svojim znanjem i iskustvom.

Sudjelovanjem javnosti u planiranju i pripremi ciljeva i mjera očuvanja karakterističnih za pojedino područje ekološke mreže Natura 2000 omogućuje se da se uzmu u obzir stajališta ljudi koji žive i rade na tom području ili ga koriste. To pruža odličnu mogućnost da se stvori društvena atmosfera koja je naklonjenija očuvanju okoliša. Vjerojatnost uspjeha znatno će se povećati ako se različite dionike obavještava i konzultira se s njima o upravljanju područjem te ako ih se, gdje je to moguće, uključi u upravljanje područjem. To može biti i prilika za razvoj višedisciplinarnog i profesionalnog pristupa, uz razvoj suradnje i mogućih sinergija između različitih subjekata.

Uključivanje svih relevantnih dionika može pomoći u sprečavanju ili rješavanju mogućih sukoba te u razmjeni znanja i iskustava. Uzimajući u obzir činjenicu da na stanje očuvnosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova često utječu aktivnosti niza dionika (šumari, lovci, turistički sektor itd.), komunikacija s njima i njihova međusobna komunikacija, važne su za postizanje integriranog upravljanja i ostvarenje ciljeva očuvanja i ostalih ciljeva na uravnotežen način.

Pri izradi i provedbi širih prostornih planova te razvojnih planova i politika potrebno je uzeti u obzir zahtjeve za očuvanje ekološke mreže Natura 2000. Do toga najčešće dolazi tijekom izrade takvih planova, putem savjetovanja s relevantnim nadležnim tijelima, koja mogu dati korisne informacije koje omogućuje predviđanje i sprječavanje mogućih učinaka na te zahtjeve za očuvanje. To se može postići, na primjer, odabirom ispravne lokacije za planirane radnje, npr. izbjegavanjem najosjetljivijih područja itd.

Za plan koji može imati značajan utjecaj na područje ekološke mreže Natura 2000 mora biti proveden postupak ocjene prihvatljivosti njegovih mogućih učinaka na cjelovitost područja ekološke mreže s obzirom na njegovu cjelovitost ciljeve očuvanja (ciljne vrste i stanišni tipovi).

2.2.4. Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu

Mjerodavne EU direktive propisuju da se kod odabira područja za ekološku mrežu Natura 2000 trebaju koristiti isključivo stručni kriteriji, ne uzimajući u obzir društveno-gospodarsku problematiku. Na prvi pogled to može djelovati čudno, s obzirom na postavku da se u tim područjima potiče suživot čovjeka i prirode. Međutim, postupak se odvija na sljedeći način: odabirati područja koja su najvrjednija za ugrožene vrste i staništa, uključiti ih u ekološku mrežu i zatim osigurati što skladniji razvoj ljudskih djelatnosti kroz mehanizme upravljanja

područjem i ocjenjivanja prihvatljivosti pojedinih planova i zahvata na ekološku mrežu Natura 2000.

Ove mehanizme propisuje članak 6. Direktive o staništima, a jednako se primjenjuju i na područja očuvanja značajna za ptice. Taj članak određuje da je za sve planove (primjerice planove upravljanja prirodnim dobrima, prostorne planove, strateške dokumente), kao i za sve pojedinačne zahvate za koje nije moguće sa sigurnošću isključiti negativan utjecaj na ciljne vrste i staništa te na cjelovitost područja ekološke mreže, obavezno provesti postupak ocjene prihvatljivosti. Nije važno je li zahvat smješten u samom području ili izvan njega, bitno je sagledati njegov mogući utjecaj. Tako, primjerice, regulacija rijeke uzvodno može imati posljedični utjecaj na područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) kilometrima nizvodno. Postupak ocjene ugrađen je i u hrvatsko zakonodavstvo, a odnosi se na područja ekološke mreže. Postupkom Prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu predloženi zahvat se „skenira“ i procjenjuje se je li moguće isključiti njegov negativan utjecaj na ekološku mrežu. Ako jest, zahvat ide dalje u redoviti postupak ishodaženja dozvola. Ako nije, upućuje se u postupak Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu u kojoj se detaljnije sagledavaju mogući negativni utjecaji, pokušavaju pronaći alternativna rješenja za ostvarivanje cilja zahvata, kao i mjere kojima je moguće ublažiti utjecaje. Ukoliko je zahvat i dalje neprihvatljiv, moguće je provesti postupak Utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa uz sudjelovanje javnosti te, ako on postoji, izvesti zahvat uz kompenzaciju. To znači nadoknađivanje „žrtvovanog“ područja zamjenskim područjem, prirodnim ili umjetno načinjenim, koje će preuzeti njegovu ulogu u ekološkoj mreži.

Najvažniji mehanizam zaštite područja ekološke mreže jest postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu svih planova, programa i zahvata koji mogu imati značajan utjecaj na područja ekološke mreže (OPEM).

Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu je postupak kojim se ocjenjuje utjecaj strategije, plana, programa ili zahvata, samog i s drugim strategijama, planovima, programima ili zahvatima, na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Ocjena prihvatljivosti ne provodi se za strategiju, plan, program ili zahvat neposredno povezane i nužne za upravljanjem područjem ekološke mreže.

Ocjena prihvatljivosti sastoji se od:

- prethodne ocjene prihvatljivosti (Prethodna ocjena);
- glavne ocjene prihvatljivosti (Glavna ocjena);
- utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobravanja zahvata uz kompenzacijske uvjete.

Ocjena prihvatljivosti za strategije, planove, programe i zahvate provodi se u skladu s odredbama članka 24. do 51. Zakona o zaštiti prirode.

Planovi ili projekti koji bi mogli imati značajan utjecaj na područje mreže Natura 2000 ne odbijaju se automatski. Međutim, moraju proći kroz postupak ocjene prihvatljivosti implikacija koje bi mogli imati za to područje s obzirom na ciljeve očuvanja područja koji se sastoji od nekoliko koraka.

Koraci su sljedeći:

Prvi korak: analitički pregled (prethodna ocjena) – tim se početnim korakom utvrđuje treba li plan ili projekt biti podvrgnut postupku ocjene prihvatljivosti ili ne. Ako je vjerojatno da bi mogao imati značajan negativan utjecaj na područje ekološke mreže Natura 2000 ili ako se vjerojatnost značajnih utjecaja ne može isključiti, bit će potreban postupak ocjene prihvatljivosti. Preporučuje se da se glavni elementi utvrđeni tijekom faze analitičkog pregleda zabilježe za slučaj da budu potrebni kasnije.

Drugi korak: ocjena prihvatljivosti – nakon što je odlučeno da je potrebna ocjena prihvatljivosti, mora se provesti detaljna analiza mogućih utjecaja plana ili projekta – pojedinačno ili u kombinaciji s drugim planovima ili projektima – na cjelovitost područja ekološke mreže Natura 2000 s obzirom na ciljeve očuvanja područja.

Treći korak: donošenje odluka – ako zaključak ocjene prihvatljivosti glasi da postoji štetan utjecaj na cjelovitost područja, bit će potrebno ispitati mogu li se uvesti preventivne mjere ili mjere za ublažavanje kako bi se eliminirali ti utjecaji.

Te mjere za ublažavanje moraju biti izravno povezane s vjerojatnim utjecajima koji su utvrđeni u postupku ocjene prihvatljivosti i mogu se odrediti tek nakon što cjelokupna ocjena prihvatljivosti bude provedena i zabilježena. Određivanje mjera za ublažavanje utjecaja, kao i sama ocjena prihvatljivosti utjecaja, mora se temeljiti na dobrom razumijevanju predmetnih vrsta i staništa. Mjere za ublažavanje mogu obuhvaćati, među ostalim, promjenu ili ograničenja u pogledu datuma i rasporeda određenih aktivnosti (na primjer, izbjegavanje obavljanja određenih radova tijekom sezone razmnožavanja određene vrste). Ako se tim mjerama za ublažavanje mogu učinkovito eliminirati ili spriječiti utvrđeni štetni utjecaji, projekt se može odobriti. Ako ne, projekt se mora odbiti.

Četvrti korak: odstupanja – u članku 6. stavku 4. predviđaju se određena odstupanja od tog općeg pravila. Naime, ako se zaključi da će plan ili projekt imati značajan štetan utjecaj na područje mreže Natura 2000, svejedno ga se može odobriti pod izvanrednim okolnostima i ako ne postoje druge mogućnosti, ako se plan ili projekt smatra potrebnim zbog imperativnih razloga prevladavajućeg javnog interesa i ako država članica poduzme sve kompenzacijske

mjere kako bi osigurala zaštitu koherentnosti mreže Natura 2000. U takvim se slučajevima mora obavijestiti Europsku komisiju te je potrebno mišljenje Komisije ako na tom području postoji utjecaj na prioritetne vrste ili prioritetne stanišne tipove.

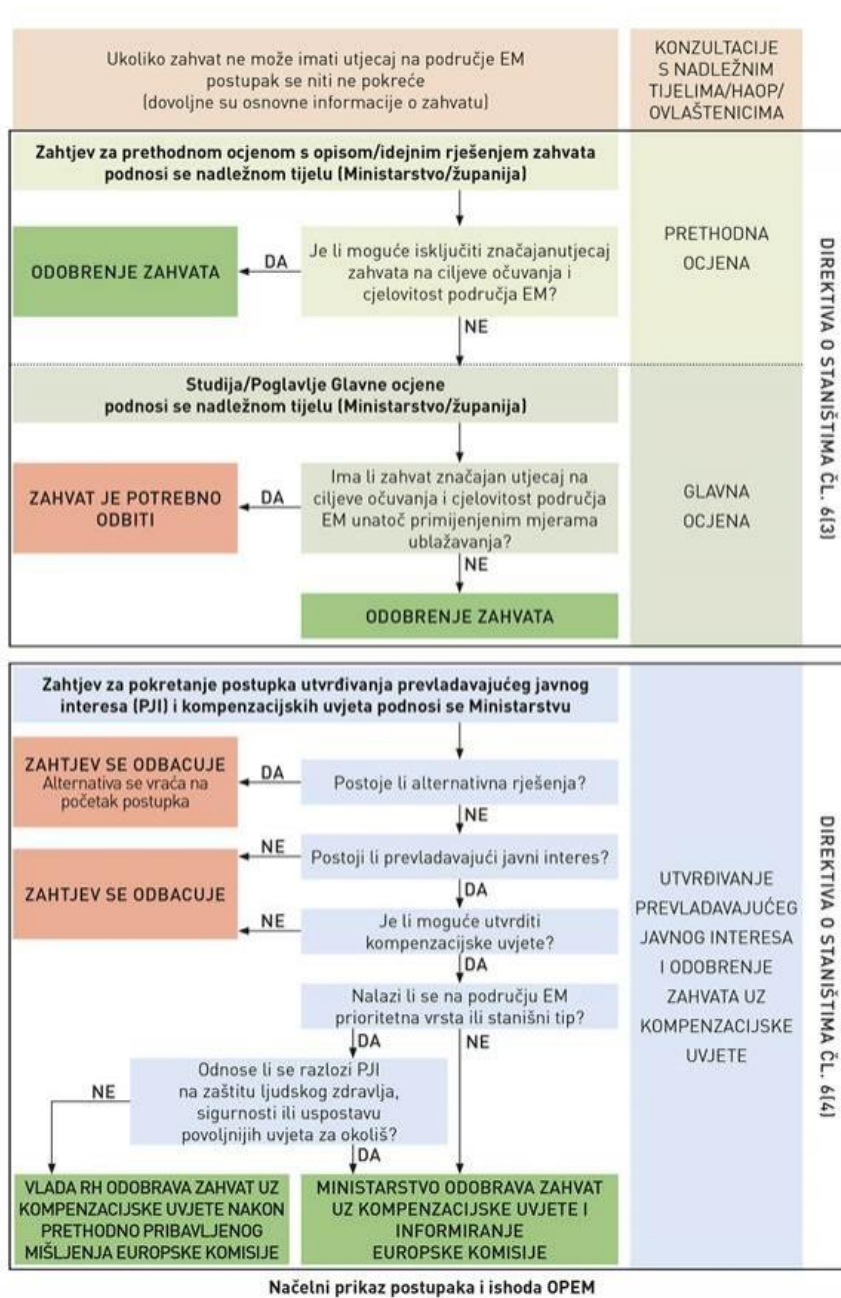
U skladu s odredbama članka 6. stavka 3. ocjena prihvatljivosti nije potrebna samo za radnje unutar područja ekološke mreže Natura 2000, nego i za „svaki plan ili projekt koji bi na njega mogao imati značajan utjecaj”. Stoga se postupak iz članka 6. stavka 3. odnosi na sve planove ili projekte, bez obzira na to provode li se na području mreže Natura 2000 ili izvan njega (npr. uzvodno isušivanje).

Postoji nekoliko sličnosti između ocjene prihvatljivosti (eng. „appropriate assessment“, AA) koja se provodi u skladu s člankom 6. stavkom 3. Direktive o staništima i ostalih procjena utjecaja na okoliš, koje se provode u skladu s Direktivom o procjeni utjecaja na okoliš ili Direktivom o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš. One se ujedno često provode zajedno u okviru integriranog postupka i obuhvaćaju analogne korake (pregled, procjena, javno savjetovanje, donošenje odluke). Međutim, postoje i brojne značajne razlike.

Svaka ima različitu svrhu i svakom se ocjenjuju učinci uz različit naglasak. U slučaju strateške procjene utjecaja na okoliš/procjene utjecaja na okoliš procjenom se proučavaju utjecaji na životinjski i biljni svijet općenito, dok je ocjena prihvatljivosti izričito usmjerena na ciljne vrste i stanišne tipove od značaja za EU unutar područja ekološke mreže Natura 2000. Stoga strateška procjena utjecaja na okoliš ili procjena utjecaja na okoliš ne može zamijeniti ili biti nadomjestak za ocjenu prihvatljivosti, a nijedan postupak ne prevladava nad ostalima.

Osim toga, razlikuje se i ishod svakog postupka procjene. U slučaju procjene utjecaja na okoliš ili strateške procjene utjecaja na okoliš nadležna tijela i predlagatelji moraju jednostavno uzeti učinke u obzir. Međutim, kod ocjene prihvatljivosti ishod ocjene pravno je obvezujući za nadležno tijelo. Prema tome, ako se ocjenom prihvatljivosti utvrdi da će nastati negativan učinak ili ako se njome ne može isključiti mogućnost takvog učinka na cjelovitost područja mreže Natura 2000, nadležno tijelo ne može odobriti plan ili projekt u njegovu aktualnom obliku.

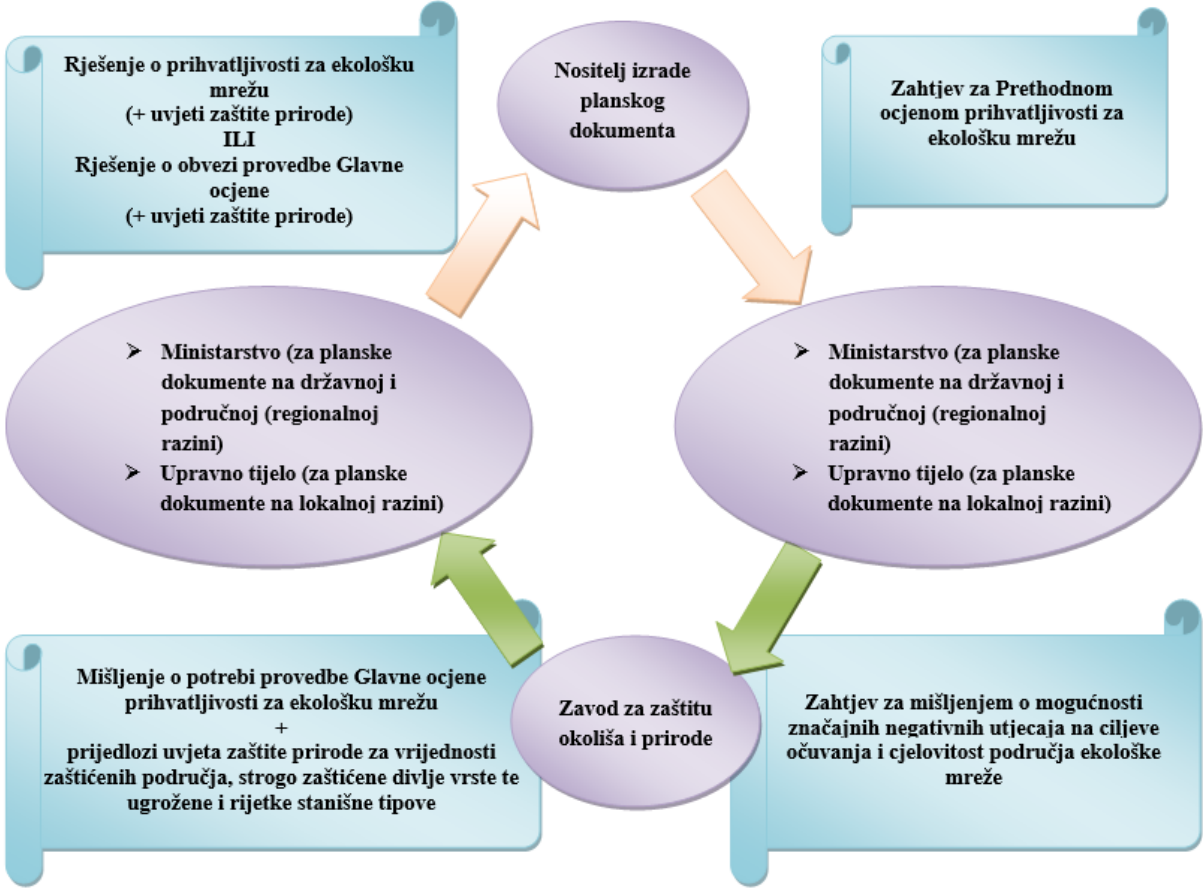
Ovi postupci primjenjuju se na svaki plan ili projekt koji bi mogao imati značajan utjecaj na područje mreže Natura 2000. Slika 8. shematski prikazuje radnje i postupke u okviru ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu.

Slika 8. Shematski prikaz radnji i postupaka u okviru ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (<https://www.haop.hr/hr>)

U skladu s praksom u EU, za one planove, programe i zahvate za koje se provodi procjena utjecaja na okoliš (PUO) i Strateška procjena utjecaja zahvata na okoliš (SPUO), zakonodavstvo Republike Hrvatske u zaštiti okoliša objedinjuje postupak OPEM s postupkom PUO odnosno SPUO. Slika 9. shematski prikazuje radnje i postupke u okviru ocjene prihvatljivosti planskih dokumenata (plana, programa ili strategije) za ekološku mrežu.

Održivo korištenje prirodnih dobara kroz uvjete zaštite prirode u postupku ocjene prihvatljivosti planskih dokumenata (strategija, planova i programa) za ekološku mrežu

Slika 9. Shematski prikaz radnji i postupaka u okviru ocjene prihvatljivosti planskih dokumenata (plana, programa ili strategije) za ekološku mrežu (<https://www.haop.hr/hr>)

2.2.5. Praćenje i izvješćivanje

Na temelju članka 11. Direktive o staništima države članice provode nadzor nad stanjem očuvanosti prirodnih staništa i vrsta od interesa zajednice. Stanje očuvanosti svih vrsta i staništa od značaja za EU redovito se ocjenjuje u okviru godišnjih izvješća o napretku koje države članice podnose Komisiji svakih šest godina na temelju članka 17. Direktive o staništima i članka 12. Direktive o pticama. Cilj je utvrditi stanje očuvanosti svake vrste ili svakog stanišnog tipa na njihovu cijelom prirodnom arealu u EU-u. Određene su četiri kategorije stanja očuvanosti: Povoljno (FV), Nepovoljno-neodgovarajuće (U1), Nepovoljno-loše (U2) i Nepoznato (XX).

U mnogim državama članicama (npr. Austrija, Njemačka, Francuska) razvijen je sustavni program za praćenje kojim se prati stupanj očuvanosti na različitim područjima.

Naravno, krajnji je cilj postizanje povoljnog stanja očuvanosti za sve ciljne vrste i stanišne tipove, kako je definirano u Direktivi o staništima. No, za to će biti potrebno puno vremena. Stanišni tipovi i vrste odabrani su zato što su bili ugroženi ili rijetki što znači da je, za veći dio njih, od samog početka njihovo stanje očuvanosti uglavnom bilo loše. Stoga će morati proći određeno vrijeme prije nego provedene mjere za očuvanje „urode plodom” u smislu poboljšanja ukupnog stanja očuvanosti vrsta ili staništa u cijelom EU-u.

U sklopu novog oblika izvješćivanja na temelju članka 17. (prihvaćenog za izvješćivanje o razdoblju 2007. – 2012.) zahtijevaju se podaci iz kojih će se moći ocijeniti doprinos ekološke mreže Natura 2000 stanju očuvanosti staništa i vrsta te ukupna djelotvornost mreže.

Taj novi oblik izvješćivanja uključuje i uvjet da se izvješćuje o provedbi planova upravljanja ili ostalih instrumenata koje države članice primjenjuju za upravljanje svojim mrežama, o područjima na koje su utjecali projekti/planovi i za koje su bile potrebne kompenzacijske mjere te o glavnim mjerama poduzetima za osiguravanje koherentnosti ekološke mreže Natura 2000 na temelju članka 10.

Uzimajući u obzir obvezu država članica da izvješćuju o provedbi mjera očuvanja i o utjecaju tih mjera na stanje očuvanosti, preporučuje se mehanizam praćenja mjera za očuvanje na razini pojedinog područja. Takav mehanizam obično uključuje mjerljive i jasno provjerljive kriterije i pokazatelje koji olakšavaju praćenje i ocjenu rezultata.

Praćenje i ocjena rezultata nužni su kako bi se ciljeve i mjere očuvanja moglo prilagoditi bilo kakvim značajnim prirodnim ili ostalim promjenama koje bi mogle utjecati na očuvanost staništa i vrsta od interesa Zajednice koji su prisutni na nekom području.

Direktivama o pticama, odnosno staništima, propisuje se i zaštita određenih vrsta u cijelom EU-u, na područjima ekološke mreže Natura 2000 i izvan njih, a kako bi se osiguralo očuvanje tih vrsta širom njihova prirodnog areala u EU-u. Odnose se na sve vrste divljih ptica koje prirodno obitavaju u EU-u te na ostale vrste navedene u Prilozima IV. i V. Direktivi o staništima.

Osim toga, države članice obvezne su očuvati, održati ili ponovno uspostaviti dovoljnu raznolikost i veličinu staništa svih vrsta divljih ptica na europskom državnom području (članak 3. Direktive o pticama). Taj uvjet može podrazumijevati mjere za zaštitu staništa izvan mreže Natura 2000.

Kada je riječ o odredbama o zaštiti vrsta na njihovu cijelom arealu, na temelju dviju Direktiva od država članica zahtijeva se da zabrane:

- namjerno ubijanje ili hvatanje zaštićenih vrsta na bilo koji način,
- namjerno uništavanje ili uklanjanje njihovih gnijezda i jaja ili branje, skupljanje, rezanje, vađenje s korijenom ili uništavanje zaštićenih biljaka,
- oštećivanje ili uništavanje lokaliteta za razmnožavanje ili odmor,
- namjerno uznemiravanje, posebno u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih, hibernacije i migracije i
- držanje, prijevoz i prodaju primjeraka takvih vrsta uzetih iz divljine.

Te zabrane moraju poštovati svi vlasnici, korisnici i upravitelji zemljišta u onom obliku u kojemu su prenesene u nacionalno zakonodavstvo. Ove odredbe sadržane su u odredbama članaka 153 – 159. Zakona o zaštiti prirode.

3. METODE

U radu su korištene analitičke i komparativne metode. Na primjeru zahvata u zaštićenom području koje je ujedno i područje ekološke mreže opisani su provedeni postupci sukladno Zakonu o zaštiti prirode te utvrđene razlike, svrha i cilj postupaka. Radi se o postupcima izvođenja dopuštenja za izvođenje zahvata postavljanja žičare – zip - line konstrukcije za zračne bicikle na području Parka prirode Vransko jezero i ocjeni prihvatljivosti istog zahvata za ekološku mrežu. Također, na primjerima Planova upravljanja za upravljanje Parka prirode Lastovsko otočje i Parka prirode Telašćica napravljena je komparacija plana upravljanja koji je izrađen samo za zaštićeno područje i plana upravljanja koji je ujedno i plan upravljanja za područje ekološke mreže.

4. REZULTATI

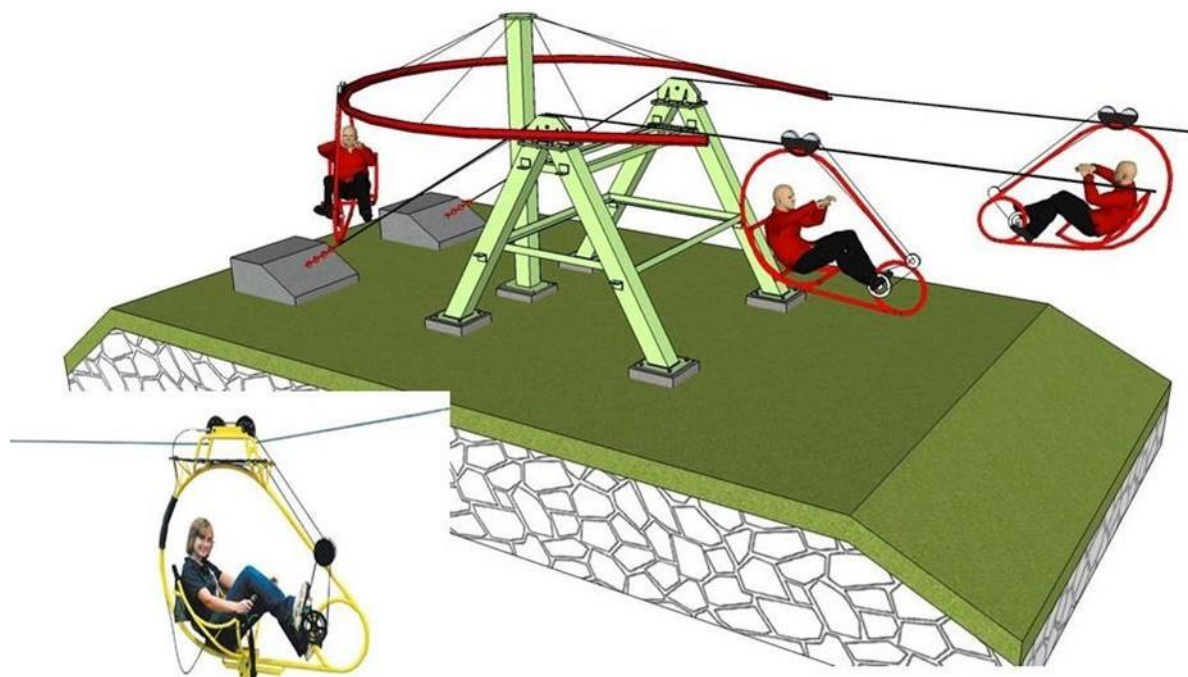
4.1. Zahvat postavljanja žičare – zip - line konstrukcije za zračne bicikle na području Parka prirode „Vransko jezero“

4.1.1. Dopuštenje za zahvat sukladno članku 144. Zakona o zaštiti prirode

Zahvatom je predviđena izgradnja žičare zip bike koja bi se sastojala od platforme A (startna pozicija i prostor za prihvat putnika, drvena nadstrešnica od 8 m²) i platforme B (okretište putnika koji se vraćaju na startnu poziciju) koje bi bile međusobno povezane čeličnim užetom po kojem bi se na posebno konstruiranom sistemu kolotura i „košare” bicikla vozili posjetioци. Dužina trase je oko 450 m i širine 2,5 m. Prilaz do same građevine planira se urediti izgradnjom pješačke staze duljine oko 120 m. Izgradnja predmetne žičare predviđena je na dijelu k.č.br. 331/1, k.o. Radašinovci, na području Parka prirode Vransko jezero (Slika 10.). Slika 11. shematski prikazuje planirani zahvat postavljanja zip – line konstrukcije za zračne bicikle.

Slika 10. Lokacija zahvata (<http://preglednik.arkod.hr/ARKOD-Web/>)

Slika 11. Shematski prikaz planiranog zahvata postavljanja zip – line konstrukcije za zračne Bicikle (Kmezić j.d.o.o., 2019.)

Zbog osebnih prirodnih vrijednosti Vransko jezero s okolnim područjem, ukupne površine 57 km², proglašeno je parkom prirode 8. srpnja 1999. godine (Zakon o proglašenju Parka prirode "Vransko jezero", Narodne novine, broj 77/1999). To je površinom najveće prirodno jezero u Hrvatskoj te, uz donji tok rijeke Neretve, jedino veće močvarno područje u njenom obalnom dijelu. Park prirode Vransko jezero neobičan je spoj mediteranskog krša i močvarnog područja. Odlikuje se velikom biološkom i krajobraznom raznolikošću te je jedno od najvrjednijih staništa ptica u Hrvatskoj. Bogata povijest i kulturna baština ovog područja dodatni su razlozi za njegovu zaštitu.

Park prirode karakteriziraju estetske, ekološke, odgojno-obrazovne, kulturno-povijesne i turističko-rekreacijske vrijednosti. Krajobrazne vrijednosti, kao i biljni i životinjski svijet imaju osobito značenje. Kako na području Vranskog jezera redovito godišnje obitava preko 100 000 ptica močvarica, to je ovo područje 2013. godine steklo uvjete za upis u Ramsarski popis vlažnih područja od međunarodne važnosti (po kriterijima Ramsarske konvencije propisani su uvjeti redovitog zadržavanja na staništu više od 20 000 ptica močvarica). Dio Vranskog jezera, i to u sjeverozapadnom dijelu, površine 300 ha, proglašen je 1983. godine ornitološkim rezervatom. Na Vranskom jezeru zabilježeno je (do sada) 111 vrsta ptica, što je po broju vrsta najveći od svih istraživanih područja prirodnih močvara jadranskog područja

Hrvatske. U rezervatu još uvijek postoji mala kolonija od dvadesetak parova čaplji danguba (*Ardea purpurea*), kojoj je ovo posljednje gnjezdilište u mediteranskom dijelu Hrvatske, a postoje indicije da su ovdje ranije gnijezdile i druge vrste čaplji i blistavi ibis (*Plegadis falcinellus*).

Sukladno kartografskom prikazu 3. „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora“ (Prilog 4) koji je sastavni dio Prostornog plana Parka prirode Vransko jezero (Narodne novine, broj 58/2012) područje zahvata nalazi se u međunarodno važnom području za ptice. Nadalje, sukladno kartografskom prikazu 4. „Zonacija parka“ (Prilog 5) područje zahvata nalazi u zoni aktivne zaštite te kartografskom prikazu 5. „Sustav posjećivanja“ (Prilog 6) u zoni spomen (memorijalni) objekt, etnološka građevina i Kamenjak (vidikovac, info centar, kapelica, ugostiteljski objekt, sanitarni čvor i parkiralište).

Sukladno odredbama Prostornog plana zona aktivne zaštite obuhvaća najveći dio površine Parka (91,8 % ukupne površine). U ovu zonu uključene su stajaće i tekuće kopnene vode (samo jezero i ostala vodena tijela u Parku), šume, travnjačke površine i obradive poljoprivredne površine. U zoni aktivne zaštite dopušteno je posjećivanje. Sukladno članku 16. potrebno je primjenjivanje aktivnih mjera očuvanja i revitalizacije ekosustava. Preporučuju se mjere obnavljanja prirodnog vodnog režima, postepene revitalizacije ekosustava te održavanja travnjaka ispašom, košnjom ili uklanjanjem stabala koja ih zarastaju. Kao jedan od načina očuvanja ekosustava potiče se ekstenzivno (tradicionalno) stočarstvo. Nadalje, Planom se nalaže postupan prijelaz na ekološki prihvatljivu poljoprivredu, uz mogućnost otkupa i plasmana proizvoda od strane Javne ustanove „Park prirode Vransko jezero“. Planom se određuje održavanje tradicionalne poljoprivrede (uzgoj vinograda i maslinika) i zabranjuje se prenamjena zemljišta. Zadržavaju se zatečene zgrade na poljoprivrednom području u zoni aktivne zaštite (na potezu toponima Progon – Brodište, ukupno 22 registrirane zgrade i zgrada na Babinom školju) u funkciji poljodjelstva/agroturizma. Unutar ove zone dijelom se nalazi i zona korištenja koja ukupno u Parku obuhvaća 0,8 % ukupne površine te predstavlja sve postojeće ceste unutar i na granici Parka, šumske ceste, kao i područje eko-naselja Majdan, izdvojena područja već postojeće ili planirane posjetiteljske ili turističke infrastrukture, lučice i pristaništa. Zona korištenja dijeli se na: područje eko-naselja Majdan te područja u funkciji prihvata posjetitelja – Crkvine, Drage zapad, Prosika od info centra s lučicom do prijemnog centra Dvor Prosika, Živača, Kamenjak, Bašinka i Bandenova draga (za lokalno stanovništvo).

Na području zahvata nalazi se područje u funkciji prihvata posjetitelja Kamenjak (Slika 12.). Prema odredbama Prostornog plana na području Kamenjaka zadržava se postojeće stanje (info-centar i vidikovac Kamenjak), te se omogućava proširenje u skladu s programom Javne ustanove i stručnom podlogom. Snimka stanja prikazana je na kartografskom prikazu br. 6.5. (Prilog 7).

Kamenjak (255 m nmv) je centralni vidikovac s pogledom na cijeli Park i morski arhipelag od Murtera, preko Kornata do Pašmana. Do Kamenjaka se stiže cestom uz koju su postaje Križnog puta, te predstavlja i hodočasničku destinaciju. Prilaz platou je okružen s dva parkirališta s obje strane postojećeg puta (najviše 10+10 automobila). Na vrhu platoa je memorijalna kapelica koja zauzima središnje mjesto u graditeljskom sklopu. Na sjeveroistočnom rubu platoa su kutno položeni objekti sa sljedećim funkcijama: okrjepa, skladište, prostor za službu nadzora i održavanja Parka te manji sanitarni čvor. Uz navedene objekte postavljen je solarni kolektor. S južne i jugoistočne strane su kameni i drveni stolovi i klupe. Plato je popločan kamenim pločama, odnosno drobljenim kamenom, a ograđen je suhozidom dvojakom funkcijom: ograda i sjedenje. Bjelinu kamena razbija nekoliko zelenih oaza kadulje i drugog autohtonog raslinja. Na vidikovcu Kamenjak od kapelice do vrha brda uređena je uska pješačka staza širine 1 metar (Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero).

Slika 12: Kamenjak (autor: Marijana Kapa)

Prema Planu upravljanja Parkom prirode Vransko jezero za razdoblje od 2010. do 2020. godine zona aktivne zaštite obuhvaća najveći dio površine Parka prirode – 91,801% ukupne površine. U ovu zonu uključene su stajaće i tekuće kopnene vode (samo jezero i ostala vodena tijela u Parku), šume, travnjačke površine i obrađene poljoprivredne površine. Načelno, radi se o visokovrijednim ekosustavima na kojima je potrebno ili se može predvidjeti da će biti potrebno primjenjivati aktivne mjere zaštite, o područjima na kojima je potrebna revitalizacija ekosustava, te poljoprivrednim i šumskim površinama koje koriste vlasnici i/ili ovlaštenici. Cilj upravljanja područjem ove zone jest očuvanje cjelovitosti kulturnog krajobraza i ekosustava, te održivo korištenje prostora. Zbog uvjeta nastanka nekih ovom zonom obuhvaćenih staništa, potrebno je primjenjivanje aktivnih mjera očuvanja i/ili revitalizacije ekosustava. Predviđaju se i mjere postepenog i djelomičnog obnavljanja prirodnog vodnog režima, postepene revitalizacije ekosustava, te održavanja travnjaka ispašom, košnjom ili uklanjanjem stabala koja ih zarastaju. Kao jedan od načina očuvanja ekosustava potiče se ekstenzivno (tradicionalno) stočarstvo. Kako su ovom zonom obuhvaćene i obrađene poljoprivredne površine, na dijelu kojih trenutni intenzitet primjene agrotehničkih mjera nije kompatibilan sa ciljevima zaštite područja, poticat će se promjene trenutne poljoprivredne prakse te prelazak na ekološki prihvatljivu poljoprivredu. U ovoj zoni dopušteno je posjećivanje, a nije dopuštena izgradnja novih objekata.

Zona korištenja obuhvaća sve postojeće ceste unutar i na granici Parka prirode, te šumske ceste kao i područje naselja (Majdan), šest izdvojenih područja već postojeće ili planirane posjetiteljske ili turističke infrastrukture te hidrotehničke građevine (Crkvine, Bandenova jama, Drage-Jezera, Kamenjak, Bašinka i Prosika). Ova zona obuhvaća 0,783% ukupne površine Parka. Cilj upravljanja područjem ove zone jest održivo posjećivanje, rekreacija i edukacija posjetitelja, u skladu s ciljevima očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti područja.

Vizija plana upravljanja

Područje Parka prirode Vransko jezero je jedinstveno obalno slatkovodno jezero te vrijedno močvarno i revitalizirano poplavno stanište, od iznimne važnosti za zaštitu ptica i očuvanje bioraznolikosti. To je prostor velike prirodne i krajobrazne ljepote te bogate kulturno-povijesne baštine koji lokalnom stanovništvu omogućuje kvalitetan život i razvoj u skladu s prirodom, a posjetiteljima priliku za nove spoznaje i nadahnjujuće iskustvo.

Cilj upravljanja

Očuvati postojeću raznolikost staništa, krajobraza i geoloških fenomena te ciljanih vrsta flore i faune (s naglaskom na staništa i vrste s popisa Direktive o pticama i Direktive o staništima) (Javna ustanova Park prirode Vransko jezero, 2010.).

U vrijeme provođenja ovog postupka na snazi je Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/2013, 15/2018, 14/2019) odnosno još nije donesen Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 127/2019) te je člankom 145.a. stavkom 1. podstavkom 1. tada važećeg Zakona propisano da Ministarstvo izdaje dopuštenje iz članka 144. Zakona, za zahvate na području parka prirode. Sukladno članku 144. stavku 5. nadležno tijelo izdaje dopuštenje ako utvrdi da namjeravani zahvat neće promijeniti obilježja zbog kojih je područje zaštićeno.

Člankom 177. stavkom 1. Zakona propisano je da je dopuštenje iz članka 144. upravni akt.

Odredbom članka 144. stavak 1. Zakona propisano je da je pravna ili fizička osoba koja namjerava provoditi zahvat na zaštićenom području, za koji nije potrebno ishoditi akt kojim se odobrava građenje prema posebnom propisu kojim se uređuje gradnja, dužna ishoditi dopuštenje.

Kako bi utvrdilo je li se radi o jednostavnoj građevini za koju nije potrebno ishoditi akt za građenje tadašnje Ministarstvo zaštite okoliša i energetike zatražilo je mišljenje Upravnog odjela za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije o mogućnosti izvođenja predmetnog zahvata u odnosu na prostorno plansku dokumentaciju te o potrebi ishoda akta za građenje sukladno posebnim propisima iz područja prostornog uređenja i posebnim propisima iz područja gradnje.

U dostavljenom mišljenju Upravnog odjela za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije (KLASA: 032-06/19-01/1, URBROJ: 2198/1-07-01/1-19-3 od 1. kolovoza 2019., Prilog 8) navedeno je da ukoliko se zahvat u prostoru izgradnja zip - line konstrukcije ne smatra građenjem građevine temeljem Zakona o gradnji odnosno ukoliko isti ne podliježe odredbama Pravilnika o zahvatima u prostoru koji se ne smatraju građenje, a za koju se izdaje lokacijska dozvola, Upravni odjel mišljenja je da za planirani zahvat nije potrebno ishoditi akt kojim se odobrava građenje sukladno posebnom propisu temeljem Zakona o gradnji i Zakona o prostornom uređenju. Uz dopis je priložena kopija kartografskog prikaza 3. „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora” Prostornog plana Parka prirode Vransko jezero iz kojeg je vidljivo da se k.č.br. 33 1/1, k.o. Radašinovci, nalazi u

međunarodno važnom području za ptice, kopija kartografskog prikaza 4. „Zonacija parka” iz kojeg je vidljivo da se k.č.br. 33 1/1, k.o. Radašinovci nalazi u zoni aktivne zaštite i kopija kartografskog prikaza 5. „Sustav posjećivanja” iz koje je vidljivo da se k.č.br. 33 1/1, k.o. Radašinovci, nalazi u zoni spomen(memorijalni) objekt, etnološka građevina i kamenjak (vidikovac, info centar, kapelica, ugotiteljski objekt, sanitarni čvor i parkiralište).

Razmatrajući predmetni zahtjev i priloženu dokumentaciju Ministarstvo je utvrdilo da planirano postavljanje žičare – zip - line konstrukcije za zračne bicikle nije primjereno na lokaciji vidikovca Kamenjak s obzirom da bi došlo do narušavanja krajobraznih vrijednosti Parka čije je očuvanje jedan od ciljeva upravljanja Parkom. Nadalje, Ministarstvo smatra da treba poštovati prvotnu namjenu prostora kao vidikovca, izuzetno atraktivne posjetiteljske lokacije s koje se pruža pogled na cijelo Vransko jezero i morski arhipelag. Ministarstvo je utvrdilo da se dopuštenje za zahvat izgradnje žičare u obliku „zračnih bicikala” na zaštićenom području ne može izdati te je tako i riješeno u izreci Rješenja izdanog 5. rujna 2019. godine, KLASA: UP/I-612-07/19-26/95, URBROJ: 517-05-2-1-19-6 (Prilog 9).

4.1.2. Ocjena prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu

Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, broj 80/2019) područje zahvata nalazi se u obuhvatu područja ekološke mreže, području očuvanja značajnom za ptice (POP) HR1000024 Ravni Kotari i HR1000025 Vransko jezero i Jasen te području očuvanja značajnom za vrste i stanišne tipove (POVS) HR5000025 Vransko jezero i Jasen i HR2001361 Ravni kotari.

POP HR1000024 Ravni kotari

Ciljne vrste ptica u području očuvanja značajnom za ptice Ravni kotari su: jarebica kamenjarka (*Alectoris graeca*), primorska trepteljka (*Anthus campestris*), ušara (*Bubo bubo*), kratkoprsta ševa (*Calandrella brachydactyla*), leganj (*Caprimulgus europaeus*), zmijar (*Circaetus gallicus*), eja strnjaričica (*Circus cyaneus*), eja livadarka (*Circus pygargus*), zlatovrana (*Coracias garulus*), crvenoglavi djetlić (*Dendrocopos medius*), mali sokol (*Falco columbarius*), bjelonokta vjetruša (*Falco naumanni*), ždral (*Grus grus*), voljić maslinar (*Hippolais olivetorum*), rusi svračak (*Lanius collurio*), sivi svračak (*Lanius minor*), ševa krunica (*Lullula arborea*) i velika ševa (*Melanocorypha calandra*).

POP HR1000025 Vransko jezero i Jasen

Ciljne vrste ptica u području očuvanja značajnom za ptice Vransko jezero i Jasen su: crnoprugasti trstenjak (*Acrocephalus melanopogon*), vodomar (*Alcedo atthis*), jarebica kamenjarka (*Alectoris graeca*), čaplja danguba (*Ardea purpurea*), žuta čaplja (*Ardeola ralloides*), patka njorka (*Aythya nyroca*), bukavac (*Botaurus stellaris*), ušara (*Bubo bubo*), leganj (*Caprimulgus europaeus*), velika bijela čaplja (*Casmerodius albus*), bjelobrada čigra (*Chlidonias hybrida*), crna čigra (*Chlidonias niger*), zmijar (*Circaetus gallicus*), eja močvarica (*Circus aeruginosus*), eja strnjarica (*Circus cyaneus*), eja livadarka (*Circus pygargus*), mala bijela čaplja (*Egretta garzetta*), mali sokol (*Falco columbarius*), vlastelica (*Himantopus himantopus*), čapljica voljak (*Ixobrychus minutus*), sivi svračak (*Lanius minor*), modrovoljka (*Luscinia svecica*), mala šljuka (*Lymnocyptes minimus*), veliki pozviždač (*Numenius arquata*), gak (*Nycticorax nycticorax*), mali vranac (*Phalacrocorax pygmeus*), pršljivac (*Philomachus pugnax*), žličarka (*Platalea leucorodia*), blistavi ibis (*Plegadis falcinellus*), siva štijoka (*Porzana parva*), mala štijoka (*Porzana pusilla*), prutka migavica (*Tringa glareola*) te značajne negnijezdeće (selidbene) populacije ptica: patkalastarka (*Anas acuta*), patka žličarka (*Anas clypeata*), kržulja (*Anas crecca*), zviždara (*Anas penelope*), divlja patka (*Anas platyrhynchos*), patka pupčanica (*Anas querquedula*), patka kreketaljka (*Anas strepera*), siva guska (*Anser anser*), glavata patka (*Aythya ferina*), krunata patka (*Aythya fuligula*), patka batoglavica (*Bucephala clangula*), crvenokljuni labud (*Cygnus olor*), liska (*Fulica atra*), šljuka kokošica (*Gallinago gallinago*), crnorepa muljača (*Limosa limosa*), mali ronac (*Mergus serator*), kokošica (*Rallus aquaticus*), crna prutka (*Tringa erythropus*), krivokljuna prutka (*Tringa nebularia*), crvenonoga prutka (*Tringa totanus*), vivak (*Vanellus vanellus*), veliki pozviždač (*Numenius arquata*).

POVS HR5000025 Vransko jezero i Jasen

Ciljne vrste odnosno stanišni tipovi u ovom području očuvanja značajnog za vrste i stanišne tipove Vransko jezero i Jasen su: jezerski regoč (*Lindenia tetraphylla*), glavočić vodenjak (*Knipowitschia panizzae*), kopnena kornjača (*Testudo hermanni*), četveroprugi kravosas (*Elaphe quatuorlineata*), livadni procjepak (*Chouardia litardierei*), *Anisus vorticulus*,

Mediteranski visoki vlažni travnjaci *Molinio – Holoschoenion* 6420¹, Tvrde oligo-mezotrofne vode s dnom obraslim parožinama (*Characeae*) 3140, Mediteranske makije u kojima dominiraju borovice *Juniperus* spp. 5210, Submediteranski travnjaci sveze *Molinio – Hordeion secalini* 6540, Mediteranske povremene lokve 3170*, Eumediteranski travnjaci *Thero – Brachypodietea* 6220*, Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*) 62A0.

POVS HR2001361 Ravni kotari

Ciljne vrste odnosno stanišni tipovi u ovom području očuvanja značajnog za vrste i stanišne tipove Ravni kotari su: bjelonogi rak (*Austrpotamobius pallipes*), kopnena kornjača (*Testudo hermanni*), četveroprugi kravosas (*Elaphe quatuorlineata*), crvenkrpica (*Zamenis situla*), dugokrili pršnjak (*Miniopterus schreibersii*), oštrouhi šišmiš (*Myotis blythii*), dalmatinski okaš (*Proterebia afra dalmata*), Mediteranski visoki vlažni travnjaci *Molinio – Holoschoenion* 6420 i Špilje i jame zatvorene za javnost 8310.

Nadležno tijelo za provedbu postupka ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu za predmetni zahvat sukladno Zakonu o zaštiti prirode je Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije. Sukladno članku 30. stavku 3. Zakona o zaštiti prirode nadležno tijelo dužno je zatražiti mišljenje Ministarstva odnosno Zavoda za zaštitu okoliša i prirode o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

Prema Karti prirodnih i poluprirodnih nešumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske lokacija zahvata obuhvaća mozaik stanišnih tipova E./C.3.5.1. (Šume/Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone). Stanišni tip C.3.5.1. manjim dijelom pripada ciljnom stanišnom tipu 62A0 (Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*)), no s obzirom na široku zastupljenost ovog stanišnog tipa unutar POVS „HR5000025 Vransko jezero i Jasen”, provedba zahvata neće imati značajan negativan utjecaj na ovaj ciljni stanišni tip. Vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste POVS „HR2001361 Ravni kotari” i „HR5000025 Vransko jezero i Jasen”, prema podacima Zavoda za zaštitu okoliša i prirode na području zahvata nema nalaza ciljnih vrsta (Mišljenje Zavoda

¹šifra stanišnog tipa prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa

za zaštitu okoliša i prirode od 26. studenog 2019. godine, KLASA: 612-07/19-38/301, URBROJ: 517-19-2, Prilog 10).

Vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste ptica područja POP „HR1000024 Ravni kotari” i „HR1000025 Vransko jezero i Jasen” u bazi podataka Zavoda za zaštitu okoliša i prirode na širem području zahvata zabilježene su populacije sove ušare (*Bubo bubo*), koja je aktivna noću, kada se zip line ne koristi. Na širem području obuhvata zahvata također je moguća prisutnost jarebice kamenjarke (*Alectoris graeca*). Lokacija zahvata ne predstavlja pogodno stanište za većinu ciljnih vrsta ovih POP područja zbog nedostatka močvarne vegetacije, ali bi potencijalno mogla odgovarati vrstama poput jarebice kamenjarke koja gnijezdi na kamenjaru i stjenovitim padinama, no s obzirom na široku zastupljenost pogodnih staništa na navedenom području ekološke mreže, u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan. Dodatno, s obzirom na blizinu javne prometnice (udaljenost od 100 m) te antropogeni utjecaj u vidu potencijalnog uznemiravanja, kao i na visinu same konstrukcije, može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljne vrste ptica.

S obzirom na značajke zahvata, uz pridržavanje važećih propisa iz područja zaštite okoliša, voda i održivog gospodarenja otpadom, Prethodnom ocjenom zahvata može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže te Zavod smatra da je ovaj zahvat prihvatljiv i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata.

Na temelju mišljenja Zavoda te s obzirom da se Prethodnom ocjenom zahvata može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije nalazi da je zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata.

Člankom 29. stavkom 1. tada važećeg Zakona o zaštiti prirode propisano je da Ministarstvo provodi Prethodnu ocjenu i Glavnu ocjenu za zahvate za koje središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu okoliša provodi postupak procjene utjecaja na okoliš ili postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš prema posebnom propisu kojim se uređuje zaštita okoliša i za zahvate na zaštićenom području u kategoriji nacionalnog parka, parka prirode i posebnog rezervata. Stavkom 2. tog članka propisano je da Upravno tijelo provodi Prethodnu ocjenu i Glavnu ocjenu za zahvate za koje upravno tijelo provodi postupak procjene utjecaja na okoliš ili postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš prema posebnom propisu

kojim se uređuje zaštita okoliša, za zahvate na zaštićenom području u kategoriji regionalnog parka, značajnog krajobraza, park-šume, spomenika prirode i spomenika parkovne arhitekture i za zahvate na području koje nije ujedno i zaštićeno područje, osim za zahvate iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka.

Člankom 30. stavkom 4. Zakona o zaštiti prirode propisano je da ako nadležno tijelo isključi mogućnost značajnih negativnih utjecaja zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, donosi rješenje da je zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu.

4.2. Plan upravljanja zaštićenim područjem i područjem ekološke mreže

4.2.1. Plan upravljanja Parkom prirode Telašćica

Plan upravljanja Parkom prirode Telašćica donesen je 2012. godine u sklopu projekta MedPAN South koji je razvijen kako bi se ubrzao proces uspostave učinkovitog upravljanja morskih zaštićenih područja u Sredozemlju. Slika 13. prikazuje javno izlaganje Plana upravljanja Parkom prirode Telašćica, koje je održano 3. srpnja 2012. godine.

Slika 13. Javno izlaganje Plana upravljanja Parkom prirode Telašćica, 3. srpnja 2012. godine, (autor: Željka Rajković)

Ovo je prvi dokument upravljanja ovim zaštićenim područjem od proglašenja još 1980.godine u čiju izradu je bilo uključeno na stotine zainteresiranih stranaka i dionika kroz radionice i javne rasprave koji su se složili u zajedničkoj viziji: parka kao nadaleko poznato područje očuvane jedinstvene prirode, kontrasta strmaca, mirnih uvala i jezera Mir. Ovdje se ljudi bave tradicionalnim djelatnostima u skladu s prirodom, a zadovoljni posjetitelji uživaju u raznolikosti ponude i imaju priliku okusiti autohtone otočne proizvode. Suradnja s lokalnim stanovništvom te vlasnicima i korisnicima zemljišta na prostoru parka ima značenje i u Planu upravljanja kojim se postavlja novi okvir za partnerstvo u projektima, te razvoj i korištenje područja za tradicionalne djelatnosti ribarstva, ratarstva i stočarstva, ali i gastro-ponude te drugih sadržaja (Plan upravljanja, 2012.).

Parkom prirode upravlja Javna ustanova “Park prirode Telašćica” koja je osnovana 1988. godine. Djelatnost Ustanove je zaštita, održavanje i promicanje prirodne i kulturne baštine Parka prirode “Telašćica” u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te nadzor provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim se upravlja u skladu sa zakonom.

Javna ustanova Parka prirode Telašćica razvijala je plan upravljanja kroz uključivanje lokalnog stanovništva kao i svih ostalih dionika prostora. Djelatnici Javne ustanove Parka prirode Telašćica obavili su anketiranje lokalnog stanovništva tijekom travnja 2010. godine kako bi se dobio uvid u mišljenje lokalne zajednice. Održavane su radionice sa svim korisnicima prostora te interne radionice djelatnika Javne ustanove. Održana je i radionica s ciljanim dionicima u svrhu izrade zonacije zaštićenog područja. Rezultati radionica su se doradivali te su se na temelju njih izradile teme i akcije u Planu upravljanja.

Teme su planski dio Plana upravljanja koji se bavi srodnim nizom pitanja, odnosno predstavljaju glavna pitanja kojima će se Plan baviti. Opći ciljevi obuhvaćaju bit svake teme, njihovim razdvajanjem na specifične ciljeve dobiva se jasnija slika onoga što se želi postići Planom, a putem pokazatelja ciljeva (indikatora) se omogućava praćenje ostvarivanja konačnih ciljeva zaštite i unaprjeđenja prostora. Specifični ciljevi ostvaruju se provedbom planiranih aktivnosti. Pokazatelji provedbe aktivnosti omogućavaju praćenje provedbe Plana upravljanja i rada Javne ustanove. Podijeljeni su na kratkoročne, srednjoročne i dugoročne zbog dugog razdoblja trajanja Plana upravljanja i učinkovitijeg praćenja. Kako bi se dobio bolji uvid u raspored i prioritete pojedinih aktivnosti, napravljen je planirani vremenski

raspored provedbe svih aktivnosti prema godinama te su navedeni suradnici u provedbi bez kojih bi izvršenje pojedinih elemenata ili cijele aktivnosti bilo nemoguće.

Zbog ograničenih ljudskih i financijskih kapaciteta definirane su prioritetne aktivnosti.

Prioritet 1 – aktivnosti koje se moraju poduzeti za vrijeme trajanja plana upravljanja. Ovo su ključne akcije i njihovo neispunjavanje narušava uspješnost cijelog plana upravljanja.

Prioritet 2 – aktivnosti koje bi se trebale poduzeti za vrijeme trajanja Plana upravljanja. Postoji određena fleksibilnost, no za neprovođenje ovih aktivnosti mora postojati dobar razlog.

Prioritet 3 – aktivnosti koje se mogu poduzeti kada vrijeme i/ili sredstva postanu dostupna nakon dovršenja aktivnosti 1. i 2. razine prioriteta.

Zonacija

Zoniranje područja parka ima iznimno važnu ulogu u upravljanju i očuvanju zaštićenog područja. U procesu izrade zonacije za plan upravljanja odradila se jedna radionica obuke sa stručnjacima, te jedna radionica s dionicima za zoniranje morskog dijela Parka prirode Telašćica. Temeljem zaključaka s radionica, akvatorij parka podijeljen je u tri zone, od kojih svaka definira način korištenja prirodnih resursa te dopuštene i zabranjene aktivnosti u pojedinoj zoni. U zonaciji mora, za razliku od kopna, drugačiji je režim zoniranja u vidu zaštite te se zone određuju prema aktivnostima promatrajući utječe li aktivnost na morsku površinu, stupac ili morsko dno te međusobna kompatibilnost zastupljenih aktivnosti na određenom području.

ZONA STROGE ZAŠTITE predstavlja područje od iznimne vrijednosti u kojem su zabranjene bilokakve štetne ljudske djelatnosti i eksploatacija prirodnih resursa. Cilj ove zone je očuvati vrijedna staništa i vrste te omogućiti nesmetano odvijanje prirodnih procesa bez antropogenog utjecaja.

Ova se zona dijeli u dvije podzone.

PODZONA 1a – zona vrlo stroge zaštite obuhvaća dijelove parka u kojima je u potpunosti zabranjen ljudski utjecaj na prirodne procese. Aktivnosti koje se mogu obavljati u ovoj zoni su znanstvena istraživanja i praćenje biološke raznolikosti. Ova podzona obuhvaća Dugo otočki strmac unutar Parka prirode Telašćica koji započinje na krajnjoj sjeverozapadnoj granici Parka kod vrha Mrzlovica i proteže se pravcem sjeverozapad-jugoistok sve do područja Muravjaka. Zonom stroge zaštite obuhvaćen je gotovo čitav kopneni dio strmca zaključno s područjem Male Prsike. Širina i visina kopnenog dijela strmca varira, a najviši je

kod Grpašćaka te najniži na području Male Prsike. Širina prati gornju liniju vertikale strmca te obalnu liniju s donje strane vertikale tako da zona stroge zaštite obuhvaća cijelu okomicu strmca sukladno varijaciji širine po pojedinim dijelovima, te zračni prostor 50 metara od obalne linije strmca. U morskom dijelu obuhvaća uski obalni dio strmca 50 metara od obalne linije, uključujući morski stupac i dno te prati kopneni dio zone stroge zaštite. Drugi dio podzone 1a obuhvaća uski kopneni dio obale i strmca u uvali Čuška dumboka, te cjelokupni akvatorij uvale.

PODZONA 1b – zona stroge zaštite predstavlja vrijedno područje parka, a cilj ove podzone je očuvati cjelokupnu biocenu podmorja tog područja. Unutar ove podzone zabranjena je eksploatacija morskih organizama i ostale ljudske aktivnosti koje negativno utječu na aspekt zaštite, a dopuštena su znanstvena istraživanja, praćenje biološke raznolikosti te ronilačko posjećivanje uz strogu regulaciju i nadzor uprave parka.

Ova podzona obuhvaća obalni dio otoka Garmenjaka Veli, 50 metara od obalne linije, uključujući morsku površinu stupca i dno.

ZONA USMJERENE ZAŠTITE predstavlja područje u kojem se od uprave parka očekuje da svojim angažmanom i načinom upravljanja djeluje na očuvanje, rehabilitaciju ili obnavljanje vrijednosti tog područja. Ova zona obuhvaća najveći dio parka te su u ovoj zoni dopuštene različite aktivnosti kroz regulaciju i nadzor uprave parka. Također, unutar ove zone omogućeno je gospodarenje prirodnim resursima temeljem odgovarajućih gospodarskih osnova tj. sukladno Pravilniku o unutarnjem redu Parka (sada Pravilnik o zaštiti i očuvanju), Zakonu o zaštiti prirode i drugim zakonima, te podzakonskim aktima. Zona obuhvaća travnjake u većem ili manjem stupnju sukcesije, šume, poljoprivredne površine, polja te s njima povezane ostatke tradicionalne arhitekture, druge tradicionalne građevine, kulturna dobra (crkvice, gradine, kapelica, villa rustica), suhozide, gusterne i lokve. Također obuhvaća poljoprivredne površine u sklopu kojih bi se uz posebnu regulaciju omogućila rekonstrukcija tradicionalnih poljskih kućica, s postojećim temeljima i uz uporabu tradicionalnih materijala i to kao sastavni dio eko-etno područja, a u svrhu promocije seoskog turizma na području parka. Poljoprivreda bi se na tom području obavljala sukladno poljoprivredno okolišnom programu uz nadzor uprave parka.

Zonom usmjerene zaštite obuhvaćeno je i slano jezero Mir. Međutim s obzirom da se radi o jedinstvenom zatvorenom ekosustavu, dopuštene aktivnosti će se regulirati sukladno rezultatima istraživanja, koja će pokazati stupanj antropogenog utjecaja na njegove prirodne procese. Morsko područje zone usmjerene zaštite dijeli se na tri podzone zbog nužnosti regulacije pojedinih aktivnosti i kompleksnosti načina zoniranja mora, a u svrhu očuvanja

vrijednosti. Također veliku ulogu u određivanju zona morskog područja imao je zakonski okvir unutar kojeg se trebao uklopiti način upravljanja morskim resursima.

PODZONA ZABRANE RIBOLOVA predstavlja područja u kojima je u potpunosti zabranjena eksploatacija morskih organizama, ali su dopuštene aktivnosti tranzita brodova, kupanja, priveza isključivo na plutače te ostale aktivnosti koje nemaju negativan utjecaj na ciljeve očuvanja. Ova podzona obuhvaća akvatorij JZ dijela uvale Telašćica između uvale Tripuljak i uvale Mir kojeg zatvara morska linija u kursu 128 od rta Tripuljak prema uvali Pod Poljica te unutarnja obalna linija. Drugo područje obuhvaćeno ovom podzonom je unutarnji akvatorij u SZ dijelu uvale Telašćica kojeg zatvara morska linija od rta Artak u smjeru 180 prema uvali Jaz te zapadna obalna linija.

PODZONA USMJERENOG OČUVANJA BIOLOŠKOG BOGATSTVA MORA predstavlja područje akvatorija u kojem se regulacijom ribolova, odnosno ograničenjem korištenja ribolovnih alata djeluje na očuvanje i obnovu ribljeg fonda te općenito biološke raznolikosti podmorja. U ovoj podzoni zabranjeno je korištenje gospodarskih ribolovnih alata te je uz regulaciju dopuštena tek minimalna količina ribolovnih alata u vidu tradicionalnog ribolova. Također će se regulacijom svih ostalih aktivnosti usmjeriti na očuvanje biološkog bogatstva mora. Ova podzona obuhvaća cjelokupni unutarnji akvatorij parka, izuzev podzone zabrane ribolova, te do linije koja povezuje rt Vidilicu u kursu 90 prema istočnoj granici parka prirode.

PODZONA REGULACIJE GOSPODARSKIH AKTIVNOSTI ciljano djeluje na zaštitu ribljeg fonda i ostalih bogatstava mora kroz strogu regulaciju gospodarskog ribolova i upotrebe gospodarskih ribolovnih alata. Zabranom upotrebe određenih ribolovnih alata te reguliranim korištenjem dopuštenih ribolovnih alata nastoji se utjecati na cilj očuvanja ribljeg fonda, ali i na opstojnost lokalne zajednice. Ova podzona obuhvaća pučinski akvatorij parka, isključujući zonu stroge zaštite, do linije koja zatvara podzonu usmjerenog očuvanja biološkog bogatstva mora.

ZONA KORIŠTENJA predstavlja područje gdje je tradicionalno prisutno korištenje prostora, bilo da se radi o lokalnom stanovništvu ili o posjetiteljima u turizmu. Ovim područjem se upravlja u svrhe koje su značajne za razvoj parka kroz turističko korištenje. Sama zona korištenja obuhvaća četiri izdvojena manja područja s već postojećom infrastrukturom i građevinama, tri ulazne postaje, izdvojena parkirališta, lokacije za mrtve vezove ("colpo morte"), sve postojeće ceste unutar i na granici parka prirode, šumske ceste, te pješačke staze, a namijenjena je posjećivanju i rekreaciji. Cilj upravljanja područjem ove zone jest održivo posjećivanje, rekreacija i edukacija posjetitelja, u skladu s ciljevima očuvanja

biološke i krajobrazne raznolikosti područja. Također se unutar ove zone predviđa rekonstrukcija i prilagodba postojećih objekata, te eventualna izgradnja manjih objekata i sanitarnih čvorova za potrebe Javne ustanove u funkciji informiranja i posjećivanja Parka prirode. Ukoliko je potrebno, primjenjuju se mjere očuvanja ekosustava kao i u zoni usmjerene zaštite. Tablica 9. prikazuje regulaciju aktivnosti po zonama, a Slika 14. zonaciju Parka prirode Telašćica.

Tablica 9. Prikaz regulacije aktivnosti po zonama u Parku prirode Telašćica (Plan upravljanja, 2012.)

AKTIVNOSTI	ZONA STROGE ZAŠTITE		ZONA USMJERENE ZAŠTITE	ZONA KORIŠTENJA
	ZONA STROGE ZAŠTITE 1A	ZONA STROGE ZAŠTITE 1B		
ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA	⊙	⊙	⊙	⊙
PRAĆENJE	⊙	⊙	⊙	⊙
RONJENJE – AUTONOMNO	×	R	R	×
KUPANJE	×	R	⊙	⊙
RIBOLOV	×	×	R	R
SIDRENJE	×	×	R	R
PLOVIDBA	×	R	⊙	⊙
UREĐENI PLOVNI PUT	×	×	⊙	×
PLUTAČE	×	R	⊙	⊙
MORSKI KAJAK	×	R	⊙	⊙
JET SKI	×	×	R	×

⊙ dopuštene aktivnosti × zabranjene aktivnosti R dopuštene aktivnosti uz regulaciju

Karta 8. Prikaz Zona područja Parka prirode Telašćica

Slika 14. Zonacija Parka prirode Telašćica (Plan upravljanja, 2012.)

Svi dijelovi poglavlja Upravljanje Plana upravljanja, osim vizije, zonacije i evaluacije stanja po temama upravljanja, u završnoj verziji plana upravljanja prikazuju se u formi tablice. Ova tablica može se nadopuniti i troškovima procijenjenim za svaku godinu provođenja plana. Pregled svih aktivnosti, pokazatelja o izvršenju aktivnosti, vremenskog rasporeda i suradnika za provedbu pojedinih aktivnosti Plana upravljanja Parkom prirode Telašćica prikazan je u Tablici 10.

Tablica 10. Pregled aktivnosti, pokazatelja o izvršenju aktivnosti, vremenskog rasporeda i suradnika za pojedine aktivnosti (Plan upravljanja Parkom prirode Telašćica, 2012.)

TEMA A: ZAŠTITA I OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KRAJOBRAZA																
OPĆI CILJ: Očuvati i zaštititi vrijedna morska i kopnena staništa i vrste te jedinstveni krajobraz kroz regulaciju održivog korištenja prirodnih dobara i promicanje istih.																
AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
SPECIFIČNI CILJ: AA – Održati ili povećati postojeći ribolovni fond i populaciju ribljih vrsta u odnosu na rezultate početnih studija praćenja stanja. INDIKATOR CILJA: Promjene na stalnim istraživačkim postajama utvrđenih parametara praćenja stanja (CPUE, težina i veličina pojedinih vrsta u eksperimentalnom ulovu poponicama; broj i veličina vrsta mjerenih putem vizualnog cenzusa)																
Provoditi redovito praćenje stanja ribljeg fonda i populacija ribljih vrsta.	AA1	Godišnje izvješća praćenja stanja.	Godišnje izvješća praćenja stanja.	Godišnje izvješća praćenja stanja.	1											IOR, SS, VS
Uspostaviti i provoditi sustav praćenja broja ribara i količine ulova na području Parka.	AA2	Pisani program praćenja.	Izvješća praćenja stanja.	Izvješća praćenja stanja.	1											SS, NS, VS, IZR, RB
Izraditi informativne materijale o očuvanju ribljeg fonda te ih distribuirati lokalnom stanovništvu i posjetiteljima.	AA3	Broj i vrsta izrađenih i distribuiranih materijala.	Broj i vrsta izrađenih i distribuiranih materijala.	Broj provedenih anketa o stupnju informiranosti stanovništva.	3											SS, VS, LS, PO
Održavati radionice i predavanja za lokalno stanovništvo vezano uz održivo korištenje ribolovnih resursa.	AA4	Broj radionica, predavanja, popis sudionika. Zaključci radionica.	Broj radionica, predavanja, popis sudionika.	Broj radionica, predavanja, popis sudionika.	2											SS, VS, ŠRD, LS, M
Kroz Pravilnik o unutarnjem redu izraditi prostornu i vremensku regulaciju po pojedinim vrstama ribolova, ograničiti broj i vrstu alata te količinu ulova za određene vrste riba, uvesti zone u kojima je zabranjena svaka vrsta ribolova, uvesti obavezno vođenje evidencije ulova i sustav praćenja stanja ribljeg fonda.	AA5	Izrađena zonacija uvrštena u Pravilnik o unutarnjem redu.	Uspješno provođenje propisa Pravilnika o unutarnjem redu (izvještaji nadzorne službe, evidencije ulova ribara – postoji baza)	Uspješno provođenje propisa Pravilnika o unutarnjem redu (izvještaji nadzorne službe, evidencije ulova ribara – postoji baza)	1											MZOIP, DZZP, MR, SS, NS, IZR
SPECIFIČNI CILJ: AB – Smanjiti degradaciju livada morske cvjetnice posidonije (<i>Posidonia oceanica</i>) na mjestima ljudskog pritiska u odnosu na stanje iz 2011. INDIKATOR CILJA: Promjene na stalnim istraživačkim postajama utvrđenih parametara praćenja stanja (gustoća izdanaka, pokrovnost, donja granica rasprostranjenosti, CI, SI).																
Provoditi redovito praćenje stanja livada posidonije.	AB1	Godišnji izvještaj praćenja stanja. Baza podataka.	Godišnji izvještaj praćenja stanja. Baza podataka.	Godišnji izvještaj praćenja stanja. Baza podataka.	1											SS, PMF, UD
Terenskim istraživanjima dopuniti postojeću kartu rasprostranjenosti livada posidonije.	AB2	/	Gjelovita karta rasprostranjenosti livada posidonije u GIS bazi podataka.	/	2											SS, UD, PMF

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.		
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10			
Izraditi i distribuirati među lokalnim stanovništvom i posjetiteljima informativne materijale o značaju i očuvanju livada posidonije.	AB3	Broj i vrsta izrađenih i distribuiranih materijala.	Broj i vrsta izrađenih i distribuiranih materijala.	Broj provedenih anketa o stupnju informiranosti stanovništva.	2													SS, STR, INS, AG, BR, PO, LS
Određiti zone zabrane sidrenja i korištenja povlačnih ribolovnih alata na mjestima naselja posidonije.	AB4	Zonacija uvrštena u pravilnik.	Izveštaji nadzorne službe. Karta zonacije izrađena u GIS-u.	Izveštaji nadzorne službe. Karta zonacije izrađena u GIS-u.	1													DZZP, MZOIP, NS, IZP
*Temeljem rezultata studije prihvatnog kapaciteta postaviti dodatne plutače za privezivanje brodova.	AB5	Studija postavljanja plutača.	Broj novih plutača u odnosu na 2010.	Postavljene sve bove prema određenom prihvatnom kapacitetu.	1													STR, VS, TS, MZOIP
Održavati postojeće plutače za privezivanje brodova	AB6	Izveštaj o stanju plutača	Izveštaj o stanju plutača	Izveštaj o stanju plutača	1													TS, VS
Razviti suradnju s inspekcijom zaštite okoliša i ostalih nadležnih institucija u svrhu bolje kontrole onečišćenja mora otpadnim i kaljužnim vodama te ostalim kemikalijama.	AB7	Zapisnici i službeni dopisi prema inspekcijama.	Zapisnici nadzora.	Zapisnici nadzora.	3													IZO, NS, SS, IZP
Uspostaviti sustav praćenja teških metala i drugih mikrobioloških parametara na području akvatorija Parka.	AB8	Sustav praćenja parametara.	Šestomjesečna izvješća praćenja.	Šestomjesečna izvješća praćenja.	2													IRB, STR, SS
SPECIFIČNI CILJ: AC – Očuvati kvalitetu mora i sedimenta jezera Mir u odnosu na rezultate istraživanja iz 2009.–2011.																		
INDIKATOR CILJA: Promjene na stalnim istraživačkim postajama utvrđenih parametara praćenja stanja (mjereni parametri kvalitete vode i sedimenta).																		
Provesti istraživanje sastava sedimenta jezera i ekotoksičnih metala u moru, sedimentu i bioti te stupnja antropogenog utjecaja.	AC1	Izvešća istraživanja.	Izvešća istraživanja. Prijedlog mjera regulacije aktivnosti posjetitelja.	Izvešća istraživanja.	1													VS, IRB
Pratiti kvalitetu mora i sedimenta jezera Mir i u uvali.	AC2	/	Izvešća praćenja.	Izvešća praćenja.	1													IRB, SS
Regulirati aktivnosti posjetitelja na području jezera Mir, posebice kupanje.	AC3	/	Mjere regulacije posjetitelja.	/	1													IRB, VS, DZZP, MZOIP, IZP
Osmisliti i postaviti poučnu stazu oko jezera Mir.	AC4	Plan poučne staze.	Broj interpretacijskih ploča.	Broj i stanje interpretacijskih ploča.	2													SS, TS, VS, MZOIP, SVB, M
SPECIFIČNI CILJ: AD – Očuvati povoljno stanje ugroženih morskih staništa koraligenske zajednice, zajednice polutamnih špilja te zajednice špilja i prolaza u potpunoj tami, posebice na području Kampanela, strmaca i Garmenjaka, u odnosu na rezultate početnih studija praćenja stanja.																		
INDIKATOR CILJA: Promjene na stalnim istraživačkim postajama utvrđenih parametara praćenja stanja ugroženih morskih staništa koraligenske zajednice, zajednice polutamnih špilja i zajednice špilja i prolaza u potpunoj tami.																		
Uspostaviti i provoditi sustav praćenja stanja najugroženijih morskih staništa.	AD1	Planovi praćenja stanja za pojedina staništa.	Planovi praćenja stanja za pojedina staništa. Izvešća praćenja stanja.	Izvešća praćenja stanja.	2													STR, VS

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.			
		KRA TKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10				
Nastaviti suradnju sa stručnjacima i institucijama prilikom susreta i pronalaska velikih morskih kralješnjaka.	AE6	Dokumentacija korespondencije. Izvješće o zajedničkim aktivnostima. Baza podataka o pronađenim jedinkama velikih kralješnjaka.	Dokumentacija korespondencije. Izvješće o zajedničkim aktivnostima. Baza podataka o pronađenim jedinkama velikih kralješnjaka.	Dokumentacija korespondencije. Izvješće o zajedničkim aktivnostima. Baza podataka o pronađenim jedinkama velikih kralješnjaka.	1														VEF, VS, UD, IZR, M
SPECIFIČNI CILJ: AF – Očuvati povoljno stanje Natura 2000 staništa strmaca i muljevitih i pjeskovitih obala u odnosu na procjenu stanja iz 2008.																			
INDIKATOR CILJA: Promjene utvrđenih parametara praćenja stanja obalnih strmaca i zajednice na njima.																			
Pratiti stanje Natura 2000 vrsta i staništa na području Parka.	AF1	Izveštaji praćenja stanja.	Izveštaji praćenja stanja.	Izveštaji praćenja stanja.	1														DZZP, VS, PMF, UD, SS
Provoditi akcije čišćenja obalnih Natura 2000 staništa.	AF2	Broj akcija, količina otpada.	Broj provedenih akcija čišćenja. Sastanci s nadzornom službom	Jednom godišnje održane akcije čišćenja. Broj provedenih akcija čišćenja. Zapisnici sa sastanaka s nadzornom službom jednom mjesečno.	1														KD, DZZR, UD, RK, SS, NS, LS, M
Postaviti oznake kretanja posjetitelja u okolici strmaca te informativne i interpretacijske ploče.	AF3	Broj oznaka i ploča i fotodokumentacija istih.	Broj oznaka i ploča i fotodokumentacija istih.	Broj oznaka i ploča i fotodokumentacija istih.	1														MK, SS, TS, VS
Određiti zonu zabrane plovidbe 50 metara od obalne linije strmaca u svrhu zaštite gnjezdilišta ptica.	AF4	Postoji zonacija.	/	/	1														MZOIP, DZZP, MR, SS, NS, IZP
Održavati postojeću zaštitnu ogradu te postaviti dodatnu duž cijele zone kretanja posjetitelja na strmcima.	AF5	Šestomjesečni pregled i izvješće o stanju ograde.	Duljina postavljene dodatne ograde. Šestomjesečni pregled i izvješće o stanju ograde.	Šestomjesečni pregled i izvješće o stanju ograde.	1														TS
AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.			
KRA TKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI	G1	G2		G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10						
Provoditi istraživanja o rasprostranjenosti, sastavu i ugroženosti morskih staništa te mogućim mjerama zaštite.	AD2	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka	2														PMF, UD, SS
Razviti suradnju s ronilačkim klubovima i centrima u svrhu boljeg informiranja posjetitelja o odgovornom ronjenju i pravilima ponašanja u Parku.	AD3	Zapisnici sastanaka. Broj i vrsta zajedničkih aktivnosti.	Zapisnici sastanaka. Broj i vrsta zajedničkih aktivnosti.	Zapisnici sastanaka. Broj i vrsta zajedničkih aktivnosti.	3														RK, SS, NS, IZR, M
Osmisliti i distribuirati informativne materijale te osmisliti i provoditi edukacijske aktivnosti o ugroženosti i zaštiti morskih staništa.	AD4	Broj i vrsta distribuiranih materijala.	Broj i vrsta distribuiranih materijala. Broj edukativnih aktivnosti.	Broj i vrsta distribuiranih materijala. Broj edukativnih aktivnosti.	2														SS, VS, LS, RB, PO, AG, TZ, BR
Uspostaviti i provoditi sustav praćenja broja ronioaca.	AD5	Sustav praćenja.	Ukupni godišnji broj ronioaca te broj na pojedinim lokacijama.	Ukupni godišnji broj ronioaca te broj na pojedinim lokacijama.	2														SS, NS, RK
Definirati prihvatni kapacitet ronilačkih lokacija.	AD6	Studija prihvatnog kapaciteta ronioaca.	Broj ronioaca po lokaciji.	Broj ronioaca po lokaciji.	3														VS, STR
*Na ronilačkim lokacijama postaviti plutače za privezivanje ronilačkih brodova.	AD7	Studija postavljanja plutača.	Broj plutača.	Broj plutača.	1														TS, STR, VS, MZOIP, MGPU
SPECIFIČNI CILJ: AE – Očuvati povoljno stanje ugroženih i zaštićenih morskih vrsta, posebice periske (<i>Pinna nobilis</i>), crvenog koralja (<i>Corallium rubrum</i>) i velikih morskih kralješnjaka, u odnosu na rezultate početnih studija praćenja stanja.																			
INDIKATOR CILJA: Promjene utvrđenih parametara praćenja stanja populacija ugroženih i zaštićenih morskih vrsta.																			
Uspostaviti i provoditi sustav praćenja stanja populacija periske.	AE1	Plan praćenja.	Izvešće praćenja.	Izvešće praćenja.	1														STR, SS, NS
Redovito pratiti stanje populacije crvenog koralja.	AE2	Izveštaj praćenja stanja	Izveštaj praćenja stanja	Izveštaj praćenja stanja	1														VS, PMF, UD, SS, NS
Provoditi istraživanja o rasprostranjenosti i ugroženosti populacija ostalih vrsta te mogućim mjerama zaštite.	AE3	/	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka	3														STR, SS
Osmisliti i provoditi aktivnosti edukacije lokalnog stanovništva i informiranja posjetitelja o očuvanju zaštićenih i ugroženih morskih vrsta.	AE4	Plan edukacije i informiranja.	Broj i vrsta edukacijskih i informativnih aktivnosti. Broj korisnika.	Broj edukacijskih aktivnosti. Broj evaluacijskih anketa korisnika.	2														SS, NS, LS, PO
Ograničiti brzinu plovidbe te nastojati omogućiti siguran prolazak velikih morskih kralješnjaka (dupini, komjače) na području akvatorija Parka.	AE5	Pravilnikom propisane brzine plovidbe. Postavljeni znakovi ograničenja.	Izveštaji nadzorne službe o izlascima na teren. Prekršajne prijave.	Izveštaji nadzorne službe o izlascima na teren. Prekršajne prijave.	3														NS, IZP

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
SPECIFIČNI CILJ: AH – Održati optimalno stanje lokvi kao pojišta i staništa značajnog za vodene organizme u odnosu na rezultate početnih studija praćenja stanja. INDIKATOR CILJA: Promjene parametara praćenja stanja (stupanj zarastanja, dubina lokve i količina mulja, količina otopljenog kisika pri dnu lokve).																
Provoditi redovito praćenje stanja lokvi.	AH1	Godišnje izvješće o stanju. Baza podataka.	Godišnje izvješće o stanju. Baza podataka.	Godišnje izvješće o stanju. Baza podataka.	1											SS, HV, DZZR, LS
Održavati lokve kako bi se spriječilo otjecanje vode te redovito provoditi čišćenje okolne vegetacije.	AH2	Obrasci o stanju lokvi.	Stanje na terenu.	Stanje na terenu.	1											TS, LS, SS, NS
Suradivati s Hrvatskim vodama u izradi godišnjih planova upravljanja vodama i razvoju mjera zaštite.	AH3	Dopisi i prijedlozi.	/	/	1											HV, SS
Uspostaviti suradnju s lokalnim stanovništvom u svrhu održavanja lokvi.	AH4	Baza podataka o suradnji.	Baza podataka o suradnji.	Baza podataka o suradnji.	3											LS, SS, KD
SPECIFIČNI CILJ: AI – Održati brojnost populacija i uspješnost gnijezdenja prioriternih vrsta ptica Parka u odnosu na procjenu stanja iz 2006. INDIKATOR CILJA: Promjene utvrđenih parametara praćenja stanja: morski vranac (broj gnijezdećih parova, odnos juvenilnih i odraslih jedinki), sivi sokol (broj parova, broj izletjelih mladih ptica pripadnih jednom paru), 3 vrste čiopa (procijenjena veličina gnijezdećih kolonija), sova ušara (broj gnijezdećih parova, broj pripadajućih mužjaka).																
Uspostaviti i provoditi sustav praćenja stanja populacija prioriternih vrsta ptica: sivi sokol (<i>Falco peregrinus</i>), morski vranac (<i>Phalacrocorax aristotelis</i>), sova ušara (<i>Bubo bubo</i>), zmijar (<i>Circaetus galicus</i>), čiopa (<i>Apus apus</i> , <i>A. melba</i> , <i>A. palidus</i>)	AI1	Sustav praćenja populacija.	Izvjeshće godišnjeg praćenja. Baza podataka.	Izvjeshće godišnjeg praćenja. Baza podataka.	1											HAZU, STR, DZZR, SS
Osmisliti i postaviti poučne ploče i znakove zabrane uznemiravanja sivog sokola u blizini područja gnijezdenja.	AI2	Osmišljene ploče.	Postavljene ploče i znakovi.	Održavane ploče i znakovi.	3											HAZU, STR, SS, TS
Educirati stručnu i nadzornu službu za provođenje praćenja sivog sokola te ostalih vrsta ptica.	AI3	Agenda edukacija i popis sudionika.	/	/	1											HAZU, STR, DZZR, SS, NS
Osmisliti i distribuirati informativne materijale o značaju i zaštiti prioriternih vrsta ptica.	AI4	Osmišljeni materijali.	Broj i vrsta distribuiranih materijala.	Broj i vrsta distribuiranih materijala.	2											HAZU, SS, LS, PO, AG, TZ
Provoditi edukaciju za lokalno stanovništvo o značaju, prijetnjama i načinu zaštite ptica.	AI5	Broj i vrsta edukativnih aktivnosti. Broj korisnika.	Broj i vrsta edukativnih aktivnosti. Broj korisnika.	Broj i vrsta edukativnih aktivnosti. Broj korisnika.	2											STR, SS, LS
Suradivati s centrima za zbrinjavanje i liječenje ptica.	AI6	Zapisnici o zbrinjavanju ptica.	Zapisnici o zbrinjavanju ptica.	Zapisnici o zbrinjavanju ptica.	1											SCD, SS, DZZR, NS, IZR, M
AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
SPECIFIČNI CILJ: AG – Očuvati površinu pod autohtonim šumskim zajednicama u odnosu na procjenu stanja iz 2008. INDIKATOR CILJA: Promjena površine autohtonih šumskih zajednica.																
Provoditi čišćenje raslinja oko hrasta crnike na površinama javnog dobra i uz javne putove.	AG1	Zapisnici nadzorne službe, fotodokumentacija. Postojeće protupožarne prosjeke očišćene od raslinja i prohodne.	Jednom godišnje provedeno čišćenje raslinja oko hrasta crnike. Zapisnici nadzorne službe, fotodokumentacija. Prijedlozi stručne službe uvršteni u šumsko-gospodarske osnove. Postojeće protupožarne prosjeke očišćene od raslinja i prohodne.	Jednom godišnje provedeno čišćenje raslinja oko hrasta crnike. Zapisnici nadzorne službe, fotodokumentacija. Prijedlozi stručne službe uvršteni u šumsko-gospodarske osnove. Postojeće protupožarne prosjeke očišćene od raslinja i prohodne.	3											HŠ, TS, NS, HC
Suradivati s Hrvatskim šumama na izradi Šumsko-gospodarske osnove.	AG2	Zapisnici sastanaka. Broj i vrsta zajedničkih aktivnosti.	/	/	3											HŠ, SS, MZOIP
Pružati podršku u čišćenju i stručnom gospodarenju šumama zainteresiranim privatnim vlasnicima zemljišta.	AG3	Zapisnici sastanaka. Popis zainteresiranih vlasnika.	/	Površina održanih lokaliteta u privatnom vlasništvu	3											SS, TS, LS
Održavati postojeće te po potrebi probijati nove protupožarne prosjeke s elementima šumske ceste.	AG4	Godišnje izvješće o duljini i broju očišćenih prosjeka.	Godišnje izvješće o duljini i broju očišćenih prosjeka.	Godišnje izvješće o duljini i broju očišćenih prosjeka.	1											TS, VS
Educirati zaposlenike JU o protupožarnoj zaštiti i redovito provoditi godišnje vježbe spremnosti.	AG5	/	Svi zaposlenici Parka imaju položen ispit o protupožarnoj zaštiti.	Svi zaposlenici Parka imaju položen ispit o protupožarnoj zaštiti.	1											TS, VS
Informirati lokalno stanovništvo i posjetitelje Parka o protupožarnoj zaštiti i pravilima ponašanja.	AG6	Broj i vrsta distribuiranih informativnih materijala.	/	/	3											TS, SS, LS
Nadopuniti i uskladiti akte protupožarne zaštite.	AG7	Usklađeni akti protupožarne zaštite.	Usklađeni akti protupožarne zaštite.	Usklađeni akti protupožarne zaštite.	1											TS, VS
*Obnoviti protupožarne mulove.	AG8	Broj obnovljenih mulova, fotodokumentacija.	/	/	2											T TS, MZOIP, MGPU, VS

TEMA B: OČUVANJE ZAŠTITA I PROMICANJE KULTURNO – POVJESNE BAŠTINE
OPĆI CILJ: Obnoviti i zaštititi kulturno-povijesne vrijednosti parka kroz pojačani angažman i uz suradnju s mjerodavnim institucijama.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.	
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
SPECIFIČNI CILJ: BA – Očuvati vrijedne arheološke lokalitete i nematerijalnu kulturnu baštinu, na području parka.																	
INDIKATOR CILJA: Popis i stanje očuvanih lokaliteta. Stupanj informiranosti lokalne zajednice i posjetitelja o nematerijalnoj kulturnoj baštini.																	
Razviti suradnju s nadležnim institucijama te pružiti logističku podršku u obnovi crkve Sv. Viktora.	BA1	Službena korespondencija.	Izveštaji tehničke službe.	/	1												KZ, AM, MK, MZOIP, ŽS, TS, SS
Urediti prioritetne arheološke lokalitete i prilazne staze te postaviti putokaze i informativne ploče.	BA2	Podaci o lokalitetima i lista prioriteta.	Broj putokaza, ploča i uređenih staza.	Broj putokaza, ploča i uređenih staza.	2												VS, TZ, SS, TS
Izraditi i distribuirati informativne materijale o materijalnoj i nematerijalnoj kulturnoj baštini Parka.	BA3	Izrađeni informativni materijali.	Broj distribuiranih materijala.	Broj distribuiranih materijala.	3												VS, SS, TZ, LS, PO
Pružiti financijsku i logističku podršku proslavi blagdana Sv. Ante, njegovanju Tovareće mužike i izdavaštvu lokalnih autora.	BA4	Izveštaji vatrogasne službe, odluke Upravnog vijeća o odobrenim donacijama.	Izveštaji vatrogasne službe, odluke Upravnog vijeća o odobrenim donacijama.	Izveštaji vatrogasne službe, odluke Upravnog vijeća o odobrenim donacijama.	2												JU, ŽS, LS
Uspostaviti arhivu o arheološkim lokalitetima	BA5	Izrađena baza podataka	Izrađena baza podataka	Izrađena baza podataka	1												SS, MK, AM, KZ
Rekognoscirati, istražiti i konzervirati prioritetne arheološke lokalitete	BA6	Prikupljena dokumentacija o lokalitetima i napravljen plan istraživanja s određenim prioritetima	Izveštaji istraživanja	Broj konzerviranih arheoloških lokaliteta	1												SS, TS, MK, AM, MZOIP, KZ, ŽS
Osnovati arheološko etnološku zbirku	BA7	/	Izrađena dokumentacija o prikupljenim pokretnim nalazima	Osnovana arheološko etnološka zbirka	2												SS, TS, MK, AM, MZOIP, KZ
SPECIFIČNI CILJ: BB – Očuvati tradiciju izrade i održavanja suhozida i ribarskih muliča te pružiti podršku u obnovi tradicionalnih poljskih kućica.																	
INDIKATOR CILJA: Stanje suhozida i muliča, broj obnovljenih tradicionalnih poljskih kućica.																	
Održavati suhozide na javnim površinama te poticati privatne vlasnike na obnovu.	BB1	Karta suhozida.	Dužina i broj održavanih suhozida. Izveštaji nadzornika. Broj i iznosi poticaja.	Dužina i broj održavanih suhozida. Izveštaji nadzornika. Broj i iznosi poticaja.	3												SS, TS, LS
SPECIFIČNI CILJ: AJ – Očuvati povoljan status populacija prioritetnih vrsta herpetofaune (zelene krascače, gatalinke i sljeperice) u odnosu na rezultate početnih studija praćenja stanja.																	
INDIKATOR CILJA: Promjene utvrđenih parametara praćenja stanja (prisutnost i brojnost vrsta, a za sljepericu pronalazak jedinke).																	
Istražiti stanje populacije zelene krascače i gatalinke te uspostaviti sustav praćenja stanja.	AJ1	Izvešće istraživanja. Plan praćenja stanja.	Izvešće praćenja stanja.	Izvešće praćenja stanja.	1												HV, UD, STR, SS
Istražiti potencijalna staništa sljeperice (<i>Typhlops vermicularis</i>) oko mjesta Sali kako bi se utvrdilo njeno recentno postojanje.	AJ2	Plan istraživanja.	Izvešće istraživanja.	Zapisnici o terenskim izlascima. Eventualni pronalazak jedinke.	2												UD, JUZP, DZZP, SS, LS, OŠ
Putem informativnih letaka uključiti lokalno stanovništvo i ostale dionike u potragu za sljepericom.	AJ3	Broj distribuiranih letaka. Broj povratnih informacija.	Broj distribuiranih letaka. Broj povratnih informacija.	/	3												SS, NS
SPECIFIČNI CILJ: AK – Očuvati povoljno stanje skloništa i lovnih staništa šišmiša u odnosu na rezultate početnih studija praćenja stanja.																	
INDIKATOR CILJA: Promjene parametara praćenja stanja (prisutnost šišmiša u skloništu, broj i vrsta objekata u kojima obitavaju šišmiši – zimski, ljetni, migracijski).																	
Utvrđiti zimski, ljetni i migracijski skloništa i lova staništa šišmiša te njihov stupanj ugroženosti.	AK1	Broj popunjenih formulara za utvrđivanje stanja skloništa	Popis skloništa.	Izvešće o istraživanjima sa stupnjem ugroženosti i mjerama zaštite. Popis vrsta.	1												DZZP, STR, UD, SS, M
Uspostaviti i provoditi sustav praćenja stanja populacije šišmiša, njihovih skloništa i lovišta.	AK2	/	Plan praćenja stanja.	Izvešće praćenja stanja.	1												STR, SS
Osmisliti i provoditi aktivnosti edukacije lokalnog stanovništva i informiranja posjetitelja o očuvanju šišmiša.	AK3	/	Osmišljen sustav edukacije lokalnog stanovništva	Izveštaj o održanim radionicama i broj distribuiranih edukativnih materijala.	1												TZ, DZZP, SS, LS, PO
SPECIFIČNI CILJ: AL – Održati stabilnu populaciju autohtone pasmine južno-dalmatinskog magarca																	
INDIKATOR CILJA: Promjene parametara praćenja stanja populacije autohtone pasmine magarca.																	
Ograditi prostor za smještaj magaraca.	AL1	Dokumentacija.	Ograđeni prostor za magarce.	Održavani prostor za magarce.	2												TS, SS, MZOIP
Provoditi redovitu njegu i skrb o magarcima.	AL2	Izvešće veterinarske stanice.	Izvešće veterinarske stanice.	Izvešće veterinarske stanice.	1												VTS, SS, M
Razviti suradnju s farmama magaraca u svrhu održavanja stabilne populacije magaraca.	AL3	Evidencija razmjene životinja i zajedničkih aktivnosti	Evidencija razmjene životinja i zajedničkih aktivnosti	Evidencija razmjene životinja i zajedničkih aktivnosti	2												FM, SS
Izraditi informativne materijale te osmisliti i provoditi edukativne radionice za djecu i odrasle.	AL4	Broj i vrsta informativnih materijala. Plan radionica.	Broj korisnika radionica.	Broj korisnika radionica. Broj provedenih anketa o stupnju informiranosti djece i odraslih.	3												ŠK, V, SS, M

TEMA C: PODRŠKA LOKALNOJ ZAJEDNICI I ODRŽIVO KORIŠTENJE PRIRODNIH DOBARA
OPĆI CILJ: Podržati lokalnu zajednicu u njenom razvoju kroz pojačanu suradnju i poticanje djelatnosti koje su u skladu s načelima očuvanja prirode zaštićenom područja.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
SPECIFIČNI CILJ: CA – Potaknuti obnovu i održavanje poljoprivrednih površina u odnosu na one iz 2008.																
INDIKATOR CILJA: Broj i površina obrađenog poljoprivrednog zemljišta																
Poticati lokalnu zajednicu na stočarstvo u svrhu održavanja površina pod pašnjacima te obnovu maslinika i polja.	CA1	Osmišljen program poticaja.	Broj i iznos poticaja.	Broj i iznos poticaja.	1											PSS, LS, SS, NS
Popisati i kategorizirati polja i maslinike.	CA2	Baza podataka s kategorizacijom.	Baza podataka s kategorizacijom.	Baza podataka s kategorizacijom.	2											VS, STR, SS
Sudjelovati u izradi i provedbi Poljoprivredno–okolišnog programa.	CA3	/	Službeni dopisi. Popis sastanaka u kojima je sudjelovao JU.	Službeni dopisi. Popis sastanaka u kojima je sudjelovao JU. Popis poticaja.	2											SS, VS, STR, MR, LS
Pružati savjetodavnu podršku lokalnom stanovništvu vezanu uz poljoprivredu.	CA4	Baza podataka o pruženim informacijama.	Baza podataka o pruženim informacijama.	Baza podataka o pruženim informacijama.	2											MR, SS, STR, LS
Pružiti logističku podršku lokalnom stanovništvu pri sređivanju vlasničkih odnosa.	CA5	Baza podataka o pruženim informacijama.	Baza podataka o pruženim informacijama.	Baza podataka o pruženim informacijama.	3											SS, LS
Razviti sustav brandiranja poljoprivrednih proizvoda na području Parka.	CA6	/	Sustav brendiranja.	Broj proizvoda pod brendom.	3											JUZR, MZOIR, SS, TZ, LS, MINT
SPECIFIČNI CILJ: CB – U skladu sa Zakonom o otocima i Lovno–gospodarskom osnovom postupno ukloniti alohtonu divljač s otoka.																
INDIKATOR CILJA: Broj alohtone divljači se kontinuirano smanjuje.																
Uspostaviti suradnju sa ostalim lovištima na otoku te procijeniti brojnost divljači na cijelom otoku.	CB1	Dopisi. Zajedničke aktivnosti.	Ukupni broj divljači na otoku.	Ukupni broj divljači na otoku.	2											JU, OPL
Uskladiti Lovno–gospodarsku osnovu sa stvarnim brojem divljači na terenu.	CB2	/	Nova i usklađena Lovno–gospodarska osnova.	/	2											OPL, VS, JU
Provoditi redovito praćenje i uklanjanje divljači u skladu s Lovno–gospodarskom osnovom.	CB3	Izvešće o brojnosti. Dnevni lovučarava svih lovišta na otoku.	Godišnje izvješće o brojnosti.	Godišnje izvješće o brojnosti.	1											OPL, JU, INS, MP

TEMA B: OČUVANJE ZAŠTITA I PROMICANJE KULTURNO – POVJESNE BAŠTINE
OPĆI CILJ: Obnoviti i zaštititi kulturno–povijesne vrijednosti parka kroz pojačani angažman i uz suradnju s mjerodavnim institucijama.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
Organizirati radionice i radne akcije obnove suhozida.	BB2	/	Plan i program obnove suhozida.	Broj održanih radionica i akcija.	3											SS, TS, LS, VO, UD
Obnoviti i održavati postojeće ribarske muliče.	BB3	Plan obnove muliča.	Broj obnovljenih muliča.	Broj obnovljenih muliča.	2											TS, VS
Pružiti podršku pri izradi Prostornog plana područja posebnih obilježja.	BB4	Suradnja s konzervatorskim odjelom, putem sastanaka. Suradnja s Zavodom za prostorno planiranje, sastanci, obilazak terena, pružanje informacija	Definiran izgled kućica, nacrt u prostornom planu Parka prirode Telašćica	Prilagodba postojećih objekata se vrši prema definiranom izgledu.	1											KZ, ZPU, MGPU, MZOIR, JU
Sudjelovati u definiranju izgleda i promociji tradicionalne poljske kućice i seoskog turizma.	BB5	Dopisi i prijedlozi.	Dopisi i prijedlozi.	/	2											UD, KZ, JU

TEMA D: UPRAVLJANJE JAVNOM USTANOVOM

OPĆI CILJ: Razviti Javnu ustanovu unaprijeđenjem kadrovske strukture i edukacijom, održati je na nivou potrebnom za učinkovitu provedbu plana upravljanja te definirati imovinsko-pravne odnose za objekte i površine koje koristi ustanova.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.				
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10					
Unaprijediti komunikaciju i koordinaciju s lokalnim dionicima kroz redovite sastanke prije i poslije turističke sezone.	DC2	Dogovorene zajedničke aktivnosti, zapisnici sastanaka, popis sudionika.	Dogovorene zajedničke aktivnosti, zapisnici sastanaka, popis sudionika.	Broj zajedničkih aktivnosti, zapisnici sastanaka, popis sudionika.	1															STR, SS, NS, LS, OPS, TZ, M
Organizirati prodaju lokalnih suvenira i autohtonih proizvoda na info punktovima Parka.	DC3	/	Broj sklopljenih ugovora.	Broj sklopljenih ugovora.	3															JU, LS
Unaprijediti službene obrasce nadzorne službe u svrhu kvalitetnijeg provođenja zaštite, praćenja i izvještavanja.	DC4	Novi obrasci za nadzornu službu.	Izveštaji nadzorne službe.	Izveštaji nadzorne službe.	1															SS, NS
Suradivati s pomorskom policijom i inspekcijom ribarstva u svrhu unaprijeđenja provedbe zaštite.	DC5	Zapisnici sastanaka, dopisi.	Zapisnici sastanaka, dopisi.	Zapisnici sastanaka, dopisi.	1															SS, NS, INS, IZR, PP, KP
Suradivati s JUZUPV Zadarske županije u upravljanju područjima ekološke mreže.	DC6		Zapisnici sastanaka, dopisi.	Zapisnici sastanaka, dopisi.	2															SS, NS, IZR, JUZP
Suradivati s nadležnim institucijama u planiranju saniranja odlagališta otpada.	DC7	/	/	Odlagalište otpada je premješteno izvan granica Parka.	3															OPS, KD, MZOIP, AZO, IZR, JU
Donijeti novi Pravilnik o unutarnjem redu.	DC8	Donesen novi Pravilnik.	/	/	1															SS, NS, VS, STR, MZOIP, IZP
Pratiti i aktivno sudjelovati u postupcima donošenja zakonskih i podzakonskih akata iz područja zaštite prirode.	DC9	Dopisi i prijedlozi.	Dopisi i prijedlozi.	Dopisi i prijedlozi.	1															JU
Revidirati Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu.	DC 10	/	Revidiran Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu.	/	2															JU

TEMA D: UPRAVLJANJE JAVNOM USTANOVOM

OPĆI CILJ: Razviti Javnu ustanovu unaprijeđenjem kadrovske strukture i edukacijom, održati je na nivou potrebnom za učinkovitu provedbu plana upravljanja te definirati imovinsko-pravne odnose za objekte i površine koje koristi ustanova.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.				
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10					
SPECIFIČNI CILJ: DA – Podignuti nivo znanja i vještina zaposlenika Javne ustanove u odnosu na 2011.																				
INDIKATOR CILJA: Popis zaposlenika, njihove stručne spreme te edukacija i treninga koje su pohađali.																				
Jačati kapacitete zaposlenika Javne ustanove kroz stručno usavršavanje.	DA1	Tečajevi prema potrebi (br. polaznika, certifikati i slično.)	Tečajevi prema potrebi (br. polaznika, certifikati i slično.)	Tečajevi prema potrebi (br. polaznika, certifikati i slično.)	1															VS, JU
Razmjenjivati iskustva kroz sudjelovanje na nacionalnim i međunarodnim radionicama, skupovima (stručnim i znanstvenim) i udruženjima.	DA2	Popis sudjelovanja i članstva	Popis sudjelovanja i članstva	Popis sudjelovanja i članstva	1															JU
Upotrijebiti kadar JU-a nužan za učinkovitu provedbu Plana upravljanja	DA3	Nova zaposlenja.	Nova zaposlenja.	Nova zaposlenja.	1															JU, MZOIP
SPECIFIČNI CILJ: DB – Razviti potrebnu infrastrukturu i adekvatno opremiti službe Parka u odnosu na postojeće stanje iz 2011.																				
INDIKATOR CILJA: Popis opreme i stanje infrastrukture Parka u odnosu na 2011. Donesen prostorni plan područja posebnih obilježja.																				
Nabaviti i održavati opremu potrebnu za kvalitetno obavljanje poslova struke i nadzora.	DB1	Inventar opreme	Inventar opreme	Inventar opreme	1															JU
Održavati i poboljšati informacijski sustav.	DB2	Zapisnici o stanju informacijskog sustava.	Zapisnici o stanju informacijskog sustava.	Zapisnici o stanju informacijskog sustava.	1															JU
Unaprijediti stručnu biblioteku i arhivu i redovito je nadopunjavati.	DB3	Stanje arhive i stručne biblioteke.	Stanje arhive i stručne biblioteke.	Stanje arhive i stručne biblioteke.	2															JU
Osigurati adekvatni prostor upravne zgrade.	DB4	/	Projektna dokumentacija i dozvole	Otvorenje upravne zgrade	1															MZOIP, MGPU, VS, JU
*Razviti potrebnu infrastrukturu uvala Mir i ulaza na područje Parka.	DB5	/	Projektna dokumentacija i dozvole	Izvešće o radovima	1															MZOIP, MGPU, VS, JU
Suradivati pri rješavanju imovinsko pravnih odnosa za objekte i površine koje koristi Javna ustanova.	DB6	Dopisi, izvještaji sa sastanaka	Dopisi, izvještaji sa sastanaka	Popis objekata u vlasništvu JU	1															JU, MZOIP, MGPU, INST, OPS
SPECIFIČNI CILJ: DC – Unaprijediti komunikaciju i suradnju Javne ustanove s lokalnim stanovništvom i nadležnim tijelima u odnosu na 2011.																				
INDIKATOR CILJA: Percepcija lokalnog stanovništva i nadležnih tijela o kvaliteti suradnje s JU.																				
Razviti i provoditi komunikacijsku strategiju.	DC1	/	Radni sastanci za razvoj komunikacijske strategije.	Indikatori provedbe komunikacijske strategije.	2															UD, JU

TEMA E: UPRAVLJANJE POSJEĆIVANJEM, EDUKACIJA I INTERPRETACIJA

OPĆI CILJ: Optimizirati posjećivanje, razviti potrebnu infrastrukturu i podići kvalitetu usluga na zadovoljstvo posjetitelja, a u svrhu promocije Parka. Osvijestiti posjetitelje o potrebi očuvanja vrijednosti Parka i poticati lokalnu zajednicu na zaštitu i održivo korištenje dobara, kroz edukacijske i interpretacijske programe.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATOR AKTIVNOSTI			P	RAZDOBLJE PROVOĐENJA PLANA (2012–2022)										SUR.
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	
SPECIFIČNI CILJ: EA – Poboľšati prezentaciju i povećati informiranost posjetitelja i šire javnosti o vrijednostima parka u odnosu na 2011.																
INDIKATOR CILJA: Raznolikost posjetiteljske ponude, sadržaja, programa. Stupanj informiranosti svih ciljnih skupina.																
Osmisliti i provoditi program edukacije i certificiranja turističkih vodiča u Parku za turističke djelatnike i lokalno stanovništvo koje se bavi turizmom.	EA1	/	Program edukacije i certificiranja. Broj i vrsta edukativnih aktivnosti, broj korisnika aktivnosti i certifikata.	Broj certificiranih vodiča koji vode posjetitelje u Parku.	2											ŠK, V, TZ, MINT, MZOIR, UD, BR, AG, SS, SPA, LS, PO
Educirati zaposlenike JU–a za turističkog vodiča.	EA2	Završeni tečaj.			1											JU
Osmisliti i provoditi edukativne programe za različite dobne skupine (vrtići, škole, fakulteti) prema tematskim prioritetima.	EA3	Programi edukacije.	Broj i vrsta edukativnih aktivnosti, broj korisnika.	Broj i vrsta edukativnih aktivnosti, broj korisnika.	2											ŠK, V, SV, AG, SS, SPA
Osmisliti i organizirati vodene tematske ture za posjetitelje Parka.	EA4	Program tura.	Broj korisnika, evaluacija tura	Broj korisnika, evaluacija tura	2											ŠK, V, SV, AG, SS, SPA, PO
Izraditi informativne materijale i suvenire prema grupama posjetitelja i tematskim prioritetima te razviti kanale distribucije na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.	EA5	Broj i vrsta materijala, plan distribucije, osmišljen tradicionalni suvenir.	Broj i vrsta materijala, kanali distribucije, izraden tradicionalni suvenir.	Broj i vrsta materijala, kanali distribucije	3											TZ, HTZ, AG, MINT, MZOIR, SS, SPA, M
Osmisliti sustav poučnih staza, informativnih i interpretacijskih ploča prema tematskim prioritetima.	EA6	Plan poučnih staza i ploča	Broj poučnih staza i ploča, broj sadržaja	Broj poučnih staza i ploča, broj sadržaja	2											SS, SPA, VS, TS, TZ, HTZ, MZOIR, SVB, M
Poboľšati informiranje javnosti o Parku putem web stranice i prisutnosti u medijima.	EA7	Poboľšana web stranica, broj posjeta na web stranici, press klipovi.	Poboľšana web stranica, broj posjeta na web stranici, press klipovi.	Poboľšana web stranica, broj posjeta na web stranici, press klipovi.	2											SS, SPA, M
SPECIFIČNI CILJ: EB – Unaprijediti sustav posjećivanja Parka i kvalitetu prijema posjetitelja u odnosu na 2011. godinu.																
INDIKATOR CILJA: Prostorna i vremenska distribucija posjetitelja. Stupanj zadovoljstva posjetitelja i broj posjetitelja koji se vraćaju u Park.																
Izraditi studiju prihvatnog kapaciteta.	EB1	/	Izradena studija prihvatnog kapaciteta nakon donošenja prostornog plana.	/	1											VS, STR, SS, SPA

4.2.2. Plan upravljanja Parkom prirode Lastovsko otočje i područjima ekološke mreže na području Parka

Plan upravljanja Parkom prirode Lastovsko otočje donesen je 2017. godine a njegova izrada započela je također u sklopu projekta MedPAN South koji je razvijen kako bi se ubrzao proces uspostave učinkovitog upravljanja morskih zaštićenih područja u Sredozemlju. Kako nije formalno usvojen 2016. godine je revidiran te usvojen 2017. godine.

Parkom prirode upravlja Javna ustanova “Park prirode Lastovsko otočje” koja je osnovana 2006. godine. Djelatnost Ustanove je zaštita, održavanje i promicanje prirodne i kulturne baštine Parka prirode “Lastovsko otočje” u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te nadzor provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim se upravlja u skladu sa zakonom. Slika 15. prikazuje pogled s vidikovca Galičine na području Parka prirode Lastovsko otočje.

Slika 15. Park prirode Lastovsko otočje (autor: Marijana Kapa)

Proces izrade Plana upravljanja “Parka prirode Lastovsko otočje” trajao je od siječnja 2009. do listopada 2012. te od rujna 2016. do siječnja 2017. godine. Elementi plana upravljanja

izrađeni su kroz radionice s dionicima te kroz niz internih radionica djelatnika Javne ustanove na kojima su se rezultati radionica s dionicima dorađivali i ugrađivali u teme Plana upravljanja. Na radionicama su, osim lokalne zajednice, sudjelovali predstavnici državnih institucija, stručnjaci iz raznih polja, te znanstvenici koji su pridonijeli svojim idejama i znanjem.

Kao i kod Plana upravljanja za Park prirode Telašćica Planom su definirane teme, opći ciljevi, specifični ciljevi pomoću kojih se dobiva jasnija slika onoga što se želi postići Planom, pokazatelji ciljeva (indikator) pomoću kojih se omogućava praćenje ostvarivanja konačnih ciljeva zaštite i unaprjeđenja prostora te aktivnosti čijom provedbom se ostvaruju specifični ciljevi. I ovdje su specifični ciljevi podijeljeni na kratkoročne, srednjoročne i dugoročne zbog dugog razdoblja trajanja Plana upravljanja i učinkovitijeg praćenja. Kako bi se dobio bolji uvid u raspored i prioritete pojedinih aktivnosti, napravljen je planirani vremenski raspored provedbe svih aktivnosti prema godinama te su navedeni suradnici u provedbi bez kojih bi izvršenje pojedinih elemenata ili cijele aktivnosti bilo nemoguće.

Zbog ograničenih ljudskih i financijskih kapaciteta kao i kod Plana upravljanja za Park prirode Telašćica definirane su prioritetne aktivnosti.

Prioritet 1 – aktivnosti koje se moraju poduzeti za vrijeme trajanja plana upravljanja. Ovo su ključne akcije i njihovo neispunjavanje narušava uspješnost cijelog plana upravljanja.

Prioritet 2 – aktivnosti koje bi se trebale poduzeti za vrijeme trajanja Plana upravljanja. Postoji određena fleksibilnost, no za neprovođenje ovih aktivnosti mora postojati dobar razlog.

Prioritet 3 – aktivnosti koje se mogu poduzeti kada vrijeme i/ili sredstva postanu dostupna nakon dovršenja aktivnosti 1. i 2. razine prioriteta.

Područje Parka prirode je ujedno i dio Natura 2000 ekološke mreže, a provedba Direktiva Europske unije za stanišne tipove, divlje svojte i ciljne vrste ptica osigurava se definiranim ciljevima i osnovnim mjerama za očuvanje. Tablica 11.prikazuje područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) dok Tablica 12.prikazuje područja očuvanja značajna za ptice (POP) na području Parka prirode Lastovsko otočje.

Tablica 11. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) na području parka prirode Lastovsko otočje (Plan upravljanja, 2017)

IDENTIFIKACIJSKI BROJ PODRUČJA	NAZIV PODRUČJA	KATEGORIJA ZA CILJNU VRSTU / STANIŠNI TIP	HRVATSKI NAZIV VRSTE / HRVATSKI NAZIV STANIŠTA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE / ŠIFRA STANIŠNOG TIPA
HR1000038	Park prirode Lastovsko otočje	1	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
		1	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
		1	dugokrili pršnjak	<i>Miniopterus schreibersii</i>
		1	ridi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>
		1	Vazdazelene šume česmine (<i>Quercus ilex</i>)	9340
		1	Šume divlje masline i rogača (<i>Olea</i> i <i>Ceratanion</i>)	9320
		1	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310
		1	Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330
		1	Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120*
		1	Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110
		1	Grebeni	1170
		1	Stijene i strnci (klifovi) mediteranskih obala obrasli endemičnim vrstama <i>Limonium</i> spp.	1240
		1	Mediteranske povremene lokve	3170*
		1	Mediteranske makije u kojima dominiraju borovice <i>Juniperus</i> spp.	5210
		1	Termo-mediteranske (stenomediteranske) grmolike formacije s <i>Euphorbia dendroides</i>	5330
		1	Eumediteranski travnjaci <i>Thero-Brachypodietea</i>	6220*
1	Karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom	8210		

Tablica 12. Područja očuvanja značajna za ptice (POP) na području Parka prirode Lastovsko otočje (Plan upravljanja, 2017)

IDENTIFIKACIJSKI BROJ PODRUČJA	NAZIV PODRUČJA	KATEGORIJA ZA CILJNU VRSTU	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE	HRVATSKI NAZIV VRSTE	STATUS		
					GNJEZDARICA	PRELETNICA	ZIMOVALICA
HR1000038	Lastovsko otočje	1	<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	G		
		1	<i>Calonectris diomedea</i>	veliki zovoj	G		
		1	<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	G		
		1	<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar	G		
		1	<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol	G		
		1	<i>Grus grus</i>	ždral			P
		1	<i>Hippoboscus olivetorum</i>	voljčić maslinar	G		
		1	<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	G		
		1	<i>Larus audouinii</i>	sredozemni galeb	G		
		1	<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš			P
		1	<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>	morski vranac	G		
		1	<i>Puffinus yelkouan</i>	gregula	G		
		*	<i>Falco Eleonora</i>	Eleonorin sokol	G		

U Planu upravljanja za Park prirode Lastovsko otočje definirane su i aktivnosti koje osiguravaju provođenje ciljeva očuvanja i osnovnih mjera očuvanja.

Zonacija Parka prirode Lastovsko otočje

Javna ustanova Parka prirode Lastovsko otočje izradila je zonaciju zaštićenog područja Parka na temelju radionice sa stručnjacima te niza radionica s dionicima, uz vodstvo Udruge Sunce, nadležnog Ministarstva te Instituta za oceanografiju i ribarstvo.

Temeljem zaključaka s radionica i u skladu s nacionalnim smjernicama zoniranja zaštićenih područja, područje Parka podijeljeno je na tri osnovne zone i nekoliko podzona koje definiraju način korištenja te dozvoljene i zabranjene aktivnosti u tom području. Zone odražavaju stvarne potrebe za upravljanjem područjem u cilju zaštite, istovremeno uvažavajući potrebe korisnika prostora za lakšim snalaženjem i prepoznavanjem zona u prostoru. Kategorije i nazivi zona i podzona usklađeni su s nacionalnim smjernicama zoniranja zaštićenih područja.

I - ZONA STROGE ZAŠTITE

Zona stroge zaštite obuhvaća područja velike prirodne vrijednosti čije je očuvanje od iznimne važnosti i koja ne zahtijevaju nikakve ili samo iznimne intervencije u prostoru. Cilj upravljanja područjem ove zone je očuvanje prirodnih procesa i staništa te njihovih sastavnica. U ovoj zoni su zabranjeni svi tipovi ekstrakcije prirodnih resursa te nisu dopuštene intervencije u prostoru ili modifikacija prostora. U iznimnim slučajevima dopušta se provedba mjera očuvanja poput lokaliziranja požara, uklanjanja invazivnih alohtonih vrsta, te saniranja šteta nastalih prilikom havarija u skladu s odredbama Zakona o zaštiti prirode.

Zona stroge zaštite Parka prirode Lastovsko otočje podijeljena je na dvije podzone: I a Zona vrlo stroge zaštite i I b Zona stroge zaštite:

I a – Zona vrlo stroge zaštite

U ovoj zoni nisu dozvoljene nikakve aktivnosti osim sustavnog praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring) i znanstvenih istraživanja. Zonom su obuhvaćena područja važna za prioritetne vrste ptica Parka: stijene povrh uvale Pod Sokoline na otoku Lastovu, Veje stijene u polju Prgovo na otoku Lastovu, otočić Bijelac te sve špilje i jame na području Parka. Navedena područja pripadaju područjima očuvanja značajnim za vrste i stanišne tipove temeljem kojih je određena ekološka mreža Parka prirode.

I b – Zona stroge zaštite

Ova zona predstavlja područja visoke vrijednosti u kojima je dopušteno samo znanstveno istraživanje i monitoring te posjećivanje uz vodstvo stručnog vodiča ili koncesionara uz poštivanje uvjeta zaštite prirode. Zonom na kopnu obuhvaćena su područja otoka Lastova pod mješovitim šumskim zajednicama hrasta crnike koja su iznimno važan stanišni tip (uz izuzetak pješačkih staza):

- područje koje omeđuju točke: crkvice sv. Mihovil, vrh rta Bijeli rat, sedlo Ravnica, meteorološka stanica na brdu Glavica te crkvice sv. Roka
- površina koja ima radijus od oko 100 m, istočno od ceste na Zegovskom pjevoru,
- područje Maslina koje obuhvaća Pasadur, Pod Maslinu, Široki dolac, Glavice od Platidoga, Tomin vrh, Jurjev dô i Kopjelice.

Također, zona stroge zaštite obuhvaća i Veje stijene kod Struge te Male stijene kod uvale Portorus na otoku Lastovu, stijene na potezu od rta Bile ponte do uvale Žaba, od rta Kanula do rta Gradeška te od uvale Kokošice do rta Žene, skupine otočića Lukovci, Mali i Veji Golubinjak, Mala i Veja Sestrica i Bratac, Veji Rutvenjak, Tajan te pripadajuću hrid, Škoj od Zaklopatice te Mali i Veji Maslovnjak, te otočić Bijelac. Navedena područja i otoci važna su staništa i područja gniježđenja značajnih vrsta ptica Parka prirode.

Morskom dijelu Parka pripada 7 zona stroge zaštite na sljedećim lokacijama:

- akvatorij oko uvale Kolač na otoku Sušac - zona uz zapadnu obalu otoka veličine 0,6km²,
- akvatorij otočića Bijelac u krugu od 50 metara od obale, površine 0,25 km²
- akvatorij otoka Bratin, površine 1,7 km²
- akvatorij hridi Tovari, površine 1,07 km²
- akvatorij zone od Mrca, na južnoj strani otoka Lastova, istočno od Vejeg mora, površine 0,89 km²
- akvatorij otočne skupine Lukovci, površine 1,45 km²
- akvatorij otoka Glavat, površine 1,5 km²

Ovih sedam područja unutar svojih granica obuhvaćaju tipična morska staništa Parka, te ujedno i staništa rijetkih i ugroženih morskih vrsta. U ovim zonama zabranjene su ribolovne aktivnosti što omogućuje obnovu ribolovnih resursa te zaštitu svih vrsta i staništa. Osiguravanjem takvih područja neometanog rasta i razmnožavanja inače izlovljanih morskih vrsta, ta područja postaju kontinuirani izvori odraslih jedinki, jaja i ličinki za okolna područja, te time pružaju koristi za ribolov u smislu povećanja lovina, ali i spoznaje o stanju

vrsta i staništa. U navedenim područjima dozvoljeno je ronjenje s ronilačkim aparatom, kupanje i posjećivanje isključivo uz pratnju stručnog vodiča ili koncesionara, a plovidba je regulirana i ograničena. Promet bez zaustavljanja dozvoljen je brzinom ne većom od 5 M/h.

II- ZONA USMJERE NE ZAŠTITE

Zona usmjerene zaštite predstavlja područje u kojem se od Javne ustanove očekuje da upravljanjem i odlukama djeluje na očuvanje ili obnavljanje prirodnih i kulturnih vrijednosti područja. Ova zona obuhvaća najveći dio Parka. Dozvoljene su različite aktivnosti te je omogućeno korištenje prirodnih resursa u skladu s ciljevima očuvanja. Unutar ove zone nalaze se manja područja istaknutih prirodnih i kulturnih vrijednosti koja su među prioritetnim za očuvanje za vrijeme trajanja Plana upravljanja. To su mješovite šume alepskog bora s većim ili manjim udjelom crnike, poljoprivredne površine, polja i lokve na otocima Sušcu i Lastovu. Ovoj kategoriji također pripadaju ostaci sakralne i profane arhitekture te arheološki lokaliteti kopna i mora (crkvice, ville rustice, gradinska naselja, pretpovijesne gomile). Na određenim predjelima otoka Lastova i Sušca zastupljene su populacije rijetkih i/ili endemskih biljnih vrsta kojima odgovara antropogeni utjecaj, a nalaze se na poljoprivrednim površinama ili uz samu granicu zone korištenja. Stanje populacija ovih vrsta bit će redovito praćeno od strane Parka te će se u slučaju negativnih trendova donijeti dodatne zaštitne mjere.

III - ZONA KOR IŠTENJA

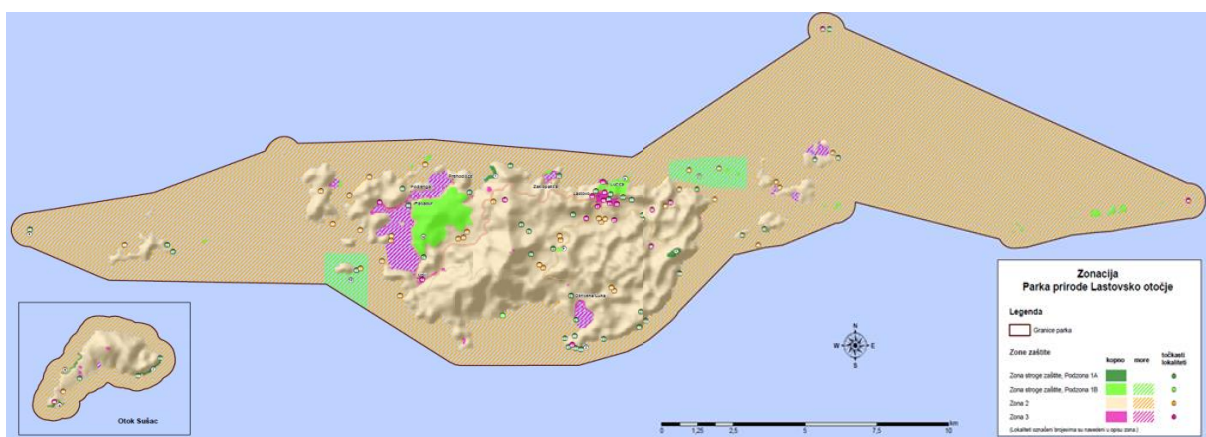
Zona korištenja predstavlja područja gdje je tradicionalno prisutan značajniji stupanj korištenja. Cilj upravljanja područjem ove zone je održivo korištenje prostora u skladu s ciljevima očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti područja. Zonom su obuhvaćene čestice s građevinama, područja intenzivnog korištenja, sustav pomorskog prometa (luke, privezišta, lokaliteti planiranih sidrišta i plovni putovi) te sve postojeće ceste, šumske ceste i pješačke staze. Zona obuhvaća sve svjetionike koji se nalaze na području Parka te pripadajuća pristaništa, kao i infrastrukturu u funkciji posjećivanja zaštićenog područja za koju se na području Parka planira rekonstrukcija i prilagodba postojećih objekata te izgradnja novih. Ova zona je svojevrsan kompromis između korištenja i zaštite prirode, a njezino korištenje je u skladu s načelima održivog razvoja, bez narušavanja svrhe zaštićenog područja i ugrožavanja

ciljeva definiranih Planom upravljanja. Tablica 13. prikazuje regulaciju aktivnosti po zonama dok Slika 16. prikazuje zonaciju Parka prirode Lastovsko otočje.

Tablica 13. Prikaz regulacije aktivnosti po zonama (Plan upravljanja, 2017.)

AKTIVNOSTI	I – ZONA STROGE ZAŠTITE		II – ZONA USMJERENE ZAŠTITE	III – ZONA KORIŠTENJA
	ZONA VRLO STROGE ZAŠTITE – IA	ZONA STROGE ZAŠTITE – IB		
ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA	⊙	⊙	⊙	⊙
MONITORING	⊙	⊙	⊙	⊙
RONJENJE S BOCAMA	×	R	⊙	×
KUPANJE	×	R	⊙	⊙
RIBOLOV	×	×	R	R
SIDRENJE	×	R	R	⊙
PLOVIDBA	×	R	⊙	⊙
ISPAŠA	×	×	⊙	⊙
POSJEĆIVANJE	×	R	⊙	⊙

⊙ dopuštene aktivnosti × zabranjene aktivnosti R dopuštene aktivnosti uz regulaciju

Slika 16: Zonacija Parka prirode Lastovsko otočje (Plan upravljanja, 2017.)

Pregled svih aktivnosti, pokazatelja o izvršenju aktivnosti, vremenskog rasporeda i suradnika za provedbu pojedinih aktivnosti Plana upravljanja Parkom prirode Lastovsko otočje prikazan je u Tablici 14.

Tablica 14. Pregled aktivnosti, pokazatelja o izvršenju aktivnosti, vremenskog rasporeda i suradnika za pojedine aktivnosti (Plan upravljanja Parkom prirode Lastovsko otočje, 2017.)

TEMA A: OČUVANJE BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI VRSTA I STANIŠTA TE BOGATSTVA PRERODNIH RESURSA																
OPĆI CILJ: Očuvana jedinstvena biološka, stanišna i krajobrazna raznolikost kopna i mora koja omogućava održavanje prirodnih procesa i produktivnosti ekosustava.																
AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA										SUR		
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026			
SPECIFIČNI CILJ: AA – Smanjenje degradacije livada morske cvjetnice posidonije (<i>Posidonia oceanica</i>) na lokacijama pod pritiskom nautičara u odnosu na stanje iz 2012.																
INDIKATOR CILJA: Pozitivne promjene na stalnim istraživačkim postajama utvrđenih parametara praćenja stanja (gustoća izdanaka, pokrovnost, donja granica rasprostranjenosti, CI, SI)																
Provoditi praćenja stanja livada posidonije uključujući invazivne vrste algi.	AA1	Izveštaj praćenja stanja, GIS baza podataka.	1													STR, UD, RC
Provoditi mjere očuvanja livada posidonije.	AA2	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	1													STR, UD, RC
Osmisliti, uspostaviti i održavati sustav sidrenja i privezivanja na području Parka.	AA3	Studija prihvatnog kapaciteta i organizacije sidrenja. Prostorno-planska dokumentacija. Postavljena infrastruktura održavana i u funkciji.	1													MZOE, MMPI, OPL, PO, DNŽ, STR
Uspostaviti i provoditi sustav praćenja dnevnog broja nautičara prema pojedinim uvalama te prema broju sidrenja i privezivanja.	AA4	Plan praćenja. Izveštaj praćenja.	3													STR
SPECIFIČNI CILJ: AB – Očuvanje povoljnog stanja ostalih ugroženih morskih staništa posebice koraligenske zajednice, zajednice polutamnih špilja, zajednice špilja i prolaza u potpunoj tami, te zajednice pješčanih dna trajno prekrivenih morem u odnosu na rezultate početnih studija.																
INDIKATOR CILJA: Promjene na stalnim istraživačkim postajama utvrđenih parametara praćenja stanja.																
Provoditi istraživanja o rasprostranjenosti, sastavu i ugroženosti morskih staništa prema prioritetima (Lastovnjaci i Vrhovnjaci).	AB1	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka i karte staništa.	1													STR, UD
Provoditi praćenja stanja ugroženih morskih staništa.	AB2	Izveštaj praćenja stanja.	1													STR, UD
Provoditi mjere očuvanja ugroženih morskih staništa.	AB3	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	1													STR, UD
Uspostaviti i provoditi sustav praćenja ronilačkih aktivnosti i definirati ronilačke lokacije.	AB4	Sustav praćenja ronilačkih aktivnosti. Definirane ronilačke lokacije. Ukupni godišnji broj ronioaca te broj na pojedinim lokacijama.	2													RC, LKL
SPECIFIČNI CILJ: AC – Očuvanje povoljnog stanja ugroženih i zaštićenih morskih vrsta u odnosu na rezultate početnih studija.																
INDIKATOR CILJA: Promjene utvrđenih parametara praćenja stanja.																
Provoditi istraživanja o rasprostranjenosti i ugroženosti populacija morskih vrsta.	AC1	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka	1													STR, UD
Provoditi praćenja stanja ugroženih morskih vrsta.	AC2	Izveštaj praćenja stanja.	1													STR, UD
Provoditi mjere očuvanja ugroženih morskih vrsta.	AC3	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	1													STR, UD
Preuzimati ozlijeđene i uginule jedinke morskih sisavaca, morskih kornjača i hrskavičnih riba te ih zbrinjavati u skladu s važećim Protokolom.	AC4	Izveštaji o poduzetim aktivnostima.	1													VEF, COMIK, STR, UD

AKTIVNOST	AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
SPECIFIČNI CILJ: AG – Očuvanje povoljnog statusa populacija vrsta herpetofaune u odnosu na 2013. INDIKATOR CILJA: Promjene utvrđenih parametara praćenja stanja.															
Provoditi praćenja stanja populacija vrsta herpetofaune.	AG1	Izveštaj praćenja stanja.	1											STR, UD	
Provoditi mjere očuvanja populacija vrsta herpetofaune.	AG2	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	1											STR, UD, OŠ	
SPECIFIČNI CILJ: AH – Održavanje optimalnog stanja lokvi kao pojišta i značajnog staništa u odnosu na 2011. INDIKATOR CILJA: Promjene parametara praćenja stanja (stupanj zaraštanja, dubina lokve i količina mulja, bioraznolikost, količina otopljenog kisika).															
Osmisliti i provoditi plan praćenja stanja lokvi.	AH1	Plan praćenja stanja. Izveštaj praćenja stanja.	1											STR, HAOP	
Razviti suradnju s nadležnim institucijama u sanaciji i održavanju lokvi.	AH2	Broj sastanaka. Izveštaj sastanaka.	2											HV, OPL	
Redovito čistiti i održavati lokve, uklanjati višak vodene vegetacije te vegetacije oko lokvi.	AH3	Izveštaj održavanja lokvi. Broj očišćenih lokvi.	1											UD	
SPECIFIČNI CILJ: AI – Očuvanje povoljnog stanja skloništa i lovnih staništa šišmiša u odnosu na 2010. INDIKATOR CILJA: Promjene parametara praćenja stanja (prisutnost šišmiša u skloništu, broj i tip objekata u kojima obitavaju šišmiši – zimski, ljetni, migracijski).															
Provoditi istraživanja skloništa i lovnih staništa te ugroženosti vrsta šišmiša.	AI1	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka.	1											STR, UD	
Provoditi praćenja stanja skloništa, lovnih staništa te ugroženosti vrsta šišmiša.	AI2	Izveštaj praćenja stanja.	1											STR, OŠ, UD	
Provoditi mjere očuvanja vrsta šišmiša.	AI3	Izveštaj provedenih mjera očuvanja	1											STR, OŠ, UD	
Provesti istraživanja jama i špilja.	AI4	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka.	2											STR, UD, HGSS	
Provoditi praćenja stanja jama i špilja.	AI5	Broj očišćenih lokaliteta. Izveštaj praćenja stanja.	2											UD, STR, HGSS	
Provoditi mjere očuvanja jama i špilja.	AI6	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	2											STR, UD	
Uspostaviti fizičku zaštitu, "bat friendly" ograde na ulazima podzemnih objekata gdje doprinosi zaštiti objekta.	AI7	Prostorno – planska dokumentacija. Uspostavljena fizička zaštita. Fizička zaštita održavana i u funkciji.	1												
SPECIFIČNI CILJ: AJ – Očuvanje faune i staništa beskralješnjaka u odnosu na stanje iz 2008. INDIKATOR CILJA: Promjene utvrđenih parametara praćenja stanja beskralješnjaka (brojnost i rasprostranjenost vrsta i dr.). Površina pogodnih staništa za pojedine vrste beskralješnjaka.															
Provesti istraživanje populacija vrsta beskralješnjaka.	AJ1	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka.	2											STR, UD	
Provoditi praćenja stanja populacija vrsta beskralješnjaka.	AJ2	Izveštaj praćenja stanja.	2											STR, UD	
Provoditi mjere očuvanja populacija vrsta beskralješnjaka.	AJ3	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	2											STR, UD, OŠ	
AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
SPECIFIČNI CILJ: AD – Očuvanje površine pod autohtonim šumskim zajednicama u odnosu na rezultate početnih studija. INDIKATOR CILJA: Očuvana površina autohtonih šumskih zajednica.															
Provoditi istraživanja stanja i ugroženosti autohtonih šumskih zajednica.	AD1	GIS baza podataka s kartom staništa. Izveštaj istraživanja.	1											STR, UD	
Provoditi praćenja stanja autohtonih šumskih zajednica.	AD2	Izveštaj praćenja stanja.	1											STR, UD	
Provoditi mjere očuvanja autohtonih šumskih zajednica.	AD3	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	1											STR, UD	
Surađivati s nadležnim institucijama u uklanjanju alepskog bora s površina sastojina hrasta crnike.	AD4	Izvešće o broju uklonjenih borova.	2											HŠ	
Uspostaviti i održavati sustav nadzora zaštite od požara.	AD5	Sustav uspostavljen na ključnim lokacijama. Funkcionalan sustav.	1											HŠ, MZOE	
Sudjelovati u koordinaciji i provedbi zaštite od požara.	AD6	Broj sastanaka. Službene zabilješke izlaza na teren.	1											HŠ, KO, DVD, MUR, OPL, DUZS	
SPECIFIČNI CILJ: AE – Očuvanje povoljnog statusa populacija značajnih biljnih vrsta i zajednica u odnosu na rezultate početnih studija. INDIKATOR CILJA: Promjene parametara praćenja stanja.															
Provoditi istraživanja stanja i ugroženosti značajnih biljnih vrsta i zajednica.	AE1	GIS baza podataka s kartom staništa. Izveštaj istraživanja.	1											STR, UD	
Provoditi praćenja stanja značajnih biljnih vrsta i zajednica.	AE2	Izveštaj praćenja stanja.	1											STR, UD	
Provoditi mjere očuvanja populacija značajnih biljnih vrsta i zajednica.	AE3	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	1											STR, UD	
SPECIFIČNI CILJ: AF – Očuvanje veličine populacija vrsta ptica Parka u odnosu na rezultate početnih studija. INDIKATOR CILJA: Promjene parametara: broj gnijezdećih parova, odnos juvenilnih i odraslih jedinki, broj razvijenih mladih pred izlijetanje, broj parova, broj izletjelih mladih ptica pripadnih jednom paru.															
Provoditi istraživanja stanja i ugroženosti gnjezdarica, preletnica i zimovalica, posebice ciljnih vrsta ptica.	AF1	Izveštaj istraživanja, GIS baza podataka.	1											STR, UD	
Provoditi praćenja stanja gnjezdarica, preletnica i zimovalica, posebice ciljnih vrsta ptica.	AF2	Izveštaj praćenja stanja.	1											STR, UD	
Provoditi mjere očuvanja za gnjezdarice, preletnice i zimovalice, posebice za ciljne vrste ptica.	AF3	Izveštaj provedenih mjera očuvanja.	1											STR, UD, OŠ	
Provoditi uklanjanje štakora i sterilizaciju mačaka te smanjiti populaciju galeba klaukavca na područjima gnježđenja morskih vrsta ptica.	AF4	Izveštaj o uklanjanju i smanjenju populacije.	1											STR, UD	
Uspostaviti i provoditi program promatranja ptica na prethodno definiranim lokacijama.	AF5	Definirati lokacije za promatranje ptica. Osmišljeni program promatranja ptica	2											STR, UD	

TEMA C: ODRŽIVI TURIZAM I PROMOCIJA

OPĆI CILJ: Poboľšana organizacija posjećivanja i informiranosti šire javnosti o vrijednostima Parka kako bi se razvio prepoznatljiv brend zaštićenog područja koje poštuje i promovira očuvanje prirode.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
SPECIFIČNI CILJ: CA – Unaprijeđenje načina prikupljanja i zbrinjavanja otpada u odnosu na 2016.															
INDIKATOR CILJA: Način prikupljanja i zbrinjavanja otpada.															
Provoditi redovito čišćenje plaža i obale te organizirati godišnje akcije čišćenja podmorja i uklanjanja glomaznog otpada.	CA1	Godišnje izvješće o prikupljenom otpadu. Broj akcija čišćenja i sudionika.	1												VL, KO, RC, LS
Uspostaviti suradnju s nadležnim institucijama u svrhu unaprijeđenja organizacije prikupljanja i zbrinjavanja otpada.	CA2	Broj sastanaka, izvješće o zajedničkim akcijama.	2												MZOE, FZOEU, KO, OPL
Provoditi volonterske programe vezane uz zbrinjavanje otpada.	CA3	Broj provedenih programa. Broj sudionika.	1												LS, UD
SPECIFIČNI CILJ: CB – Razvijanje posjetiteljske infrastrukture Parka u odnosu na 2016.															
INDIKATOR CILJA: Popis i sadržaj posjetiteljske infrastrukture kojom upravlja Javna ustanova Parka.															
Obilježavati i održavati pristupne putove, okoliš oko crkvice i informativnih točki (ploča i sl.).	CB1	Duljina uređenih i održanih putova. Izvješće službe čuvara prirode.	1												UD
Povećanje vidljivosti Parka kroz uspostavu posjetiteljske infrastrukture.	CB2	Posjetiteljska infrastruktura postavljena i u funkciji.	1												TZ, INT, PI, PO
Održavati i proširiti mrežu pješačkih, biciklističkih staza i putova.	CB3	Dužina održanih staza. Izvješća službe čuvara prirode.	1												HŠ, DVD, HGSS, LDJ
Izraditi studiju o prihvatnom kapacitetu turista i valorizaciji ponude na području Parka.	CB4	Izrađena studija.	3												STR
SPECIFIČNI CILJ: CC – Povećanje turističke ponude i raspoloživosti informacija o Parku među posjetiteljima, lokalnim stanovništvom i u široj javnosti u odnosu na 2016.															
INDIKATOR CILJA: Percepcija posjetitelja i lokalnog stanovništva o dostupnosti i kvaliteti informacija i turističke ponude.															
Unaprijediti i distribuirati promotivne materijale o vrijednostima i pravilima ponašanja.	CC1	Broj i tip izrađenih materijala.	1												UD, TZ, TA
Unaprijediti i postaviti informativne ploče o Parku.	CC2	Broj postavljenih ploča. Ploče u funkciji.	1												TZ, OPL, MK, MZOE
U suradnji s turističkim zajednicama sudjelovati u promociji Parka.	CC3	Broj sastanaka. Prisutstvo na promotivnim događanjima. Sudjelovanje u radu Turističkog vijeća TZ Lastovo.	1												TZ, MINT
Povećati promociju Parka u medijima.	CC4	Broj članaka i priloga.	2												TZ, OPL

TEMA B: ODRŽIVO KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA I PODRŠKA LOKALNOJ ZAJEDNICI

OPĆI CILJ: Osigurano održivo korištenje prirodnih resursa kopna i mora poticanjem lokalne zajednice na obavljanje djelatnosti u skladu sa smjernicama zaštite prirode.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
SPECIFIČNI CILJ: BA – Održavanje ili povećavanje postojećeg ribolovnog fonda i populacije ribljih vrsta u odnosu na procjenu stanja iz 2013.															
INDIKATOR CILJA: Promjene na stalnim istraživačkim postajama utvrđenih parametara praćenja stanja (ulov po jedinici napora; broj i veličina vrsta mjerenih putem vizualnog cenzusa).															
Provoditi redovita praćenja stanja ribolovnog fonda i populacija vrsta.	BA1	Godišnji izvještaj praćenja stanja.	1												STR, UD
Sukladno rezultatima praćenja stanja ribolovnog fonda i drugih vrsta kontinuirano unaprijediti sustav regulacije ribolova.	BA2	Sustav regulacije ribolova. Pravilnici s integriranim sustavom regulacije ribolova.	1												STR, UD, LS
Poticati djelatnosti koje doprinose održivom korištenju ribolovnih resursa (npr. ribolovni turizam).	BA3	Broj i teme održanih sastanaka s ribarima. Postotak ribara koji implemen-tiraju alternativne djelatnosti.	1												STR, UD, LS
Provoditi socio – ekonomska istraživanja lokalnog ribarstva.	BA4	Izrađeni strukturirani upitnici. Rezultati istraživanja.	2												STR
SPECIFIČNI CILJ: BB – Smanjenje udjela stoke bez nadzora na području Parka u odnosu na procjene iz 2011.															
INDIKATOR CILJA: Smanjen broj grla stoke bez nadzora.															
Surađivati s Općinom u planiranju i provedbi plana okupljanja i zbrinjavanja stoke bez nadzora.	BB1	Izrađen i proveden plan. Broj zapisnika i dopisa. Zbrinuta stoka.	1												SI, MR, OPL, UR, LS
U suradnji s nadležnim institucijama pružati stočarima informacije o načinima uzgoja stoke.	BB2	Broj i teme održanih sastanaka. Postotak stočara koji primjenjuje preporučene mjere.	2												SI, MR, OPL, PPLA, HŠ
U suradnji sa stočarima unaprijediti regulaciju držanja stoke na području Parka.	BB3	Broj sastanaka. Popis područja na kojima se drži stoka. Prijedlog regulacije držanja stoke. Pravilnik s integriranom regulacijom držanja stoke.	2												LS
SPECIFIČNI CILJ: BC – Potaknute poljoprivredne djelatnosti u skladu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene Programa ruralnog razvoja.															
INDIKATOR CILJA: Tip podmjere i površina poljoprivrednog zemljišta u sklopu mjere Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene.															
Provoditi informiranje lokalnog stanovništva o mogućnostima razvoja poljoprivrede, posebice ekološke proizvodnje i poticajima.	BC1	Broj radionica, predavanja i sudionika.	2												PSS, UD, MR, LS
Pridonosti provođenju mjere Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene kroz poticanje i pružanje podrške lokalnim poljoprivrednicima i udruženjima.	BC2	Broj sastanaka. Broj poljoprivrednika koji primjenjuju mjere.	2												UR, MZOE, MP
Promovirati lokalne poljoprivredne proizvode.	BC3	Broj organiziranih promotivnih aktivnosti. Rezultati upitnika zadovoljstva sudionika.	1												PZ, LS

TEMA D: OČUVANJE I PROMOCIJA KULTURNO–POVIJESNE BAŠTINE

OPĆI CILJ: Očuvana i promovirana kulturno–povijesna baština Parka kroz njegovanje lokalnih običaja, obnovu tradicijske arhitekture i zaštitu arheoloških lokaliteta.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
SPECIFIČNI CILJ: DA – Obnovljena i prikladno promovirana kulturna dobra uz suradnju s lokalnom zajednicom.															
INDIKATOR CILJA: Popis obnovljenih kulturnih dobara i percepcija lokalne zajednice o pruženoj podršci.															
Sudjelovati u koordinaciji povratka Lastovskog statuta iz Italije na Lastovo.	DA1	Broj sastanaka.	3												HAZU DU, MK, OPL, STR
Sudjelovati u planiranju istraživanja i obnove kulturne baštine.	DA2	Broj sudionika. Plan istraživanja i obnove kulturne baštine.	2												OPL, MK
Promovirati otočne običaje kroz poticanje rada lokalnih organizacija.	DA3	Ugovori, broj i iznos poticaja.	1												UD, OPL
Razviti suradnju s nadležnim institucijama te pružati podršku u obnovi crkava.	DA4	Projektna dokumentacija.	1												KO DU, DN BI, OPL
SPECIFIČNI CILJ: DB – Zaštita i promocija arheoloških nalazišta i spomenika graditeljstva.															
INDIKATOR CILJA: Popis i stanje arheoloških nalazišta i spomenika graditeljstva.															
Uspostaviti i održavati sustav fizičke zaštite arheološkog nalazišta u Rači špilji.	DB1	Izrađena studija. Uspostavljen sustav zaštite špilje.	1												MK, UD, STR
Izraditi i održavati bazu podataka fumara, klačina, ilirskih gromača i suhozida.	DB2	Izrađena i revidirana baza podataka.	2												LS, VL
Urediti pojedine klačine, ilirske gromače i suhozide za potrebe prezentacije.	DB3	Broj uredenih klačina, ilirskih gromača i suhozida.	2												KO DU, STR
Suradivati u planiranju i provedbi arheoloških istraživanja mora i kopna.	DB4	Plan arheoloških istraživanja. Projektna dokumentacija. Izvješća istraživanja.	2												ICUA, STR, MK
AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
Unaprijediti turističku ponudu i kvalitetu usluge u Parku u suradnji s lokalnom zajednicom.	CC5	Broj zainteresiranih pojedinaca za suradnju. Istraživanje percepcije posjetitelja o kvaliteti ponude.	1												TZ, LS, TA
Poticati uspostavu planinarskog društva i obavještajne točke HGSS-a.	CC6	Planinarsko društvo i obavještajna HGSS-ova točka uspostavljeni.	2												OPL, TZ, LS, HGSS
Provoditi Plan održivog turizma (POT) Parka te ga prema potrebi revidirati.	CC7	Indikatori za provedbu POT-a. Revizija POT-a.	1												OPL, TZ, LS, TA, UD, STR
Izraditi i provoditi Marketing plan (MP) Parka te ga prema potrebi revidirati.	CC8	Indikatori za provedbu MP-a. Revizija MP-a.	1												OPL, TZ, LS, TA, UD, STR
Osigurati preduvjete za certificiranje područja Park prirode kao "Dark Sky" parka.	CC9	Plan aktivnosti potrebnih za certificiranje. Park prirode uključen u zajednicu Dark sky parkova	2												OPL, TZ, UD, STR

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
SPECIFIČNI CILJ: EB – Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih informativnih materijala za različite skupine prema specifičnim interesima.															
INDIKATOR CILJA: Raznolikost informativnih materijala (broj i tip materijala).															
Izraditi i distribuirati informativne materijale o problematiki sidrenja i očuvanja livada posidonije.	EB1	Broj i tip izrađenih materijala. Broj distribuiranih materijala u odnosu na broj korisnika.	2												UD, PO, TZ
Izraditi i distribuirati informativne materijale o pravilima ponašanja prilikom susreta s morskim sisavcima, kornjačama te ostalim ugroženim i zaštićenim morskim vrstama.	EB2	Broj i tip izrađenih te distribuiranih materijala.	2												UD
Izraditi i distribuirati informativne materijale za ronioce i ribare o načinima smanjenja njihova utjecaja na ugrožena morska staništa.	EB3	Broj i tip izrađenih i distribuiranih materijala.	2												STR, RC, UD, LS
Izraditi i distribuirati informativne materijale o očuvanju biljnih vrsta i zajednica.	EB4	Broj i tip izrađenih i distribuiranih materijala.	2												OŠ, UD
Unaprijediti i distribuirati informativne materijale o zaštiti značajnih vrsta ptica.	EB5	Broj i tip izrađenih i distribuiranih materijala.	2												UD
Izraditi i distribuirati informativne materijale o vrstama herpetofaune.	EB6	Broj i tip izrađenih i distribuiranih materijala.	2												UD
Redovito informirati dionike o rezultatima praćenja stanja ribolovnog fonda i populacija vrsta.	EB7	Izrađeni informativni materijali. Broj sudionika na prezentacijama rezultata studija.	2												STR
TEMA E: EDUKACIJA I INTERPRETACIJA															

OPĆI CILJ: Unaprijediti sustav edukacije i interpretacije vrijednosti parka kroz osmišljavanje i provedbu edukativnih programa koji će istovremeno podići razinu osviještenosti lokalne zajednice i posjetitelja

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
SPECIFIČNI CILJ: EA – Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih edukativnih programa i interpretativnih sadržaja za različite skupine prema specifičnim interesima															
INDIKATOR CILJA: Raznolikost programa i interpretativnih sadržaja. Stupanj informiranosti svih ciljnih skupina.															
Osmisliti i provoditi edukativne aktivnosti na temu očuvanja livada posidonije.	EA1	Plan edukativnih aktivnosti. Broj i tip godišnjih edukativnih aktivnosti te broj korisnika.	1												OŠ, UD
Osmisliti i provoditi edukativne aktivnosti za školu i vrtić na temu očuvanja podmorja.	EA2	Plan edukativnih aktivnosti. Broj i tip edukativnih aktivnosti i korisnika.	1												OŠ, VT, UD
Educirati informirati lokalno stanovništvo i javnost o potrebi očuvanja šuma.	EA3	Broj i tip informativnih materijala, edukativnih aktivnosti i korisnika.	2												UD, LS
Osmisliti i provoditi edukativne aktivnosti na temu očuvanja biljnih vrsta i zajednica.	EA4	Broj i tip edukativnih aktivnosti i korisnika.	1												OŠ, VT, UD
Osmisliti i provoditi edukativne programe na temu zaštite značajnih i ostalih vrsta ptica parka.	EA5	Broj i tip edukativnih aktivnosti. Broj korisnika.	1												OŠ, VT, UD
Provoditi edukaciju na temu zaštite vrsta herpetofaune	EA6	Broj predavanja. Broj radionica.	1												OŠ, VT, UD
Osmisliti i provoditi edukativne aktivnosti za djecu te ih uključiti u aktivnosti vezane za zaštitu lokvi.	EA7	Broj i tip edukativnih aktivnosti te broj korisnika.	2												OŠ, VT
Osmisliti i provoditi edukaciju i informiranje na temu zaštite šišmiša, skloništa i lovnih staništa.	EA8	Broj edukativnih aktivnosti i informativnih materijala. Broj korisnika edukativnih aktivnosti.	1												OŠ, VT, UD
Osmisliti i provoditi edukativne aktivnosti za ribare o problematiki očuvanja ribolovnog fonda i populacija vrsta.	EA9	Broj edukativnih aktivnosti i korisnika.	1												STR, UD
Osmisliti sustav poučnih staza i osigurati njihovo održavanje.	EA10	Broj poučnih staza. Počune staze održavane.	1												UD, TZ, TA
Sudjelovati u izradi i provedbi godišnjeg nastavnog programa škole i vrtića vezanog uz očuvanje prirode i vrijednosti Parka.	EA11	Izvešće o zajedničkim aktivnostima, broj korisnika.	1												OŠ, VT
Osmisliti interpretaciju i provoditi edukaciju na temu "Tamnog neba Lastova".	EA12	Broj predavanja i radionica. Broj korisnika.	2												STR, UD, LS, TZ, TA

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR	
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026			
Surađivati s Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije u promociji i upravljanju područjima ekološke mreže.	FC4	Broj sastanaka. Izvješće zajedničkih aktivnosti.	2													JUZU ZDP DNŽ
Istražiti mogućnost za prijavu područja Parka na Listu svjetske prirodne baštine UNESCO-a.	FC5	Službena korespondencija.	2													MZOE
Lokalnoj zajednici redovito prezentirati planove i rezultate rada Javne Ustanove.	FC6	Broj prezentacijskih aktivnosti. Broj korisnika. Redovito ažurirana web stranica.	2													
Unaprijediti i redovito nadograđivati internetske stranice i stranica društvenih mreža Parka te njihov sadržaj.	FC7	Internetska stranica i stranice društvenih mreža Parka se održavaju i nadograđuju. Broj posjeta. Broj vijesti na godišnjoj razini.	1													STR, INT
U suradnji s lokalnim partnerima razvijati projektne prijedloge s ciljem unaprjeđenja razvoja Parka i lokalne zajednice.	FC8	Broj sastanaka. Broj projektnih prijedloga. Realizirane projektne ideje.	1													LZ, OPL, TZ, SV
Uspostaviti suradnju s nadležnim institucijama u svrhu praćenja kvalitete morske vode na lokacijama pod pritiscima onečišćenja mora.	FC9	Broj sastanaka. Službeni prijedlog novih točaka mjerenja kvalitete mora. Godišnja izvješća mjerenja kvalitete mora.	2													HZJZ
Razviti suradnju s nadležnim institucijama o pitanjima zbrinjavanja kaljužnih i otpadnih voda s kopna i brodova.	FC10	Broj prijava nadležnim institucijama. Broj sastanaka i službenih dopisa.	1													IZO, KO
Unaprijediti suradnju s ronilačkim centrima.	FC11	Broj i teme sastanaka. Ugovorom definirane ronilačke aktivnosti. Ronilački centri sudjeluju u praćenju stanja i očuvanju staništa.	2													RC, UD
Razviti suradnju s nadležnim institucijama u svrhu održivog gospodarenja šumama na području Parka.	FC12	Broj zajedničkih aktivnosti i sastanaka.	2													HŠ
Jačati suradnju s nadležnim tijelima u svrhu unaprjeđenja koordinacije rada i nadzora te provedbe zakona i pravilnika.	FC13	Broj organiziranih sastanaka.	1													MUR, RI, PSL, OPL

TEMA F: RAZVOJ UPRAVLJANJA, SURADNJE I KOMUNIKACIJE

OPĆI CILJ: Uspostavljeno učinkovito upravljanje Parkom te omogućeno praćenje provedbe Plana upravljanja kroz jačanje kapaciteta, suradnje i partnerstva.

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA											SUR	
				2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026			
SPECIFIČNI CILJ: FA – Unaprijeđenje potrebne infrastrukture i adekvatno opremljene službe Parka u odnosu na 2016.																
INDIKATOR CILJA: Popis infrastrukture, opreme i baza podataka.																
Uspostaviti, održavati i nadopunjavati baze podataka i kartografske podloge Parka.	FA1	Uspostavljene baze, unešeni postojeći podaci i podloge. Baze su održavane i nadopunjene.	1													STR
Nabaviti i održavati plovila, vozila i ostalu potrebnu opremu prema prioritetima službi.	FA2	Broj plovila i vozila. Broj nabavljene opreme.	2													MZOE
Nadopunjavati i redovito održavati vatrogasnu opremu Parka.	FA3	Popis vatrogasne opreme Parka.	2													MZOE
Uspostaviti posjetiteljski centar koji uključuje i upravnu zgradu i smještajne kapacitete.	FA4	Riješeni vlasnički odnosi na odabranim lokacijama. Izrađena projektna dokumentacija. Obnova i uređenje postojećih objekata. Posjetiteljski centar otvoren.	1													MIDIM, MORH, OL, LZ
SPECIFIČNI CILJ: FB – Unaprijeđenje nivoa znanja i vještina te povećanje broja zaposlenika Javne ustanove u odnosu na 2016.																
INDIKATOR CILJA: Broj zaposlenih, popis njihove stručne spreme te edukacija i treninga koje su pohađali.																
Kontinuirano provoditi edukaciju, osposobljavanje djelatnika i sudjelovati na nacionalnim i međunarodnim skupovima, radionicama i razmjenama s drugim Javnim ustanovama koje upravljaju zaštićenim područjima.	FB1	Broj djelatnika koji su pohađali edukacije.	1													MZOE, HAOP, STR, UD
Upotpuniti kadar Javne ustanove nužan za učinkovitu provedbu Plana upravljanja.	FB2	Nova zaposlenja	1													MZOE
Provoditi komunikacijsku strategiju (KS) Parka.	FB3	Indikatori za provedbu KS-a. Revizija KS-a.	1													OPL, TZ, TA, LS, UD, STR
SPECIFIČNI CILJ: FC – Unaprijeđenje komunikacije te suradnje Javne ustanove s lokalnim stanovništvom i nadležnim tijelima.																
INDIKATOR CILJA: Percepcija lokalnog stanovništva i nadležnih tijela o kvaliteti suradnje s JU.																
Po potrebi revidirati postojeće i donositi nove akte JU.	FC1	Popis revidiranih i novih akata.	1													MZOE
Surađivati s nadležnim institucijama prilikom izrade Prostornog plana područja posebnih obilježja.	FC2	Broj sastanaka. Službena korespondencija. Prijedlozi JU uvršteni u PPPPO.	1													MGIPU, ZPUDNŽ, HAOP, MZOE
Pratiti i aktivno sudjelovati u postupcima donošenja zakonskih i podzakonskih akata iz područja vezanih uz zaštitu prirode.	FC3	Službena korespondencija.	1													MZOE, HAOP

Nakon definiranja ciljeva i mjera očuvanja te posebnih ciljeva upravljanja i aktivnosti upravljanja izrađena je relacijska tablica između mjera očuvanja i aktivnosti upravljanja za svako područje ekološke mreže po svakoj od ciljnih vrsta i staništa. U Tablici 15. prikazan je pregled ciljeva očuvanja i osnovnih mjera te pridruženih aktivnosti za ciljne vrste i stanišne tipove za područje očuvanja značajno za stanišne tipove i vrste HR5000038 Park prirode Lastovsko otočje.

Tablica 15. Pregled ciljeva očuvanja i osnovnih mjera te pridruženih aktivnosti za ciljne vrste i stanišne tipove za područje očuvanja značajno za stanišne tipove i vrste (Plan upravljanja, 2017.)

ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	HRVATSKI NAZIV VRSTE / HRVATSKI NAZIV STANIŠTA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE / ŠIFRA STANIŠNOG TIPA	CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Očuvana zimujuća kolonija u brojnosti od minimalno 5 do 10 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito vojni tuneli u Jurjevoj luci) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija).	Spriječiti uznemiravanje zimskih kolonija šišmiša u podzemnim objektima osobito u periodu od studenog do kraja veljače;	zaštita prirode	A11, A12, A13, A15, A17, EA8
				Očuvana zimujuća kolonija u brojnosti od minimalno 5 do 10 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito vojni tuneli u Jurjevoj luci) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija).	Ne osvjetljivati ulaze u skloništa šišmiša;	zaštita prirode	A11, A12, A13, EA8
				Očuvana zimujuća kolonija u brojnosti od minimalno 5 do 10 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito vojni tuneli u Jurjevoj luci) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija)	Očuvati povoljne stanišne uvjete za očuvanje vrste održavanjem bogato strukturiranog krajobraza, smanjenjem učinaka fragmentacije staništa te održavanjem mozaičnosti šumskih staništa, područja pod ekstenzivnom tradicionalnom poljoprivredom, travnjaka i otvorenih lokvi u lovnom području te smanjiti korištenje sredstava za zaštitu bilja;	zaštita prirode	AH1, AH3, A11, A12, A13, BC1, BC2, EA3, EA8, FC12
				Očuvana zimujuća kolonija u brojnosti od minimalno 5 do 10 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito vojni tuneli u Jurjevoj luci) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija)	Očuvati koridore između skloništa i lovno područja održavanjem (ili postavljanjem) visoke živice, drvoreda ili šumskih staništa;	poljoprivreda; šumarstvo; zaštita prirode	EA3, FC12
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Očuvana porodiljna kolonija u brojnosti od minimalno 100 do 400 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovna staništa vrste (mozaici različitih staništa tipova šuma, pašnjaka, makije, drvoreda, livada s voćnjacima koja su međusobno povezana živicama i drugim elementima krajobraza)	Očuvati povoljne stanišne uvjete za očuvanje vrste održavanjem bogato strukturiranog krajobraza, smanjenjem učinaka fragmentacije staništa te održavanjem mozaičnosti šumskih staništa, područja pod ekstenzivnom tradicionalnom poljoprivredom, travnjaka, pašnjaka i otvorenih lokvi u lovnom području te smanjiti korištenje sredstava za zaštitu bilja;	poljoprivreda; šumarstvo; zaštita prirode	AH1, AH3, A11, A12, A13, A15, A17, BC1, BC2, EA3, EA8, FC12

ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	HRVATSKI NAZIV VRSTE / HRVATSKI NAZIV STANIŠTA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE / ŠIFRA STANIŠNOG TIPA	CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Očuvana zimujuća kolonija u brojnosti od minimalno 40 do 60 jedinki i očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito Rača špilja, tuneli Hum 1 i Hum 2 te vojni tuneli u Jurjevoj luci)	Očuvati koridore između skloništa i lovnog područja održavanjem (ili postavljanjem) visoke živice, drvećda ili šumskog staništa;	poljoprivreda; šumarstvo; zaštita prirode	EA3, FC12
				Očuvana zimujuća kolonija u brojnosti od minimalno 40 do 60 jedinki i očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito Rača špilja, tuneli Hum 1 i Hum 2 te vojni tuneli u Jurjevoj luci)	Provoditi mjere očuvanja stanišnog tipa 8330	zaštita prirode	AB2, AB3
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	dugokrili pršnjak	<i>Miniopterus schreibersii</i>	Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 30 do 50 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa) i pogodna lovnostaništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, rubovi šuma, nizinska šumska i makijom/šikarom obrasla staništa, stari voćnjaci i maslinici)	Očuvati povoljne stanišne uvjete za očuvanje vrste održavanjem šumskih staništa, drvećda i otvorenih lokvi te ograničiti korištenje sredstava za zaštitu bilja;	poljoprivreda; šumarstvo; zaštita prirode	AH1, AH2, AH3, AI1, AI2, AI3, BC1, BC2, EA3, EA8, FC12
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 30 do 50 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa) i pogodna lovnostaništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, rubovi šuma, nizinska šumska i makijom/šikarom obrasla staništa, stari voćnjaci i maslinici)	Spriječiti uznemiravanje porodičnih kolonija šišmiša u podzemnim objektima osobito od ožujka/travnja do kraja listopada te na ulaznim dijelovima šipjete ne postavljati vrata s horizontalnim prečkama;	zaštita prirode	AI1, AI2, AI3, EA8
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 30 do 50 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa) i pogodna lovnostaništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, rubovi šuma, nizinska šumska i makijom/šikarom obrasla staništa, stari voćnjaci i maslinici)	Ne osvjetljavati ulaze u skloništa šišmiša;	zaštita prirode	AI1, AI2, AI3, EA8
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 30 do 50 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa) i pogodna lovnostaništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, rubovi šuma, nizinska šumska i makijom/šikarom obrasla staništa, stari voćnjaci i maslinici)	Provoditi mjere očuvanja stanišnog tipa 8330	zaštita prirode	AB2, AB3
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	ridi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>	Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 350 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovnostaništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikošću krajobraza te makija)	Očuvati povoljne stanišne uvjete za očuvanje vrste održavanjem bogato strukturiranog krajobraza, smanjenjem učinaka fragmentacije staništa te održavanjem mozaičnosti šumskih staništa, područja pod ekstenzivnom tradicionalnom poljoprivredom, travnjaka i otvorenih lokvi u lovnom području te smanjiti korištenje sredstava za zaštitu bilja;	poljoprivreda; šumarstvo; zaštita prirode	AH1, AH2, AH3, AI1, AI2, AI3, BC1, BC2, EA3, EA8, FC12
ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	HRVATSKI NAZIV VRSTE / HRVATSKI NAZIV STANIŠTA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE / ŠIFRA STANIŠNOG TIPA	CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 100 do 400 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovnostaništa vrste (mozaici različitih staništa tipova šuma, pašnjaka, makije, drvećda, livada s voćnjacima koja su međusobno povezana živicama i drugim elementima krajobraza)	Očuvati koridore između skloništa i lovnog područja održavanjem (ili postavljanjem) visoke živice, drvećda ili šumskog staništa;	poljoprivreda; šumarstvo; zaštita prirode	EA3, FC12
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 100 do 400 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovnostaništa vrste (mozaici različitih staništa tipova šuma, pašnjaka, makije, drvećda, livada s voćnjacima koja su međusobno povezana živicama i drugim elementima krajobraza)	Izbjegavati korištenje antiparazitskih lijekova za stoku – ivermektina i sličnih proizvoda;	poljoprivreda	BB2
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 100 do 400 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovnostaništa vrste (mozaici različitih staništa tipova šuma, pašnjaka, makije, drvećda, livada s voćnjacima koja su međusobno povezana živicama i drugim elementima krajobraza)	Spriječiti uznemiravanje porodičnih kolonija šišmiša u podzemnim objektima od ožujka/travnja do kraja listopada;	zaštita prirode	AI1, AI2, AI3, AI7, EA8
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 100 do 400 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovnostaništa vrste (mozaici različitih staništa tipova šuma, pašnjaka, makije, drvećda, livada s voćnjacima koja su međusobno povezana živicama i drugim elementima krajobraza)	Ne osvjetljavati ulaze u skloništa šišmiša;	zaštita prirode	AI1, AI2, AI3, EA8
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 100 do 400 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovnostaništa vrste (mozaici različitih staništa tipova šuma, pašnjaka, makije, drvećda, livada s voćnjacima koja su međusobno povezana živicama i drugim elementima krajobraza)	Provoditi mjere očuvanja stanišnog tipa 8330	zaštita prirode	AB2, AB3
				Očuvana zimujuća kolonija u brojnosti od minimalno 40 do 60 jedinki i očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito Rača špilja, tuneli Hum 1 i Hum 2 te vojni tuneli u Jurjevoj luci)	Spriječiti uznemiravanje zimskih kolonija šišmiša u podzemnim objektima osobito u periodu od studenog do kraja veljače;	zaštita prirode	AI1, AI2, AI3, AI7, EA8
				Očuvana zimujuća kolonija u brojnosti od minimalno 40 do 60 jedinki i očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito Rača špilja, tuneli Hum 1 i Hum 2 te vojni tuneli u Jurjevoj luci)	Ne osvjetljavati ulaze u skloništa šišmiša;	zaštita prirode	AI1, AI2, AI3, EA8

ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	HRVATSKI NAZIV VRSTE / HRVATSKI NAZIV STANIŠTA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE / ŠIFRA STANIŠNOG TIPA	CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Vazdazeleno šume česmine (<i>Quercus ilex</i>)	9340	Očuvano 1140 ha postojeće površine stanišnog tipa	Provoditi mjere zaštite od požara;	zaštita prirode	AD5, AD6
				Očuvano 1140 ha postojeće površine stanišnog tipa	Provesti uklanjanje alepskog bora;	šumarstvo; zaštita prirode	AD4, EA3
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Šume divlje masline i rogača (<i>Olea</i> i <i>Ceratonia</i>)	9320	Očuvano 1570 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj makija divlje masline i tršije (<i>As. Oleo-Pistacium lentisc</i>) te makija velike resike i planike (<i>As. Erico-Arbutetum</i>)	zaštita prirode	AD1, AD2, AD3, EA3, FC12
				Očuvano 1570 ha postojeće površine stanišnog tipa	Provoditi mjere zaštite od požara;	zaštita prirode	AD5, AD6
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310	Očuvana dva speleološka objekta (Rača špilja i Jama pod Velji vrh) ovoga stanišnog tipa, uključujući populacije vrsta važnih za stanišni tip	Očuvati povoljne stanišne uvjete u registriranim objektima (tama, vlažnost, prozračnost, fizikalni i kemijski uvjeti, količina vode i vodni režim);	zaštita prirode	A15, A17, DB1
				Očuvana dva speleološka objekta (Rača špilja i Jama pod Velji vrh) ovoga stanišnog tipa, uključujući populacije vrsta važnih za stanišni tip	Ne dopustiti komercijalno korištenje registriranih speleoloških objekata;	zaštita prirode	A17, DB1
				Očuvana dva speleološka objekta (Rača špilja i Jama pod Velji vrh) ovoga stanišnog tipa, uključujući populacije vrsta važnih za stanišni tip	Regulirati neovlašteni ulazak u Rača špilju (postavljanjem tabli i zaštitne "bat friendly" ograde na ulazu);	zaštita prirode	A17, DB1
				Očuvana dva speleološka objekta (Rača špilja i Jama pod Velji vrh) ovoga stanišnog tipa, uključujući populacije vrsta važnih za stanišni tip	Očistiti špilje i jame od otpada;	zaštita prirode	A15
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330	Očuvano 14 morskih špilja	Očuvati povoljne stanišne uvjete u morskim špiljama održavanjem kakvoće morske vode, sprječavanjem gradnje i nasipavanja u more te odlaganja otpada;	zaštita prirode	AB1, AB2, CA1, CA2, CA3, FC9, FC10,
				Očuvano 14 morskih špilja	Regulirati turističko posjećivanje/ronjenje u špiljama;	zaštita prirode	AB4, EB3, FC11
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Naselja posidonije (<i>Posidonion oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 470 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete u naseljima posidonije održavanjem povoljne kakvoće morske vode;	zaštita prirode	CA1, CA2, CA3, FC9, FC10
				Očuvano 470 ha postojeće površine stanišnog tipa	Ne dopustiti gradnju i nasipavanja u more iznad naselja posidonije i u zoni utjecaja;	zaštita prirode; prostorno planiranje	FC2
				Očuvano 470 ha postojeće površine stanišnog tipa	Kontrolirati širenje invazivnih vrsta algi <i>Caulerpa racemosa</i> i <i>Womersleyella setacea</i> ;	zaštita prirode	AA1, AA2, EA1, EB1
ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	HRVATSKI NAZIV VRSTE / HRVATSKI NAZIV STANIŠTA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE / ŠIFRA STANIŠNOG TIPA	CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	ridi šišmiš	<i>Myotis emarginatus</i>	Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 350 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija)	Očuvati koridore između skloništa i lovnog područja održavanjem (ili postavljanjem) visoke živice, drvodreda ili šumskog staništa;	poljoprivreda; šumarstvo; zaštita prirode	EA3, FC12
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 350 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija)	Spriječiti uznemiravanje porodičnih kolonija šišmiša u podzemnim objektima osobito od ožujka/travnja do kraja listopada;	zaštita prirode	A11, A12, A13, EA8
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 350 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija)	Ne osvjetljavati ulaze u skloništa šišmiša;	zaštita prirode	A11, A12, A13, A17, EA8
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 350 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija)	Ne osvjetljavati ulaze u skloništa šišmiša;	zaštita prirode	A11, A12, A13, A17, EA8
				Očuvana porodična kolonija u brojnosti od minimalno 350 jedinki te očuvana skloništa (podzemni objekti – osobito špilja Medvjeda ropa i tuneli na Mrčari) i pogodna lovna staništa vrste (šumska staništa bogata strukturama, područja pod tradicionalnom poljoprivredom s velikom raznolikosti krajobraza te makija)	Provoditi mjere očuvanja stanišnog tipa 8330	zaštita prirode	AB2, AB3
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Vazdazeleno šume česmine (<i>Quercus ilex</i>)	9340	Očuvano 1140 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj vazdazelenih šuma česmine osobito čistih, vazdazelenih šuma i makija crnike s mirtom (<i>As. Myrto-Quercetum ilicis</i>) te mješovitih šuma crnike i medunca "duba" (<i>As. Quercetum ilicis-virgiliana</i>);	zaštita prirode	AD1, AD2, AD3, EA3, FC12,

ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	HRVATSKI NAZIV VRSTE / HRVATSKI NAZIV STANIŠTA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE / ŠIFRA STANIŠNOG TIPA	CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Naselja posidonije (<i>Posidonion oceanicae</i>)	1120*	Očuvano 470 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati dovoljan broj ekološki prihvatljivih sidrišta te zabraniti sidrenje na području rasprostranjenosti livada posidonije izvan trajnih sidrišta;	zaštita prirode; prostorno planiranje	AA3, AA4, FC2
				Očuvano 470 ha postojeće površine stanišnog tipa	Osigurati zbrinjavanje kaljužnih i otpadnih voda s kopna i brodova;	pomorstvo;	FC10
				Očuvano 470 ha postojeće površine stanišnog tipa	Regulirati korištenje i odlaganje ribolovnih alata koji oštećuju i uništavaju posidoniju;	morsko ribarstvo; zaštita prirode	BA2, EA1, EA9, EB1, FC13
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110	Očuvano 6400 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem kakvoće morske vode;	zaštita prirode	AB1, AB2, AB3, CA1, CA2, CA3, FC9, FC10,
				Očuvano 6400 ha postojeće površine stanišnog tipa	Ne dopustiti postavljanje marikulture iznad dobro razvijenog maerla ili bilo kojeg drugog dobro razvijenoga facijesa ili asocijacije stanišnog tipa;	morsko ribarstvo; zaštita prirode	FC2, FC13
				Očuvano 6400 ha postojeće površine stanišnog tipa	Ne dopustiti korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju stanišni tip;	morsko ribarstvo; zaštita prirode	AB1, AB2, AB3, BA2, EA9, FC13, BA4
				Očuvano 6400 ha postojeće površine stanišnog tipa	Ne dopustiti gradnju i nasipavanje na području stanišnog tipa i u neposrednoj blizini pješčanih plaža;	zaštita prirode; prostorno planiranje	FC2
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Grebni	1170	Očuvano 440 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete u morskome staništu održavanjem povoljne kakvoće morske vode;	zaštita prirode	AB1, AB2, AB4, CA1, CA2, CA3, FC9, FC10,
				Očuvano 440 ha postojeće površine stanišnog tipa	Ne dopustiti gradnju, betoniranje obale i nasipavanje u more na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	prostorno planiranje; zaštita prirode	FC2
				Očuvano 440 ha postojeće površine stanišnog tipa	Regulirati ronjenje na području rasprostranjenosti stanišnog tipa;	zaštita prirode	AB4, FC11
				Očuvano 440 ha postojeće površine stanišnog tipa	Regulirati korištenje ribolovnih alata koji oštećuju/uništavaju koraligensku zajednicu;	morsko ribarstvo; zaštita prirode	BA2, EA9, FC13

ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	HRVATSKI NAZIV VRSTE / HRVATSKI NAZIV STANIŠTA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE / ŠIFRA STANIŠNOG TIPA	CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Stijene i strnci (klifovi) mediteranskih obala obrasli endemskim vrstama <i>Limonium</i> spp.	1240	Očuvano 200 ha postojeće površine stanišnog tipa	Ne dopustiti gradnju na području rasprostranjenosti stanišnog tipa te betoniranje i nasipavanje obale;	prostorno planiranje; zaštita prirode	FC2
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Mediteranske povremene lokve	3170*	Očuvane dvije lokve (Veja lokva i lokva Hrastove 1) s njihovim karakterističnim vrstama	Redovito čistiti i održavati lokve, uklanjati višak vodene vegetacije te vegetacije oko lokvi;	zaštita prirode	AH2, AH3
				Očuvane dvije lokve (Veja lokva i lokva Hrastove 1) s njihovim karakterističnim vrstama	Očuvati povoljne stanišne uvjete u plitkoj povremenoj lokvi Veja lokva (nezasjenjenost, bez obalne vegetacije, zemljano i muljevito dno te do 25% površine pokrivenosti makrofitima u proljeće i 75% ljeti) i omogućiti prirodnu fluktuaciju razine vode;	zaštita prirode	AH1, AH2, AH3
				Očuvane dvije lokve (Veja lokva i lokva Hrastove 1) s njihovim karakterističnim vrstama	Očuvati povoljne stanišne uvjete u plitkoj povremenoj lokvi Hrastove 1 (djelomična zasjenjenost, srednja gustoća obalne vegetacije, muljevito dno te do 25% površine pokrivenosti makrofitima u proljeće) i omogućiti prirodnu fluktuaciju razine vode;	zaštita prirode	AH1, AH2, AH3
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Mediteranske makije u kojima dominiraju borovice <i>Juniperus</i> spp.	5210	Očuvano 260 ha postojeće površine stanišnog tipa u zonama u kojima dolazi samostalno ili u kompleksu s drugim staništima	Mjere nisu potrebne;	zaštita prirode	
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Termo – mediteranske (stenomediteranske) grmolike formacije s <i>Euphorbia dendroides</i>	5330	Očuvano 60 ha postojeće površine stanišnog tipa u zonama u kojima dolazi samostalno ili u kompleksu s drugim staništima	Spriječiti krčenje i degradaciju postojeće površine stanišnog tipa;	zaštita prirode	FC12, AE1, AE2, AE3
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Eumediteranski travnjaci <i>Thero-Brachypodietea</i>	6220*	Očuvano 560 ha postojeće površine stanišnog tipa u zonama u kojima dolazi samostalno ili u kompleksu s drugim staništima	Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz mjeru Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u sklopu Programa ruralnog razvoja – operacija Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti;	poljoprivreda; zaštita prirode	AE1, AE2, AE3, BC2, EA4, EB4,
HR5000038	Park prirode Lastovsko otočje	Karbonske stijene sa hazmofitskom vegetacijom	8210	Očuvano 27 ha postojeće površine stanišnog tipa	Očuvati povoljne stanišne uvjete za razvoj zajednice busine i dubrovačke zečine (<i>Phagnalo-Centaureetum ragusinae</i>);	zaštita prirode	AE1, AE2, AE3, EA4, EB4

U Tablici 16. prikazan je pregled ciljeva očuvanja i osnovnih mjera te pridruženih aktivnosti za ciljne vrste i stanišne tipove za područje očuvanja značajno za ptice HR1000038 Park Lastovsko otočje.

Tablica 16. Pregled ciljeva očuvanja i osnovnih mjera te pridruženih aktivnosti za ciljne vrste i stanišne tipove za područje očuvanja značajno za ptice

ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	ZNANSTVENI NAZIV VRSTE	HRVATSKI NAZIV VRSTE	KATEGORIJA ZA CLINJ VRSU	STATUS VRSTE			CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
					ENDEMICA	RELIKTA	VREMENICA				
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	1	G			Očuvana staništa (otvoreni suhi travnjaci) za održanje gnijezdeće populacije od 10–50 p.	očuvati povoljne stanišne uvjete kroz mjeru Agrookoliš– klima u sklopu Programa ruralnog razvoja	poljoprivreda; zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF5, BC2, EA5, EB5,
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Calonecris diomedea</i>	veliki zovoj (kaukal)	1	G			Očuvana pogodna staništa (strme, stjenovite obale) za održanje gnijezdeće populacije od 200–350 p.	provoditi smanjivanje brojnosti (eradikaciju) štakora i mačaka na gnijezdištima	zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF4, AF5, EA5, EB5
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganaj	1	G			Očuvana staništa (garizi, mozaična staništa s ekstenzivnom poljoprivredom); za održanje gnijezdeće populacije od 20–40 p.	osigurati povoljan udio gariga. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz mjeru Agrookoliš– klima u sklopu Programa ruralnog razvoja	šumarstvo; poljoprivreda; zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF5, BC2, EA5
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Circus gallicus</i>	zmijar	1	G			Očuvana pogodna staništa (stjenovita područja, kamenjarski travnjaci ispresijecani šumama, šumarcima, makijom ili garigom) za održanje gnijezdeće populacije od najmanje 1 p.	očuvati povoljne stanišne uvjete kroz mjeru Agrookoliš– klima u sklopu Programa ruralnog razvoja; ne provoditi sportske aktivnosti te građevinske radove od 15.04. do 15.08. u krugu od 200–600 m oko poznatih gnijezda; elektroenergetsku infrastrukturu planirati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda na kojima se na temelju praćenja potvrdi povećani rizik od kolizije i elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradanja ptica	poljoprivreda; zaštita prirode; energetika	AF1, AF2, AF3, AF5, BC2, EA5, EB5, FC1,
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol	1	G			Očuvana staništa za gnijezđenje (visoke stijene, strme litice) za održanje gnijezdeće populacije od 2–3 p.	ne provoditi sportske i rekreacijske aktivnosti od 15.02. do 15.06. u krugu od 750 m oko poznatih gnijezda; provesti zaštitne mjere na dalekovodima protiv stradanja ptica od strujnog udara i kolizije; elektroenergetsku infrastrukturu planirati i graditi na način da se spriječe kolizije i elektrookucije ptica	zaštita prirode; energetika	AF1, AF2, AF3, AF5, AH3, EA5, FC1

ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	ZNAJSTVENI NAZIV VRSTE	HRVATSKI NAZIV VRSTE	KATEGORIJA ZA CLIJNU VRSTU	STATUS VRSTE			CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
					GNJEZDARCA	PRELETNICA	ZIMOVILICA				
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Puffinus yelkouan</i>	gregula	1	G			Očuvana staništa (strme stjenovite obale otoka; stjenoviti otočići) za održanje gnijezdeće populacije od 200–250 p.	provoditi smanjivanje brojnosti (eradicaciju) stakora i mačaka na gnijezdilištima	zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF4, AF5, EA5, EB5
HR1000038	Lastovsko otočje	* <i>Falco eleonorae</i>	Eleonorin sokol	1	G			Očuvana staništa za gniježđenje (strme litice) za održanje gnijezdeće populacije od 11–14 p.	sidrenje i plovidba turističkih i rekreativnih plovila te plovila namijenjenih prijevozu putnika ne mogu se obavljati na udaljenosti manjoj od 200 m od poznatih obalnih gnijezdilišta od 01.07. – 30.10.; održavati lokve na otocima	zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF5, AH3, EA5, FC1
HR1000038	Lastovsko otočje	** <i>Sterna hirundo</i>	crvenokljuna čigra	1	G			Očuvana staništa (otočići, pretežito goli ili s neobraslim dijelovima) za održanje gnijezdeće populacije od 10–12 p.	ne posjećivati gnijezdilišne otoke u razdoblju gniježđenja (01.03.–31.07.); smanjiti populaciju galeba klaukavca na otocima na kojima gnijezde sredozemni galebovi	zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF4, AF5, AH3, EA5, EB5
ID. BROJ	NAZIV PODRUČJA	ZNAJSTVENI NAZIV VRSTE	HRVATSKI NAZIV VRSTE	KATEGORIJA ZA CLIJNU VRSTU	STATUS VRSTE			CILJ OČUVANJA	OSNOVNE MJERE	UPRAVNO PODRUČJE	BROJ AKTIVNOSTI
					GNJEZDARCA	PRELETNICA	ZIMOVILICA				
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Grus grus</i>	ždral	1		P		Omogućen nesmetani prelet tijekom selidbe	elektroenergetsku infrastrukturu planirati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrostrukcije ptica na sredjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda na kojima se na temelju praćenja potvrdi povećani rizik od kolizije i elektrostrukcije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradanja ptica;	energetika; zaštita prirode	AF5, EA5, EB5
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Hippoboscus olivatorum</i>	voljić maslinar	1	G			Očuvana staništa (otvorene niske listopadne šume/šumarci; stari maslinici) za održanje gnijezdeće populacije od 2–5 p.	očuvati povoljne stanišne uvjete kroz mjeru Agrokoliš – klima u sklopu Programa ruralnog razvoja	poljoprivreda; prostorno uređenje; zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF5, BC2, EA5, EB5
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	1	G			Očuvana staništa (otvorena mozaična staništa) za održanje gnijezdeće populacije od 300–400 p.	očuvati povoljne stanišne uvjete kroz mjeru Agrokoliš – klima u sklopu Programa ruralnog razvoja	poljoprivreda; zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF5, BC2, EA5, EB5
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Larus audouinii</i>	sredozemni galeb	1	G			Očuvana staništa (otočići, pretežito goli ili s neobraslim dijelovima) za održanje gnijezdeće populacije od 40–45 p.	ne posjećivati gnijezdilišne otoke u razdoblju gniježđenja (01.03.–31.07.); smanjiti populaciju galeba klaukavca na otocima na kojima gnijezde sredozemni galebovi	zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF4, AF5, EA5, EB5
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš	1		P		Omogućen nesmetani prelet tijekom selidbe.	cilj se ostvaruje kroz provedbu mjera za druge vrste na području; elektroenergetsku infrastrukturu planirati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrostrukcije ptica na sredjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda na kojima se na temelju praćenja potvrdi povećani rizik od kolizije i elektrostrukcije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradanja ptica	energetika; zaštita prirode	AF5, AH3, EA5, EB5, FC1
HR1000038	Lastovsko otočje	<i>Phalacrocorax aristotelis desmaresti</i>	morski vranac	1	G			Očuvana staništa (strme stjenovite obale otoka; stjenoviti otočići) za održanje gnijezdeće populacije od 20–30 p.	ne posjećivati gnijezdilišne otoke u u razdoblju gniježđenja (1.01.–31.05.)	zaštita prirode	AF1, AF2, AF3, AF4, AF5, EA5, EB5

5. RASPRAVA

Kako bi se prikazalo na koji način funkcioniraju mehanizmi zaštite prirode u ovom radu korišten je zahvat postavljanja žičare – zip – line konstrukcije za zračne bicikle na području Parka prirode Vransko jezero. Sam zahvat na prvu djeluje jednostavan, zahtijeva minimalnu intervenciju u prostoru no nadležno ministarstvo odbija izdati dopuštenje za ovaj zahvat. Zbog čega? Prilikom sagledavanja utjecaja zahvata na zaštićeno područje prilikom rješavanja zahtjeva za izdavanje dopuštenja sukladno članku 144. Zakona o zaštiti prirode potrebno je prvenstveno odgovoriti na pitanje hoće li taj zahvat promijeniti obilježja zbog kojih je to područje zaštićeno. Da bi se dao odgovor na ovo pitanje potrebno je vidjeti koja su to obilježja zbog kojih je područje proglašeno zaštićenim. U slučaju parka prirode sukladno članku 115. Zakona o zaštiti prirode park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima, naglašenim krajobraznim i kulturno – povijesnim vrijednostima. Park prirode Vransko jezero uz iznimne prirodne vrijednosti odlikuje i velika krajobrazna raznolikost te ga uz prirodne karakteriziraju i estetske, odgojno – obrazovne i kulturno – povijesne vrijednosti. Uvidom u Plan upravljanja i Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero utvrđeno je kako je krajobrazna vrijednost područja jedno od važnih obilježja ovog područja. Krajobrazna vrijednost je sadržana u viziji plana upravljanja, a očuvanje krajobrazne vrijednosti jedan je od ciljeva upravljanja ovim područjem. Osim toga, utvrđeno je da se područje zahvata nalazi u zoni aktivne zaštite, a područje samog Kamenjaka u zoni korištenja gdje nije planirano proširenje turističkih sadržaja osim u skladu s programom Javne ustanove.

Postavljanje predmetne žičare promijenilo bi obilježja zbog kojih je područje zaštićeno na način da bi promijenilo krajobrazna obilježja na ovoj lokaciji koja je baš po tom krajobraznom elementu i poznata. Upravo sve to su elementi na temelju kojih je i nadležno ministarstvo odbilo izdati dopuštenje za ovaj zahvat uz obrazloženje kako treba poštovati prvotnu namjenu prostora kao vidikovca izuzetno atraktivne posjetiteljske lokacije s koje se pruža pogled na cijelo Vransko jezero i morski arhipelag te kako postavljanje predmetne žičare nije primjereno na ovoj lokaciji jer bi došlo do narušavanja krajobraznih vrijednosti.

Područje zahvata se nalazi i na području ekološke mreže i to području očuvanja značajnom za ptice (POP) HR1000024 Ravni Kotari i HR1000025 Vransko jezero i Jasen te području očuvanja značajnom za vrste i stanišne tipove (POVS) HR5000025 Vransko jezero i Jasen i HR2001361 Ravni kotari. S obzirom da se područje zahvata nalazi i na području ekološke mreže potrebno je provesti i ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Prilikom

provedbe ovog postupka sagledava se utjecaj zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže odnosno utjecaj na ciljne vrste i stanišne tipove područja ekološke mreže. U ovom slučaju nadležno tijelo je upravno tijelo županije koje je sukladno Zakonu o zaštiti prirode ishodilo mišljenje Zavoda za zaštitu okoliša i prirode.

U svom mišljenju (KLASA: 612-07/19-38/301, URBROJ: 517-19-2, od 26. studenog 2019. godine) Zavod je utvrdio da lokacija zahvata obuhvaća mozaik stanišnih tipova E./C.3.5.1. (Šume/Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone) koji manjim dijelom pripada ciljnom stanišnom tipu 62A0 (Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*)) te da s obzirom na široku zastupljenost ovog stanišnog tipa unutar POVS „HR5000025 Vransko jezero i Jasen”, provedba zahvata neće imati značajan negativan utjecaj na ovaj ciljni stanišni tip. Također, vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste POVS „HR2001361 Ravni kotari” i „HR5000025 Vransko jezero i Jasen”, prema podacima Zavoda za zaštitu okoliša i prirode na području zahvata nema nalaza ciljnih vrsta. Nadalje, vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste ptica područja POP „HR1000024 Ravni kotari” i „HRI 000025 Vransko jezero i Jasen” u bazi podataka Zavoda za zaštitu okoliša i prirode na širem području zahvata zabilježene su populacije sove ušare (*Bubo bubo*), koja je aktivna noću, kada se zip line ne koristi. Na širem području obuhvata zahvata također je moguća prisutnost jarebice kamenjarke (*Alectoris graeca*). Prema mišljenju Zavoda lokacija zahvata ne predstavlja pogodno stanište za većinu ciljnih vrsta ovih POP područja zbog nedostatka močvarne vegetacije, ali bi potencijalno mogla odgovarati vrstama poput jarebice kamenjarke koja gnijezdi na kamenjaru i stjenovitim padinama, no s obzirom na široku zastupljenost pogodnih staništa na navedenom području ekološke mreže, u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan. Dodatno, s obzirom na blizinu javne prometnice (udaljenost od 100 m) te antropogeni utjecaj u vidu potencijalnog uznemiravanja, kao i na visinu same konstrukcije, može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljne vrste ptica. S obzirom na značajke zahvata, uz pridržavanje važećih propisa iz područja zaštite okoliša, voda i održivog gospodarenja otpadom, Zavod je smatra da se Prethodnom ocjenom zahvata može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže te da je ovaj zahvat prihvatljiv i da nije potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata. Na temelju tog mišljenja te s obzirom da se Prethodnom ocjenom zahvata može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije je donio Rješenje daje zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu te da nije potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata.

Analizom ovog postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu vidljivo je da su razmatrani isključivo utjecaji na ciljne vrste i staništa područja ekološke mreže a nisu razmatrana druga obilježja Parka prirode Vransko jezero. U ovom postupku nisu razmatrana krajobrazna obilježja ovog područja niti činjenica što je područje međunarodno važno vlažno stanište tzv. Ramsarsko područje. Zbog svega toga trebalo je provesti i postupak prema članku 144. Zakona o zaštiti prirode a činjenica što zahvat neće imati utjecaj na ciljeve očuvanja ekološke mreže ne može jamčiti da će taj zahvat biti i odobren u konačnici. U slučaju da je bilo potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu također ne mora značiti da zahvat neće biti i odobren, već bi se u sklopu tog postupka temeljitije ispitali utjecaji, u slučaju nedostatka podataka o stanju vrsta i staništa napravila bi se istraživanja te bi se utvrdile mjere koje će taj utjecaj smanjiti ili otkloniti.

Tijekom glavne ocjene, potrebno je odgovoriti na osnovno pitanje koje proizlazi iz članka 6(3) Direktive o staništima: „Može li zahvat, temeljem procjene njegovih posljedica na područje ekološke mreže s obzirom na ciljeve očuvanja područja, imati negativan utjecaj na cjelovitost jednog ili više područja ekološke mreže? Kako bismo odgovorili na to pitanje, potrebno je kvalitetno ocijeniti prihvatljivost zahvata, što zahtijeva izradu studije glavne ocjene. Studija mora opisati zahvat, moguće načine djelovanja uključujući kumulativne utjecaje s drugim zahvatima, utvrditi područje djelovanja zahvata, mogući doticaj s područjima ekološke mreže, odrediti na koje ciljne stanišne tipove i ciljne vrste je utjecaj moguć, provesti ocjenu značajnosti utjecaja na te ciljne vrste i staništa, predložiti mjere ublažavanja i program praćenja za njih i donijeti zaključak o utjecaju zahvata na cjelovitost područja (HAOP, 2016.). U ovom trenutku sukladno ishodu postupka prema članku 144. Zakona o zaštiti prirode predmetna žičara nije postavljena niti je mogla biti postavljena što ne isključuje takvu mogućnost u budućnosti budući da stranka može ponoviti zahtjev. U tom slučaju postoji mogućnost da će procjena službenika koji rješava zahtjev o utjecaju na obilježja zaštićenog područja biti drugačija. Mišljenja sam da se to ne bi smjelo dogoditi s obzirom da je procjena o utjecaju na obilježja Parka prirode ispravno napravljena jer iako možda utjecaj materijalne prirode neće biti vidljiv. Smatram da nisu svi sadržaji nužno primjereni i poželjni u zaštićenom području. U ovom slučaju važna je primarna funkcija područja zahvata, a to je vidikovac izuzetno atraktivne posjetiteljske lokacije s koje se pruža pogled na cijelo Vransko jezero i morski arhipelag. U ovakvim situacijama bi primjenjivala dragocjen savjet iskusne kolegice koja je sada u mirovini kako se rock koncert ne može održati u crkvi, ne zato što će se srušiti zidovi već zato što to nije za to mjesto primjereno. U ovom slučaju to nije ni potrebno te se takvi sadržaji mogu planirati na širem području. S

obzirom na različit ishod dvaju postupaka, jasno je da je nužno bilo napraviti oba postupka no u budućnosti bi trebalo planirati objedinjavanje ovih postupaka kako bi se olakšalo stranci i ubrzalo sam postupak. Također, postupke vode različita tijela što dodatno komplicira i oteže cijeli postupak.

Osim analize postupaka ocjene utjecaja zahvata na zaštićeno područje i područje ekološke mreže u ovom radu napravljena je i analiza planova upravljanja za zaštićeno područje i područje ekološke mreže. U ovom slučaju to su Plan upravljanja za Park prirode Telašćica koji predstavlja primjer plana upravljanja koji se odnosi isključivo na zaštićeno područje iako je samo područje ujedno i područje ekološke mreže te Plan upravljanja Parka prirode Lastovsko otočje koji predstavlja primjer plana upravljanja za zaštićeno područje i područje ekološke mreže. Izrada oba Plana započela je u okviru MedPAN South projekta koji se provodio od 2008. do 2012. godine. Tako da je sam postupak donošenja ovih Planova, način uključivanja dionika, primjena načela participatornosti i prilagodljivosti kao i sadržaj vrlo slični. Također radi se o dva parka prirode i o dva morska zaštićena područja pa se radi i sličnim područjima po načinima upravljanja, zonaciji te regulaciji aktivnosti, u oba područja su dozvoljene gospodarske djelatnosti pa je tu prisutno morsko ribarstvo, šumarstvo, poljoprivreda i lovstvo.

Plan upravljanja Parka prirode Telašćica donesen je 2012. godine prije pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji kao i prije donošenja Zakona o zaštiti prirode 2013. godine kojim je prvi put propisana obveza donošenja plana upravljanja za područja ekološke mreže. Zbog svega navedenoga u ovaj Plan nisu uključena područja ekološke mreže koja se preklapaju s područjem Parka.

Analizom sadržaja ova dva Plana može se zaključiti da se jedino poglavlje Upravljanje razlikuje po tome što su kod Plana upravljanja za Park prirode Lastovsko otočje dodani i ciljevi i mjere očuvanja za stanišne tipove, divlje svojte i ciljne vrste ptica unutar Natura 2000 ekološke mreže s obzirom da je za upravljanje ekološkom mrežom neophodno definirati ciljeve i mjere za očuvanje ciljnih vrsta i stanišnih tipova što je opisano u Uvodu.

Nadalje, u dijelu upravljanje Plana upravljanja Parka prirode Lastovsko otočje uz standardne tablice s upravljačkim aktivnostima dodane su i relacijske tablice između mjera očuvanja i aktivnosti upravljanja koje se izrađuju kako bi se i aktivnosti pridružile mjerama očuvanja. Osim toga, ove relacijske tablice koje se izrađuju za svako područje ekološke mreže služe za provjeru da li su planom pokriveni svi ciljevi i mjere očuvanja područja ekološke mreže koja su obuhvaćena planom tj. da li je potrebna nadopuna aktivnosti u pojedinim temama. Relacijsku tablicu potrebno je napraviti radi preglednijeg izvještavanja i praćenja provedbe

ciljeva i mjera očuvanja. Relacijska tablica radi se na način da se svakoj mjeri očuvanja pridruži kod svih aktivnosti upravljanja kojima se ona provodi.

U tablicama 14 i 15 prikazan je pregled ciljeva očuvanja i osnovnih mjera te pridruženih aktivnosti za ciljne vrste i stanišne tipove za područje očuvanja značajno za stanišne tipove i vrste (POVS) HR5000038 Park prirode Lastovsko otočje odnosno područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000038 Lastovsko otočje.

Iako su kod Plana upravljanja za Lastovsko otočje uključena i područja ekološke mreže broj aktivnosti u oba Plana je sličan, 111 za Plan upravljanja Parka prirode Telašćica i 114 za Plan upravljanja Parka prirode Lastovsko otočje.

6. ZAKLJUČCI

Na temelju provedene analize postupaka koji se provode sukladno Zakonu o zaštiti prirode, postupka ishoda dopuštenja sukladno članku 144. Zakona i ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu te planova upravljanja za zaštićena područja i područja ekološke mreže mogu se izvesti sljedeći zaključci:

- u zaštićenom području koje je ujedno i područje ekološke mreže zahvat se ne može odobriti samo na temelju ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu kao ni na temelju dopuštenja za izvođenje zahvata sukladno članku 44. Zakona o zaštiti prirode;
- ukoliko je zahvat ocijenjen prihvatljivim za ekološku mrežu ne mora značiti da je prihvatljiv i za zaštićeno područje;
- prilikom provedbe ocjene prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu ocjenjuje se isključivo utjecaj na ciljne vrste i stanišne tipove dok se prilikom postupka izdavanja dopuštenja za provedbu zahvata na zaštićenom području ocjenjuju sve značajke zaštićenog područja zbog kojih je i proglašen, što osim prirodnih značajki uključuje i one krajobrazne, povijesne, kulturne i estetske;
- proces izrade plana upravljanja za zaštićeno područje i plana upravljanja za područje ekološke mreže ne razlikuje se;
- sadržajno planovi upravljanja za zaštićeno područje i područje ekološke mreže se razlikuju samo u dijelu upravljanja;
- plan upravljanja za područje ekološke mreže mora sadržavati ciljeve i mjere očuvanja za ciljne vrste i stanišne tipove;
- planovi upravljanja za područje ekološke mreže sadrže relacijske tablice između mjera očuvanja i aktivnosti upravljanja koje se izrađuju kako bi se i aktivnosti pridružile mjerama očuvanja;
- aktivnosti koje se planiraju provoditi za zaštićeno područje mogu biti i aktivnosti koje je potrebno provoditi za područje ekološke mreže.

7. LITERATURA

- Balkan Trek (2012): Bulgarian Nature - Protected Territories. Balkan Trek webpage.
http://www.balkantrek.com/eng/pages/About_Bulgaria_Nature_Protected.htm
- Dudley, N.(ed.)(2008): Guidelines for Applying Protected Area Management Categories, IUCN, Gland, Switzerland. (8 – 9)
- Hrvatska agencija za okoliš i prirode (2016): Priručnik za ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (OPEM)
- Margules, C. and Sarkar, S. (2007): Systematic conservation planning. Cambridge University Press, Cambridge, UK
- Margules, C. R. and Pressey R. L. (2000): Systematic conservation planning. *Nature* 405:243-253
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2020): Smjernice za planiranje upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže, Verzija 1.1., UNDP, Hrvatska
- Javna ustanova Park prirode Lastovsko otočje (2017.): Plan upravljanja Parka prirode Lastovsko otočje
- Javna ustanova Park prirode Telašćica (2012.): Plan upravljanja Parka prirode Telašćica
Javna ustanova Park prirode Vransko jezero (2010.): Plan upravljanja Parka prirode Vransko jezero
- Kmezić j.d.o.o. (2019.): Idejni projekt, broj projekta: 13/19-GP
- Sekulić, G. (2011): Overview of the national system of protected areas in Serbia: Recommendations for the Implementation of IUCN Protected Area Management Categories. Master Thesis of the Management of Protected Area's Programme, University of Klagenfurt, Austria.
- Zavod za zaštitu okoliša i prirode (2019): Izvješće o stanju prirode u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Zagreb.
- Zupan, I. (2012): Patterns of protected area designations in Croatia. A master thesis submitted for the degree of Master of science in Management of Protected Areas at the University of Klagenfurt, Austria. (48, 80-89)

Propisi

Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero (Narodne novine, broj 58/2012.)

Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, broj 80/2019)

Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 153/2013, 65/2017, 114/2018, 39/2019 i 98/2019)

Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)

Internetske stranice

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm (1. lipnja 2022.)

MINGOR ZZOP (2021): Bioportal – web portal informacijskog sustava zaštite prirode, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode, www.bioportal.hr (20. lipnja 2022.)

<https://whc.unesco.org/en/list/stat> (3. lipnja 2022.)

https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsdirective/index_en.htm (1. lipnja 2022.)

https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm (1. lipnja 2022.)

<https://www.haop.hr/hr/> (5. svibnja 2022.)

<http://preglednik.arkod.hr/ARKOD-Web/> (20. lipnja 2022.)

8. PRILOZI

Prilog 1: Zbirno izvješće zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj zaključno s danom 20. lipnja 2022. godine (Bioportal)

Prilog 2a: Raspodjela zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj po kategorijama (Bioportal)

Prilog 2b: Raspodjela zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj po kategorijama (Bioportal)

Prilog 3: Raspodjela zaštićenih područja po županijama (Bioportal)

Prilog 4: Kartografski prikaz, Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora (Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero, Narodne novine, broj 58/2012)

Prilog 5: Kartografski prikaz, Zonacija Parka prirode Vransko jezero (Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero)

Prilog 6: Kartografski prikaz, Sustav posjećivanja Parka prirode Vransko jezero (Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero)

Prilog 7: Kartografski prikaz, Zona info centra i vidikovca Kamenjak – snimka stanja (Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero)

Prilog 8: Očitovanje Upravnog odjela za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove, Ispostava Benkovac (KLASA: 032-06/19-01/1-19-3, od 1, kolovoza 2019. godine)

Prilog 9: Rješenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike o odbijanju zahvata na području Parka prirode Vransko jezero (KLASA: UP/I-612-07/19-26/95, URBROJ: 517-05-2-1-19-6, od 5. rujna 2019. godine)

Prilog 10: Mišljenje Zavoda za zaštitu okoliša i prirode (MINGOR) o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, KLASA: 612-07/19-38/301, URBROJ: 517-19-2, od 26. studenog 2019. godine)

Prilog 11: Rješenje Upravnog odjela za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, KLASA: 612-07/19-01/212, URBROJ: 2198/1-07/8-19-4, od 2. prosinca 2019. godine

9. ŽIVOTOPIS

Marijana Kapa (rođ. Jurić) rođena je u Splitu 17. listopada 1980. godine, u braku je od 2017. godine te je majka četverogodišnje Nikol. Osnovnu školu je završila u Bogdanovićima Donjim, Prgometu i Kaštel – Lukšiću. Nakon toga završila je V. gimnaziju „Vladimir Nazor“ u Splitu. Diplomom profesora biologije i kemije stekla je na Prirodoslovno - matematičkom fakultetu u Splitu 2007. godine pod mentorstvom dr.sc. Juraja Kamenjarina s temom diplomskog rada „Fitocenološka analiza *As. Koelerio-Festucetum illyricae* (H-ić 1962) Trinajstić 1992 u okolini Konjskog kod Splita“. Nakon završenog fakulteta kratko je radila kao profesor biologije i kemije u osnovnim školama „Marjan“ u Splitu i „Knez Mislav“ u Kaštel – Sućurcu te V gimnaziji „Vladimir Nazor“ u Splitu. Također, honorarno je radila na Televiziji Jadran kao novinarka i urednica informativnog programa te voditeljica jutarnje mozaične emisije i vijesti. Od 2008. do kraja 2010. zaposlena je kao stručna suradnica u Javnoj ustanovi za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Splitsko – dalmatinske županije. Kao zaposlenica Javne ustanove jedna je od autorica publikacije „Zaštićene prirodne vrijednosti Splitsko – dalmatinske županije“. Nakon toga seli u Zagreb i zapošljava se na neodređeno u tadašnjem Ministarstvu kulture, sadašnjem Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, Upravi za zaštiti prirode gdje će ostati 10 godina, najprije kao stručna suradnica, a kasnije kao stručna savjetnica i viša stručna savjetnica. Cijelo vrijeme radi na poslovima vezanim za upravljanje zaštićenih područja. Ovdje stječe raznoliko iskustvo vezano uz zaštitu prirode, od 2014. godine bila je i Nacionalna kontakt točka Republike Hrvatske za Ramsarsku konvenciju, članica Stalnog odbora Ramsarske konvencije, članica Odbora i članica upravljačke skupine Mediterranean Wetlands Inicijative, Nacionalna kontakt točka za UNESCO World Heritage za prirodnu baštinu, članica i predsjednica Upravnih vijeća u nekoliko javnih ustanova koje upravljaju nacionalnim parkovima i parkovima prirode. Trenutno obnaša dužnost članice Upravnog vijeća Javne ustanove Park prirode Vransko jezero. Sudjelovala je u brojnim radnim skupinama za izradu strateških dokumenata, zakonskih i podzakonskih akata. Kao nacionalna kontakt točka Ramsarske konvencije bila je voditelj delegacije Republike Hrvatske na sastancima stranaka Konvencije u Puntí del Este (Urugvaj) i Dubaiu (UAE). Sudjelovala na brojnim okruglim stolovima i konferencijama vezanim uz područje zaštite prirode i upravljanje zaštićenim područjima, kako tuzemnim tako i međunarodnim, kao sugovornik i predavač. Uspješno je završila i brojne edukacije i usavršavanja kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu, između ostalih i edukaciju za voditeljicu izrade i provedbe projekata financiranih iz EU fondova. 2021. godine upisala je

poslijediplomski interdisciplinarni specijalistički studij Zaštita prirode i okoliša u Osijeku, koji zajednički izvode Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Institut Ruđer Bošković iz Zagreba. U srpnju 2022. godine s obitelji seli se u Trogir te je zaposlena u Ministarstvu poljoprivrede, Upravi ribarstva kao viša stručna savjetnica u Odjelu za upravljanje resursima u Ispostavi Split.

Od 2010. godine vanjski je suradnik, predavač iz nastavnih predmeta: Biologija, Kemija, Zaštita okoliša, Goriva i maziva, Osnove higijene, Biologija i ekologija te Poznavanje robe i prehrana I, II i III na Pučkom otvorenom učilištu „Žižić“ u Splitu i Zagrebu.

Izvješ e zaklju no 20-06-2022

Kategorija zaštite	Broj ZP	Kopneni dio	Morski dio	Ukupno
Strogi rezervat	2	2413,57 ha	0,00 ha	2413,57 ha
Nacionalni park	8	76306,88 ha	21651,80 ha	97958,72 ha
Posebni rezervat	80	29725,31 ha	11038,86 ha	40771,96 ha
Park prirode	12	476057,14 ha	18900,95 ha	494996,05 ha
Regionalni park	2	102556,31 ha	0,00 ha	102556,31 ha
Spomenik prirode	78	203,84 ha	0,00 ha	203,83 ha
Zna ajni krajobraz	79	128102,46 ha	9714,55 ha	137817,00 ha
Park šuma	27	2866,10 ha	0,00 ha	2866,10 ha
Spomenik parkovne arhitekture	120	1016,06 ha	0,00 ha	1016,07 ha
Površina zašti enih podru ja unutar drugih zašti enih podru ja *		62684,64 ha	523,86 ha	63216,27 ha
UKUPNO:	408	756562,98 ha	60782,30 ha	817383,35 ha
Postotni udio zašti enih podru ja u površini RH		13,368 %	1,931 %	9,281 %

*Odnosi se na zašti ena podru ja koja se nalaze unutar nekog drugog, ve eg zašti enog podru ja, te se njihove površine preklapaju.

**Mogu a su manja odstupanja u prikazu granica i izra unima površina pojedinih zašti enih podru ja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Zašti ena podru ja po županijama

Sve županije

Površina županije	5656143,658 ha	
Broj zašti enih podru ja	408	
Ukupna površina zaštite	5656143,66 ha	15,556 %
Kopnena površina zaštite	818542,54 ha	14,472 %
Morska površina zaštite	61306,18 ha	1,084 %

Strogi rezervat

Broj zašti enih podru ja: 2 - BIJELE I SAMARSKE STIJENE, HAJDU KI I ROŽANSKI KUKOVI

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	2413,57 ha 0,043 %	2413,57 ha 0,043 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	2413,57 ha 0,043 %	2413,57 ha 0,043 %

Nacionalni park

Broj zaštićenih područja: 8 - BRIJUNI, KORNATI, KRKA, MLJET, PAKLENICA, PLITVIČKA JEZERA, RISNJAK, SJEVERNI VELEBIT

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	76306,88 ha 1,349 %	67232,22 ha 1,189 %
Površina mora:	21651,80 ha 0,383 %	21557,07 ha 0,381 %
Ukupna površina:	97958,69 ha 1,732 %	88789,29 ha 1,570 %

Posebni rezervat

Broj zaštićenih područja: 80 - BABJI ZUB - PONIKVE, BARA DVORINA, BLIZNEC - ŠUMAREV GROB, BREŽULJAK KOD SMEROVIŠA, CRET BANSKI MORAVCI, CRET DUBRAVICA, CRET KONČAR, CRNA MLAKA, CRNI JARKI, EMPRESADA "POD GOSPU", ESMA, ORKOVA UVALA, DATULE - BARBARIGA, DEBELA LIPA - VELIKA REBAR, DUBRAVA - HANZINA - REZERVAT, DUGA KO BRDO, DUNDO, OL DRAŽIBLATO, URUŠA - URUŠA KI PIJESCI, FOJIŠKA - PODPREDOŠICA, GLAVINE - MALA LUKA (KUNTREP), GLAVOTOK, GRADEC - LUKOVICA - REBAR, JADRO - GORNJI TOK, JAPETI, JASTREBARSKI LUGOVI, JELAS RIBNJACI - DIO, KOJE, KOLANJSKO BLATO - BLATO ROGOZA, KONTIJA, KOPAKI RIT - REZERVAT, KOŠLJUN, KRAPJE OL, KUTI, LAUDONOV GAJ, LIMSKI ZALJEV - REZERVAT, LOKRUM, LOKVE U MAJKOVIMA, LOŽE, LUN - DIVLJE MASLINE, MALI BOK - KOROMANA, MALI KALNIK, MALOSTONSKI ZALJEV, MARKOVAK - BISTRA, MIKULI POTOK - VRABEČKA GORA, MODRO OKO I JEZERO DESNE, MOTOVUNSKA ŠUMA, MRKAN, BOBARA I SUPETAR, MUŠKI BUNAR, NOVAKUŠA, OREPAK, PALUD, PANTAN, POD GREDOM, PODPANJ, PRAŠNIK, PRUD, PRVI I GRGUROV KANAL, PUŠINJAK - GORŠICA, RADIŠEVO, RAKITA, RAUCHOVA LUGARNICA - DESNA TRNAVA, SALJSKO POLJE, SAVA - STRMEC, SEKULINA KE PLANINE, STUPNIKI LUG, ŠTIROVA, TUSTI VRH - KREMENJAK, UŠE NERETVE, VAROŠKI LUG, VAROŠKI LUG - ŠUMA, VELIKA DOLINA NA MLJETU, VELIKA PLJEŠIVICA - DRENOVA, VELIKI PAŽUT, VELO I MALO BLATO, VISIBABA - REZERVAT, VRANSKO JEZERO - REZERVAT, VRLJIKA - IZVOR, VUKOVARSKE DUNAVSKE ADE, ZAVIŽAN - BALINOVAC - ZAVIŽANSKA KOSA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	29167,45 ha 0,516 %	29055,55 ha 0,514 %
Površina mora:	11038,86 ha 0,195 %	11038,86 ha 0,195 %
Ukupna površina:	40206,31 ha 0,711 %	40094,41 ha 0,709 %

Park prirode

Broj zaštićenih područja: 12 - BOKOVO, DINARA, KOPARSKO RIT, LASTOVŠKO OTOKOJE, LONJSKO POLJE, MEDVEDNICA, PAPIK, TELAŠIČA, UKA, VELEBIT, VRANSKO JEZERO, ŽUMBERAK - SAMOBORSKO GORJE

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	475986,61 ha 8,415 %	443724,87 ha 7,845 %
Površina mora:	18900,95 ha 0,334 %	18892,57 ha 0,334 %
Ukupna površina:	494887,55 ha 8,750 %	462617,44 ha 8,179 %

Regionalni park

Broj zaštićenih područja: 2 - MOSLAVAČKA GORA, MURA - DRAVA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	102556,31 ha 1,813 %	86153,49 ha 1,523 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	102556,31 ha 1,813 %	86153,49 ha 1,523 %

Spomenik prirode

Broj zaštićenih područja: 78 - AMIŽINA PEŠINA, BARELINE, BEDEKOVI EWE GRABE, BELINA LIPA, BILJSKO GROBLJE - TRAVNJAK, BOR NA CRKVICI U NEREŽIŠU, BRUSNIK, BUDINA LEDENICA, CEROVA KEPEŠINE, CRNA PEŠINA, CRVENO JEZERO, FANTAZIJA, GAVEZNICA - KAMENI VRH, GOLUBNJA A, GORJANOVI EV PRAPORNI PROFIL U VUKOVARU, GRGOSOVA SPILJA, GROMA KA SPILJA, GUP EVA LIPA, HRAST GALŽENJAK, HRASTOVI KOD ŠUMARIJE REPAŠ, HRASTOVI U DJEDOVICI, HRASTOVI U DRENOVCIMA, HRAST U DONJEM VIDOVCU, HRAST U GULJANOVOM DOLCU I, HRAST U GULJANOVOM DOLCU II, HRAST U KAŠTEL GOMILICI, HRAST U RAKITOVCU, HRAST U SVETOM PETRU, HRAST U ŽRNOVU, HUŠNJAKOVO, JABUKA, KESTEN U KOPRIVNICI, KOLA , KRUŠKA U SELCIMA, KUPA - IZVOR, LIVADE ZOVJE, LOKVARKA, MA KOVA PEŠINA, MARKOVA JAMA, MASLINA U KAŠTEL ŠTAFILI U, MEDINA PEŠINA, MEDVIDINA PEŠINA, MO ILJSKA SPILJA, MODRA SPILJA, MODRI - PEŠINA, MODRO JEZERO, OSTROVICA, PELINJA PEŠINA, PETRI EVA PEŠINA, PINCIHOVA JAMA, PINIJE U KAROJBI, PONOR GOTOVŽ, RA A, RUPNICA, RUSKAMEN, SAMOGRADSKA PEŠINA, STANIŠTE TISA NA PAPUKU, STARA STRAŽA, ŠIPUN, ŠUPLJARA, TISA NA HORVATOVIM STUBAMA, TISA U MORAVICAMA, TISA U ŠUPLJAKU, TOPOLE U DRAVSKOJ ŠUMI, VELA DRAGA, VELA SPILJA, VELNA KA GLAVICA, VETERNICA, VINDIJA, VISIBABA - SOLITERNA STIJENA, VRANJA A, VRELA CETINE, VRELA GACKE, VRELO UNE, VRLOVKA, ZAMETSKA PEŠINA, ZELENA ŠPILJA, ZELENI HRAST

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	203,75 ha 0,004 %	203,75 ha 0,004 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	203,75 ha 0,004 %	203,75 ha 0,004 %

Značajni krajobraz

Broj zaštićenih područja: 79 - BADIJA, BARA EVE ŠPILJE, BIJELI POTOCI - KAMENSKO, BILJEG, BRELA, AMBINA, IKOLA, DABARSKO POLJE, DOLINA BLACA, DONJI KAMENJAK I MEDULINSKI ARHIPELAG, DUBRAVA - HANZINA, ERDUT, GACKO POLJE, GAJNA, GORANEC, GORNJI KAMENJAK, GVOZDENOVO - KAMENAR, IMOTSKA JEZERA - GAJ, ISTARSKÉ TOPLICE, JELAS POLJE, JELKUŠ, KALNIK, KAMENIK, KANAL - LUKA, KANJON CETINE, KANJON ZRMANJE, KLEK, KONAVOSKI DVORI, KOTAR - STARI GAJ, KRIŽNICA, KRKA - DONJI TOK, KRKA - GORNJI TOK, LABIN, RABAC I UVALA PRKLOG, LIMSKI ZALJEV, LIPA NA MEDVEDNICI, LISINA, LOPAR, MURA, ODRANSKO POLJE, OŠLJAK (PREKO), PAKLENI OTOCI, PAŠNJAK IVA, PAZINSKI PONOR, PETROVA GORA, PIŠAN, PREDOLAC - ŠIBENICA, PROLOŠKO BLATO, RAVNIK, RIJEKA DUBROVAČKA, RISOVAC - GRABOVAČKA, ROVINJSKI OTOCI I PRIOBALNO PODRUČJE, RUDA, SAPLUNARA, SAVICA, SITSKO-ŽUTSKA OTOK NA SKUPINA, SJEVEROZAPADNI DIO DUGOG OTOKA, SLAPNICA, SLUNJČICA, SOVSKO JEZERO, SUNJSKO POLJE, SUTINA, SUTINSKE TOPLICE, ŠIBEDRO, ŠIRINSKI OTOK, TUROPOLJSKI LUG, UČKA - JUŽNI DIO, UČKA - SJEVERNI DIO, UVALA PRAPRATNO, UVALA STINIVA, UVALA VUČINA, VIDOVA GORA, VIR, VRAŽJI PROLAZ I ZELENI VIR, ZAVRATNICA, ZEČEVO, ZELENJAK - RISVIČKA I CESARSKA GORA, ZELINSKA GLAVA, ZLATNI RAT, ZRČE

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	128041,11 ha 2,264 %	127526,04 ha 2,255 %
Površina mora:	9714,57 ha 0,172 %	9293,82 ha 0,164 %
Ukupna površina:	137755,68 ha 2,436 %	136819,86 ha 2,419 %

Park šuma

Broj zaštićenih područja: 27 - BORIK, BRDO DJED, BRDO SOLINE, BUSOLER, ČIKAT, DONJE ELO, DRAVSKA ŠUMA, GOLUBINJAK, GORNJE ELO, HOBER, JANKOVAC, JAPLENSKI VRH, KANOVCI, KAŠTEJA, KOMRAN, MARJAN, OKIČAN-GRAD, OŠJAK (VELA LUKA), OZALJ-GRAD, POD JAVORI, STRAŽNIK, ŠIJANA, TEPEC-PALANIČKI, TRAKOŠČAN, VELIKA I MALA PETKA, ZLATNI RT - ŠKARABA, ŽUPETNICA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	2851,08 ha 0,050 %	2849,56 ha 0,050 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	2851,08 ha 0,050 %	2849,56 ha 0,050 %

Spomenik parkovne arhitekture

Broj zaštite: 120 - ARBORETUM OPEKA, ARBORETUM TRSTENO, BANSKI DVORI - PARK, BEDEKOVINA GORNJA - PARK OKO DVORCA, BEDNJA - DVIJE LIPE, BEŽANEC - PARK I DRVORED UZ DVORAC, BILJE - PARK OKO DVORCA, BOKOVSKI BOTANIKI VRT KOTIŠINA, BOSILJEVO - PARK UZ STARI GRAD, BOTANIKI VRT FARMACEUTSKO-BIOKEMIJSKOG FAKULTETA, BOTANIKI VRT OSTROG, BOTANIKI VRT PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA, BOŽJAKOVINA - PARK OKO DVORCA, AKOVEC - DVIJE GLICINIJE, AKOVEC - PERIVOJ ZRINSKI, ALINEC - TISA, ARA - EMPRES, EPIN - PARK OKO DVORCA, ERVAR - SKUPINA STABALA, DALJ - PARK POKRAJ PATRIJARŠIJE, DARUVAR - GINKO, DESINI - LIPA, DONJA DUBRAVA - GINKO, DONJI MIHOLJAC - PARK UZ DVORAC, DUBROVNIK - PLATANA, AKOVO - MALI PARK, AKOVO - STROSSMAYEROV PERIVOJ, FILIPJAKOV - PARK FOLCO BORELLI, GORNJA BISTRA - PARK OKO DVORCA, HVAR - EMPRES, ILOK - PARK OKO STAROG GRADA, JALKOVEC - PARK KRAJ DVORCA, JALŽABET - PLATANA, JASTREBARSKO - PARK UZ DVORAC, KARLOVAC - MARMONTOVA ALEJA, KARLOVAC - VRBANI EV PERIVOJ, KAŠTERGA - EMPRES, KAŠTEL LUKŠI - PARK VITTURI, KAŠTEL STARI - PARK UZ HOTEL, KLENOVNIK - PARK OKO DVORCA, KLOKOVEC - PARK OKO DVORCA, KNEŽEVO - PARK OKO DVORCA, KORULA - DRVORED EMPRESA, KORULA - PARK FORETI, KRIŽEVCI - PARK KRAJ OŠ "VLADIMIR NAZOR", KRIŽEVCI - PARK KRAJ POLJOPRIVREDNE ŠKOLE, KRIŽOVLJANGRAD - PARK UZ DVORAC, KUTJEVO - PARK OKO DVORCA, LABIN - DVIJE GLICINIJE, LIPIK - LJEILIŠNI PARK, LUG SAMOBORSKI - PARK OKO DVORCA, LUŽNICA - PARK OKO DVORCA, MARIJA BISTRICA - PARK UZ DVORAC, MARTIJANEC - PARK OKO DVORCA, MILJANA - PARK OKO DVORCA, MIRKOVEC - PARK UZ DVORAC, NAŠICE - PARK OKO DVORCA, NEDELIŠE - PLATANA, NOSKOVAKA DUBRAVA - SKUPINA STABALA, NOVI MAROF - BOLNIKI PARK, NUŠTAR - PARK OKO DVORCA, OPATIJA - PARK ANGIOLINA, OPATIJA - PARK MARGARITA, OPATIJA - PERIVOJ SV. JAKOVA, OREBI - SKUPINA EMPRESA, OROSLAVJE DONJE - PARK OKO DVORCA, OSIJEK - PARK KRALJA PETRA KREŠIMIRA IV., OSIJEK - PERIVOJ KRALJA TOMISLAVA, PETRINJA - STROSSMAYEROVO ŠETALIŠTE, POREČ - SKUPINA STABALA, PRIBISLAVEC - MAGNOLIJA, ROVINJ - DRVORED EMPRESA, SAMOBOR - PARK BISTRAC, SAMOBOR - PARK MOJMIR, SAMOBOR - PARK U LANGOVOJ 39, SAMOBOR - TISA, SELNICA - PARK OKO DVORCA, SEVERIN NA KUPI - PARK UZ DVORAC, SLATINA - MAMUTOVAC, SLATINA - PARK IZA ZGRADE SKUPŠTINE, SOLIN - MOVARNI EMPRES, STUBIKI GOLUBOVEC - PARK UZ DVORAC, SUHOPOLJE - PARK OKO DVORCA, SVETI URBAN - DVIJE PLATANE, ŠAULOVEC - PARK OKO DVORCA, TENJA - PARK OKO DVORCA, TRENKOVO - PARK OKO DVORCA, TROGIR - PARK GARAGNIN - FANFOGNA, TRSTENO - PLATANA I, TRSTENO - PLATANA II, VALPOVO - PARK OKO DVORCA, VARAŽDIN - PLATANA, VARAŽDINSKE TOPLICE - LIPE, VARAŽDINSKE TOPLICE - LJEILIŠNI PARK, VARAŽDINSKO GROBLJE, VELEBITSKI BOTANIKI VRT, VELIKI BUKOVEC - PARK UZ DVORAC, VIDOVEC - PARK OKO DVORCA, VIROVITICA - PARK OKO DVORCA, VRSAR - SKUPINA STABALA, VUETINEC - TULIPANOVAC, ZADAR - PARK VLADIMIRA NAZORA, ZAGREB - LEUSTEKOV PARK, ZAGREB - MALLINOV PARK, ZAGREB -

MAMUTOVAC II, ZAGREB - PARK JOSIPA JURJA STROSSMAYERA,
 ZAGREB - PARK KRALJA PETRA KREŠIMIRA IV., ZAGREB - PARK
 KRALJA PETRA SVA I A, ZAGREB - PARK KRALJA TOMISLAVA,
 ZAGREB - PARK MAKSIMIR, ZAGREB - PARK OPATOVINA, ZAGREB -
 PARK RIBNJAK, ZAGREB - PARK U JURJEVSKOJ 27, ZAGREB - PARK
 U JURJEVSKOJ 30, ZAGREB - PARK UZ DVORAC JUNKOVI , ZAGREB
 - PARK ZRINJEVAC, ZAGREB - PERIVOJ SRPANJSKIH ŽRTAVA,
 ZAGREB - VRT U PRILAZU GJURE DEŽELI A, ŽIVOGOŠ E -
 EMPRESI KOD SAMOSTANA, ŽIVOGOŠ E - EMPRESI NA GROBLJU

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	1015,78 ha 0,018 %	1015,78 ha 0,018 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	1015,78 ha 0,018 %	1015,78 ha 0,018 %

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

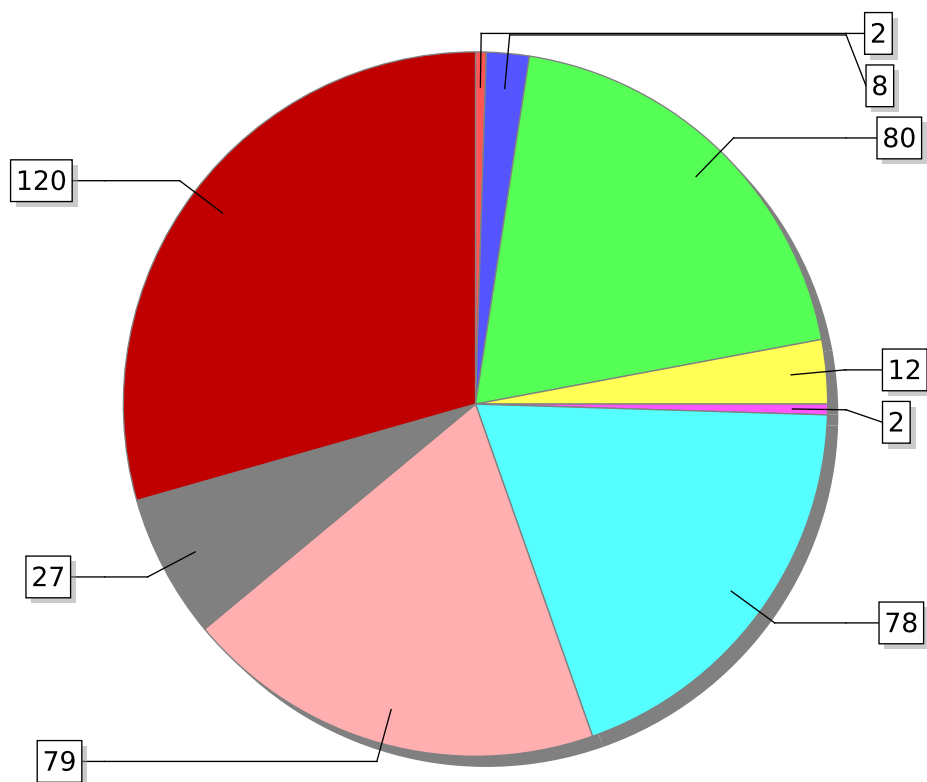
Raspodjela zaštiti enih područja po kategorijama

Broj zaštiti enih područja i ukupna površina po kategorijama zaštite

Kategorija zaštite	Broj ZP	Apsolutna površina	Realna površina
Strogi rezervat	2	2413,57 ha 0,027 % RH	2413,57 ha 0,03 % RH
Nacionalni park	8	97958,72 ha 1,112 % RH	96661,09 ha 1,10 % RH
Posebni rezervat	80	40771,99 ha 0,463 % RH	40485,19 ha 0,46 % RH
Park prirode	12	494996,05 ha 5,620 % RH	463722,90 ha 5,27 % RH
Regionalni park	2	102556,31 ha 1,164 % RH	101845,37 ha 1,16 % RH
Spomenik prirode	78	203,85 ha 0,002 % RH	187,36 ha 0,00 % RH
Značajni krajobraz	79	137817,01 ha 1,565 % RH	117725,33 ha 1,34 % RH
Park šuma	27	2866,10 ha 0,033 % RH	2864,58 ha 0,03 % RH
Spomenik parkovne arhitekture	120	1016,11 ha 0,012 % RH	921,67 ha 0,01 % RH
UKUPNO	408	880599,71 ha 9,999 % RH	826827,07 ha 9,39 % RH

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštiti enih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

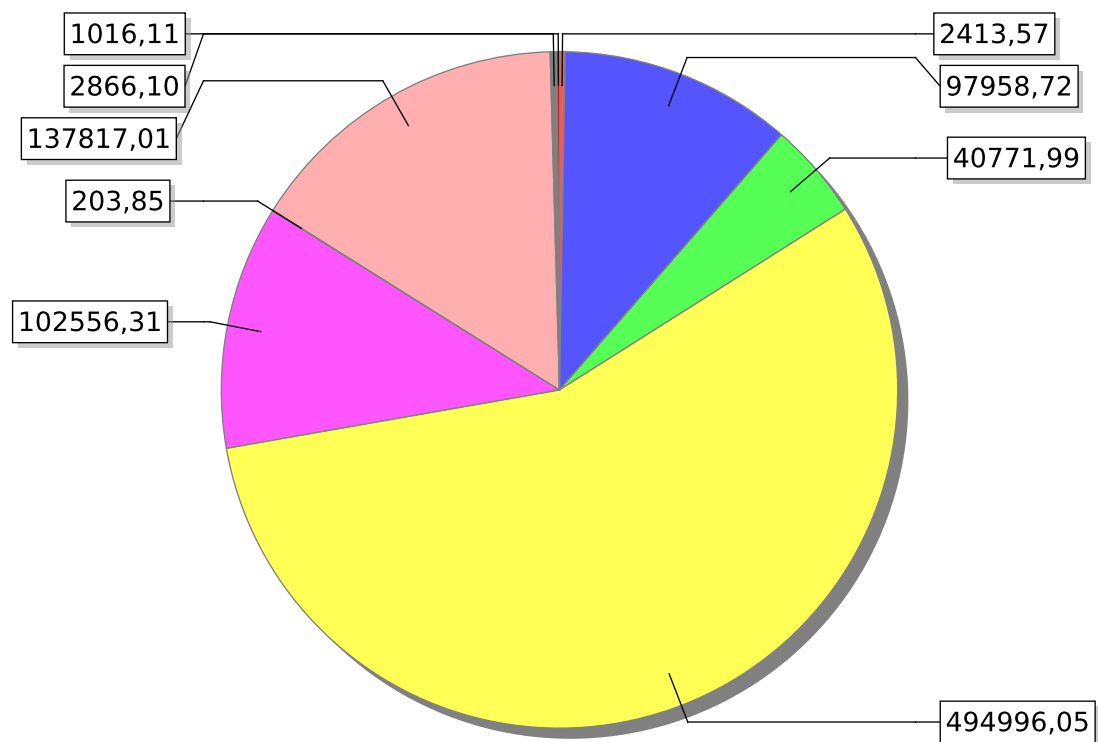
Raspodjela broja zaštićenih područja po kategorijama

- Strogi rezervat 2 (0,49%)
- Nacionalni park 8 (1,96%)
- Posebni rezervat 80 (19,61%)
- Park prirode 12 (2,94%)
- Regionalni park 2 (0,49%)
- Spomenik prirode 78 (19,12%)
- Značajni krajobraz 79 (19,36%)
- Park šuma 27 (6,62%)
- Spomenik parkovne arhitekture 120 (29,41%)

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

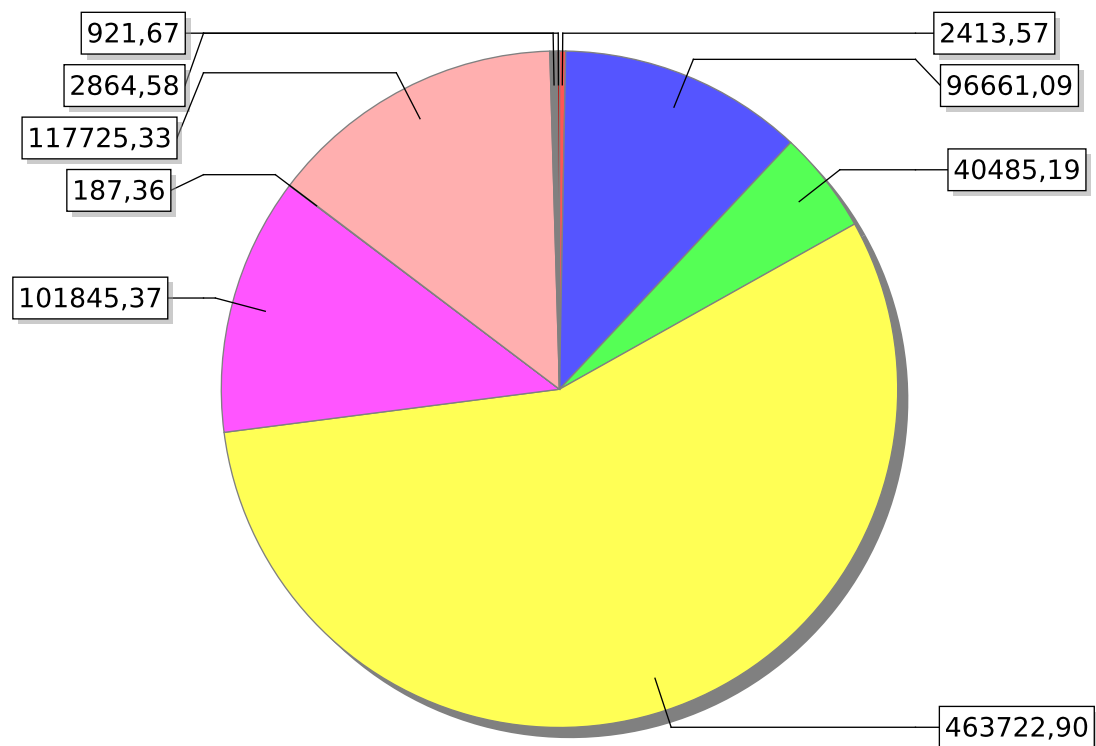
Raspodjela apsolutnih površina zaštićenih područja po kategorijama

- Strogi rezervat 2413,57 ha (0,27%)
- Nacionalni park 97958,72 ha (11,12%)
- Posebni rezervat 40771,99 ha (4,63%)
- Park prirode 494996,05 ha (56,21%)
- Regionalni park 102556,31 ha (11,65%)
- Spomenik prirode 203,85 ha (0,02%)
- Značajni krajobraz 137817,01 ha (15,65%)
- Park šuma 2866,10 ha (0,33%)
- Spomenik parkovne arhitekture 1016,11 ha (0,12%)

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Raspodjela realnih površina zaštićenih područja po kategorijama

- Strogi rezervat 2413,57 ha (0,29%)
- Nacionalni park 96661,09 ha (11,69%)
- Posebni rezervat 40485,19 ha (4,90%)
- Park prirode 463722,90 ha (56,08%)
- Regionalni park 101845,37 ha (12,32%)
- Spomenik prirode 187,36 ha (0,02%)
- Značajni krajobraz 117725,33 ha (14,24%)
- Park šuma 2864,58 ha (0,35%)
- Spomenik parkovne arhitekture 921,67 ha (0,11%)

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Zašti ena podru ja po kategorijama

Broj zašti enih podru ja: 408

Ukupna površina zaštite: 880600 ha

Kopnena površina zaštite: 819248 ha

Morska površina zaštite: 61306 ha

Bjelovarsko-bilogorska

Površina županije: 263881 ha

Broj zašti enih podru ja: 3 - DARUVAR - GINKO, MOSLAVA KA GORA, ESMA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	6909,70 ha 2,618 %	6909,70 ha 2,618 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	6909,70 ha 2,618 %	6909,70 ha 2,618 %

Brodsko-posavska

Površina županije: 202761 ha

Broj zaštićenih područja: 9 - JELAS POLJE, GAJNA, LONJSKO POLJE, JELAS RIBNJACI - DIO, PRAŠNIK, MUŠKI BUNAR, BARA DVORINA, SOVSKO JEZERO, PAŠNJAK IVA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	24430,62 ha 12,049 %	24298,14 ha 11,984 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	24430,62 ha 12,049 %	24298,14 ha 11,984 %

Dubrova ko-neretvanska

Površina županije: 177926 ha

Broj zaštićenih područja: 41 - KORČULA - PARK FORETI, DUBROVNIK - PLATANA, KORČULA - DRVORED EMPRESA, RIJEKA DUBROVA KA, TRSTENO - PLATANA II, MALOSTONSKI ZALJEV, KONAOSKI DVORI, GROMA KA SPILJA, HRAST U ŽRNOVU, RAČA, ŠIPUN, TRSTENO - PLATANA I, KOČIJE, LASTOVSKO OTOKOJE, VELA SPILJA, MLJET, EMPRESADA "POD GOSPU", OŠJAK (VELA LUKA), UŠE NERETVE, UVALA VUČINA, LOKRUM, MRKAN, BOBARA I SUPETAR, VELIKA I MALA PETKA, DONJE ČELO, UVALA PRAPRATNO, BADIJA, ARBORETUM TRSTENO, GORNJE ČELO, SAPLUNARA, VELIKA DOLINA NA MLJETU, HOBER, LOKVE U MAJKOVIMA, PRUD, MOŠLIJSKA SPILJA, PREDOLAC - ŠIBENICA, POD GREDOM, OREPAK, OREBI - SKUPINA EMPRESA, ARARA - EMPRES, KUTI, MODRO OKO I JEZERO DESNE

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	20621,15 ha 11,590 %	20606,92 ha 11,582 %
Površina mora:	22715,15 ha 12,767 %	22715,15 ha 12,767 %
Ukupna površina:	43336,30 ha 24,356 %	43322,07 ha 24,348 %

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Grad Zagreb

Površina županije: 64125 ha

Broj zaštićenih područja: 31 - BOTANIČKI VRT PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA, ZAGREB - PARK JOSIPA JURJA STROSSMAYERA, ZAGREB - PARK OPATOVINA, ZAGREB - PARK ZRINJEVAC, GORANEC, ZAGREB - MAMUTOVAC II, VETERNICA, ZAGREB - VRT U PRILAZU GJURE DEŽELIĆA, ZAGREB - PARK U JURJEVSKOJ 27, ZAGREB - LEUSTEKOV PARK, ZAGREB - PARK MAKSIMIR, ZAGREB - PARK UZ DVORAC JUNKOVIĆ, MEDVEDNICA, ZAGREB - PARK KRALJA PETRA SVAJLIČIĆA, ZAGREB - PERIVOJ SRPANJSKIH ŽRTAVA, TUSTI VRH - KREMENJAK, ZAGREB - PARK KRALJA PETRA KREŠIMIRA IV., SAVICA, ZAGREB - PARK KRALJA TOMISLAVA, ZAGREB - MALLINOV PARK, ZAGREB - PARK U JURJEVSKOJ 30, BLIZNEC - ŠUMAREV GROB, MIKULIĆ POTOK - VRABEČKA GORA, BABJI ZUB - PONIKVE, LIPA NA MEDVEDNICI, GRAČEC - LUKOVICA - REBAR, MARKOVAČAK - BISTRA, RAUCHOVA LUGARNICA - DESNA TRNAVA, BOTANIČKI VRT FARMACEUTSKO-BIOKEMIJSKOG FAKULTETA, ZAGREB - PARK RIBNJAK, PUŠINJAK - GORŠČICA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	10419,24 ha 16,248 %	9379,62 ha 14,627 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	10419,24 ha 16,248 %	9379,62 ha 14,627 %

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Istarska

Površina županije: 281532 ha

Broj zaštićenih područja: 35 - KONTIJA, FANTAZIJA, LIMSKI ZALJEV, LABIN, RABAC I UVALA PRKLOG, DATULE - BARBARIGA, BARELINE, VRSAR - SKUPINA STABALA, ERVAR - SKUPINA STABALA, LABIN - DVIJE GLICINIJE, MARKOVA JAMA, DONJI KAMENJAK I MEDULINSKI ARHIPELAG, UVALA - SJEVERNI DIO, POREČ - SKUPINA STABALA, PINCINOVA JAMA, ROVINJ - DRVORED EMPRESA, BUSOLER, GORNJI KAMENJAK, LIMSKI ZALJEV - REZERVAT, BRIJUNI, ZLATNI RT - ŠKARABA, BRDO SOLINE, KAŠTEJA, PALUD, ROVINJSKI OTOCI I PRIOBALNO PODRUČJE, PINIJE U KAROJBI, LISINA, VELA DRAGA, PIČAN, ŠIJANA, MOTOVUNSKA ŠUMA, ISTARSKE TOPLICE, UVALA, PAZINSKI PONOR, UVALA - JUŽNI DIO, KAŠČERGA - EMPRESA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	15885,51 ha 5,643 %	15517,26 ha 5,512 %
Površina mora:	4309,81 ha 1,531 %	3889,06 ha 1,381 %
Ukupna površina:	20195,32 ha 7,173 %	19406,32 ha 6,893 %

Karlovačka

Površina županije: 362587 ha

Broj zaštićenih područja: 16 - OZALJ-GRAD, CRET BANSKI MORAVCI, ŽUMBERAK - SAMOBORSKO GORJE, VRLOVKA, VISIBABA - SOLITERNA STIJENA, PLITVIČKA JEZERA, SLUNJČICA, KARLOVAC - MARMONTOVA ALEJA, BOSILJEVO - PARK UZ STARI GRAD, BILJEG, BARAČEVE ŠPILJE, KARLOVAC - VRBANIČEV PERIVOJ, KLEK, PETROVA GORA, BIJELE I SAMARSKÉ STIJENE, CRNA MLAKA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	14235,02 ha 3,926 %	14235,02 ha 3,926 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	14235,02 ha 3,926 %	14235,02 ha 3,926 %

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Koprivni ko-križeva ka

Površina županije: 174758 ha

Broj zašti enih područja: 17 - ŽUPETNICA, MURA, CRNI JARKI, KRIŽEVCI - PARK KRAJ OŠ "VLADIMIR NAZOR", DUGA KO BRDO, JELKUŠ, BORIK, MALI KALNIK, KALNIK, LIVADE ZOVJE, KESTEN U KOPRIVNICI, MURA - DRAVA, AMBINA, VELIKI PAŽUT, KRIŽEVCI - PARK KRAJ POLJOPRIVREDNE ŠKOLE, UR EVA KI PIJESCI, HRASTOVI KOD ŠUMARIJE REPAŠ

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	20397,79 ha 11,672 %	19828,96 ha 11,347 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	20397,79 ha 11,672 %	19828,96 ha 11,347 %

Krapinsko-zagorska

Površina županije: 122919 ha

Broj zašti enih područja: 22 - MIRKOVEC - PARK UZ DVORAC, STUBI KI GOLUBOVEC - PARK UZ DVORAC, OROSLAVJE DONJE - PARK OKO DVORCA, SELNICA - PARK OKO DVORCA, ZELINSKA GLAVA, BEDEKOV INA GORNJA - PARK OKO DVORCA, MARIJA BISTRICA - PARK UZ DVORAC, TISA NA HORVATOVIM STUBAMA, GUP EVA LIPA, HRAST GALŽENJAK, DESINI - LIPA, MEDVEDNICA, ZELENJAK - RISVI KA I CESARSKA GORA, HUŠNJAKOVO, BEŽANEC - PARK I DRVORED UZ DVORAC, MILJANA - PARK OKO DVORCA, LIPA NA MEDVEDNICI, KLOKOVEC - PARK OKO DVORCA, SUTINSKE TOPLICE, MARKOV AK - BISTRA, RAUCHOVA LUGARNICA - DESNA TRNAVA, PUŠINJAK - GORŠ ICA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	6017,61 ha 4,896 %	5915,88 ha 4,813 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	6017,61 ha 4,896 %	5915,88 ha 4,813 %

*Mogu a su manja odstupanja u prikazu granica i izra unima površina pojedinih zašti enih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Li ko-senjska

Površina županije: 535359 ha

Broj zaštićenih područja: 32 - ZAVIŽAN - BALINOVAC - ZAVIŽANSKA KOSA, HAJDUKI I ROŽANSKI KUKOVI, ZAVRATNICA, OSTROVICA, GOLUBNJA A, PEELINJA PEINA, PETRIEVA PEINA, BUDINA LEDENICA, CRNA PEINA, PLITVIKA JEZERA, ZR E, RISOVAC - GRABOVA A, GACKO POLJE, LUN - DIVLJE MASLINE, VELEBIT, LAUDONOV GAJ, PAKLENICA, VELEBITSKI BOTANIKI VRT, SJEVERNI VELEBIT, VISIBABA - REZERVAT, BIJELI POTOCI - KAMENSKO, VELNA KA GLAVICA, VRELA GACKE, VELIKA PLJEŠIVICA - DRENOVA A, ŠTIROVA A, ORKOVA UVALA, ŠUPLJARA, SAMOGRADSKA PEINA, MEDINA PEINA, AMIDŽINA PEINA, DABARSKO POLJE, KOLANJSKO BLATO - BLATO ROGOZA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	188382,05 ha 35,188 %	170778,63 ha 31,900 %
Površina mora:	108,85 ha 0,020 %	100,47 ha 0,019 %
Ukupna površina:	188490,89 ha 35,208 %	170879,09 ha 31,919 %

Meimurska

Površina županije: 72878 ha

Broj zaštićenih područja: 11 - MURA, AKOVEC - PERIVOJ ZRINSKI, NEDELIŠE - PLATANA, DONJA DUBRAVA - GINKO, AKOVEC - DVIJE GLICINIJE, HRAST U DONJEM VIDOVCU, VUETINEC - TULIPANOVAC, BEDEKOVI EVE GRABE, MURA - DRAVA, PRIBISLAVEC - MAGNOLIJA, SVETI URBAN - DVIJE PLATANE

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	31444,79 ha 43,147 %	17007,32 ha 23,337 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	31444,79 ha 43,147 %	17007,32 ha 23,337 %

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Osje ko-baranjska

Površina županije: 414995 ha

Broj zaštićenih područja: 19 - BILJE - PARK OKO DVORCA, PODPANJ, TENJA - PARK OKO DVORCA, AKOVO - MALI PARK, AKOVO - STROSSMAYEROV PERIVOJ, OSIJEK - PARK KRALJA PETRA KREŠIMIRA IV., MURA - DRAVA, KOPA KI RIT, DONJI MIHOLJAC - PARK UZ DVORAC, BILJSKO GROBLJE - TRAVNJAK, KNEŽEVO - PARK OKO DVORCA, NAŠICE - PARK OKO DVORCA, VALPOVO - PARK OKO DVORCA, EPIN - PARK OKO DVORCA, PAPUK, DALJ - PARK POKRAJ PATRIJARŠIJE, ERDUT, OSIJEK - PERIVOJ KRALJA TOMISLAVA, KOPA KI RIT - REZERVAT

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	55680,24 ha 13,417 %	49532,08 ha 11,936 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	55680,24 ha 13,417 %	49532,08 ha 11,936 %

Požeško-slavonska

Površina županije: 182187 ha

Broj zaštićenih područja: 8 - TRENKOVO - PARK OKO DVORCA, LIPIK - LIJEŠNI PARK, KUTJEVO - PARK OKO DVORCA, JANKOVAC, STANIŠTE TISA NA PAPUKU, SEKULINA KE PLANINE, PAPUK, SOVSKO JEZERO

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	19027,56 ha 10,444 %	19027,32 ha 10,444 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	19027,56 ha 10,444 %	19027,32 ha 10,444 %

*Moguće su manja odstupanja u prikazu granica i izračunima površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Primorsko-goranska

Površina županije: 358928 ha

Broj zaštićenih područja: 33 - PONOR GOTOVŽ, KUPA - IZVOR, POD JAVORI, PRVI I GRGUROV KANAL, LOKVARKA, HRAST U SVETOM PETRU, TISA U MORAVICAMA, ZAMETSKA PEŠINA, DEBELA LIPA - VELIKA REBAR, HRAST U GULJANOVOM DOLCU I, JAPLEŠKI VRH, LOPAR, DUNDO, FOJIŠKA - PODPREDOŠČICA, IKAT, KOMRAR, KOŠLJUN, OPATIJA - PARK ANGIOLINA, GLAVOTOK, OPATIJA - PERIVOJ SV. JAKOVA, MALI BOK - KOROMANA, GLAVINE - MALA LUKA (KUNTREP), RISNJAK, HRAST U GULJANOVOM DOLCU II, LISINA, KAMAŠNIK, GOLUBINJAK, VRAŽJI PROLAZ I ZELENI VIR, UŠKA, SEVERIN NA KUPI - PARK UZ DVOR, UŠKA - JUŽNI DIO, OPATIJA - PARK MARGARITA, BIJELE I SAMARSKÉ STIJENE

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	21652,30 ha 6,032 %	21635,81 ha 6,028 %
Površina mora:	4470,70 ha 1,246 %	4470,70 ha 1,246 %
Ukupna površina:	26123,00 ha 7,278 %	26106,51 ha 7,273 %

Sisa ko-moslavačka

Površina županije: 446612 ha

Broj zaštićenih područja: 13 - ODRANSKO POLJE, KRAPJEŠPOL, CRETŠONMOVAR, SUNJSKO POLJE, PETRINJA - STROSSMAYEROVO ŠETALIŠTE, LONJSKO POLJE, MOSLAVAČKA GORA, RAKITA, ŠPOL DRAŽIBLATO, KOTAR - STARI GAJ, BRDO DJED, PETROVA GORA, TUROPOLJSKI LUG

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	92253,64 ha 20,656 %	92078,83 ha 20,617 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	92253,64 ha 20,656 %	92078,83 ha 20,617 %

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Splitsko-dalmatinska

Površina županije: 453819 ha

Broj zaštićenih područja: 42 - VIDOVA GORA, DINARA, TROGIR - PARK GARAGNIN - FANFOGNA, HRAST U KAŠTEL GOMILICI, SOLIN - MOVARNI EMPRES, ŽIVOGOŠE - EMPRESI NA GROBLJU, ŽIVOGOŠE - EMPRESI KOD SAMOSTANA, MEDVIDINA PEJINA, BOR NA CRKVICI U NEREŽIŠU, KRUŠKA U SELCIMA, KOLA, KANJON CETINE, MARJAN, DOLINA BLACA, PANTAN, UVALA STINIVA, RUDA, ZEJEVO, RAVNIK, JABUKA, BRELA, RUSKAMEN, PAKLENI OTOCI, ZLATNI RAT, MODRA SPILJA, BRUSNIK, KAŠTEL STARI - PARK UZ HOTEL, ŠEDRO, KAŠTEL LUKŠI - PARK VITTURI, CRVENO JEZERO, MODRO JEZERO, HVAR - EMPRES, BIOKOVO, BIOKOVSKI BOTANIČKI VRT KOTIŠINA, SUTINA, VRLJIKA - IZVOR, PROLOŠKO BLATO, VRANJAČA, MASLINA U KAŠTEL ŠTAFILIU, BOTANIČKI VRT OSTROG, IMOTSKA JEZERA - GAJ, JADRO - GORNJI TOK

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	71596,74 ha 15,776 %	71527,25 ha 15,761 %
Površina mora:	20,34 ha 0,004 %	20,34 ha 0,004 %
Ukupna površina:	71617,08 ha 15,781 %	71547,58 ha 15,766 %

Šibensko-kninska

Površina županije: 298343 ha

Broj zaštićenih područja: 13 - KRKA - GORNJI TOK, DINARA, KORNATI, KANAL - LUKA, STARA STRAŽA, SITSKO-ŽUTSKA OTOK NA SKUPINA, IKOLA, KRKA - DONJI TOK, VELEBIT, GVOZDENOVO - KAMENAR, KRKA, VRANSKO JEZERO, VRELA CETINE

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	60052,46 ha 20,129 %	47883,24 ha 16,050 %
Površina mora:	25115,27 ha 8,418 %	25020,53 ha 8,387 %
Ukupna površina:	85167,72 ha 28,547 %	72903,77 ha 24,436 %

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Varaždinska

Površina županije: 126117 ha

Broj zaštićenih područja: 26 - DRAVSKA ŠUMA, ŠAULOVEC - PARK OKO DVORCA, KRIŽOVLJANGRAD - PARK UZ DVORAC, BANSKI DVORI - PARK, JALKOVEC - PARK KRAJ DVORCA, TOPOLE U DRAVSKOJ ŠUMI, TRAKOŠĆAN, KALNIK, ALINEC - TISA, VARAŽDIN - PLATANA, VARAŽDINSKE TOPLICE - LIPE, JALŽABET - PLATANA, BELINA LIPA, MURA - DRAVA, MAJKOVA PEKARINA, VARAŽDINSKO GROBLJE, VINDIJA, VIDOVEC - PARK OKO DVORCA, MARTIJANEC - PARK OKO DVORCA, VELIKI BUKOVEC - PARK UZ DVORAC, ARBORETUM OPEKA, NOVI MAROF - BOLNIČKI PARK, GAVEZNICA - KAMENI VRH, BEDNJA - DVIJE LIPE, VARAŽDINSKE TOPLICE - LJEBILIŠNI PARK, KLENOVNIK - PARK OKO DVORCA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	11808,70 ha 9,363 %	11696,96 ha 9,275 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	11808,70 ha 9,363 %	11696,96 ha 9,275 %

Viroviti ko-podravska

Površina županije: 202234 ha

Broj zaštićenih područja: 15 - RUPNICA, JELKUŠ, SLATINA - PARK IZA ZGRADE SKUPŠTINE, SLATINA - MAMUTOVAC, HRASTOVI U DJEDOVICI, MURA - DRAVA, KRIŽNICA, NOSKOVAČKA DUBRAVA - SKUPINA STABALA, VIROVITICA - PARK OKO DVORCA, JANKOVAC, ŠIRINSKI OTOK, SUHOPOLJE - PARK OKO DVORCA, VIR, SEKULINAČKE PLANINE, PAPUK

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	35017,42 ha 17,315 %	33180,04 ha 16,407 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	35017,42 ha 17,315 %	33180,04 ha 16,407 %

*Moguća su manja odstupanja u prikazu granica i izražavanju površina pojedinih zaštićenih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

Vukovarsko-srijemska

Površina županije: 245086 ha

Broj zaštićenih područja: 8 - KANOVCI, RADIŠEVO, ILOK - PARK OKO STAROG GRADA, GORJANOVIČEV PRAPORNI PROFIL U VUKOVARU, HRASTOVI U DRENOVCIMA, LOŽE, NUŠTAR - PARK OKO DVORCA, VUKOVARSKE DUNAVSKE ADE

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	262,34 ha 0,107 %	262,34 ha 0,107 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	262,34 ha 0,107 %	262,34 ha 0,107 %

Zadarska

Površina županije: 364659 ha

Broj zaštićenih područja: 20 - MODRIČKE PEŠINE, VELO I MALO BLATO, CEROVAČKE PEŠINE, ZADAR - PARK VLADIMIRA NAZORA, ZELENI HRAST, ZRČE, TELAŠIĆICA, DUBRAVA - HANZINA, KANJON ZRMANJE, SALJSKO POLJE, SJEVEROZAPADNI DIO DUGOG OTOKA, DUBRAVA - HANZINA - REZERVAT, OŠLJAK (PREKO), VELEBIT, FILIPJAKOV - PARK FOLCO BORELLI, PAKLENICA, VRANSKO JEZERO, VRANSKO JEZERO - REZERVAT, VRELO UNE, KOLANJSKO BLATO - BLATO ROGOZA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	74571,01 ha 20,450 %	67215,67 ha 18,432 %
Površina mora:	4493,73 ha 1,232 %	4493,73 ha 1,232 %
Ukupna površina:	79064,74 ha 21,682 %	71709,39 ha 19,665 %

Zagreba ka

Površina županije: 305989 ha

Broj zašti enih područja: 34 - JAPETI , LUG SAMOBORSKI - PARK OKO DVORCA, ODRANSKO POLJE, STUPNI KI LUG, OKI -GRAD, NOVAKUŠA, SAMOBOR - PARK BISTRAC, ZELINSKA GLAVA, GORNJA BISTRA - PARK OKO DVORCA, ŽUMBERAK - SAMOBORSKO GORJE, GRGOSOVA SPILJA, SAMOBOR - TISA, HRAST U RAKITOVCU, MEDVEDNICA, TEPEC-PALA NIK, LONJSKO POLJE, SAVA - STRMEC, SAMOBOR - PARK U LANGOVOJ 39, SLAPNICA, BREŽULJAK KOD SMEROVIŠ A, LUŽNICA - PARK OKO DVORCA, CRET DUBRAVICA, SAMOBOR - PARK MOJMIR, STRAŽNIK, ESMA, VAROŠKI LUG, JASTREBARSKO - PARK UZ DVORAC, MARKOV AK - BISTRA, VAROŠKI LUG - ŠUMA, JASTREBARSKI LUGOVI, TISA U ŠUPLJAKU, TUROPOLJSKI LUG, BOŽJAKOVINA - PARK OKO DVORCA, CRNA MLAKA

	Apsolutna površina	Realna površina
Površina kopna:	37876,63 ha 12,378 %	37343,39 ha 12,204 %
Površina mora:	0,00 ha 0,000 %	0,00 ha 0,000 %
Ukupna površina:	37876,63 ha 12,378 %	37343,39 ha 12,204 %

*Mogu a su manja odstupanja u prikazu granica i izra unima površina pojedinih zašti enih područja uslijed promjena nastalih zbog primjene novih podloga i novog Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) Državne geodetske uprave.

PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE VRANSKO JEZERO

3. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

- Granice**
 - granica Parka prirode Vransko jezero
 - granica Posjednog ambisloškog rezervata
 - lokalna granica
- Zaštićeni dijelovi prirode**
 - Posjedni ambisloški rezervat
- Kulturno-povijesna baština**
 - arheološko područje
 - arheološki ostaci i lokaliteti - kopneni
 - građevinski sklop
 - civilna građevina
 - sakralna građevina
 - spomenik (memorijalni) objekt
 - etnološka područja
 - etnološka građevina
 - minera
 - most
- Područja posebnih ograničenja u korištenju**
 - Krapobraz
 - velikezi
- Vode**
 - izvoriste
 - vođaštinski područje - I. zona zaštite
 - vođaštinski područje - II. zona zaštite
 - poplavno područje
 - izotomelioracija
 - vodotoci
- Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite**
 - dušična obnova (izvata DPUs)
- Područja nacionalne ekološke mreže**
 - međunarodno važna područja za štitu svjetske i starije tipove
 - međunarodno važna područja za ptice

 REPUBLIKA HRVATSKA		
PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE VRANSKO JEZERO		
Način kartografskog prikaza: UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA		
Broj kartografskog prikaza: 3	Mjerilo kartografskog prikaza: 1 : 25 000	Datum: 28.06.2011
Datum: 28.06.2011	Datum: 09.05.2011	Datum: 09.05.2011
Područje odgovorno za provedbu plana:	Područje odgovorno za provedbu plana:	Područje odgovorno za provedbu plana:
Ministarstvo graditeljstva i prostorne uređenja Zavod za prostorno planiranje Zadar Zadar Zadar	Ministarstvo zaštite okoliša i prostorne uređenja Zavod za prostorno planiranje Zadar Zadar Zadar	Ministarstvo zaštite okoliša i prostorne uređenja Zavod za prostorno planiranje Zadar Zadar Zadar
Datum: 28.06.2011	Datum: 28.06.2011	Datum: 28.06.2011
Datum: 28.06.2011	Datum: 28.06.2011	Datum: 28.06.2011
Datum: 28.06.2011	Datum: 28.06.2011	Datum: 28.06.2011
Datum: 28.06.2011	Datum: 28.06.2011	Datum: 28.06.2011

**PROSTORNI PLAN
PARKA PRIRODE
VRANSKO JEZERO**

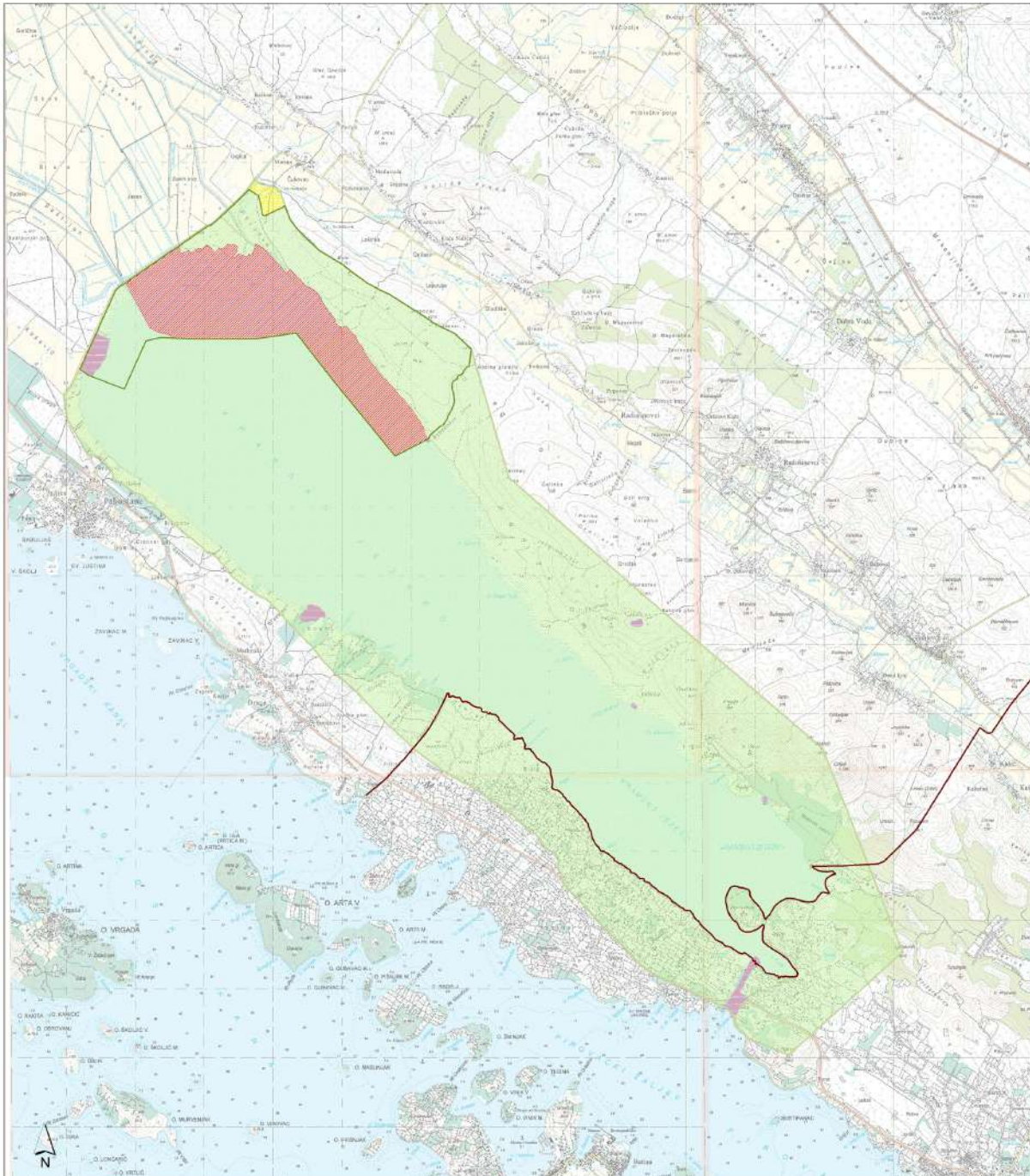
4. ZONACIJA PARKA

Granice

- granica Parka prirode Vransko jezero
- granica Posednog ornitološkog rezervata
- županijska granica

Zonacija

- zona stroge zaštite
- zona štitne zaštite
- zona korištenja - naselja
- zona korištenja - područja s funkcijom privatna posjeda

	REPUBLIKA HRVATSKA
Naslov prostornog plana: PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE VRANSKO JEZERO	
Naslov tematskog projekta: ZONACIJA PARKA	
Broj tematskog projekta: 4	Skala tematskog projekta: 1 : 25 000
Oznaka na terenu: Plan: Prostorni prostorni planovi; Nastavak izvornog plana s posrednim odobrenjem (plan); UN 10: 3809; 5511; 5511; 5512	
Javna isprava: 1045/2011	Datum izdavanja: 17.08.2011.
Ustavna odobrenja za provedbu javne isprave: MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	Odgovorni osoba za provedbu javne isprave: Zemljna mislija Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
Ustavna odobrenja za provedbu javne isprave: MINISTARSTVO PROMETA, TURIZMA I PROSTORNOG UREĐENJA	Odgovorni osoba za provedbu javne isprave: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
Priprema vodostajsko je izdaje Plan: MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	Priprema vodostajsko je izdaje Plan: MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA
MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA ZAVOD ZA PROSTORNO PLANIRANJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	Odgovorni osoba: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	Odgovorni osoba: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	Odgovorni osoba: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	Odgovorni osoba: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	Odgovorni osoba: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	Odgovorni osoba: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	Odgovorni osoba: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	Odgovorni osoba: Sanjica Mihara Ana Mihalj-Turk, dipl. ing. arh.
Štamparstvo: MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	Štamparstvo: MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA
PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA
PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA
PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA
PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA
PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA	MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA
PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE	ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZADARSKA ŽUPANIJE

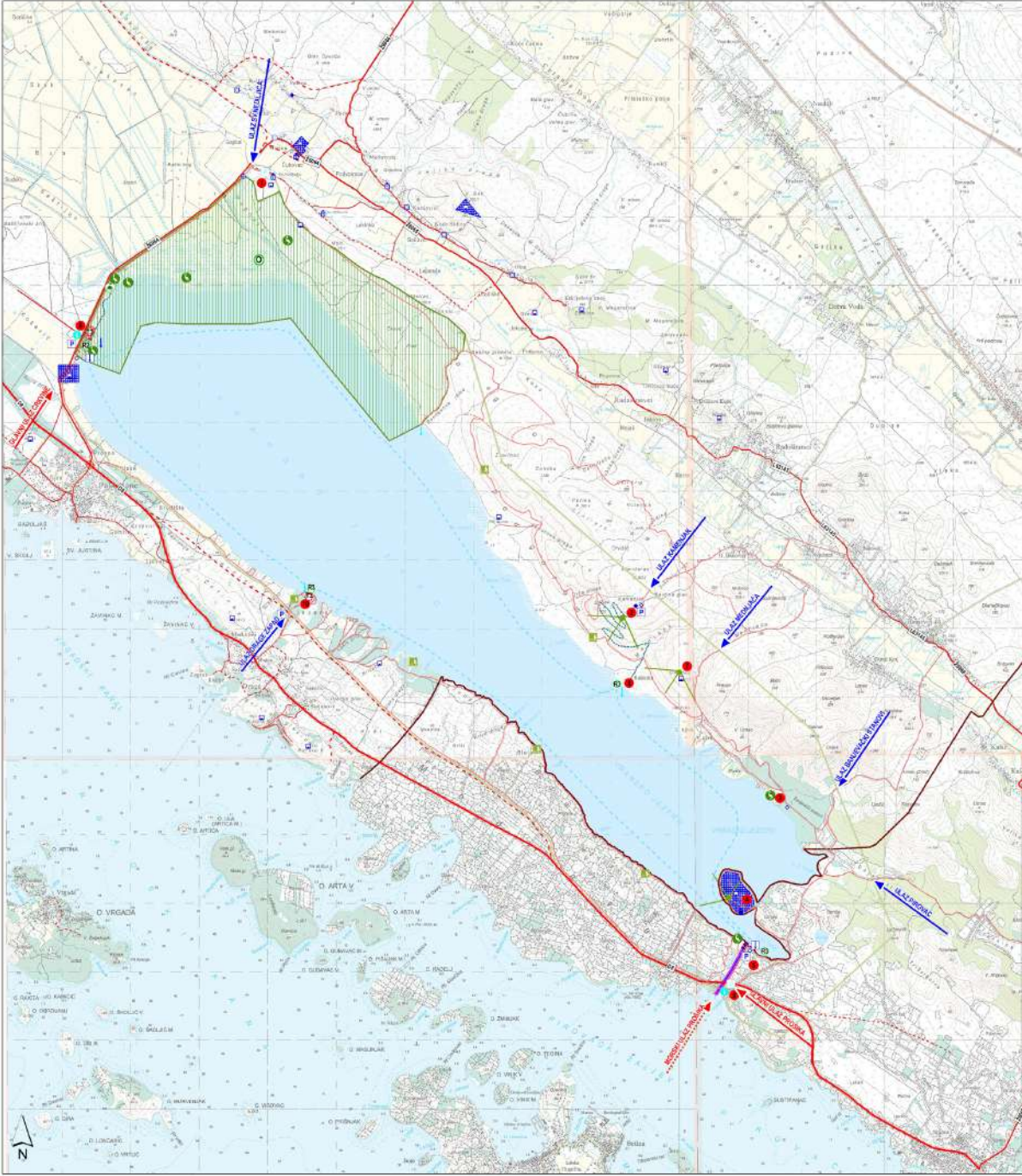
PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE VRANSKO JEZERO

5. SUSTAV POSJEĆIVANJA

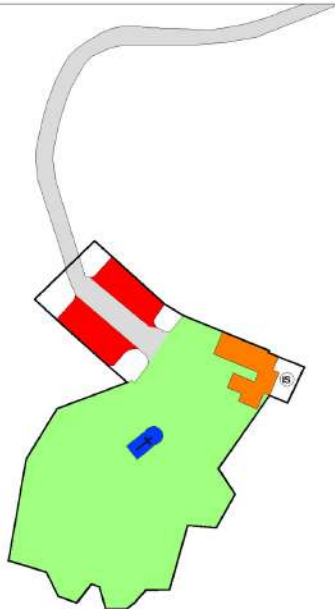

- Ostali sadržaji**
- Posleni mitološki rezervat
 - omiljena postaja
 - postaja za promatranje ptica
 - odmornice postaje
 - vidikovici
1. Eko - naselje Mašeri (jezero i svo okruženje)
 2. Kameniti vidikovci, info centar, kapele, ugostiteljski objekti, sanjami Evor, parkiralište
 3. Znoja (otkrivena kupaonica, planinarska postaja za promatranje ptica)
 4. Bolni kraj (otkriveno, etnološko područje)
 5. Proška (otkrivena kupaonica, ugostiteljski objekti, sanjami Evor, parkiralište, kuća, postaja za promatranje ptica)
 6. Čičava (prijetno-posjetiljski centar, restorani, kuća, rekreativni, aukampi, postaja za promatranje ptica, planinarski eko kamp)
 7. Ostrova (arheološki lokalitet, vidikovici)
 8. Bašnica (prijetno mje, kupalište)
 9. "Druge Postoje" (prijetno-posjetiljski centar, info centar)
 10. Druge zapad (planinarski aukampi)

REPUBLIKA HRVATSKA	
Naziv prostorno-planskog akta:	PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE VRANSKO JEZERO
Naziv kategorizirane prirode:	SRUSTAV POSJEĆIVANJA
Druzi kartografski prikaz:	1: 25 000
Drugi zaštitni znak, koji je dio prostorno-planskog akta:	Drugi zaštitni znak i simbol: Planinski rezervat i drugi znak
Druzi zaštitni znak, koji je dio prostorno-planskog akta:	Druzi zaštitni znak i simbol: Planinski rezervat i drugi znak
Drugi zaštitni znak, koji je dio prostorno-planskog akta:	Druzi zaštitni znak i simbol: Planinski rezervat i drugi znak
Drugi zaštitni znak, koji je dio prostorno-planskog akta:	Druzi zaštitni znak i simbol: Planinski rezervat i drugi znak
Drugi zaštitni znak, koji je dio prostorno-planskog akta:	Druzi zaštitni znak i simbol: Planinski rezervat i drugi znak
Drugi zaštitni znak, koji je dio prostorno-planskog akta:	Druzi zaštitni znak i simbol: Planinski rezervat i drugi znak
Drugi zaštitni znak, koji je dio prostorno-planskog akta:	Druzi zaštitni znak i simbol: Planinski rezervat i drugi znak
Drugi zaštitni znak, koji je dio prostorno-planskog akta:	Druzi zaštitni znak i simbol: Planinski rezervat i drugi znak

PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE VRANSKO JEZERO

6.5. ZONA INFO CENTRA I VIDIKOVCA KAMENJAK - SNIMKA STANJA

- granica obuhvata
- memorijalna kapelica
- objekt u funkciji Parka
(kao ostale ugrađene objekte, osim: žari, galerije, slobodni prostori)
- prostor za smještaj solarnog kolektora
- prostor u funkciji vidikovaca i postojebnih objekata
(kao ostale, stazi, obrambenih)
- kamionjar
- parkiralište
- pristupni put

MJERILO 1:500

REPUBLICA HRVATSKA		
Način uređenog plana: PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE VRANSKO JEZERO		
Način kartografskog prikaza: ZONA INFO CENTRA I VIDIKOVCA KAMENJAK - SNIMKA STANJA		
Broj kartografskog prikaza: 6.5.	Mjerilo kartografskog prikaza: 1 : 500	
Osnova za izradu Plana: Program prostornoga uređenja Republike Hrvatske, Zakon o prostornom uređenju i gradnji (N1 br. 78/07., 56/08., 50/11., 50/11. i 10/12.)		
Datum odobrenja: 09.05.2011.		Datum odobrenja: 09.08.2011. do 17.09.2011.
Početnik odgovornog za provedbu javne rasprave:		
MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOGA UREĐENJA	MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOGA UREĐENJA	Zamjenica ministara: Ana Mirošević, dipl. ing. arh.
Povezna osoba/lijepo koje je izradilo Plan:	Početnik javne rasprave/lijepo koje je izradilo Plan:	Odgovorna osoba:
MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOGA UREĐENJA ZAVOD ZA PROSTORNO PLANIRANJE ZADARSKO ŽUPANIJE		Zamjenica ministara: Ana Mirošević, dipl. ing. arh.
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE		Koordinirajuća Zvežda: Nives Kozulić, dipl. ing. arh.
MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOGA UREĐENJA ZAVOD ZA PROSTORNO PLANIRANJE ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE ZADARSKO ŽUPANIJE		Koordinirajuća Zvežda: Damiir Lubić, dipl. ing. arh.
		Koordinator Plana: Aleksandar Bašić, dipl. ing. arh.
		Odgovorni voditelj javne rasprave: Nives Kozulić, dipl. ing. arh.
Izradio je u ime Plana:	ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE ZADARSKO ŽUPANIJE	
Mirna Plamenić, dipl. ing. arh. Mijana Tumbak, dipl. ing. arh. Aleksandar Bašić, dipl. ing. arh. Damiir Lubić, dipl. ing. arh.	Nives Kozulić, dipl. ing. arh. Eugen Horvatić, prof. geog. Stjepan Čuček, prof. geog. Marita Ujević, dipl. ing. grad. Nives Kozulić, dipl. ing. arh. Vesna Bobanović, prof. arh. i pov. Igor Rimac, dipl. ing. grad. inženj. Doris Mlačić, dipl. oec. Jasmina Kraljica, inženj. Dragan Komad, građ. inženj.	
Početnik Hrvatskog sabora:	Predsjednik Hrvatskog sabora: Boris Špern	
Izvođač ovog prostornog plana u izvornom opsegu:	Početnik Hrvatskog sabora:	

REPUBLIKA HRVATSKA

Zadarska županija

Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i

komunalne poslove

Ispostava Benkovac

KLASA: 032-06/19-01/1

URBROJ: 2198/1-07-01/1-19-3

Benkovac, 01.08.2019.

REPUBLIKA HRVATSKA
MZOIE

Primljeno	8.8.2019.	
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
UP/I-612-07/19-26/95	05-2-1	
Uredžbeni broj	Pril.	Vrij.
2198-19-5	0	0,00

UP/I-612-07/19-26/95

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE
Radnička cesta 80
10 000 ZAGREB

PREDMET: Izgradnja *Zipline* konstrukcije

- očitovanje, daje se

Vezano za Vaše traženje mišljenja o mogućnosti izvođenja zahvata izgranje žičare ZIP BIKE-VRANA (zračni bicikl) na k.č.br. 331/1, k.o. Radašinovci, na području Parka prirode Vransko jezero, u odnosu na prostorno plansku dokumentaciju te o potrebi ishoda akta za građenje skladno propisima iz područja prostornog uređenja i posebnim propisima iz područja gradnje dajemo slijedeće očitovanje:

Odredbom članka 125. stavka 1. Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13 i 65/17) lokacijska dozvola se izdaje za:

- zahvate u prostoru koji se prema posebnim propisima kojima se uređuje gradnja ne smatraju građenjem i to prema Pravilniku o zahvatima u prostoru koji se ne smatraju građenjem, a za koje se izdaje lokacijska dozvola (NN broj 105/17)
- etapno i/ili fazno građenje građevine
- građenje na zemljištu, odnosno na građevini za koje investitor nije riješio imovinskopravne odnose ili za koje je potrebno postupak izvlaštenja
- građenje građevina ako to stranka zatraži.

Odredbom članka 3. stavak 1. točka 4. Zakona o gradnji (NN broj 153/13 i 20/17) građenje je izvedba građevinskih i drugih radova (pripremnih, zemljani, konstruktorski, instalaterskih, završni te ugradnja građevnih proizvoda, opreme ili postrojenja) kojima se gradi nova građevina, rekonstruira, održava ili uklanja postojeća građevina.

Odredbom članka 3. stavak 1. točka 5. Zakona o gradnji građevina je građenjem nastao i s tlom povezan sklop, izveden od svrhovito povezanih građevnih proizvoda sa ili bez instalacija, sklop s ugrađenim postrojenjem, samostalno postrojenje povezano s tlom ili sklop nastao građenjem.

Ukoliko se zahvat u prostoru izgradnja Zipline konstrukcije ne smatra građenjem građevine temeljem Zakona o gradnji odnosno ukoliko isti ne podliježe odredbama Pravilnika o zahvatima u prostor koji se ne smatraju građenjem, a za koju se izdaje lokacijska dozvola, mišljenja smo da za isti nije potrebno ishoditi akt kojim se odobrava građenje sukladno posebnom propisu temeljem Zakona o gradnji i Zakona o prostornom uređenju.

- Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora“, broj kartografskog prikaza 3. k.č. 331/1 k.o. Radašinci, nalazi se - u međunarodno važnom području za ptice
- Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero „Zonacija parka“, broj kartografskog prikaza 4. k.č. 331/1 k.o. Radašinci, nalazi se - u zoni aktivne zaštite
- Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero „Sustav posjećivanja“, broj kartografskog prikaza 5. k.č. 331/1 k.o. Radašinci, nalazi se - u zoni spomen (memorijalni) objekt, etnološka građevina i kamenjak (vidikovac, info centar, kapelica, ugostiteljski objekt, sanitarni čvor parkiralište)

Kopije prostornih planova prilježu spisu

Predmetni Prostorni plan grada Benkovca je trenutno u izmjenama i dopunama

DOSTAVITI:

1. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Radnička cesta 80, Zagreb (sa prilogom)
2. Davor Mikecin, Meraška 27, 10 000 Zagreb
3. U spis, ovdje.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

KLASA: UP/I 612-07/19-26/95

URBROJ: 517-05-2-1-19-6

Zagreb, 5. rujna 2019.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike temeljem članka 144. stavak 1. vezano uz članak 145.a stavak 1. podstavak 1. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18 i 14/19), povodom zahtjeva nositelja zahvata Davora Mikecina, Meraška 27, HR-10000 Zagreb, za izdavanje dopuštenja za izgradnju žičare ZIP BIKE – VRANA (zračni bicikl) na k.č.br. 331/1, k.o. Radašinovci, na području Parka prirode Vransko jezero, izdaje sljedeće

RJEŠENJE

Odbija se zahtjev nositelja zahvata Davora Mikecina, Meraška 27, HR-10000 Zagreb, za izdavanje dopuštenja za izgradnju žičare ZIP BIKE – VRANA (zračni bicikl) na k.č.br. 331/1, k.o. Radašinovci, na području Parka prirode Vransko jezero.

Obrazloženje

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za zaštitu prirode (u daljnjem tekstu Ministarstvo) zaprimilo je 22. svibnja 2019. godine zahtjev nositelja zahvata Davora Mikecina, Meraška 27, HR-10000 Zagreb, kojim se traži izdavanje dopuštenja za izgradnju žičare ZIP BIKE – VRANA (zračni bicikl) na k.č.br. 331/1, k.o. Radašinovci, na području Parka prirode Vransko jezero. Uz zahtjev je dostavljen Idejni projekt (B.P.:13/19-GP, Kmezić j.d.o.o., Vrhovine, svibanj 2019.).

Elektroničkim putem zatraženo je očitovanje Javne ustanove Park prirode Vransko jezero o predmetnom zahtjevu koje je dostavljeno također elektroničkim putem dana 24. svibnja 2019. godine.

Ovo Ministarstvo dopisom (KLASA: UP/I-612-07/19-26/95, URBROJ: 517-05-2-1-19-3 od 23. svibnja 2019.) i požurnicom (KLASA: UP/I-612-07/19-26/95, URBROJ: 517-05-2-1-19-4 od 3. srpnja 2019. godine) zatražilo je mišljenje Upravnog odjela za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije o mogućnosti izvođenja predmetnog zahvata u odnosu na prostorno – plansku dokumentaciju te o potrebi ishoda akta za građenje sukladno posebnim propisima iz područja prostornog uređenja i posebnim propisima iz područja gradnje.

U dostavljenom mišljenju Upravnog odjela za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije (KLASA: 032-06/19-01/1, URBROJ: 2198/1-07-01/1-19-3 od 1. kolovoza 2019.) navedeno je da ukoliko se zahvat u prostoru izgradnja Zipline konstrukcije ne smatra građenjem građevine temeljem Zakona o gradnji odnosno ukoliko isti ne podliježe odredbama Pravilnika o zahvatima u prostoru koji se ne smatraju građenje, a za koju se izdaje lokacijska dozvola, Upravni odjel mišljenja je da za planirani zahvat nije potrebno ishoditi akt kojim se odobrava građenje sukladno posebnom propisu temeljem Zakona o gradnji i Zakona o prostornom uređenju. Uz dopis je priložena kopija kartografskog prikaza 3. „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora“ Prostornog plana Parka prirode Vransko jezero iz kojeg je vidljivo da se k.č.br. 331/1, k.o. Radašinovci, nalazi u međunarodno važnom području za ptice, kopija kartografskog prikaza 4. „Zonacija parka“ iz kojeg je vidljivo da se k.č.br. 331/1, k.o. Radašinovci nalazi u zoni aktivne zaštite i kopija kartografskog prikaza 5. „Sustav posjećivanja“ iz koje je vidljivo da se k.č.br. 331/1, k.o. Radašinovci, nalazi u zoni spomen

(memorijalni) objekt, etnološka građevina i kamenjak (vidikovac, info centar, kapelica, ugostiteljski objekt, sanitarni čvor i parkiralište).

Razmatrajući predmetni zahtjev i priloženu dokumentaciju ovo Ministarstvo smatra da planirana izgradnje žičare ZIP – BIKE Vrana nije primjerena na lokaciji vidikovca Kamenjak s obzirom da bi došlo do narušavanja krajobraznih vrijednosti Parka čije je očuvanje jedan od ciljeva upravljanja Parkom. Ovo Ministarstvo smatra da treba poštovati prvotnu namjenu prostora kao vidikovca, izuzetno atraktivne posjetiteljske lokacije s koje se pruža pogled na cijelo Vransko jezero i morski arhipelag. Shodno svemu navedenom, ovo Ministarstvo smatra da se dopuštenje za zahvat izgradnje žičare u obliku „zračnih bicikala“ na zaštićenom području ne može izdati te je riješeno kao u izreci.

Člankom 145.a. stavkom 1. podstavkom 1. Zakona, propisano je da Ministarstvo izdaje dopuštenje iz članka 144. Zakona, za zahvate na području parka prirode. Sukladno članku 144. stavku 5. nadležno tijelo izdaje dopuštenje ako utvrdi da namjeravani zahvat neće promijeniti obilježja zbog kojih je područje zaštićeno.

Člankom 177. stavkom 1. Zakona propisano je da je dopuštenje iz članka 144. upravni akt.

Izreka ovoga rješenja u skladu je s odredbom članka 144. stavak 1. Zakona, kojom je propisano da je pravna ili fizička osoba koja namjerava provoditi zahvat na zaštićenom području, za koji nije potrebno ishoditi akt kojim se odobrava građenje prema posebnom propisu kojim se uređuje gradnja, dužna ishoditi dopuštenje.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovoga dopuštenja ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred upravnim sudom na području kojeg tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog dopuštenja. Tužba se predaje nadležnom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

DOSTAVITI:

1. Davor Mikecin, Meraška 27, 10 000 Zagreb (R s povratnicom);
2. Javna ustanova Park prirode Vransko jezero, Kralja Petra Svačića 2, 23 210 Biograd na Moru;
3. Državni inspektorat, Sektor inspeksijskog nadzora zaštite prirode, Šubićeva 29, 10 000 Zagreb;
4. U spis predmeta, ovdje.

REPUBLIKA HRVATSKA

ZADARSKA ŽUPANIJA

UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE,
ZAŠTITU OKOLIŠA I KOMUNALNE POSLOVE

KLASA: 612-07/19-01/212

URBROJ: 2198/1-07/8-19-4

Zadar, 02. prosinca 2019. godine

Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije, na temelju članka 30. stavka 4., vezano uz članak 29. stavak 2. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine broj 80/13., 15/18. i 14/19.) i članka 9. Odluke o ustrojstvu i djelokrugu upravnih tijela Zadarske županije (Službeni glasnik Zadarske županije broj 16/17.), povodom zahtjeva nositelja zahvata Davora Mikecina, Meraška 27, Zagreb, za Prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu za zahvat „Postavljanje žičare - zip-line konstrukcije“ nakon provedenog postupka, d o n o s i

R J E Š E N J E

Planirani zahvat „Postavljanje žičare - zip-line konstrukcije“, nositelja zahvata Davora Mikecina, Meraška 27, Zagreb, prihvatljiv je za ekološku mrežu i može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te za njega **nije potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata.**

O b r a z l o ž e n j e

Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije je zaprimio zahtjev Davora Mikecina, Meraška 27, Zagreb, za Prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu za zahvat „Postavljanje žičare - zip-line konstrukcije“ .

Upravni odjel je dopisom, KLASA: 612-07/19-01/212, URBROJ: 2198/1-07/2-19-2, od 09. rujna 2019. godine, temeljem odredbe članka 30. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode, zatražio prethodno mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike dostavilo je prethodno mišljenje, KLASA: 612-07/19-38/301, URBROJ: 517-19-2, od 26. studenog 2019. godine, u kojem se navodi da, iako se planirani zahvat nalazi unutar područja ekološke mreže (Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, „Narodne novine“ broj 80/19.), Područja očuvanja značajnog za vrste i stanišne tipove (POVS): „HR2001361 Ravni kotari“ i „HR5000025 Vransko jezero i Jasen“ te Područja očuvanja značajnog za ptice (POP): HR1000024 Ravni kotari“ i „HR1000025 Vransko jezero i Jasen“, uz pridržavanje važećih propisa iz područja zaštite okoliša, voda i održivog gospodarenja otpadom prethodnom ocjenom zahvata može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže te je zahvat prihvatljiv i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata.

Navedeni zahvat se također nalazi i unutar Parka prirode Vransko jezero. S obzirom da se predmetni zahvat nalazi unutar zaštićenog područja temeljem Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine broj 80/13., 15/18. i 14/19.) potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode.

Predmetni zahvat nalazi se na području Zadarske županije, katastarske općine Radašinovci i k.č. 331/I. Zahvatom je predviđena izgradnja žičare zip bike koja bi se sastojala od platforme A (startna pozicija i prostor za prihvat putnika-mala drvena nadstrešnica od 8 m²) i platforme B (okretište putnika koji se vraćaju na startnu poziciju) koje bi bile međusobno povezane čeličnim užetom po kojem bi se na posebno konstruiranom sistemu kolotura i „košare“ bicikla vozili posjetioci, odnosno turisti.

S obzirom da se Prethodnom ocjenom zahvata može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije nalazi da je zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata.

Člankom 29. stavkom 1. Zakona o zaštiti prirode propisano je da Ministarstvo provodi Prethodnu ocjenu i Glavnu ocjenu za zahvate za koje središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu okoliša provodi postupak procjene utjecaja na okoliš ili postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš prema posebnom propisu kojim se uređuje zaštita okoliša i za zahvate na zaštićenom području u kategoriji nacionalnog parka, parka prirode i posebnog rezervata. Stavkom 2. tog članka propisano je da Upravno tijelo provodi Prethodnu ocjenu i Glavnu ocjenu za zahvate za koje upravno tijelo provodi postupak procjene utjecaja na okoliš ili postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš prema posebnom propisu kojim se uređuje zaštita okoliša, za zahvate na zaštićenom području u kategoriji regionalnog parka, značajnog krajobraza, park-šume, spomenika prirode i spomenika parkovne arhitekture i za zahvate na području koje nije ujedno i zaštićeno područje, osim za zahvate iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka.

Člankom 30. stavkom 4. Zakona o zaštiti prirode propisano je da ako nadležno tijelo isključi mogućnost značajnih negativnih utjecaja zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, donosi rješenje da je zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu.

U skladu s odredbama članka 44. stavaka 1. i 2. Zakona o zaštiti prirode ovo Rješenje dostavlja se Ministarstvu zaštite okoliša i energetike i inspekciji zaštite prirode.

U skladu s odredbom članka 44. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode ovo Rješenje objavljuje se na mrežnim stranicama Zadarske županije.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog Rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, u roku od 15 dana od dana dostave. Žalba se predaje ovom Odjelu pismeno, neposredno ili preporučenom poštom, a može se izjaviti i usmeno na zapisnik. Na žalbu se plaća upravna pristojba u iznosu od 50,00 kuna prema Tar. br. 3. Tarife upravnih pristojbi Zakona o upravnim pristojbama.

VIŠA STRUČNA SURADNICA ZA ZAŠTITU
OKOLIŠA I PRIRODE

Antonela Zrilić Vulić, mag. ing. kraj. arh.

DOSTAVITI:

1. Davor Mikecin, Meraška 27, Zagreb
2. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za zaštitu prirode, Zagreb, Radnička cesta 80, Zagreb
3. Državni inspektorat, Inspekcija zaštite prirode, Šubićeva 29, Zagreb
4. NATURA-JADERA, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije
5. Arhiva, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE
10000 Zagreb, Radnička cesta 80
tel: +385 1 3717 111, faks: +385 1 3717 149

REPUBLIKA HRVATSKA
Zadarska Županija

Primljeno:	2.12.2019	
Klasifikacijska oznaka:	Org.jed.	
NP-612-07/19-1/212	07	
Uredžbeni broj:	Pril:	Vrijednost:
517-19-3	-	-

KLASA: 612-07/19-38/301
URBROJ: 517-19-2

Zagreb, 26. studenog 2019.

ZADARSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za prostorno
uređenje, zaštitu okoliša i
komunalne poslove
B. Petranovića 8
23000 Zadar

PREDMET: Prethodna ocjena prihvatljivosti za zahvat „Postavljanje žičare – zip-line konstrukcije“
- mišljenje, dostavlja se

Veza: Vaš dopis, KLASA: 612-07/19-01/212, URBROJ: 2198/1-07/8-19-2, od 9. rujna 2019.

Poštovani,

u postupku prethodne ocjene prihvatljivosti, zatražili ste mišljenje o potrebi provođenja glavne ocjene zahvata za ekološku mrežu (Zakon o zaštiti prirode, „Narodne novine“, broj 80/13, 15/18, 14/19) za zahvat „Postavljanje žičare – zip-line konstrukcije“, nositelja zahvata Davor Mikecin, Meraška 27, 10000 Zagreb.

Predmetni zahvat nalazi se na području Zadarske županije, katastarske općine Radašinovci i k.č. 331/1. Sukladno dostavljenoj dokumentaciji, zahvatom je predviđena izgradnja žičare zip bike (zračni bicikl) koja bi se sastojala od platforme A (startna pozicija i prostor za prihvat putnika - mala drvena nadstrešnica od 8 m²) i platforme B (okretište putnika koji se vraćaju na startnu poziciju) koje bi bile međusobno povezane čeličnim užetom po kojem bi se na posebno konstruiranom sistemu kolotura i „košare“ bicikla vozili posjetioci, odnosno turisti. Maksimalni gabariti platforma iznositi će 3×3 m (površine izgrađenosti oko 10 m²), dok će visina metalnih konstrukcija u najvišoj točki iznositi 3 m od nivoa okolnog terena. Platforme bi se izgradile kao dvije metalne montažne konstrukcije utemeljene betonskim sidrištima. Predviđena dužina trase bi bila oko 430 m i širine 2,5 m. Do platforme A će se dodatno urediti pješačka staza

u dužini 100 m i širine 1,2 m preko već postojeće pješačke staze (platforma durbin), te će ujedno služiti kao prilaz do građevine. Planirano vrijeme izvođenja zahvata je siječanj – travanj 2020. godine.

Planirani zahvat nalazi se unutar područja ekološke mreže (Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, „Narodne novine“, broj, 80/19), Područja očuvanja značajnog za vrste i stanišne tipove (POVS): „HR2001361 Ravni kotari“ i „HR5000025 Vransko jezero i Jasen“ te Područja očuvanja značajnog za ptice (POP): „HR1000024 Ravni kotari“ i „HR1000025 Vransko jezero i Jasen“.

Prema Karti prirodnih i poluprirodnih nešumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske lokacija zahvata obuhvaća mozaik stanišnih tipova E./C.3.5.1. (Šume/Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone). Stanišni tip C.3.5.1. manjim dijelom pripada ciljnom stanišnom tipu 62A0 (Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*)), no s obzirom na široku zastupljenost ovog stanišnog tipa unutar POVS „HR5000025 Vransko jezero i Jasen“, provedba zahvata neće imati značajan negativan utjecaj na ovaj ciljni stanišni tip. Vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste POVS „HR2001361 Ravni kotari“ i „HR5000025 Vransko jezero i Jasen“, prema podacima Zavoda za zaštitu okoliša i prirode na području zahvata nema nalaza ciljnih vrsta.

Vezano uz potencijalni utjecaj na ciljne vrste ptica područja POP „HR1000024 Ravni kotari“ i „HR1000025 Vransko jezero i Jasen“ u bazi podataka Zavoda za zaštitu okoliša i prirode na širem području zahvata zabilježene su populacije sove ušare (*Bubo bubo*), koja je aktivna noću, kada se zip line ne koristi. Na širem području obuhvata zahvata također je moguća prisutnost jarebice kamenjarke (*Alectoris graeca*). Lokacija zahvata ne predstavlja pogodno stanište za većinu ciljnih vrsta ovih POP područja zbog nedostatka močvarne vegetacije, ali bi potencijalno mogla odgovarati vrstama poput jarebice kamenjarke koja gnijezdi na kamenjaru i stjenovitim padinama, no s obzirom na široku zastupljenost pogodnih staništa na navedenom području ekološke mreže, u odnosu na veličinu zahvata, radi se o utjecaju koji nije značajan. Dodatno, s obzirom na blizinu javne prometnice (udaljenost od 100 m) te antropogeni utjecaj u vidu potencijalnog uznemiravanja, kao i na visinu same konstrukcije, može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljne vrste ptica.

S obzirom na značajke zahvata, uz pridržavanje važećih propisa iz područja zaštite okoliša, voda i održivog gospodarenja otpadom, Prethodnom ocjenom zahvata može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže te smatramo da je ovaj zahvat prihvatljiv i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata.

Navedeni zahvat se također nalazi i unutar Parka prirode Vransko jezero. S obzirom da se predmetni zahvat nalazi unutar zaštićenog područja temeljem Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13, 15/18 i 14/19) za navedeni zahvat potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- naslovu poštom i elektroničkim putem: antonela.zrilic.vulic@zadarska-zupanija.hr
- pismohrana